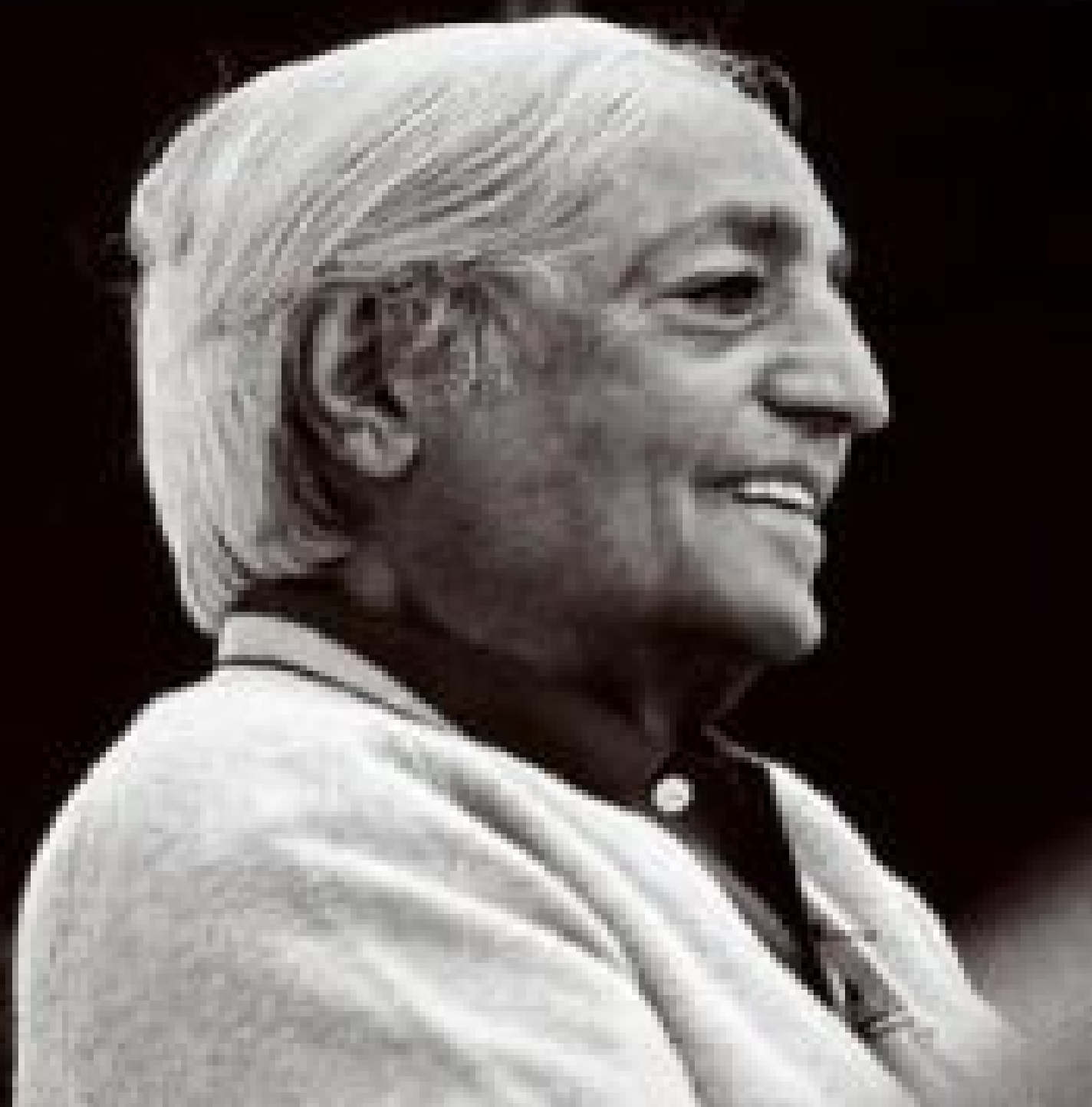

Wildebrandt influenced me profoundly, and helped me grow as the best through the
wisdom of my own self-organized education in my lifetime. — ELLI HALL, CHICAGO

J. Krishnamurti

Freedom from the Known

Jiddu Krishnamurti

NGHĨ VỀ NHỮNG ĐIỀU NÀY

Nguyên tác: Think on These Things by Jiddu Krishnamurti
D. Rajagopal (Editor)

Lời dịch: ÔNG KHÔNG

Chia sẻ ebook : <http://downloadsachmienphi.com/>

Tham gia cộng đồng chia sẻ sách : Fanpage : <https://www.facebook.com/downloadsachfree>
Cộng đồng Google : <http://bit.ly/downloadsach>

MỤC LỤC

- 01-Chức năng của giáo dục
- 02-Vấn đề của tự do
- 03-Tự do và tình yêu
- 04-Lắng nghe
- 05-Bất mãn có tính sáng tạo
- 06-Tổng thể cuộc sống
- 07-Tham vọng
- 08-Suy nghĩ có trật tự
- 09 -Cái trí khoáng đạt
- 10-Vẻ đẹp bên trong
- 11-Tuân phục và phản kháng
- 12-Sự tự tin của hồn nhiên
- 13-Bình đẳng và tự do
- 14-Kỷ luật tự tạo
- 15-Cộng tác và chia sẻ
- 16-Làm mới mẻ cái trí
- 17-Con sông của cuộc sống
- 18-Cái trí chú ý
- 19-Hiểu biết và truyền thống
- 20-Sống đời sống tôn giáo là nhạy cảm đến thực tại
- 21-Mục đích của học hỏi
- 22-Tánh đơn giản của tình yêu
- 23-Sự cần thiết ở một mình
- 24-Năng lượng của cuộc sống
- 25-Sống không nỗ lực
- 26-Cái trí không là mọi thứ
- 27-Tìm Chúa

Mục lục câu hỏi

J. Krishnamurti: Một chân dung

00-Ghi chú của người biên tập

Mục lục câu hỏi

01-Chức năng của giáo dục

- (a) - Nếu mọi cá nhân đều phản kháng, ông không nghĩ rằng sẽ có hỗn loạn trong thế giới này hay sao?
- (b) - Phản kháng, học hỏi, yêu thương – đây là ba tiến hành tách rời, hay chúng xảy ra cùng lúc?
- (c) - Có phải đúng thật rằng xã hội đặt nền tảng vào sự thu lợi và tham vọng; nhưng nếu chúng ta không có tham vọng chúng ta không thối rữa hay sao?
- (d) - Ở Ấn độ, cũng như hầu hết những quốc gia khác, giáo dục đang bị kiểm soát bởi chính phủ. Dưới mọi hoàn cảnh như thế liệu có thể thực hiện một thử nghiệm về loại giáo dục mà ông trình bày hay không?

02-Vấn đề của tự do

- (a)- Thông minh là gì?
- (b)- Một cái trí thô thiển có thể trở thành nhạy cảm được không?
- (c)- Làm thế nào một em bé hiểu được em ấy là gì nếu không có sự trợ giúp của cha mẹ và những giáo viên của em.
- (d)- Trẻ em kể với tôi rằng các em đã thấy được trong những ngôi làng vài hiện tượng lạ lùng, như là ma ám, và rằng các em sợ ma, những linh hồn và vân vân. Các em cũng hỏi về cái chết. Người ta sẽ phải nói gì về tất cả việc này?

03-Tự do và tình yêu

- (a)- Nguồn gốc của ham muốn là gì, và làm thế nào tôi có thể loại bỏ được nó?
- (b)- Làm thế nào chúng ta có thể được tự do khỏi sự lệ thuộc khi chúng ta vẫn còn đang sống trong xã hội?
- (c)- Tại sao con người đánh nhau?
- (d)- Ganh ghét là gì?
- (e)- Tại sao em không bao giờ thỏa mãn với bất kỳ thứ gì?
- (f)- Tại sao chúng ta phải đọc sách?
- (g)- Ngượng ngùng là gì?

04-Lắng nghe

- (a)- Thờ phụng Chúa không phải là tôn giáo thực sự hay sao?

05-Bất mãn có tính sáng tạo

- (a)- Bất mãn ngăn cản sự suy nghĩ rõ ràng. Làm thế nào chúng ta vượt qua được trở ngại này?
- (b)- Hiểu rõ về chính mình là gì, và làm thế nào chúng ta có thể có được nó?
- (c)- Linh hồn là gì?

06-Tổng thể cuộc sống

- (a)- Tại sao chúng ta muốn được nổi tiếng?
- (b)- Khi còn trẻ ông viết một quyển sách mà trong đó nói rằng: “Đây không là những lời của tôi, đây là những lời của Thầy tôi.” Làm thế nào mà bây giờ ông quả quyết sự suy nghĩ của chúng ta là cho chính chúng ta? Và ai là Thầy của ông?
- (c)- Tại sao con người lại kiêu hãnh?
- (d)- Khi còn là những đứa bé chúng ta đã được chỉ bảo điều gì là đẹp đẽ và điều gì là xấu xa, với kết quả rằng suốt cuộc đời chúng ta luôn luôn lặp lại, “Cái này đẹp, cái kia xấu.” Làm thế nào người ta biết thực sự cái gì là đẹp đẽ và cái gì là xấu xa?
- (e)- Xin lỗi, nhưng ông đã không nói ai là Thầy của ông?

07-Tham vọng

- (a)- Tại sao ông cảm thấy ngượng ngùng?
- (b)- Làm thế nào chúng ta có thể nhận ra chân lý trong cuộc sống hàng ngày của chúng ta?
- (c)- Những hình ảnh, những người Thầy và những vị thánh không giúp chúng ta thiền định đúng hay sao?

- (d)- Bốn phần của một học sinh là gì?
- (e)- Sự khác biệt giữa kính trọng và tình yêu là gì?

08-Suy nghĩ có trật tự

- (a)- Giận dữ là gì và tại sao người ta giận dữ?
- (b)- Tại sao chúng ta yêu người mẹ của chúng ta nhiều như thế?
- (c)- Tôi đầy hận thù. Ông làm ơn dạy cho tôi làm thế nào để yêu thương?
- (d)- Hạnh phúc trong cuộc sống là gì?
- (e)- Cuộc sống thật sự là gì?

09 -Cái trí khoáng đạt

- (a)- Tại sao chúng ta lại muốn sống xa hoa?
- (b)- Liệu có thể có an bình trong cuộc sống khi chúng ta còn đang đấu tranh với môi trường sống của chúng ta hay không?
- (c)- Ông có hạnh phúc hay không?
- (d)- Tại sao chúng ta lại khóc, và đau khổ là gì?
- (e)- Làm thế nào chúng ta có thể hoà đồng mà không có xung đột?

10-Vẻ đẹp bên trong

- (a)- Linh hồn có tồn tại sau khi chết không?
- (b)- Khi chúng ta bị bệnh tật, tại sao cha mẹ chúng ta lại lo âu và lo âu cho chúng ta?
- (c)- Những đền chùa có nên mở cửa cho tất cả mọi người thờ phụng hay không?
- (d)- Kỷ luật đóng vai trò gì trong cuộc sống của chúng ta?
- (e)- Ngay bây giờ, khi ông đang nói về những đền chùa, ông nói đến hình tượng của Chúa như thể là một cái bóng. Chúng ta không thể thấy một cái bóng của một con người nếu không có một con người thực sự tỏa vào cái bóng đó.
- (f)- Những kỳ thi có lẽ không cần thiết cho cậu trai hay cô gái giàu có mà tương lai của họ đã được bảo đảm, nhưng chúng không cần thiết cho những học sinh nghèo khổ mà phải chuẩn bị để mưu sinh hay sao? Và liệu rằng sự cần thiết của các em ít khẩn cấp hơn, đặc biệt nếu chúng ta đang sống trong xã hội như chúng là bây giờ hay không?
- (g)- Liệu những người giàu sang có sẵn sàng trao tặng nhiều thứ của họ vì lợi ích của những người nghèo khổ hay không?

11-Tuân phục và phản kháng

- (a)- Ông học tất cả những điều ông đang nói bằng cách nào và làm thế nào chúng tôi có thể thấu triệt nó?
- (b)- Chúng ta có nên hình thành một ý tưởng về một người nào đó, hay không?
- (c)- Cảm thấy là gì và chúng ta cảm thấy như thế nào?
- (d)- Sự khác nhau giữa văn hoá Ấn độ và văn hoá Mỹ là gì?
- (e)- Ông nghĩ gì về người Ấn độ?

12-Sự tự tin của hồn nhiên

- (a)- Thưa ông, tại sao chúng ta lại muốn có một người đồng hành?
- (b)- Thú tiêu khiển của ông là diễn thuyết phải không? Ông không mệt mỏi vì nói chuyện à? Tại sao ông đang làm nó?
- (c)- Khi tôi yêu thương một người và anh ấy giận dữ, tại sao sự giận dữ của anh ấy mạnh mẽ như thế?
- (d)- Làm thế nào cái trí có thể vượt khỏi tất cả những cản trở của nó?
- (e)- Tại sao Chúa đã tạo ra quá nhiều đàn ông và đàn bà trong thế giới này như thế?

13-Bình đẳng và tự do

- (a)- Tại sao chúng ta cảm thấy vui thú trong những trò chơi của chúng ta và không phải trong việc học hành?
- (b)- Ông đã nói rằng khi người ta thấy một cái gì đó là giả dối, điều giả dối đó mất đi liền. Tôi hàng ngày hút thuốc là sai trái nhưng nó không rời tôi được.

- (c)- Tại sao chúng ta sợ hãi khi một số người lớn tuổi của chúng ta có thái độ nghiêm túc? Và điều gì làm cho họ nghiêm túc như thế?
- (d)- Số mệnh là gì?

14-Kỷ luật tự tạo

- (a)- Tại sao chúng ta lại ghét những người nghèo khổ?
- (b)- Ông nói về sự thật, tốt lành và hoà đồng, mà ngụ ý rằng ở một mặt khác không có sự thật, không có hoà đồng và rất xấu xa. Vậy thì làm thế nào người ta có thể chân thật, tốt lành và hoà đồng mà không cần kỷ luật?
- (c)- Năng lượng là gì?
- (d)- Tại sao chúng ta tìm kiếm sự nổi tiếng?

15-Cộng tác và chia sẻ

- (a)- Làm thế nào chúng ta có thể loại bỏ được những lo âu tinh thần của chúng ta, nếu chúng ta không thể tránh được những tình huống gây ra chúng?
- (b)- Làm thế nào chúng ta biết được chính chúng ta?
- (c)- Chúng ta có thể hiểu rõ về chính chúng ta mà không cần một người tạo hứng khởi hay sao?
- (d)- Với tất cả những mâu thuẫn trong chính người ta, làm thế nào có thể đang là và đang làm cùng một lúc được?
- (e)- Vì quan tâm đến công việc chúng ta thích làm liệu rằng chúng ta có quên bốn phận với cha mẹ hay không?
- (f)- Dù có lẽ tôi ao ước là một kỹ sư, nếu cha tôi phản kháng và không muốn giúp đỡ tôi, làm thế nào tôi có thể học ngành kỹ sư được?

16-Làm mới mẻ cái trí

- (a)- Làm thế nào chúng tôi có thể thực hiện điều gì ông đang chỉ bảo chúng tôi?
- (b)- Tại sao những ham muốn của chúng ta không bao giờ được thực hiện trọn vẹn? Tại sao luôn luôn có những trở lực ngăn cản chúng ta không làm điều gì hoàn toàn như chúng ta ao ước?
- (c)- Tôi nhận ra rằng tôi ngu dốt, nhưng những người khác nói rằng tôi thông minh. Điều gì nên tác động tôi: nhận thấy của tôi hay là nhận xét của họ?
- (d)- Tại sao chúng ta lại hư hỏng?
- (e)- Tôi quen uống trà. Một giáo viên nói rằng nó là một thói quen xấu, và một người khác lại nói uống trà cũng chẳng sao?

17-Con sông của cuộc sống

- (a)- Điều gì làm cho chúng ta sợ chết?
- (b)- Người ta nói rằng trong mỗi người chúng ta đều có chân lý vĩnh cửu và không thời gian; nhưng, vì cuộc sống chúng ta rất ngắn ngủi, làm thế nào có chân lý trong chúng ta?
- (c)- Tôi có thể có một ý tưởng hoàn hảo hay không?
- (d)- Tại sao chúng ta lại muốn trả thù bằng cách gây tổn thương người đã gây tổn thương cho chúng ta?
- (e)- Tôi có niềm vui khi chọc ghẹo những người khác, nhưng chính tôi lại tức giận khi bị chọc ghẹo?
- (f)- Công việc của con người là gì?
- (g)- Tại sao chúng ta thờ phụng Chúa?

18-Cái trí chú ý

- (a)- Ngày hôm qua sau cuộc gặp gỡ chúng tôi thấy ông đang nhìn hai đứa trẻ nhà quê, nghèo, đang chơi đùa bên lề đường. Chúng tôi muốn biết tình cảm nào phát sinh trong cái trí của ông trong khi ông đang nhìn ngắm chúng?
- (b)- Làm thế nào cái trí có thể lắng nghe nhiều sự việc trong cùng một lúc được?
- (c)- Tại sao chúng ta thích lười biếng?

- (d)- Ông nói rằng chúng ta nên phản kháng xã hội, và cùng lúc ông lại nói rằng chúng ta không nên có tham vọng. Ham muốn cải thiện xã hội không là tham vọng hay sao?
- (e)- Tại sao tôi lại căm ghét mình khi tôi không chịu học hành?
- (f)- Thậm chí chúng ta có tạo ra một xã hội mới bằng cách phản kháng lại xã hội hiện nay, liệu rằng sự sáng tạo một xã hội mới này không là một hình thức khác của tham vọng hay sao?

19-Hiểu biết và truyền thống

- (a)- Liệu rằng cậu bé hư hỏng sẽ thay đổi qua sự trừng phạt hay qua tình yêu hay không?
- (b)- Làm thế nào một người có thể trở thành thông minh được?
- (c)- Tôi là một người Hồi giáo. Nếu hàng ngày tôi không tuân theo những truyền thống của tôn giáo tôi, cha mẹ tôi đe dọa sẽ đuổi tôi ra khỏi nhà. Tôi nên làm gì đây?
- (d)- Ông bảo với chúng tôi rằng không nên có kháng cự trong chú ý. Làm thế nào có thể có được?
- (e)- Tại sao chúng ta lại thích hỏi những câu hỏi?

20-Sống đời sống tôn giáo là nhạy cảm đến thực tại

- (a)- Nếu tôi có tham vọng trong thời niên thiếu, liệu tôi có thể thành tựu nó khi tôi lớn lên không?
- (b)- Trong hệ thống xã hội hiện nay liệu không khó khăn khi thực hành điều gì ông đang nói hay sao?
- (c)- Ông có ý nói gì qua từ ngữ một sự thay đổi tổng thể, và làm thế nào có thể nhận ra được nó trong thân tâm riêng của người ta?
- (d)- Thừa ông, tự bành trướng là gì?
- (e)- Tại sao người giàu có lại kiêu hãnh?
- (f)- Tại sao chúng tôi lại luôn luôn trói buộc trong “cái tôi lệ thuộc” và “cái thuộc về tôi,” và tại sao chúng tôi lại cứ duy trì những cuộc gặp gỡ của chúng tôi với ông bằng những vấn đề do trạng thái của cái trí này sinh ra?
- (g)- Tại sao phụ nữ thích ăn mặc chưng diện như thế?

21-Mục đích của học hỏi

- (a)- Tại sao chúng ta lại dễ dàng quên đi điều gì chúng ta thấy là khó khăn khi học hỏi? (b)- Ý nghĩa của từ ngữ “tiến bộ” là gì?
- (c)- Tại sao chim chóc lại bay đi khi tôi đến gần?
- (d)- Sự khác nhau giữa ông và tôi là gì?
- (e)- Tại sao giáo viên tức giận khi tôi hút thuốc?
- (f)- Tại sao con người săn bắn cọp?
- (g)- Tại sao chúng ta lại bị chất đầy đau khổ?

22-Tánh đơn giản của tình yêu

- (a)- Tại sao luôn luôn có quá nhiều người giàu và quan trọng được mời vào những chức vụ của trường học?
- (b)- Ông nói rằng Chúa không ở trong cái hình ảnh chạm khắc, nhưng những người khác lại nói rằng Chúa có thật ở đó, và rằng là nếu chúng ta có sự trung thành trong tâm hồn thì quyền năng của ngài sẽ tự thể hiện. Sự thật của việc thờ phụng là gì?
- (c)- Vào một ngày trước ông đã nói rằng chúng ta nên ngồi yên lặng và ngắm nhìn những hoạt động của cái trí riêng của chúng ta; nhưng những tư tưởng của chúng ta biến mất ngay khi chúng ta bắt đầu ý thức để quan sát chúng. Làm thế nào chúng ta có thể trực nhận cái trí riêng của chúng ta khi cái trí là người trực nhận cùng lúc với điều được trực nhận?
- (d)- Con người chỉ là cái trí và bộ não, hay là một cái gì đó còn hơn thế nữa?
- (e)- Sự khác nhau giữa nhu cầu và tham lam là gì?
- (f)- Nếu cái trí và bộ não là một, vậy thì tại sao khi một tư tưởng hay một thôi thúc phát sinh mà bộ não bảo cho chúng ta rằng là xấu xa, cái trí thường vẫn tiếp tục nó?

23-Sự cần thiết ở một mình

- (a)- Khác biệt giữa sự ý thức và sự nhạy cảm là gì?
- (b) Tại sao chúng ta lại cười cợt khi một ai đó trượt chân ngã?
- (c)- Một trong những giáo sư của chúng tôi nói rằng điều gì ông đang nói cho chúng tôi là hoàn toàn không thực tế. Ông ấy thách thức ông nuôi dưỡng sáu cậu trai và sáu cô gái với số tiền lương là 120 rúp. Câu trả lời của ông cho lời chỉ trích này là gì?
- (d)- Sự tốt đẹp của giáo dục là gì nếu trong khi đang giáo dục chúng ta cũng đang bị hủy hoại bởi những xấu xí của thế giới hiện đại?
- (e)- Tôi có một làn da rất đen, và hầu hết mọi người đều ngưỡng mộ một làn da sáng hơn. Làm thế nào tôi có thể dành được sự ngưỡng mộ của họ?

24-Năng lượng của cuộc sống

- (a)- Tại sao người Anh lại đến cai trị người Ấn độ?
- (b)- Thậm chí trong khi thiên định người ta dường như không thể trực nhận được điều gì là sự thật; vậy ông làm ơn chỉ bảo cho chúng tôi biết sự thật là gì?
- (c)- Nếu chúng tôi phạm một lỗi lầm và một người nào đó vạch ra cho chúng tôi, tại sao chúng tôi lại tái phạm cùng lỗi lầm đó?
- (d)- Cuộc sống là gì, và làm thế nào chúng ta có thể được hạnh phúc?
- (e)- Tại sao chúng ta lại tranh đấu lẫn nhau?
- (f)- Tại sao cái trí lại cư xử không đúng đắn với những người khác và cũng cư xử không đúng đắn với chính nó?
- (g)- Cái trí tìm kiếm sự thành công có khác biệt với cái trí tìm kiếm sự thật hay không?

25-Sống không nỗ lực

- (a)- Tôi muốn làm một sự việc nào đó, mặc dù tôi đã cố gắng nhiều lần nhưng tôi đã không thể thành công khi thực hiện nó. Tôi có nên từ bỏ sự gắng sức, hay là nên kiên quyết trong nỗ lực này?
- (b)- Tại sao theo căn bản chúng ta lại ích kỷ như vậy? Chúng ta có lẽ cố gắng hết sức mình để không ích kỷ trong cách cư xử, nhưng khi có những lợi ích riêng chen vào thì chúng ta lại bị mê đắm trong chúng và dừng dừng đến những lợi ích của những người khác?
- (c)- Tại sao từ khi sinh ra cho đến khi chết, một cá nhân luôn luôn muốn được yêu thương, và nếu anh ta không nhận được tình yêu này anh ta sẽ không thể bình tĩnh và đầy tự tin như những người bạn của anh ta?
- (d)- Tại sao những người lớn lại ăn cắp?

26-Cái trí không là mọi thứ

- (a)- Làm thế nào con người lại có nhiều hiểu biết như thế? Làm thế nào con người tiến hóa theo vật chất? Từ đâu con người có được năng lượng vô biên như thế?
- (b)- Tại sao cha mẹ tôi tức giận khi tôi nói rằng tôi muốn theo một tôn giáo khác?
- (c)- Cách thực sự để xây dựng nhân cách là gì?
- (d)- Tuổi tác cản trở con đường thông hiểu Chúa như thế nào?

27-Tìm Chúa

- (a)- Tôi muốn làm công tác xã hội nhưng tôi không biết phải bắt đầu như thế nào?
- (b)- Tại sao người ta lại nhẫn tâm như thế?
- (c)- Liệu người ta có thể kèm hãm không làm bất kỳ điều gì mình thích và tìm con đường dẫn đến tự do hay không?
- (d)- Liệu đúng rằng chỉ có những người thuần khiết mới có thể thực sự không còn sợ hãi hay không?
- (e)- Con người là nạn nhân của những ham muốn riêng của anh ta, mà tạo ra nhiều vấn đề. Làm thế nào anh ta có thể tìm ra một trạng thái không còn ham muốn?

Một chân dung

J.Krishnamurti, cuộc sống và những lời dạy của ông trải dài trong phần lớn thế kỷ hai mươi, được nhiều người tôn vinh là một con người có ảnh hưởng sâu sắc nhất vào ý thức nhân loại trong thời đại hiện nay. Là một hiền nhân, triết gia và tư tưởng gia, ông soi sáng cuộc sống của hàng triệu người khắp thế giới: những người trí thức và những người bình thường, cả người già lẫn người trẻ. Ông tạo ra ý nghĩa căn bản và mới mẻ cho tôn giáo bằng cách chỉ rõ một cách sống vượt khỏi tất cả những tôn giáo có tổ chức. Ông can đảm đối diện những vấn đề của xã hội hiện nay và phân tích bằng sự rõ ràng có khoa học những hoạt động của cái trí con người. Tuyên bố rằng sự quan tâm duy nhất của ông là “làm cho con người được tự do một cách tuyệt đối và không điều kiện”, ông tìm kiếm sự giải thoát con người khỏi tình trạng bị điều kiện sâu thẳm của tánh ích kỷ và đau khổ.

Jiddu Krishnamurti (11-05-1895 – 17-02-1986) sinh ra trong một gia đình giai cấp trung lưu ngoan đạo ở thị trấn vùng quê Mandanapalle thuộc miền nam Ấn độ. Ông được “phát hiện” trong thời niên thiếu bởi những người lãnh đạo của tổ chức thần học Theosophical Society, bà Anne Besant và Giám mục Leadbeater, những người công bố rằng ông là “Thầy của thế giới” mà những nhà thần học đang mong đợi. Khi còn trẻ, Krishnamurti trải qua những trải nghiệm kỳ bí đã cho ông một sự thay đổi căn bản và một tầm nhìn mới mẻ về cuộc sống. Sau đó ông tách rời tất cả những tôn giáo có tổ chức và những học thuyết để bắt đầu nhiệm vụ cô đơn của ông, gặp gỡ và nói chuyện với mọi người, không phải như một vị đạo sư nhưng như một người bạn.

Từ đầu những năm 1920 đến năm 1986, Krishnamurti đi khắp thế giới cho đến cuối đời lúc 91 tuổi, tổ chức những buổi nói chuyện, những cuộc thảo luận, viết sách hay là ngồi yên lặng cùng những người đàn ông và phụ nữ đang tìm kiếm sự hiện diện đầy nhân ái và an ủi của ông. Những lời dạy của ông không dựa vào những hiểu biết thuộc sách vở và kinh điển nhưng dựa vào sự thấu triệt về tình trạng bị điều kiện của con người và quan điểm của ông về sự thiêng liêng. Ông không trình bày bất kỳ “triết thuyết” nào, trái lại nói về những sự việc liên hệ với tất cả chúng ta trong cuộc sống hàng ngày: những vấn đề khi đang sống trong xã hội hiện đại với sự phân hoá và bạo lực của nó, sự tìm kiếm của cá nhân để có an toàn và hạnh phúc, và sự đòi hỏi của con người để được tự do khỏi những gánh nặng tâm lý của tham lam, bạo lực, sợ hãi và đau khổ.

Mặc dù ông được công nhận ở cả phương Đông lẫn phương Tây như là một trong những bậc thầy tôn giáo vĩ đại nhất của mọi thời đại, nhưng chính Krishnamurti lại không lệ thuộc vào bất kỳ tôn giáo, giáo phái, hay là quốc gia nào. Ông cũng không tán thành bất kỳ trường phái tư tưởng thuộc học thuyết hay chính trị nào. Trái lại ông quả quyết rằng những trường phái này chính là những yếu tố phân chia con người với con người và tạo ra xung đột lẫn chiến tranh. Ông nhấn mạnh vào thời gian và lặp lại liên tục rằng chúng ta là những con người cao quý và quan trọng nhất, rằng mỗi người trong chúng ta là phần còn lại của nhân loại và không khác biệt gì cả. Ông vạch ra sự quan trọng để tạo ra cuộc sống hàng ngày của chúng ta một chất lượng thiên định và tôn giáo sâu sắc. Ông nói chỉ có một sự thay đổi triệt để mới có thể tạo ra một cái trí mới mẻ, một nền văn minh mới mẻ. Vẫn vậy lời dạy của ông vượt khỏi tất cả những biên giới do con người tạo ra của những niềm tin tôn giáo, những cảm tình quốc gia và những quan điểm thuộc giáo phái. Cùng lúc, chúng cho một ý nghĩa và một phương hướng mới đến việc tìm hiểu của con người hiện đại về chân lý, về thiêng liêng. Những lời dạy của ông, không chỉ liên quan đến thời đại hiện nay, mà còn có tính tổng thể và không thời gian.

Krishnamurti Foundation India

Ghi chú của người biên tập

Dù rằng viết về một buổi chuyện trò với ai đó, diễn tả cảnh mặt trời lặn, hay tổ chức một buổi nói chuyện trước công chúng, Krishnamurti dường như có một cách trình bày những lời giải thích của ông, không chỉ cho số khán giả trực tiếp của ông, nhưng còn cho mọi người, bất kỳ nơi nào, muốn lắng nghe; và có nhiều người, khắp thế giới, háo hức lắng nghe. Bởi vì, điều gì ông nói không có thành kiến, và có tánh toàn cầu, và bằng một phương cách chuyển động lạ lùng đã bộc lộ rõ mọi bản chất gốc rễ những vấn đề của con người chúng ta.

Những đề tài trong tập sách này, đầu tiên được trình bày theo dạng nói chuyện với những học sinh, những giáo viên và những bậc cha mẹ ở Ấn độ, nhưng sự thâm nhập sâu sắc và sự đơn giản mạch lạc sẽ mang lại đầy ý nghĩa cho những con người có suy nghĩ ở mọi nơi, thuộc mọi lứa tuổi, và trong mọi hình thái của cuộc sống. Krishnamurti tìm hiểu bằng sự thấu triệt và khách quan lạ lùng về những quan điểm của điều gì chúng ta đã hài lòng gọi là nền văn hoá của chúng ta, nền giáo dục của chúng ta, tôn giáo, chính trị và truyền thống của chúng ta; và ông phơi bày ra ánh sáng những động cơ thúc đẩy căn bản như là tham vọng, tham lam và ganh tị, lòng ham muốn có được an toàn và niềm thôi thúc tìm kiếm quyền hành – tất cả những việc đó ông khẳng định là những nhân tố thoái hóa trong xã hội loài người. Theo Krishnamurti nền văn hoá thực sự không phải là vấn đề thuộc nuôi dưỡng, cũng không phải thuộc về học hỏi, cũng không phải thuộc về tài năng, thậm chí cũng không phải thuộc về thiên tài, nhưng văn hoá là điều gì mà ông gọi là “đang chuyển động không thời gian để tìm ra hạnh phúc, Chúa, chân lý.” Và “khi dòng chuyển động này bị ngăn chặn bởi uy quyền, bởi truyền thống, bởi sợ hãi, có thói rữa,” bất kể những tài năng hay những thành tựu của bất kỳ nền văn minh, chủng tộc hay cá nhân đặc biệt nào. Bằng sự ngay thẳng không thỏa hiệp ông vạch rõ những yếu tố giả dối trong những quan điểm và những tập tục của chúng ta, và những ngụ ý trong những lời phê bình của ông có cả chiều sâu lẫn ảnh hưởng rộng rãi.

Một vài từ ngữ xuất hiện đó đây trong bài này – guru, sannyasi, puja, và mantram – và với chúng những độc giả phương Tây có lẽ không quen thuộc lắm, nên được giải thích vắn tắt ở đây. Một guru là một vị thầy tinh thần; một sannyasi là một thầy tu mà đã giữ lời thề cuối cùng là từ bỏ theo nghi lễ của Ấn độ giáo; puja là sự thờ phụng nghi lễ của Ấn độ giáo; và một mantram là một vần thơ, một âm điệu, một bài hát thiêng liêng.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương I
Chức năng của giáo dục

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Tôi thắc mắc không hiểu rằng chúng ta có khi nào tự hỏi giáo dục có nghĩa là gì? Tại sao chúng ta lại đi học, tại sao chúng ta lại học những môn học khác nhau, tại sao chúng ta lại vượt qua những kỳ thi và ganh đua với nhau để có thứ hạng tốt hơn? Cái từ ngữ tạm gọi là giáo dục này có nghĩa là gì, và tất cả vận hành của nó có ý nghĩa gì? Đây là một câu hỏi thực sự rất quan trọng, không chỉ cho những em học sinh, cho những bậc cha mẹ, cho những giáo viên, mà còn cho tất cả mọi người yêu quý quả đất này. Tại sao chúng ta trải qua mọi nỗ lực để được giáo dục? Nó chỉ với mục đích là đậu vài kỳ thi và có một việc làm hay sao? Hay chức năng của giáo dục là chuẩn bị sẵn sàng cho chúng ta từ khi còn nhỏ hiểu rõ toàn bộ sự tiến hành của cuộc sống? Có một việc làm và có được phương tiện sinh nhai là cần thiết – nhưng đó là tất cả hay sao? Chúng ta đang được giáo dục chỉ cho việc đó thôi à? Chắc chắn, cuộc sống không phải là một việc làm, một nghề nghiệp; cuộc sống còn là một cái gì đó rộng rãi, và sâu xa lạ thường, nó là một bí mật lớn lao, một lãnh vực bao la mà trong đó chúng ta vận hành như những con người. Nếu chúng ta chỉ chuẩn bị kiếm sống cho mình, chúng ta sẽ mất đi ý nghĩa tổng thể của

cuộc sống; và hiểu rõ cuộc sống có tầm quan trọng hơn là chỉ chuẩn bị cho những kỳ thi và thành thạo môn toán, môn vật lý, hay bất kỳ môn học nào khác.

Vì vậy, dù rằng chúng ta là những giáo viên hay là những học sinh, liệu không quan trọng khi tự hỏi chính mình tại sao chúng ta đang giáo dục hay đang được giáo dục? Và cuộc sống có nghĩa là gì? Cuộc sống không phải là một sự việc lạ thường hay sao? Những con chim, những bông hoa, những cái cây um tùm, những bầu trời, những vì sao, những con sông và những con cá trong đó – tất cả những sự vật này là cuộc sống. Cuộc sống là những người nghèo khổ và những người giàu có; cuộc sống là những trận chiến liên tục giữa những nhóm người, những chủng tộc, và những quốc gia; cuộc sống là thiên đàng; cuộc sống là điều gì chúng ta gọi là tôn giáo, và nó cũng là những sự việc dấu điểm, tinh tế của cái trí – những ganh tị, những tham vọng, những đam mê, những sợ hãi, những thành tựu và những lo âu. Tất cả những việc này và còn nhiều hơn nữa là cuộc sống. Nhưng thông thường chúng ta chuẩn bị cho chính mình để hiểu rõ chỉ một góc nhỏ xíu của nó. Chúng ta đậu những kỳ thi nào đó, tìm được việc làm, lập gia đình, có con cái, và sau đó trở thành mỗi lúc một giống như những cái máy. Chúng ta vẫn còn sợ hãi, lo âu, khiếp đảm về cuộc sống. Vì vậy, liệu rằng chức năng của giáo dục là giúp đỡ chúng ta hiểu rõ toàn bộ sự tiến hành của cuộc sống, hay nó chỉ chuẩn bị cho chúng ta một nghề nghiệp, một công việc tốt nhất mà chúng ta có thể có được?

Điều gì sẽ xảy ra cho tất cả chúng ta khi lớn lên là những người đàn ông hay là những người phụ nữ? Bạn có khi nào hỏi chính mình sẽ làm gì khi lớn lên hay không? Rất có thể bạn sẽ lập gia đình, và trước khi bạn biết mình ở đâu bạn sẽ là những người mẹ hay những người cha; và sau đó bạn sẽ bị trói buộc vào một việc làm, hay là vào việc bếp núc, trong đó bạn sẽ dần dần tàn tạ đi. Đó có phải tất cả mọi điều mà cuộc sống của bạn sắp sửa là hay sao? Bạn có khi nào hỏi chính mình câu hỏi này chưa? Bạn không nên hỏi nó hay sao? Nếu gia đình giàu có bạn có lẽ có một vị trí khá tốt đã được bảo đảm trước rồi, người cha có lẽ tặng cho bạn một công việc dễ chịu, hay là bạn có thể kết hôn với người giàu có; nhưng ở đó cũng vậy bạn sẽ thối rữa, thoái hóa. Bạn có hiểu không?

Chắc chắn, giáo dục không có ý nghĩa gì cả nếu nó không giúp bạn hiểu rõ sự rộng lớn vô hạn của cuộc sống với tất cả những tinh tế của nó, với vẻ đẹp lạ thường của nó, những đau khổ và hân hoan của nó. Bạn có lẽ có được những mảnh bằng, bạn có lẽ có được một loạt những tước hiệu đặt trước danh tính của bạn và cho bạn việc làm rất tốt; nhưng sau đó là cái gì? Điểm mấu chốt của tất cả việc đó là gì? Nếu trong khi tiến hành như thế cái trí của bạn lại trở nên mờ dần, mệt mỏi, ngu xuẩn? Vì vậy trong khi bạn còn nhỏ, bạn không nên tìm hiểu để khám phá cuộc sống là gì hay sao? Và liệu rằng chức năng thực sự của giáo dục không phải là vun quén trong bạn sự thông minh mà sẽ cố gắng tìm ra được câu trả lời cho tất cả những vấn đề này hay sao? Bạn có biết thông minh là gì hay không? Chắc chắn rằng nó là cái khả năng được suy nghĩ tự do, không có sợ hãi, không có một công thức, để bạn bắt đầu khám phá cho chính mình điều gì là thật sự, điều gì là đúng; nhưng nếu bạn sợ hãi bạn sẽ không bao giờ thông minh. Bất kỳ hình thức nào của tham vọng, thuộc về tinh thần hay đời thường, đều nuôi dưỡng ưu tư, sợ hãi, vì vậy tham vọng không thể nào giúp đỡ bạn tạo ra một cái trí rõ ràng, đơn giản, ngay thẳng và vì vậy thông minh.

Bạn biết không, khi còn nhỏ bạn được sống trong một môi trường không có sợ hãi là rất quan trọng. Hầu hết mọi người chúng ta, khi lớn lên, trở nên sợ hãi; chúng ta sợ hãi sống, sợ hãi mất việc làm, sợ hãi truyền thống, sợ hãi những điều gì người láng giềng, hay điều gì người vợ hay người chồng sẽ nói, sợ hãi cái chết. Hầu hết mọi người chúng ta đều có sợ hãi trong một hình thức này hay một hình thức khác; và ở đâu có sợ hãi đều không có thông minh. Và liệu rằng tất cả mọi người, khi còn nhỏ, có thể ở trong một môi trường không có sợ hãi mà có nghĩa là ở trong một bầu không khí của tự do – tự do, không phải làm cái gì chúng ta thích, nhưng để hiểu rõ toàn bộ sự tiến hành của cuộc sống? Cuộc sống thực sự rất đẹp đẽ, nó không phải là sự vật xấu xa này mà chúng ta đã tạo ra; và bạn có thể trân trọng sự phong phú của nó, chiều sâu của nó, sự dễ mến lạ lùng của nó chỉ khi nào bạn phản kháng mọi thứ – chống lại tôn giáo có tổ chức, chống lại truyền thống, chống lại xã hội thối nát hiện nay – để cho bạn, như một con người, tìm ra cho chính mình điều gì là sự thật. Không phải là bắt chước nhưng là khám phá – đó là giáo dục, phải vậy không? Tuân phục điều gì mà xã hội hay cha mẹ và giáo viên chỉ bảo cho bạn là điều rất dễ dàng. Đó là một cách để tồn tại an toàn và dễ chịu; nhưng đó

không phải là sống vì trong nó có sợ hãi, thoái hóa, cái chết. Sống là tìm ra cho chính mình điều gì là sự thật, và bạn có thể làm được việc này chỉ khi nào có tự do, chỉ khi nào có sự cách mạng liên tục ở phía bên trong, trong chính bản thân bạn.

Nhưng bạn lại không được khuyến khích làm việc này; không một ai bảo cho bạn hãy nghi vấn, hãy tìm ra cho chính mình Chúa là gì, bởi vì nếu bạn có ý phản kháng bạn sẽ trở thành một hiểm họa cho mọi điều giả dối. Cha mẹ và xã hội của bạn sống an toàn và bạn cũng muốn sống an toàn. Sống an toàn thường thường có nghĩa là sống trong sự bất chước và thế là trong sợ hãi. Chắc chắn chức năng của giáo dục là giúp đỡ mỗi người chúng ta được sống tự do và không còn sợ hãi, phải không? Và muốn tạo ra một bầu không khí trong đó không còn sợ hãi đòi hỏi nhiều suy nghĩ về phía bạn cũng như về phía giáo viên, người giáo dục.

Bạn có biết điều này có nghĩa là gì hay không – nó sẽ là một sự việc lạ thường khi tạo ra một bầu không khí không còn sợ hãi phải không? Và chúng ta phải tạo ra nó, bởi vì chúng ta thấy rằng thế giới bị vướng mắc trong chiến tranh vô tận; nó bị điều khiển bởi những chính trị gia luôn luôn tìm kiếm quyền hành; nó là một thế giới của những luật sư, những cảnh sát và những người lính, của những người đàn ông và những người phụ nữ đầy tham vọng, tất cả đều ham muốn những chức vụ và tất cả đều đang đấu tranh với nhau để giành giật nó. Rồi thì cũng có những người tạm gọi là thánh, những vị đạo sư với những đệ tử; họ cũng muốn quyền hành địa vị, đời này hay đời sau. Nó là một thế giới điên cuồng, hoàn toàn rối loạn, trong đó người cộng sản đang đánh nhau với người tư bản, người xã hội đang phản kháng cả hai người kia, và mỗi người phản kháng lại người nào đó, chiến đấu để đến được một nơi an toàn, một vị trí cho quyền hành hay cho thanh thân. Thế giới bị xé nát bởi những niềm tin mâu thuẫn nhau, bởi những phân biệt đẳng cấp, bởi những quốc gia tách rời nhau, bởi mọi hình thức của ngu dốt và hung bạo – và đây là thế giới mà bạn đang được giáo dục để phù hợp vào nó. Bạn được khuyến khích để phù hợp vào cái khung của xã hội thảm khốc này; cha mẹ bạn muốn bạn làm việc đó, và bạn cũng muốn phù hợp vào nó.

Bây giờ, liệu rằng chức năng của giáo dục chỉ là giúp đỡ bạn tuân phục những khuôn mẫu của cái trật tự xã hội thối nát này, hay là nó cho bạn tự do – tự do hoàn toàn để thăng hoa và tạo ra một xã hội khác hẳn, một thế giới mới mẻ? Chúng ta muốn có sự tự do này, không phải trong tương lai, nhưng ngay lúc này, nếu không tất cả chúng ta có lẽ đều bị hủy diệt. Chúng ta phải ngay tức khắc tạo ra một bầu không khí tự do để cho bạn có thể sống và tìm ra cho chính mình điều gì là sự thật, để cho bạn trở nên thông minh, để cho bạn có thể đối mặt với thế giới và hiểu rõ nó, không phải chỉ tuân phục nó, để cho phía bên trong, sâu thẳm, theo tâm lý bạn phản kháng liên tục; bởi vì chỉ có những người phản kháng liên tục mới có thể khám phá ra điều gì là sự thật, không phải cái con người tuân phục, cái con người đi theo một truyền thống nào đó. Chỉ khi nào bạn liên tục tìm hiểu, liên tục quan sát, liên tục học hỏi, thì bạn mới tìm ra sự thật, Chúa, hay là tình yêu và bạn không thể nào tìm hiểu, quan sát, học hỏi, bạn không thể nào ý thức sâu sắc, nếu bạn sợ hãi. Vì vậy chắc chắn chức năng của giáo dục, là xoá sạch, phía bên trong lẫn phía bên ngoài, sự sợ hãi này mà hủy diệt tư tưởng của con người, sự liên hệ và tình yêu của con người.

Người hỏi: Nếu mọi cá nhân đều phản kháng, ông không nghĩ rằng sẽ có hỗn loạn trong thế giới này hay sao?

Krishnamurti: Trước tiên bạn hãy lắng nghe câu hỏi, bởi vì rất quan trọng khi hiểu rõ câu hỏi chứ không chỉ chờ đợi một câu trả lời. Câu hỏi là: nếu mọi cá nhân đều phản kháng, thế giới này sẽ không ở trong hỗn loạn hay sao? Nhưng thế giới hiện nay đã ở trong một trật tự hoàn hảo đến nỗi hỗn loạn sẽ xảy ra nếu mọi người chống lại nó hay sao? Hiện nay không có hỗn loạn hay sao? Mọi sự việc đều đẹp đẽ, không bị băng hoại hay sao? Mọi người đều đang sống hạnh phúc, no đủ, giàu có hay sao? Con người không chống lại con người hay sao? Không có tham vọng, ganh đua, tàn nhẫn hay sao? Vì vậy thế giới đã hỗn loạn rồi, đó là điều đầu tiên chúng ta phải nhận ra. Đừng bị quá quen thuộc rằng đây là một xã hội có trật tự; đừng có tự thuộc lòng bởi những từ ngữ. Dù rằng, ở đây trong Châu Âu, trong nước Mỹ hay nước Nga, thế giới đang trong một qui trình của thối rữa. Nếu bạn nhìn thấy sự thối rữa, bạn có một thách thức: bạn bị thách thức để tìm ra một phương cách giải quyết vấn đề khẩn thiết này. Và cái phương cách bạn đối phó lại thách thức này là quan trọng, phải vậy không? Nếu bạn đáp lại như một người Ấn độ giáo hay một người Phật giáo, người Thiên chúa giáo hay một người

cộng sản, vậy thì sự đối phó của bạn rất là giới hạn – mà không phải là đối phó gì cả. Bạn có thể đối phó trọn vẹn, đầy đủ chỉ khi nào không còn sợ hãi trong chính bạn, chỉ khi nào bạn không còn suy nghĩ như một người Ấn độ, một người cộng sản hay một người tư bản, nhưng như một con người tổng thể đang cố gắng giải quyết vấn đề này; và bạn không thể giải quyết nó nếu chính bạn không phản kháng toàn bộ sự việc, chống lại sự thu lợi đầy tham vọng mà xã hội đặt nền tảng trên nó. Khi chính bạn không còn tham vọng, không còn thu lợi, không còn bám vào sự an toàn riêng của bạn – chỉ lúc đó bạn mới có thể đối phó lại thách thức này và tạo ra một thế giới mới mẻ.

Người hỏi: Phản kháng, học hỏi, yêu thương – đây là ba tiến hành tách rời, hay chúng xảy ra cùng lúc?

Krishnamurti: Dĩ nhiên chúng không phải là ba tiến hành tách rời nhau; nó là một tiến hành duy nhất. Bạn thấy không, rất quan trọng để tìm ra câu hỏi này có ý nghĩa gì: câu hỏi này đặt nền tảng vào lý thuyết, không phải vào trải nghiệm; nó chỉ là ngôn từ, trí năng, vì vậy nó không có giá trị gì cả. Một con người không sợ hãi, thực sự phản kháng đang nỗ lực để tìm ra học hỏi, yêu thương có ý nghĩa gì – một người như thế không bao giờ hỏi nó là một hay ba tiến hành. Chúng ta quá thông minh với những từ ngữ, và chúng ta nghĩ bằng cách đưa ra những lời giải thích là chúng ta đã giải quyết được vấn đề. Bạn có biết ý nghĩa của học hỏi là gì hay không? Khi chúng ta thực sự đang học hỏi bạn đang học hỏi suốt cuộc đời bạn và không có một giáo viên riêng biệt nào để bạn học hỏi. Vậy thì mỗi một sự việc đều dạy bạn – một chiếc lá khô, một con chim đang bay, một mùi hương, một giọt nước mắt, người giàu có và người nghèo khổ, những người đang khóc lóc, nụ cười của một phụ nữ, vẻ kèn kiêu của một người đàn ông. Bạn học từ mọi thứ, vì vậy không có người hướng dẫn, không có triết gia, không có vị đạo sư. Chính cuộc sống là giáo viên của bạn, và bạn đang ở trong một trạng thái học hỏi liên tục.

Người hỏi: Có phải đúng thật rằng xã hội đặt nền tảng vào sự thu lợi và tham vọng; nhưng nếu chúng ta không có tham vọng chúng ta không thối rữa hay sao?

Krishnamurti: Đây thực sự là một câu hỏi rất quan trọng, và nó cần chú ý nhiều lắm. Bạn có biết chú ý là gì hay không? Chúng ta hãy tìm hiểu. Trong một lớp học, khi bạn chăm chăm nhìn qua cửa sổ hay là chốc gheo một ai đó, giáo viên bảo bạn hãy chú ý. Điều đó có nghĩa là gì? Rằng là bạn không thích điều gì bạn đang học và vì vậy giáo viên ép buộc bạn chú ý – mà không là chú ý gì cả. Chú ý có được khi bạn quan tâm thật sâu sắc một điều gì đó, vì lúc đó bạn yêu thích tìm hiểu tất cả về điều đó; lúc đó toàn thể cái trí của bạn, toàn thân tâm của bạn đều ở đó. Tương tự như vậy, cái khoảnh khắc mà bạn thấy rằng câu hỏi này – nếu chúng ta không có tham vọng, chúng ta không bị thối rữa hay sao? – thực sự rất quan trọng, bạn quan tâm và muốn tìm ra sự thật của vấn đề.

Bây giờ, một con người tham vọng không đang hủy diệt chính anh ta hay sao? Đó là việc đầu tiên phải tìm ra, chứ không phải hỏi rằng tham vọng là đúng hay sai. Hãy nhìn quanh bạn, quan sát tất cả những người có tham vọng. Điều gì xảy ra khi bạn có tham vọng? Bạn đang suy nghĩ cho chính bản thân mình, phải vậy không? Bạn thật tàn nhẫn, bạn gạt những người khác sang một bên vì bạn đang cố gắng đạt được tham vọng của bạn, đang cố gắng trở thành một con người quan trọng, vì vậy tạo ra trong xã hội sự xung đột giữa những người đang thành công và những người đang đuổi theo. Có một sự chiến đấu liên tục giữa bạn và những người theo đuổi điều gì bạn đang mong muốn; và sự xung đột này là sản phẩm của đang sống sáng tạo hay sao? Bạn có hiểu rõ không, hay là điều này khó khăn quá?

Bạn có tham vọng khi bạn yêu thích làm một điều gì đó chỉ vì bạn yêu thích nó hay không? Khi bạn đang làm một điều gì bằng toàn thân tâm của bạn không phải bởi vì bạn muốn được một cái gì đó, hay là có lợi lộc hơn, hay là có một kết quả tốt đẹp hơn, nhưng đơn giản chỉ vì bạn yêu thích làm việc đó – trong đó không có tham vọng, phải không? Trong đó không có ganh đua; bạn không đang tranh đấu với bất kỳ người nào để được vị trí tốt nhất. Và giáo dục không nên giúp đỡ bạn tìm được cái gì bạn thực sự yêu thích làm, để cho từ lúc bắt đầu cho đến khi kết thúc cuộc đời bạn, bạn đang làm một việc gì đó mà bạn cảm thấy xứng đáng và có một ý nghĩa sâu xa hay sao? Nếu không như vậy, suốt những ngày còn lại của bạn, bạn sẽ đau khổ. Vì không biết điều gì bạn thực sự muốn làm, cái trí của bạn rơi vào một lè thối mà trong đó có nhàm chán, thối rữa và cái chết. Đó là lý do tại sao trong khi còn nhỏ tìm được điều gì bạn thực sự yêu thích làm là rất quan trọng; và đây là phương cách duy nhất để tạo ra một xã hội mới

mẽ.

Người hỏi: Ở Ấn độ, cũng như hầu hết những quốc gia khác, giáo dục đang bị kiểm soát bởi chính phủ. Dưới những hoàn cảnh như thế liệu có thể thực hiện một thử nghiệm về loại giáo dục mà ông trình bày hay không?

Krishnamurti: Nếu không có sự giúp đỡ của chính phủ liệu một trường học loại này có thể tồn tại không? Đó là điều gì người đàn ông này đang hỏi. Ông ấy nhìn thấy được mọi sự việc khắp thế giới càng ngày càng bị kiểm soát bởi chính phủ, bởi các chính trị gia, bởi những người có quyền hành mà muốn định hình cái trí và thân tâm của chúng ta, mà muốn chúng ta suy nghĩ theo một lối nào đó. Dù rằng ở Nga hay bất kỳ quốc gia nào khác, đều đang có khuynh hướng chính phủ kiểm soát giáo dục; và người đàn ông này hỏi liệu rằng một trường học thuộc loại tôi đang trình bày có thể tồn tại mà không cần sự trợ giúp của chính phủ hay không?

Bây giờ, bạn nói điều gì đây? Bạn biết không, nếu bạn nghĩ một điều gì đó là quan trọng, thực sự xứng đáng, bạn trao toàn bộ thân tâm bạn mà không thêm lưu tâm gì đến những chính phủ và những luật lệ của xã hội – và lúc đó nó sẽ thành công. Nhưng hầu hết mọi người trong chúng ta không trao toàn bộ thân tâm của chúng ta đến bất kỳ cái gì, và đó là lý do tại sao chúng ta đặt ra loại câu hỏi này. Nếu bạn và tôi cảm thấy mãnh liệt rằng thế giới mới mẻ có thể hiện hữu, khi mỗi người trong chúng ta ở trong sự phản kháng hoàn toàn, phía bên trong, thuộc tâm lý, thuộc tinh thần – vậy thì chúng ta sẽ trao quả tim của chúng ta, cái trí của chúng ta, thân thể của chúng ta vào việc tạo ra một ngôi trường nơi đó không có những sự việc như là sợ hãi cùng tất cả những hàm ý của nó.

Thưa bạn, bất kỳ cái gì cách mạng thực sự đều được tạo ra bởi một ít người mà thấy điều gì là sự thật và sẵn lòng sống cùng sự thật đó; nhưng muốn khám phá điều gì là sự thật đòi hỏi tự do khỏi truyền thống, mà có nghĩa là tự do khỏi tất cả sợ hãi.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 2

Vấn đề của tự do

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Tôi muốn thảo luận với bạn về vấn đề của tự do. Đó là một đề tài rất phức tạp, cần xem xét kỹ lưỡng và hiểu rõ sâu sắc. Chúng ta đã nghe nhiều cuộc nói chuyện về tự do, tự do tôn giáo, và tự do làm điều gì người ta muốn làm. Nhiều quyển sách đã viết về tất cả việc này bởi những học giả. Nhưng tôi nghĩ rằng chúng ta có thể tiếp cận nó rất đơn giản và trực tiếp, và có lẽ việc đó sẽ mang lại cho chúng ta một giải pháp thực sự.

Tôi tự hỏi không hiểu bạn có khi nào ngừng lại để quan sát tia sáng tuyệt vời ở hướng tây khi mặt trời lặn, với mặt trăng non e thẹn lơ lửng trên cây cối hay không? Thường thường vào giờ đó con sông rất êm đềm, và rồi mọi thứ được phản ánh trên mặt sông: cây cầu, chiếc xe lửa đang chạy qua, mặt trăng non, và lúc này, khi trời tối om, những vì sao. Tất cả đều rất đẹp. Và muốn quan sát, muốn ngắm nhìn, muốn trao sự chú ý hoàn toàn của bạn đến một điều gì đó đẹp đẽ, cái trí của bạn phải được tự do khỏi tất cả những điều gì nó có từ trước đến nay, phải vậy không? Nó không còn bị nhét đầy những vấn đề, những lo âu, những giả thuyết tiên đoán. Chính là chỉ khi nào cái trí rất yên lặng thì bạn mới có thể quan sát, vì lúc đó cái trí nhạy cảm đến vẻ đẹp lạ lùng; và có lẽ đây là một manh mối dẫn đến vấn đề tự do của chúng ta.

Bây giờ, được tự do có nghĩa là gì? Tự do có phải là vấn đề làm điều gì đang xảy ra cho phù hợp bạn, đi nơi nào bạn thích, suy nghĩ điều gì bạn muốn hay không? Điều này bạn làm được trong một mức độ nào đó. Chỉ có được sự độc lập, việc đó có nghĩa là tự do hay sao? Nhiều người trên thế giới sống độc lập, nhưng chẳng có bao nhiêu người được tự do. Tự do ám chỉ

thông minh lớn lao, phải vậy không? Được tự do là được thông minh, nhưng thông minh không hiện hữu chỉ bằng ước muốn được tự do; nó hiện hữu chỉ khi nào bạn bắt đầu hiểu rõ toàn thể môi trường quanh bạn, những ảnh hưởng của truyền thống, cha mẹ, tôn giáo và xã hội đang liên tục bủa vây bạn. Nhưng muốn hiểu rõ những ảnh hưởng khác nhau – ảnh hưởng của cha mẹ bạn, của chính phủ, của xã hội, của nền văn hoá mà bạn lệ thuộc, của những niềm tin, những thần thánh và những mê tín dị đoan của bạn, của truyền thống mà bạn tuân phục không cần suy nghĩ – muốn hiểu rõ tất cả việc này và được tự do khỏi chúng đòi hỏi sự thấu triệt sâu sắc; nhưng thông thường bạn nhượng bộ chúng bởi vì phía bên trong bạn sợ hãi. Bạn sợ hãi không có một vị trí tốt đẹp trong cuộc sống; bạn sợ hãi điều gì vị giáo sĩ của bạn sẽ nói; bạn sợ hãi không tuân theo truyền thống, sợ hãi không làm một việc đúng đắn. Nhưng tự do thực sự là một trạng thái của cái trí trong đó không còn sợ hãi hay là cưỡng bách, không còn thôi thúc muốn được an toàn.

Hầu hết mọi người chúng ta không muốn được an toàn hay sao? Chúng ta không muốn được khen ngợi rằng chúng ta là một con người tuyệt vời làm sao, chúng ta trông đẹp để làm sao hoặc là chúng ta thông minh lạ lùng làm sao? Nếu không chúng ta sẽ không có những tước hiệu đặt trước danh tính của chúng ta. Tất cả loại sự việc đó giúp chúng ta có được sự bảo đảm cho mình, một ý thức của quan trọng. Tất cả chúng ta đều muốn là những người nổi tiếng – và khoảnh khắc chúng ta muốn là cái gì đó, chúng ta không còn được tự do nữa.

Làm ơn hãy nhìn thấy việc này, vì nó là cái mạnh mẽ thực sự dẫn đến sự hiểu biết rõ ràng vấn đề của tự do. Dù rằng ở trong thế giới này của những nhà chính trị, quyền hành, chức vụ và uy quyền, hay trong thế giới tạm gọi là tinh thần nơi mà bạn ham muốn có đức hạnh, cao quý, thánh thiện; cái khoảnh khắc bạn muốn là một người nào đó, bạn không còn được tự do nữa. Nhưng người đàn ông hay người phụ nữ nhìn thấy được điều vô lý của tất cả những sự việc này và vì vậy tâm hồn của họ hồn nhiên, và vì vậy không bị chuyển động bởi lòng ham muốn là một người nào đó – một con người như thế được tự do. Nếu bạn hiểu rõ sự đơn giản của nó bạn cũng thấy được vẻ đẹp và chiều sâu tuyệt vời của nó.

Rốt cuộc ra, những kỳ thi dành cho mục đích đó; cho bạn một vị trí, làm cho bạn là một người nào đó. Những tước hiệu, chức vụ và hiểu biết khuyến khích bạn là cái gì đó. Bạn không nhận thấy rằng cha mẹ và giáo viên của bạn luôn luôn bảo rằng bạn phải leo lên một cái gì đó trong cuộc sống, rằng bạn phải thành công giống như người chú hay người ông của bạn hay sao? Hay là bạn cố gắng bắt chước mẫu mực của một vị anh hùng nào đó, giống như các bậc Thầy, các vị thánh; và vì vậy bạn không bao giờ được tự do. Dù rằng bạn tuân theo cái mẫu mực của một bậc Thầy, một vị thánh, một người họ hàng hay là bám chặt vào một truyền thống đặc biệt, tất cả đều ngụ ý một đòi hỏi về phía bạn để là một điều gì đó; và chỉ khi nào bạn thực sự hiểu rõ sự thật này thì lúc đó bạn mới có tự do.

Vậy thì, chức năng của giáo dục, là phải giúp đỡ bạn từ khi còn bé không được bắt chước bất kỳ người nào, nhưng luôn luôn là chính mình. Và đây là điều khó khăn nhất khi thực hiện: dù rằng bạn xấu xí hay là đẹp đẽ, dù rằng bạn đồ kỵ hay là ghen tuông, luôn luôn là cái gì bạn là, và hiểu rõ nó. Rất khó khăn để là chính mình, bởi vì bạn nghĩ rằng cái gì bạn là là không cao quý, và rằng nếu bạn có thể thay đổi cái gì bạn là thành một cái gì đó cao quý thì nó sẽ tuyệt vời lắm nhưng điều đó không bao giờ xảy ra được. Trái lại, nếu bạn nhìn ngắm cái gì bạn thực sự là và hiểu rõ nó, vậy thì trong chính hiểu rõ đó có một chuyển đổi. Vì vậy tự do nằm ở chỗ, không phải trong sự cố gắng thành một cái gì đó khác biệt, cũng không phải trong việc làm cái gì bạn bất ngờ cảm thấy thích làm, cũng không phải trong việc tuân theo uy quyền của truyền thống, của cha mẹ, của vị đạo sư, nhưng trong sự hiểu rõ cái gì bạn là từ khoảnh khắc này qua khoảnh khắc khác.

Bạn thấy không, bạn không được giáo dục cho việc này; giáo dục của bạn khuyến khích bạn trở thành cái này hay cái kia – nhưng đó không là sự hiểu rõ về chính bạn. “Cái tôi” của bạn là một sự việc rất phức tạp; nó không chỉ là cái thực thể mà đi học, mà cãi cọ, mà chơi những trò chơi, mà sợ hãi, nhưng nó cũng còn là cái gì đó dấu diếm, không biểu lộ. Nó được tạo thành, không chỉ bằng tất cả những tư tưởng mà bạn suy nghĩ, mà còn bằng tất cả những sự việc đã được đặt vào cái trí của bạn bởi những người khác, bởi những quyển sách, bởi báo chí, bởi những người lãnh đạo của bạn; và chỉ có thể hiểu rõ được việc đó khi bạn không muốn là một ai đó, khi bạn không bắt chước, khi bạn không tuân theo – mà thực sự có nghĩa rằng, khi bạn

phản kháng toàn bộ cái lề thói cố gắng trở thành một điều gì đó. Đó là cuộc cách mạng thật sự duy nhất, dẫn đến tự do phi thường. Vun quén tự do này là chức năng thực sự của giáo dục.

Cha mẹ của bạn, giáo viên của bạn và những ham muốn riêng của bạn mong muốn bạn được gắn kết vào điều này hay điều khác với mục đích được hạnh phúc, an toàn. Nhưng muốn có thông minh, bạn không phải tháo gỡ tất cả những ảnh hưởng đang vây bủa và nghiền nát bạn hay sao?

Hy vọng của một thế giới mới ở trong tay những người của các bạn mà bắt đầu nhìn thấy cái gì là giả dối và chống lại nó, không chỉ bằng lời nói nhưng thực tế. Và đó là lý do tại sao bạn nên tìm kiếm loại giáo dục đúng đắn; vì chỉ khi nào nào lớn lên trong tự do, bạn mới có thể tạo ra một thế giới mới mẻ không dựa vào những truyền thống hay bị định hình theo một ý tưởng của một triết gia hay một lý tưởng gia nào đó. Nhưng không thể có tự do chừng nào bạn còn đang cố gắng trở thành một người nào đó, hay bắt chước một mẫu mực cao quý.

Người hỏi: Thông minh là gì?

Krishnamurti: Chúng ta hãy suy nghĩ câu hỏi này rất cẩn thận, kiên trì, và tìm ra. Tìm ra không phải là đi đến một kết luận. Tôi không biết bạn có thấy được sự khác biệt không? Cái khoảnh khắc bạn đạt đến một kết luận giải thích thông minh là gì, bạn đã ngừng thông minh. Đó là điều gì hầu hết những người lớn tuổi đã làm: họ đã đến những kết luận. Do đó họ đã ngừng thông minh. Vì vậy bạn đã tìm ra một điều ngay lập tức: rằng một cái trí thông minh là một cái trí đang liên tục học hỏi, không bao giờ đang kết luận.

Thông minh là gì? Hầu hết mọi người đều thỏa mãn với định nghĩa thông minh là gì. Hoặc là họ nói rằng, "Đó là một giải thích đúng," hoặc là họ thích lối giải thích riêng của họ; và một cái trí thỏa mãn với một giải thích lại rất hời hợt, vì vậy nó không thông minh.

Bạn đã bắt đầu hiểu rõ rằng một cái trí thông minh là một cái trí không thỏa mãn với những giải thích, với những kết luận, nó cũng không phải là một cái trí tin tưởng, bởi vì niềm tin lại nữa là một hình thức của kết luận mà thôi. Một cái trí thông minh là một cái trí đang tìm hiểu, một cái trí đang quan sát, đang học hỏi, đang suy xét. Mà có nghĩa gì vậy? Rằng là thông minh chỉ có được khi nào không còn sợ hãi, khi bạn sẵn lòng phản kháng đi ngược lại toàn bộ cấu trúc của xã hội với mục đích tìm ra Chúa là gì, hay là với mục đích khám phá sự thật của bất kỳ việc gì.

Thông minh không là hiểu biết. Nếu bạn có thể đọc tất cả những quyển sách trên thế giới này nó sẽ không cho bạn thông minh. Thông minh là một cái gì đó rất tinh tế, nó không bám rễ vào đâu cả. Nó hiện hữu khi nào bạn hiểu rõ toàn bộ sự tiến hành của cái trí – không phải cái trí lệ thuộc một triết gia hay vị thầy nào đó, nhưng cái trí riêng của bạn. Cái trí của bạn là kết quả của tất cả nhân loại, khi bạn hiểu rõ nó bạn không cần học một quyển sách nào, bởi vì cái trí của bạn chứa đựng toàn thể hiểu biết của quá khứ. Vì vậy thông minh hiện hữu bằng sự hiểu rõ về chính mình; và bạn có thể hiểu rõ về chính mình chỉ trong liên hệ đến thế giới của con người, những sự vật và những ý tưởng. Thông minh không phải là cái gì đó mà bạn có thể tìm được, giống như học hỏi; nó sinh ra khi có sự phản kháng to lớn, đó là, không còn sợ hãi – mà thực sự có nghĩa là, khi có một ý thức của tình yêu. Bởi vì chỉ khi nào không còn sợ hãi, thì lúc đó mới có tình yêu.

Nếu bạn chỉ thích thú với những lời giải thích, tôi nghĩ bạn sẽ cảm thấy rằng tôi đã không trả lời câu hỏi của bạn. Khi hỏi thông minh là gì cũng giống như khi hỏi cuộc sống là gì. Cuộc sống là học hành, chơi đùa, ái ân, làm việc, cãi cọ, ganh tị, tham lam, yêu thương, vẻ đẹp, sự thật – cuộc sống là mọi thứ, phải vậy không? Nhưng bạn thấy không, hầu hết mọi người chúng ta không có sự kiên nhẫn một cách nghiêm chỉnh và kiên trì để theo đuổi sự tìm hiểu này.

Người hỏi: Một cái trí thô thiển có thể trở thành nhạy cảm được không?

Krishnamurti: Lắng nghe câu hỏi, lắng nghe ý nghĩa đằng sau những từ ngữ. Một cái trí thô thiển có thể trở thành nhạy cảm được không? Nếu tôi nói cái trí của tôi thô thiển và tôi cố gắng trở thành nhạy cảm, chính cái nỗ lực trở thành nhạy cảm đó là thô thiển. Làm ơn hãy nhìn thấy điều này. Đừng bị thúc đẩy, nhưng hãy nhìn ngắm nó. Trái lại, nếu tôi nhận ra rằng tôi thô thiển mà không muốn thay đổi lần không có cố gắng trở nên nhạy cảm, nếu tôi bắt đầu hiểu rõ thô thiển là gì, quan sát nó trong cuộc sống của tôi từ ngày này qua ngày khác – cái cách tôi ăn uống tham lam, cái cách tôi đối đãi cộc cằn với con người, sự tự hào, sự ngạo mạn, sự tầm thường của những tư tưởng và những thói quen của tôi – vậy thì chính quan sát đó chuyển đổi

cái gì là.

Tương tự như thế, nếu tôi ngu dốt và tôi nói rằng tôi phải trở nên thông minh, cái nỗ lực trở nên thông minh đó chỉ là một hình thức to lớn hơn của ngu dốt mà thôi; bởi vì điều gì quan trọng là hiểu rõ sự ngu dốt. Dù tôi có cố gắng trở nên thông minh chừng nào chẳng nữa, sự ngu dốt của tôi vẫn còn y nguyên. Tôi có lẽ thu lượm được lớp hào nhoáng giả tạo của học hỏi, tôi có thể trích dẫn những quyển sách, lặp lại những đoạn văn của những tác giả vĩ đại, nhưng theo căn bản tôi sẽ vẫn còn là ngu dốt. Nhưng nếu tôi nhìn thấy và hiểu rõ sự ngu dốt khi nó tự phơi bày trong cuộc sống hàng ngày của tôi – cách tôi cư xử với người hầu của tôi, cách tôi lưu ý đến người láng giềng của tôi, người đàn ông nghèo khổ, người đàn ông giàu có, người thư ký – vậy thì chính ý thức đó tạo ra một động thái phá vỡ ngu xuẩn.

Bạn thử nó đi. Hãy quan sát chính bạn khi nói chuyện với người hầu của bạn, quan sát sự kính trọng to lớn mà bạn đối xử với một vị thống đốc và chẳng kính trọng bao nhiêu khi bạn thể hiện với người đàn ông mà không có gì để cho bạn. Rồi thì bạn sẽ bắt đầu tìm ra bạn là người ngu xuẩn như thế nào, và trong khi hiểu rõ sự ngu xuẩn đó có thông minh, nhạy cảm. Bạn không phải trở thành nhạy cảm. Con người đang cố gắng trở thành cái gì đó là xấu xa, không nhạy cảm; anh ta là một con người thô thiển.

Người hỏi: Làm thế nào một em bé hiểu được em ấy là gì nếu không có sự trợ giúp của cha mẹ và những giáo viên của em.

Krishnamurti: Tôi đã nói rằng em bé có thể, hay đây là sự diễn dịch của bạn về điều gì tôi đã nói? Em bé sẽ tìm ra về chính em nếu môi trường em sống giúp đỡ em làm như thế. Nếu những bậc cha mẹ và những giáo viên thực sự lưu tâm rằng một em bé nên khám phá em là gì, họ sẽ không áp đặt em; họ sẽ tạo ra một môi trường trong đó em sẽ đạt được sự hiểu rõ về chính em.

Bạn đã hỏi câu hỏi này; nhưng nó có phải là một vấn đề mấu chốt đối với bạn hay không? Nếu bạn cảm thấy sâu sắc rằng nó rất quan trọng cho một em bé tìm ra em là gì, và rằng em không thể tìm ra việc này nếu em bị điều phối bởi uy quyền, liệu bạn không giúp đỡ tạo ra một môi trường đúng đắn hay sao? Lại nữa cùng một thái độ cũ kỹ: hãy bảo tôi biết phải làm gì và tôi sẽ làm điều đó. Chúng ta không nói rằng: “Chúng ta hãy cùng nhau làm công việc đó đi.” Vấn đề là làm thế nào tạo ra một môi trường trong đó em bé có thể có được sự hiểu rõ về chính em là một vấn đề liên quan đến mọi người – những bậc cha mẹ, những giáo viên và chính các em bé. Nhưng hiểu hiểu rõ về chính mình không thể nào bị áp đặt, hiểu rõ không thể nào bị thúc đẩy; và nếu đây là một vấn đề mấu chốt cho bạn và cho tôi, cho cha mẹ và cho giáo viên, vậy thì cùng nhau chúng ta sẽ tạo ra những ngôi trường thuộc loại đúng đắn.

Người hỏi: Trẻ em kể với tôi rằng các em đã thấy được trong những ngôi làng vài hiện tượng lạ lùng, như là ma ám, và rằng các em sợ ma, những linh hồn và vân vân. Các em cũng hỏi về cái chết. Người ta sẽ phải nói gì về tất cả việc này?

Krishnamurti: Đúng ra chúng ta sẽ tìm hiểu chết là gì? Nhưng bạn thấy không, sợ hãi là một sự việc lạ lùng. Các bạn, những em nhỏ đã được kể về những con ma bởi cha mẹ của các bạn, bởi những người lớn hơn, nếu không các bạn sẽ không cảm thấy những con ma. Một người nào đó đã kể với bạn về chuyện ma ám. Bạn còn quá nhỏ để biết những việc này. Nó không phải là trải nghiệm riêng của bạn, nó là sự phản ánh của điều gì những người lớn đã kể cho bạn. Và chính những người lớn hơn thường chẳng biết gì về tất cả việc này. Họ chỉ đọc trong quyển sách nào đó, và nghĩ rằng họ đã hiểu nó. Điều này nổi lên một câu hỏi hoàn toàn khác hẳn: có một trải nghiệm không bị vấy bẩn bởi quá khứ hay không? Nếu một trải nghiệm bị vấy bẩn bởi quá khứ nó chỉ là một tiếp tục của quá khứ, và vì vậy không phải là một trải nghiệm đầu tiên.

Điều quan trọng là những người lớn của các bạn đang tiếp xúc với những em bé không nên áp đặt vào các em sự tưởng tượng riêng của các bạn, những nhận thức riêng của các bạn về những con ma, những ý tưởng và những trải nghiệm đặc biệt riêng của các bạn. Tránh được điều này rất khó khăn, bởi vì những người lớn nói nhiều về tất cả những sự việc không cần thiết và không quan trọng trong cuộc sống; thế là họ dần dần chuyển cho các em nhỏ những lo âu, sợ hãi, và những mê tín dị đoan riêng của họ, và trẻ em tự nhiên lặp lại những điều gì các em đã nghe được. Rất quan trọng là những người lớn, mà thông thường chính họ chẳng biết gì về những sự việc đó, không nên kể về chúng trước mặt những em bé, nhưng thay vì vậy giúp đỡ nhau tạo ra một bầu không khí trong đó các em có thể lớn lên cùng tự do và không còn sợ hãi.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 3

Tự do và tình yêu

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Có lẽ một số người trong các bạn không hoàn toàn hiểu rõ tất cả mọi điều mà tôi đã nói về tự do; nhưng, như tôi đã vạch rõ, bạn rất cần được phơi bày những ý tưởng mới, cần được phơi bày một vấn đề nào đó mà bạn có lẽ không quen thuộc. Nhìn thấy điều gì đẹp đẽ là tốt lắm, nhưng bạn cũng phải quan sát những sự việc xấu xa của cuộc sống, bạn phải được đánh thức vào mọi sự việc. Tương tự như thế, bạn phải được phơi bày những vấn đề mà có lẽ bạn không hoàn toàn hiểu rõ, vì bạn càng suy nghĩ và tìm hiểu những vấn đề mà có lẽ khá khó khăn cho bạn, bạn sẽ càng có khả năng nhiều hơn để sống phong phú.

Tôi không hiểu có bất kỳ ai trong các bạn đã nhìn thấy, vào sáng sớm, ánh mặt trời trên những dòng nước. Cái ánh sáng đó mềm dịu lạ thường làm sao đâu, và những dòng nước đen kịt đang nhảy múa như thế nào, cùng với vì sao mai trên cây cối, ngôi sao duy nhất trên bầu trời. Các bạn có khi nào nhận thấy phong cảnh đó hay không? Hay các bạn quá bận rộn, quá bận rộn bởi những thói quen hàng ngày, đến độ bạn quên bẵng và không bao giờ biết vẻ đẹp phong phú của quả đất này – quả đất mà tất cả chúng ta đang sống trên nó. Dù chúng ta gọi chúng ta là những người cộng sản hay những người tư bản, người theo Ấn độ giáo hay Phật giáo, dù là chúng ta mù lòa, què quặt, hay là giàu có và hạnh phúc, quả đất này là của chúng ta. Bạn hiểu rõ không? Nó là quả đất của chúng ta, không phải của một ai khác; nó không là quả đất của người giàu có, nó không lệ thuộc độc quyền vào những người cai trị có quyền hành, vào những người cao quý trên thế giới, nhưng nó là quả đất của chúng ta, của các bạn và của tôi. Chúng ta chẳng là những con người nào cả, tuy vậy chúng ta cũng sống trên quả đất này, và tất cả chúng ta phải sống cùng nhau. Đó là thế giới của người nghèo khổ cũng như của người giàu có, của những người không biết chữ cũng như những người có học thức; đó là thế giới của chúng ta, và tôi nghĩ rất quan trọng phải nhận thấy những việc này và yêu thương quả đất, không chỉ thỉnh thoảng vào một buổi sáng thanh bình nhưng luôn luôn. Chúng ta có thể cảm thấy thế giới là của chúng ta và yêu thương nó chỉ khi nào chúng ta hiểu rõ tự do là gì.

Không có một sự việc như là tự do vào thời điểm hiện nay, chúng ta không biết nó có nghĩa là gì. Chúng ta muốn được tự do nhưng, nếu bạn nhận thấy, mọi người – giáo viên, cha mẹ, luật sư, người cảnh sát, người lính, chính trị gia, thương nhân – đều đang làm điều gì đó trong cái ngõ ngách nhỏ xíu riêng của anh ta để ngăn cản tự do. Được tự do không phải là làm điều gì bạn thích, hay là phá vỡ những hoàn cảnh phía bên ngoài đang trói buộc bạn, nhưng là hiểu rõ toàn bộ vấn đề của lệ thuộc. Bạn có biết lệ thuộc là gì không? Bạn lệ thuộc vào cha mẹ bạn, phải không? Bạn lệ thuộc vào những giáo viên của bạn, bạn lệ thuộc vào người nấu ăn, vào người đưa thư, vào người mang sữa cho bạn và vân vân. Loại lệ thuộc đó người ta có thể hiểu dễ dàng. Nhưng có một loại lệ thuộc còn sâu thẳm hơn nhiều mà người ta phải hiểu rõ trước khi người ta có thể được tự do: lệ thuộc vào người khác để có được hạnh phúc cho riêng mình. Bạn có biết nó có nghĩa là gì khi lệ thuộc vào người khác để tìm kiếm hạnh phúc của bạn hay không? Nó không phải là sự lệ thuộc vật chất hoàn toàn vào người khác mới gây trói buộc, nhưng sự lệ thuộc tâm lý, phía bên trong mà từ đó bạn có được cái tạm gọi là hạnh phúc; và khi bạn lệ thuộc vào người nào theo kiểu đó, bạn trở thành một nô lệ. Nếu, khi bạn lớn lên, bạn lệ thuộc đầy cảm xúc vào cha mẹ bạn, vào người vợ hay người chồng của bạn, vào một vị đạo sư, hay vào một ý tưởng nào đó, luôn luôn có sẵn sự bắt đầu của ngục tù. Chúng ta không hiểu rõ việc này – mặc dầu hầu hết chúng ta, đặc biệt khi chúng ta còn nhỏ, đều muốn được tự do.

Muốn được tự do chúng ta phải phản kháng lại tất cả sự lệ thuộc phía bên trong, và chúng ta không thể phản kháng nếu chúng ta không hiểu rõ tại sao chúng ta lại lệ thuộc. Chỉ đến khi nào chúng ta hiểu rõ và thực sự phá vỡ tất cả sự lệ thuộc phía bên trong thì chúng ta mới có thể

được tự do, vì chỉ trong sự hiểu biết rõ ràng đó tự do mới hiện hữu được. Nhưng tự do không phải chỉ là một phản ứng. Bạn có biết một phản ứng là gì không? Nếu tôi nói một điều gì đó gây tổn thương bạn, nếu tôi gọi bạn bằng một cái tên xấu xa và bạn tức giận với tôi, đó là một phản ứng – một phản ứng được sinh ra từ lệ thuộc; và không lệ thuộc là một phản ứng thêm nữa. Nhưng tự do không phải là một phản ứng, và cho đến khi nào chúng ta hiểu rõ phản ứng và đi khỏi nó, chúng ta mới được tự do.

Bạn biết khi yêu thương người nào đó có nghĩa là gì hay không? Bạn biết khi yêu thương một cái cây, hay một con chim, hay là một con thú nuôi, đến độ bạn chăm sóc nó, cho nó ăn, ôm ấp nó, mặc dù nó có lẽ không cho bạn một cái gì đáp trả lại, mặc dù nó không cho bạn bóng mát, hay theo sau bạn, hay lệ thuộc vào bạn có nghĩa là gì hay không? Hầu hết chúng ta không yêu theo cách đó, chúng ta không biết yêu thương có nghĩa là gì bởi vì tình yêu của chúng ta luôn luôn bị vây bủa bởi lo âu, ghen tuông, sợ hãi – mà ám chỉ rằng chúng ta bị lệ thuộc ở phía bên trong vào một sự việc khác, chúng ta muốn được yêu thương. Chúng ta không chỉ yêu thương rồi thôi nhưng chúng ta lại đòi hỏi được đáp lại một điều gì đó; và trong chính đòi hỏi đó chúng ta trở nên bị lệ thuộc.

Vì vậy tự do và tình yêu đi cùng nhau. Tình yêu không là một phản ứng. Nếu tôi yêu bạn vì bạn yêu tôi, đó chỉ là một vụ buôn bán, một sự việc được mua nơi chợ búa; nó không là tình yêu. Yêu thương không đòi hỏi bất kỳ cái gì đáp lại, thậm chí không cảm thấy rằng bạn đang cho một cái gì đó – và chỉ có tình yêu như thế mới biết được tự do. Nhưng bạn thấy không, bạn không được giáo dục cho việc này. Bạn được giáo dục môn toán, môn hoá, địa lý, lịch sử, và nó ngừng lại ở đó, bởi vì mối quan tâm duy nhất của cha mẹ là giúp bạn có một công việc làm tốt và được thành công trong cuộc sống. Nếu họ có tiền có lẽ họ gửi bạn ra nước ngoài, nhưng cũng giống như phần còn lại của thế giới toàn bộ mục đích của họ là bạn phải giàu có và có một vị trí được kính trọng trong xã hội; và bạn càng leo cao bao nhiêu bạn càng gây cho người khác nhiều đau khổ bấy nhiêu, bởi vì muốn leo đến đó bạn phải ganh đua, phải tàn nhẫn. Vì vậy cha mẹ gửi con cái của họ đến những trường học nơi có tham vọng, ganh đua, nơi không có tình yêu gì cả, đó là lý do tại sao một xã hội như là xã hội của chúng ta đang liên tục thối nát, đang liên tục xung đột; và mặc dù những nhà chính trị, những quan tòa, những người được gọi là cao quý của mảnh đất này đều nói về hòa bình, nó chẳng có ý nghĩa gì cả.

Bây giờ bạn và tôi phải tìm hiểu rõ toàn thể vấn đề của tự do. Chúng ta phải tìm ra cho chính mình yêu thương có nghĩa là gì; bởi vì nếu chúng ta không yêu thương chúng ta không bao giờ có thể đầy ý tứ, chú ý; chúng ta không bao giờ có thể ân cần. Bạn có biết ân cần có nghĩa là gì hay không? Khi bạn nhìn thấy một viên đá nhọn trên đường đi bị đâm phải bởi nhiều bàn chân trần, bạn nhặt nó và vất đi, không phải bởi vì bạn được yêu cầu, nhưng bởi vì bạn cảm thấy thương tâm cho những người khác – không đặt thành vấn đề người ấy là ai, và có lẽ bạn không bao giờ gặp người ấy. Trồng một cái cây và nâng niu nó, nhìn một dòng sông và tận hưởng sự phong phú của quả đất, quan sát một con chim đang vỗ cánh và quan sát vẻ đẹp trong đường bay của nó, có được sự nhạy cảm và khoáng đạt về cái chuyển động la thường này được gọi là cuộc sống – vì tất cả việc này phải có tự do; và muốn được tự do bạn phải yêu thương. Nếu không có tình yêu không có tự do; nếu không có tình yêu, tự do chỉ là một ý tưởng và không có ý nghĩa gì cả. Vì vậy chỉ có những người hiểu rõ và phá vỡ sự lệ thuộc phía bên trong, và vì vậy người biết thương yêu là gì, thì mới có thể tự do; và chính họ một mình sẽ tạo ra một nền văn minh mới, một thế giới khác hẳn.

Người hỏi: Nguồn gốc của ham muốn là gì, và làm thế nào tôi có thể loại bỏ được nó?

Krishnamurti: Một người trẻ tuổi đang hỏi câu hỏi này; và tại sao cậu ta lại muốn loại bỏ ham muốn? Bạn hiểu rõ không? Cậu ta là một thanh niên, đầy sức sống, đầy sinh lực; tại sao cậu ta lại muốn loại bỏ ham muốn? Cậu ta đã được bảo rằng không còn ham muốn là một trong những đức hạnh lớn nhất, và rằng khi không còn ham muốn cậu ta sẽ tìm được Chúa, hay có lẽ được gọi là một cứu cánh rất ráo nào đó; vì thế cậu ta hỏi, “Nguồn gốc của ham muốn là gì, và làm thế nào loại bỏ được nó?” Nhưng chính sự thôi thúc loại bỏ ham muốn vẫn còn là bộ phận của ham muốn, phải vậy không? Nó thực sự bị thúc giục bởi sợ hãi. Sự khởi nguồn, cái nguồn gốc, bắt đầu của ham muốn là gì? Bạn nhìn thấy một cái gì đó quyến rũ và bạn muốn nó. Bạn nhìn thấy một chiếc xe hơi, hay một con thuyền và bạn muốn sở hữu nó hay là bạn muốn dành được vị trí của một người giàu có, hay là trở thành một khất sĩ. Đây là nguồn gốc của ham

muốn: nhìn thấy, tiếp xúc, từ đó có cảm xúc, và từ cảm xúc có ham muốn. Bây giờ nhận ra rằng ham muốn đó mang lại xung đột, bạn hỏi, “Làm thế nào có thể không còn ham muốn?” Vì vậy điều gì bạn thực sự muốn không phải là thoát khỏi ham muốn, nhưng thoát khỏi lo âu, buồn rầu, đau khổ do ham muốn gây ra. Bạn muốn thoát khỏi những kết quả cay đắng của ham muốn, chứ không phải từ chính ham muốn, và đây là một điều rất quan trọng cần hiểu rõ. Nếu bạn có thể tách rời ham muốn khỏi đau khổ, khỏi chịu đựng, khỏi tranh đấu, khỏi tất cả những lo âu, và sợ hãi mà theo cùng nó, để cho chỉ còn vui thú được tồn tại, vậy thì lúc đó bạn có muốn thoát khỏi ham muốn nữa hay không?

Chừng nào còn có sự ham muốn để đạt được, để thành tựu, để trở thành, ở mức độ nào chẳng nữa, thì rõ ràng vẫn còn lo âu, đau khổ, sợ hãi. Tham vọng để được giàu có, để là cái này hay cái kia, sẽ mất đi chỉ khi nào chúng ta hiểu rõ sự thối nát, cái bản chất xấu xa của chính tham vọng. Cái khoảnh khắc chúng ta thấy rằng ham muốn vì quyền lực trong bất kỳ hình thức nào – vì quyền lực của một vị thủ tướng, của một quan tòa, của một giáo sĩ, của một vị đạo sư – trên căn bản là xấu xa, chúng ta không còn ham muốn có quyền lực nữa. Nhưng chúng ta không thấy rằng ham muốn đang gây thối nát, rằng ham muốn có quyền lực là xấu xa, trái lại, chúng ta nói rằng chúng ta sẽ sử dụng quyền lực cho điều tốt lành – mà tất cả đều hoàn toàn vô nghĩa. Một phương tiện sai trái không bao giờ dẫn đến một kết thúc đúng đắn. Nếu phương tiện là xấu xa, kết thúc cũng là xấu xa. Tốt lành không phải là đối nghịch của xấu xa; nó hiện hữu chỉ khi nào điều xấu xa hoàn toàn chấm dứt.

Vì vậy, nếu chúng ta không hiểu rõ toàn bộ ý nghĩa của ham muốn, cùng những kết quả của nó, những sản phẩm phụ của nó, chỉ cố gắng loại bỏ những ham muốn không có ý nghĩa gì cả.

Người hỏi: Làm thế nào chúng ta có thể được tự do khỏi sự lệ thuộc khi chúng ta vẫn còn đang sống trong xã hội?

Krishnamurti: Bạn có biết xã hội là gì hay không? Xã hội là sự liên hệ giữa con người và con người, đúng vậy chứ? Đừng làm phức tạp nó, đừng trích dẫn nhiều quyển sách; hãy suy nghĩ rất đơn giản về nó và bạn sẽ thấy rằng xã hội là sự liên hệ giữa bạn và tôi và những người khác. Sự liên hệ giữa con người tạo thành xã hội; và xã hội của chúng ta hiện nay được xây dựng trên sự liên hệ của thu lợi, phải vậy không? Hầu hết mọi người trong chúng ta đều muốn tiền bạc, quyền hành, tài sản, uy quyền; ở mức độ này hay mức độ khác chúng ta muốn có vị trí, thanh danh, và vì vậy chúng ta đã xây dựng một xã hội thu lợi. Chừng nào chúng ta còn muốn thu lợi, chừng nào chúng ta còn muốn vị trí, thanh danh, quyền hành và tất cả những chuyện đại loại như thế, chúng ta là thành viên của xã hội này và vì vậy lệ thuộc vào nó. Nhưng nếu người ta không muốn bất kỳ những việc này và vẫn sống đơn giản như người ta là gì cùng sự khiêm tốn lớn lao, vậy thì người ta phản kháng nó; người ta thoát khỏi nó và phá vỡ cái xã hội này.

Rủi thay, giáo dục hiện nay nhằm vào mục đích bắt buộc bạn tuân phục, phù hợp và điều chỉnh mình vào cái xã hội thu lợi này. Đó là điều tất cả cha mẹ của bạn, những giáo viên của bạn và những quyển sách của bạn quan tâm đến. Chừng nào bạn còn tuân phục, chừng nào bạn còn tham vọng, thu lợi, thối nát và hủy diệt những người khác trong sự theo đuổi vị trí và quyền hành, bạn còn được coi như một công dân kính trọng. Bạn được giáo dục để phù hợp vào xã hội; nhưng đó không là giáo dục gì cả, đó chỉ là một qui trình điều kiện bạn tuân phục vào một khuôn mẫu. Chức năng thực sự của giáo dục không phải có mục đích sản xuất ra bạn là một người thư ký, một quan tòa hay là vị thủ tướng, nhưng có mục đích giúp đỡ bạn hiểu rõ toàn bộ cấu trúc của xã hội thối nát này và cho phép bạn thăng hòa vào sự tự do để cho bạn sẽ phá vỡ và tạo ra một xã hội khác, một thế giới mới. Phải có những con người phản kháng, không phải từng phần nhưng tổng thể, phản kháng những cái cũ kỹ, bởi vì chỉ có những người như thế mới có thể tạo ra một thế giới mới – một thế giới không đặt nền tảng vào thu lợi, vào quyền lực và thanh danh.

Tôi có thể nghe những người lớn tuổi nói rằng, “Điều đó không bao giờ có thể thực hiện được. Bản chất của con người là cái gì nó là, và ông đang nói điều vô nghĩa.” Nhưng chúng ta không bao giờ suy nghĩ về việc tháo gỡ tình trạng qui định của những cái trí trưởng thành, và không điều kiện em bé. Chắc chắn, giáo dục gồm cả chữa trị lẫn phòng ngừa. Các bạn, những em học sinh lớn tuổi đã bị định hướng rồi, đã bị qui định rồi, đã có tham vọng rồi; các bạn muốn thành công như người cha của các bạn, như vị thống đốc, hay một người nào khác. Vì vậy chức năng thực sự của giáo dục không chỉ giúp đỡ bạn tháo gỡ chính mình, nhưng còn giúp đỡ

bạn hiểu rõ toàn bộ tiến hành của cuộc sống từ ngày này qua ngày khác để cho bạn có thể lớn lên trong tự do và tạo ra một thế giới mới mẻ – một thế giới phải hoàn toàn khác hẳn cái thế giới hiện nay. Rủi thay, không có bậc cha mẹ nào, cũng không có những giáo viên nào, cũng không có những con người nào quan tâm đến việc này. Đó là lý do tại sao giáo dục phải là một tiến hành của dạy dỗ người giáo dục cũng như em học sinh.

Người hỏi: Tại sao con người lại đánh nhau?

Krishnamurti: Tại sao các cậu trai nhỏ lại đánh nhau? Bạn thỉnh thoảng đánh nhau với người anh của bạn, hay là những cậu trai khác ở đây, phải vậy không? Tại sao như vậy? Bạn đánh nhau vì một món đồ chơi. Có lẽ cậu trai khác đã cướp quả bóng của bạn, hay là quyền sách của bạn, và vì vậy bạn đánh nhau. Những người lớn đánh nhau chắc chắn cũng cùng lý do đó mà thôi, chỉ khác là những đồ chơi của họ là chức vụ, của cải và quyền hành. Nếu bạn muốn quyền hành và tôi cũng muốn quyền hành, chúng ta đánh nhau, đó là lý do tại sao các quốc gia đi đến chiến tranh. Nó đơn giản như thế đó, chỉ những triết gia, những chính trị gia và những người tam gọi là tôn giáo mới làm phức tạp nó. Bạn biết không, đó là một nghệ thuật quan trọng để có nhiều hiểu biết và trải nghiệm – để cảm nhận sự phong phú của cuộc sống, vẻ đẹp của hiện hữu, những đấu tranh, những đau khổ, tiếng cười, những giọt nước mắt – và tuy nhiên lại giữ cái trí của bạn thật đơn giản; và bạn có thể có cái trí đơn giản chỉ khi nào bạn biết cách yêu thương.

Người hỏi: Ganh ghét là gì?

Krishnamurti: Ganh ghét ám chỉ không thoả mãn với cái gì bạn là và ganh tị với người khác, phải vậy không? Bất mãn với điều gì bạn là là bắt đầu của ganh ghét. Bạn muốn giống như ai đó có nhiều kiến thức hơn, hay là đẹp đẽ hơn, hay là có một ngôi nhà lớn hơn, nhiều quyền hành hơn, có một vị trí tốt hơn bạn đang có. Bạn muốn có đức hạnh nhiều hơn, bạn muốn biết làm thế nào thiên định tốt hơn, bạn muốn đến gần Chúa, bạn muốn làm điều gì đó khác hẳn cái gì bạn là; vì vậy bạn đố kỵ, ganh ghét. Hiểu rõ cái gì bạn là là cực kỳ khó khăn, bởi vì nó đòi hỏi tự do hoàn toàn khỏi tất cả mọi ham muốn thay đổi cái gì bạn là thành một cái gì khác. Ham muốn thay đổi chính bạn nuôi dưỡng đố kỵ, ganh ghét; trái lại, trong khi hiểu rõ cái gì bạn là, có một sự thay đổi cái gì bạn là. Nhưng, bạn thấy không, toàn bộ nền giáo dục của bạn thúc giục bạn cố gắng khác biệt với cái gì bạn là. Khi bạn ganh tị bạn được người ta bảo rằng, “bây giờ đừng ganh tị nữa, nó là một việc xấu xa lắm.” Vì vậy bạn cố gắng không ganh tị; nhưng chính cố gắng đó lại là bộ phận của ganh tị, bởi vì bạn muốn khác biệt.

Bạn biết không, một bông hoa hồng dễ thương là một bông hoa hồng dễ thương; nhưng chúng ta những con người đã được trao tặng cái khả năng suy nghĩ, và chúng ta suy nghĩ sai lầm. Biết được suy nghĩ như thế nào đòi hỏi nhiều thâm nhập, hiểu biết rõ ràng, nhưng biết được suy nghĩ cái gì lại quá dễ dàng. Nền giáo dục hiện nay của chúng ta dạy chúng ta suy nghĩ cái gì, nó không dạy cho chúng ta suy nghĩ như thế nào, thâm nhập như thế nào, tìm hiểu như thế nào; và chỉ khi nào giáo viên lẫn em học sinh biết suy nghĩ như thế nào thì trường học mới xứng đáng với cái tên của nó.

Người hỏi: Tại sao em không thoả mãn với bất kỳ cái gì.

Krishnamurti: Một em gái nhỏ xúu đang hỏi câu hỏi này, và tôi chắc chắn rằng em không được ai gợi ý. Vào cái tuổi non nớt của em, em muốn biết tại sao em không bao giờ thoả mãn. Bạn, những người lớn tuổi nói gì đây? Đó là việc làm của bạn: bạn đã tạo ra sự tồn tại ở thế giới này mà trong đó em bé hỏi tại sao em không bao giờ thỏa mãn với bất kỳ cái gì. Bạn là những người giáo dục, nhưng bạn không thấy được cái bi kịch này. Bạn trầm tư suy nghĩ, nhưng bạn mờ dần, u ám, không còn sinh khí phía bên trong.

Tại sao những con người không bao giờ thỏa mãn? Có phải vì họ đang tìm kiếm hạnh phúc, và họ nghĩ rằng qua sự thay đổi liên tục họ sẽ được hạnh phúc? Họ chuyển động từ một công việc này sang một công việc khác, từ một liên hệ này đến một liên hệ khác, từ một tôn giáo hay học thuyết này đến một tôn giáo hay học thuyết khác, nghĩ rằng qua sự chuyển động liên tục của thay đổi này họ sẽ tìm ra hạnh phúc; hoặc là họ lại chọn ra một cái luồng nước nào đó của cuộc sống và trì trệ ở đó. Chắc chắn, mãn nguyện là một điều gì đó hoàn toàn khác hẳn. Nó hiện hữu chỉ khi nào bạn nhìn thấy chính bạn như bạn là mà không có bất kỳ ham muốn nào để thay đổi, mà không có bất kỳ chỉ trích hay là so sánh – mà không có nghĩa rằng bạn chỉ chấp nhận điều gì bạn thấy và ngủ quên trong đó. Nhưng khi cái trí không còn đang so sánh, đang

nhận xét, đang đánh giá, và vì vậy có khả năng nhìn thấy cái gì là từ khoảnh khắc này qua khoảnh khắc khác mà không muốn thay đổi nó – trong chính trực nhận đó là vĩnh hằng.

Người hỏi: Tại sao chúng ta phải đọc sách?

Krishnamurti: Tại sao bạn phải đọc sách? Hãy im lặng lắng nghe. Bạn không bao giờ hỏi tại sao bạn phải chơi đùa, tại sao bạn phải ăn, tại sao bạn phải nhìn con sông, tại sao bạn hung bạo – phải không? Bạn phản kháng và hỏi tại sao bạn phải làm một cái gì đó khi bạn không thích làm. Nhưng đọc sách, chơi đùa, cười cợt, độc ác, tốt lành, nhìn thấy con sông, những đám mây – tất cả điều này là bộ phận của cuộc sống; và nếu bạn không biết đọc sách như thế nào, nếu bạn không biết đi dạo bộ như thế nào, nếu bạn không thể tán thưởng vẻ đẹp của một chiếc lá, bạn không đang sống. Bạn phải hiểu rõ toàn bộ cuộc sống, không chỉ một phần nhỏ nhoi của nó. Đó là lý do tại sao bạn phải đọc sách, đó là lý do tại sao bạn phải ca hát, và nhảy múa, và viết những vần thơ, và đau khổ và hiểu biết; vì tất cả việc đó là cuộc sống.

Người hỏi: Ngượng ngùng là gì?

Krishnamurti: Bạn không thấy ngượng ngùng khi gặp một người lạ hay sao? Bạn không cảm thấy ngượng ngùng khi hỏi câu hỏi đó hay sao? Bạn không cảm thấy ngượng ngùng nếu bạn phải ở trên cái bục gỗ này như tôi đang ngồi đây nói chuyện hay sao? Bạn không thấy ngượng ngùng, không cảm thấy một chút bối rối và muốn đứng sững lại khi bạn đột nhiên gặp phải một cái cây đẹp đẽ, hay một bông hoa nhỏ nhắn, hay là một con chim đang đậu trên tổ của nó hay sao? Bạn thấy không, rất tốt khi ngượng ngùng. Nhưng với hầu hết mọi người sự ngượng ngùng ám chỉ trạng thái ý thức về chính mình. Khi chúng ta gặp một người đàn ông quan trọng, nếu có một người như thế, chúng ta tự nhiên ý thức về chính chúng ta. Chúng ta nghĩ rằng, “Ông ấy quan trọng làm sao đâu, nổi tiếng làm sao đâu, và tôi chẳng là gì cả”; vì vậy chúng ta cảm thấy ngượng ngùng, mà là ý thức về chính mình. Nhưng có một loại ngượng ngùng khác hẳn, mà thực sự là nhạy cảm, và trong đó không còn ý thức về chính mình.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 4

Lắng nghe

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Tại sao các bạn lại ở đây đang lắng nghe tôi? Bạn có khi nào suy nghĩ tại sao bạn lắng nghe người ta hay không? Và lắng nghe một ai đó có nghĩa là gì? Tất cả các bạn ở đây ngồi trước một người đang nói chuyện. Bạn đang lắng nghe để nghe một điều gì đó mà sẽ khẳng định, phù hợp với những tư tưởng riêng của bạn, hay là bạn đang lắng nghe để tìm ra? Bạn có thấy được sự khác biệt hay không? Lắng nghe để tìm ra có một ý nghĩa hoàn toàn khác hẳn với lắng nghe chỉ để nghe cái đó mà sẽ khẳng định điều gì bạn suy nghĩ. Nếu bạn ở đây chỉ để có sự khẳng định, để được khuyến khích trong cách suy nghĩ riêng của bạn, vậy thì lắng nghe của bạn chẳng có ý nghĩa bao nhiêu. Nhưng, nếu bạn lắng nghe để tìm ra, vậy thì cái trí của bạn được tự do, không gán kết vào bất kỳ điều gì; nó rất nhanh nhẹn, sắc bén, sinh động, tìm hiểu, tò mò, và vì vậy có khả năng khám phá. Do đó, liệu không quan trọng để suy xét tại sao bạn lắng nghe, và bạn đang lắng nghe cái gì hay sao?

Bạn có khi nào ngồi rất im lặng, không phải với sự chú ý của bạn cố định vào một điều gì đó, không tạo ra một nỗ lực để tập trung, nhưng với cái trí rất yên lặng, thật tĩnh. Lúc đó bạn nghe mọi thứ, phải vậy không? Bạn nghe những tiếng ồn xa thật xa cũng như những tiếng ồn ở gần hơn và những tiếng ồn rất gần bên, những âm thanh tức khắc – mà có nghĩa, thật sự, rằng là bạn đang lắng nghe mọi thứ. Cái trí của bạn không bị giới hạn bởi một cái kênh nhỏ xíu chật hẹp nào. Nếu bạn có khả năng lắng nghe trong cách này, lắng nghe thoải mái, không có căng thẳng, bạn sẽ thấy được một sự thay đổi lạ thường đang diễn tiến bên trong bạn, thay đổi xảy

ra mà không có ý muốn của bạn, mà không có nài nỉ của bạn; và trong thay đổi đó có vẻ đẹp lẫn chiều sâu tuyệt vời của thấu triệt.

Hãy thử nó đi, thử ngay bây giờ. Khi bạn lắng nghe tôi, lắng nghe không chỉ riêng tôi, mà còn mọi thứ quanh bạn. Lắng nghe tất cả những tiếng chuông kia, những tiếng chuông của những con bò và những đèn chùa; lắng nghe tiếng xe lửa xa xa và những chiếc xe ngựa trên đường phố; và sau đó nếu bạn kề cận hơn sự tĩnh lặng và cũng lắng nghe tôi nữa, bạn sẽ nhận thấy rằng có một chiều sâu tuyệt vời của lắng nghe, nhưng để làm được việc này bạn phải có một cái trí rất yên lặng. Nếu bạn thực sự muốn lắng nghe, cái trí của bạn tự nhiên yên lặng, phải vậy không? Lúc đó bạn không bị xao lãng bởi một điều gì đó đang xảy ra kể cận bạn; cái trí của bạn yên lặng bởi vì bạn đang lắng nghe mọi thứ một cách sâu thẳm. Nếu bạn lắng nghe theo lối này cùng sự thoải mái, cùng một niềm hân hoan nào đó, bạn sẽ phát hiện một chuyển đổi kinh ngạc đang xảy ra trong tâm hồn của bạn, trong cái trí của bạn – một chuyển đổi mà bạn chưa từng suy nghĩ về nó, hay là không có cách nào gây ra được.

Tư tưởng là một sự việc lạ lùng, phải vậy không? Bạn có biết tư tưởng là gì hay không? Tư tưởng hay là suy nghĩ đối với mọi người là điều gì đó được đặt vào cùng nhau bởi cái trí, và họ chiến đấu với những tư tưởng của họ. Nhưng nếu bạn có thể thật sự lắng nghe mọi thứ – đến tiếng vỗ của dòng nước đập vào bờ sông, đến bản nhạc của chim chóc, đến tiếng khóc của một em bé, đến người mẹ đang la mắng bạn, đến một người bạn đang dọa nạt bạn, đến người chồng hay người vợ đang cầu nhàu bạn – lúc đó bạn sẽ phát hiện ra rằng bạn thoát khỏi những từ ngữ, thoát khỏi những diễn tả thuần túy ngôn từ và vì vậy toàn thân tâm của bạn xé toang ra.

Và rất quan trọng khi không còn vướng mắc vào những diễn tả thuần túy từ ngữ bởi vì, xét cho cùng, tất cả chúng ta đều muốn điều gì? Dù rằng chúng ta còn trẻ hay già nua, dù rằng chúng ta không có kinh nghiệm hay đầy những năm tháng, tất cả chúng ta đều muốn hạnh phúc, phải vậy không? Là những em học sinh chúng ta muốn được vui vẻ khi chơi đùa những trò chơi của chúng ta, trong khi học hành, trong khi làm tất cả những công việc nhỏ bé mà chúng ta muốn làm. Khi chúng ta lớn lên chúng ta tìm kiếm hạnh phúc trong những sở hữu, trong tiền bạc, trong việc có một ngôi nhà đẹp, một người vợ hay người chồng thông cảm, một việc làm tốt. Khi những việc này không còn thỏa mãn chúng ta nữa, chúng ta nhảy sang một việc khác. Chúng ta nói, “Tôi phải được tách rời và sau đó tôi sẽ hạnh phúc.” Thế là chúng ta thực hiện sự tách rời. Chúng ta rời gia đình, chúng ta trao lại tài sản của chúng ta và rút lui khỏi thế giới này. Hay là chúng ta tham gia vào một tổ chức tôn giáo nào đó, nghĩ rằng chúng ta sẽ được hạnh phúc bằng cách cùng nhau họp mặt và nói chuyện về tình huynh đệ, bằng cách theo sau một vị lãnh đạo, một vị đạo sư, một ông Thầy, một lý tưởng, bằng cách tin tưởng cái gì đó mà thực chất là một tư lừa gạt, một ảo tưởng, một mê tín dị đoan.

Bạn có hiểu rõ điều gì tôi đang nói không?

Khi bạn chải tóc của bạn, khi bạn mặc vào bộ quần áo sạch sẽ và trang điểm cho bạn trông đẹp đẽ thêm, đó là mọi ham muốn của bạn để được hạnh phúc, đúng vậy chứ? Khi bạn đậu những kỳ thi của bạn và thêm vài chữ cái nào đó của bảng mẫu tự trước danh tính của bạn, khi bạn có một việc làm, có được một ngôi nhà và những tài sản khác, khi bạn lập gia đình và có con cái, khi bạn tham gia một tổ chức tôn giáo nào đó mà người lãnh đạo khẳng định rằng họ có những thông điệp từ những bậc Thầy không nhìn thấy được – đằng sau tất cả những việc đó có sự thôi thúc lạ thường này, sự thúc ép này để tìm ra hạnh phúc.

Nhưng, bạn thấy không, hạnh phúc không đến dễ dàng như thế đâu, bởi vì hạnh phúc không ở trong những sự việc này. Bạn có lẽ có vui thú, bạn có lẽ tìm được một sự thỏa mãn mới, nhưng sớm hay muộn nó trở thành nhàm chán mệt mỏi. Bởi vì không có hạnh phúc nào bền vững trong những sự việc mà chúng ta biết. Nụ hôn được theo sau những giọt nước mắt, tiếng cười theo sau bởi đau khổ và phân ly. Mọi thứ đều héo tàn mục nát. Vì vậy, trong khi bạn còn nhỏ, bạn phải bắt đầu tìm ra cái sự việc lạ lùng này là gì mà được gọi là hạnh phúc. Đó là một phần tối yếu của giáo dục.

Hạnh phúc không đến khi bạn đang nỗ lực tìm kiếm nó – và đó là điều bí mật kỳ lạ nhất, mặc dù rất dễ dàng khi nói về nó. Tôi có thể diễn tả hạnh phúc trong vài từ ngữ đơn giản; nhưng, bằng cách chỉ lắng nghe tôi và lặp lại điều gì bạn đã nghe, bạn sẽ không có hạnh phúc đâu. Hạnh phúc lạ lùng lắm; nó đến khi bạn không đang tìm kiếm nó. Khi bạn không đang tạo ra một nỗ lực để được hạnh phúc, rồi thì bất thành linh, một cách bí mật, hạnh phúc ở đó, được sinh ra

từ sự tinh khiết, từ sự trù mẫn của thân tâm. Nhưng những việc đó đòi hỏi nhiều hiểu rõ – không phải tham gia một tổ chức hay cố gắng trở thành một người nào đó. Sự thật không phải là một cái gì đó để được thành tựu. Sự thật hiện hữu khi cái trí và tâm hồn của bạn buông bỏ đi tất cả ý thức của cố gắng và bạn không còn nỗ lực để trở thành một người nào đó; nó ở đó khi cái trí rất yên lặng, lắng nghe không thời gian mọi thứ đang xảy ra. Bạn có lẽ lắng nghe những từ ngữ này nhưng, muốn hạnh phúc hiện hữu, bạn phải tìm ra phương cách để cái trí được tự do khỏi tất cả sợ hãi.

Chừng nào bạn còn sợ hãi bất kỳ ai hay bất kỳ sự việc gì, không thể có hạnh phúc. Không thể có hạnh phúc chừng nào bạn còn sợ hãi cha mẹ của bạn, những giáo viên của bạn, sợ hãi không đậu những kỳ thi, sợ hãi không tiến bộ, sợ hãi không đến gần được vị thầy hơn, sợ hãi không đến gần sự thật hơn, hay là sợ hãi không được chấp thuận, bị vỗ vào lưng đuổi đi. Nhưng thực sự nếu bạn không sợ hãi bất kỳ cái gì cả, vậy thì bạn sẽ tìm ra – khi bạn thức dậy một buổi sáng, hay khi bạn đi dạo một mình – rằng là bỗng nhiên một sự việc lạ lùng xảy ra: không mời mọc, không nài nỉ, không tìm kiếm, cái đó mà có lẽ được gọi là tình yêu, sự thật, hạnh phúc, bỗng nhiên ở đó.

Đó là lý do tại sao bạn phải được giáo dục đúng đắn ngay khi bạn còn nhỏ là điều rất quan trọng. Điều gì chúng ta gọi là giáo dục hiện nay không là giáo dục gì cả, bởi vì không một ai nói cho bạn biết về tất cả những việc này. Những giáo viên của bạn chuẩn bị cho bạn đậu những kỳ thi, nhưng họ lại không nói với bạn về cách sống, mà là quan trọng nhất; bởi vì chẳng có bao nhiêu người biết cách sống như thế nào. Hầu hết mọi người trong chúng ta chỉ cố mà sống, bằng cách nào đó chúng ta lê lết theo và vì vậy cuộc sống trở thành một sự việc kinh hoàng. Thực ra sống đòi hỏi nhiều tình yêu, một cảm thấy lớn lao của tĩnh lặng, một tánh đơn giản nhẹ nhàng với sự phong phú của trải nghiệm; nó yêu cầu một cái trí có khả năng suy nghĩ rất rõ ràng, không bị giới hạn bởi thành kiến hay mê tín dị đoan, bởi hy vọng hay sợ hãi. Tất cả việc này là cuộc sống, và nếu bạn không đang được giáo dục cách sống, vậy thì giáo dục không có ý nghĩa gì cả. Bạn có lẽ học hỏi để rất ngăn nắp, để có cách cư xử đúng đắn, và bạn có lẽ đậu tất cả các kỳ thi; nhưng, trao tầm quan trọng chính đến những sự việc hời hợt này trong khi toàn cấu trúc xã hội đang vỡ vụn, giống như đang lau chùi và đánh bóng những móng tay của bạn trong khi ngôi nhà đang bị cháy. Bạn thấy không, không một ai nói với bạn về tất cả việc này, không một ai tìm hiểu nó cùng với bạn. Khi bạn trải qua hết ngày này sang ngày khác học tập những môn học nào đó – toán, lịch sử, địa lý – bạn cũng nên dành nhiều thời gian nói chuyện về những vấn đề sâu sắc hơn, bởi vì việc này cho bạn sự phong phú của cuộc sống.

Người hỏi: Thờ phụng Chúa không phải là tôn giáo thực sự hay sao?

Krishnamurti: Trước hết, chúng ta hãy tìm ra điều gì không là tôn giáo. Đó không phải là sự tiếp cận đúng đắn hay sao? Nếu chúng ta có thể hiểu được điều gì không là tôn giáo, vậy thì chúng ta có lẽ bắt đầu trực nhận cái gì đó. Nó giống như là lau sạch một cái cửa sổ bẩn – rồi qua nó người ta bắt đầu nhìn thấy rất rõ ràng. Vì vậy chúng ta hãy xem thử liệu rằng chúng ta có thể hiểu rõ và lau sạch cái trí của chúng ta khỏi điều gì không là tôn giáo; chúng ta đừng nói rằng, “Tôi sẽ suy nghĩ về nó” và chỉ đùa giỡn loanh quanh với những từ ngữ. Có lẽ bạn có thể làm điều đó, nhưng hầu hết những người lớn tuổi đã bị kẹt cứng rồi; họ được củng cố một cách thanh thản trong điều gì không là tôn giáo và họ không muốn bị quấy rầy.

Vì vậy, điều gì không là tôn giáo? Bạn có khi nào suy nghĩ về điều đó hay chưa? Bạn đã được dạy dỗ lặp đi lặp lại rằng tôn giáo phải là gì – niềm tin trong Chúa và hàng tá sự việc khác – nhưng không một ai đã yêu cầu bạn tìm ra điều gì không là tôn giáo và bây giờ bạn và tôi sắp sửa tìm ra cho chính chúng ta.

Khi lắng nghe tôi, hay lắng nghe bất kỳ người nào khác, đừng chịu chấp nhận điều gì được nói ra, nhưng hãy lắng nghe để nhận thức rõ sự thật của vấn đề. Nếu ngay khi bạn trực nhận cho chính mình điều gì không là tôn giáo, vậy thì suốt cuộc sống của bạn không có vị giáo sĩ hay quyển sách nào có thể lừa gạt bạn, không còn một ý thức sợ hãi nào sẽ tạo ra một ảo tưởng mà có lẽ bạn tin tưởng và tuân theo. Muốn tìm được điều gì không là tôn giáo bạn phải bắt đầu ở mức độ hàng ngày, và sau đó bạn có thể leo lên. Muốn đi xa bạn phải bắt đầu rất gần, và bước gần nhất là bước quan trọng nhất. Vì vậy, điều gì không là tôn giáo? Những nghi lễ là tôn giáo phải không? Thực hành việc thờ cúng lặp đi lặp lại – đó là tôn giáo à?

Giáo dục thực sự là học hỏi suy nghĩ như thế nào, không phải là suy nghĩ cái gì. Nếu bạn biết

suy nghĩ như thế nào, nếu bạn thực sự có khả năng đó, vậy thì bạn là con người tự do – tự do khỏi những tín điều, những mê tín dị đoan, những lễ nghi – và vì vậy bạn có thể tìm ra được tôn giáo là gì.

Những lễ nghi hiển nhiên không phải là tôn giáo, bởi vì trong khi thực hiện những lễ nghi bạn chỉ đang lặp lại một công thức đã được truyền xuống cho bạn. Bạn có lẽ tìm ra một vui thú nào đó, trong việc thực hiện những lễ nghi, giống như những người khác đã làm trong khi hút thuốc lá hay nhậu nhẹt; nhưng đó là tôn giáo hay sao? Khi thực hiện những lễ nghi bạn đang làm điều gì đó mà bạn chẳng biết gì cả. Người cha và người ông của bạn làm điều đó, vì vậy bạn làm nó, và nếu bạn không làm họ sẽ quở trách bạn. Đó không là tôn giáo phải vậy không?

Và có cái gì trong ngôi đền? Một hình ảnh nghiêm trang được chế tạo theo thời trang bởi một con người tùy theo sự tưởng tượng riêng của anh ta. Hình ảnh đó có lẽ là một biểu tượng, nhưng nó vẫn chỉ là một hình ảnh, nó không phải là sự vật thực sự. Một biểu tượng, một từ ngữ không phải là cái sự vật mà nó đại diện. Từ ngữ “cửa ra vào” không phải là cái cửa ra vào, phải vậy không? Từ ngữ không phải là sự vật. Chúng ta đi vào ngôi đền để thờ phụng – cái gì? Một hình ảnh giả sử là một biểu tượng; nhưng cái biểu tượng không phải là sự vật thực sự. Vì vậy tại sao lại đi đến đó? Đây là những sự thật; tôi không đang chỉ trích; và, vì chúng là những sự thật, tại sao lại phiền muộn về việc ai đi đến ngôi đền, dù rằng đó là người có liên quan hay người không liên quan, người theo Bà la môn giáo hay không theo Bà la môn giáo? Ai thêm lưu tâm? Bạn thấy không, những người lớn tuổi đã biến cái biểu tượng thành một tôn giáo và rồi họ sẵn sàng cãi cọ, đánh nhau, giết chóc; nhưng Chúa không có ở đó. Chúa không bao giờ ở trong cái biểu tượng. Vì vậy sự thờ phụng một biểu tượng hay một hình ảnh không là tôn giáo.

Và niềm tin có là tôn giáo hay không? Điều này phức tạp hơn nhiều. Chúng ta đã bắt đầu gần, và bây giờ chúng ta sắp sửa tìm hiểu sâu hơn một chút. Niềm tin là tôn giáo hay sao? Những người Thiên chúa giáo tin tưởng một cách, những người Ấn độ giáo tin tưởng cách khác, những người Hồi giáo tin tưởng cách khác, những người Phật giáo lại tin tưởng cách khác và tất cả họ đều nghĩ rằng chính họ là những người rất tôn giáo; tất cả họ có những ngôi đền, những thần thánh, những biểu tượng, những niềm tin của họ. Và đó là tôn giáo hay sao? Đó là tôn giáo khi bạn tin Chúa, tin Rama, tin Rita, tin Ishawa, và tất cả các loại sự việc đó hay sao? Làm thế nào bạn có được niềm tin như thế? Bạn tin tưởng bởi vì người cha và người ông của bạn tin tưởng; hay là đã đọc điều gì đó mà một vị Thầy giống như Shankara hay Buddha chắc là đã nói, bạn tin tưởng nó và nói rằng nó là sự thật. Hầu hết mọi người trong các bạn chỉ tin tưởng điều gì kinh Gita nói, vì vậy bạn không tìm hiểu nó rõ ràng và đơn giản như bạn làm với bất kỳ quyển sách nào khác; bạn không cố gắng tìm ra điều gì là sự thật.

Chúng ta đã thấy rằng những lễ nghi không là tôn giáo, rằng đi đến một ngôi đền không là tôn giáo, và rằng niềm tin không là tôn giáo, niềm tin phân chia con người. Những người Thiên chúa giáo có những niềm tin và vì vậy phân chia cả với những người của những niềm tin khác lẫn với chính họ; những người theo Ấn độ giáo luôn luôn đầy dẫy những kẻ thù bởi vì họ tin chính họ là những người Bà la môn giáo hay không là Bà la môn giáo, điều này hay điều kia. Vì vậy niềm tin tạo ra kẻ thù, phân chia, hủy diệt, và điều đó hiển nhiên không là tôn giáo.

Vậy thì tôn giáo là gì? Nếu bạn đã lau chùi sạch sẽ cái cửa sổ rồi – mà có nghĩa là bạn thực sự chấm dứt những lễ nghi, từ bỏ tất cả những niềm tin, không còn tuân phục bất kỳ người lãnh đạo hay là vị đạo sư nào đó – lúc đó cái trí của bạn, giống như cái cửa sổ, được sạch sẽ, được lóng lánh và bạn có thể nhìn thấy rất rõ ràng từ cái trí đó. Khi cái trí được lau chùi sạch sẽ không còn những hình ảnh, không còn lễ nghi, không còn niềm tin, không còn biểu tượng, không còn tất cả những từ ngữ, những bùa chú và những câu kinh lặp lại, và không còn tất cả sợ hãi, vậy thì điều gì bạn thấy sẽ là sự thật, không thời gian, vĩnh cửu, mà có lẽ được gọi là Chúa; nhưng công việc này đòi hỏi sự thấu triệt, sự hiểu rõ, sự kiên nhẫn vô hạn, và nó chỉ dành riêng cho những người thực sự tìm hiểu tôn giáo là gì và theo đuổi nó ngày này qua ngày khác đến khi tìm ra được. Chỉ có những người như thế đó mới biết tôn giáo thực sự là gì. Những người còn lại chỉ là đang mấp máy những từ ngữ, và tất cả những đồ trang sức dùng điểm tô thân thể của họ, những lễ nghi của họ và tiếng leng keng của những cái chuông – tất cả việc đó đều là mê tín dị đoan mà không có bất kỳ ý nghĩa nào cả. Chỉ khi nào cái trí phản kháng tất cả cái gì tạm gọi là tôn giáo thì nó mới tìm ra được sự thật, Chúa.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 5

Bất mãn có tính sáng tạo

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Có khi nào bạn ngồi rất yên lặng không còn bất kỳ chuyển động nào hay chưa? Bạn thử nó đi, hãy ngồi rất yên lặng, lưng của bạn thẳng và quan sát cái trí của bạn đang làm gì. Đừng cố gắng kiểm soát nó, đừng nói rằng nó không được nhảy từ một tư tưởng này sang một tư tưởng khác, từ một quan tâm này đến một quan tâm khác, nhưng chỉ ý thức được cái trí của bạn đang nhảy nhót như thế nào. Đừng làm bất cứ điều gì về nó, nhưng hãy quan sát nó như từ hai bờ của con sông bạn quan sát dòng nước đang chảy qua. Trong con sông đang chảy đó có thật nhiều thứ – những con cá, những chiếc lá, những con thú chết – nhưng nó luôn luôn đang sống, đang chuyển động, và cái trí của bạn giống như thế. Nó không bao giờ ngưng nghỉ, chuyển động nhẹ nhàng từ một sự việc này sang một sự việc khác giống như một con bướm.

Khi bạn lắng nghe một bài hát, bạn lắng nghe như thế nào? Bạn có lẽ thích người đang hát, anh ta có lẽ có khuôn mặt đẹp, và bạn có lẽ theo dõi nghĩa lý của những từ ngữ; nhưng đằng sau tất cả việc đó, khi bạn lắng nghe một bài hát, bạn đang lắng nghe những âm điệu và khoảng im lặng giữa những âm điệu, phải vậy không? Trong cùng cách như thế, cố gắng ngồi rất im lặng không چرا quay, không chuyển động bàn tay của bạn hoặc thậm chí những ngón chân của bạn, và chỉ quan sát cái trí của bạn. Nó vui lắm. Nếu bạn thử nó chỉ để vui đùa mà thôi, như một việc giải trí, bạn sẽ phát hiện ra rằng cái trí bắt đầu êm ả lại mà không cần bạn gắng sức chế ngự nó. Lúc đó không có người kiểm duyệt, không có người đánh giá, không có người phán xét; và vẫn vậy cái trí rất yên lặng trong chính nó, tự nhiên rất tĩnh, bạn sẽ khám phá ra hân hoan có nghĩa là gì. Bạn có biết hân hoan là gì hay không? Nó chỉ là cười đùa, có vui thích trong bất kỳ điều gì hay không điều gì cả, nhận được niềm vui của cuộc sống, nụ cười, nhìn thẳng vào khuôn mặt của người khác mà không còn bất kỳ ý thức sợ hãi nào.

Bạn có khi nào thực sự nhìn thẳng vào mặt của ai chưa? Bạn có khi nào nhìn vào khuôn mặt của giáo viên, người cha hay người mẹ của bạn, một viên chức cao cấp, người hầu, người cu li nghèo khổ, và thấy được điều gì đang diễn ra hay không? Hầu hết chúng ta đều sợ hãi khi nhìn thẳng vào khuôn mặt người khác; và những người khác lại không muốn chúng ta nhìn vào họ theo cách đó, bởi vì họ cũng sợ hãi. Không ai muốn bộc lộ chính họ; tất cả chúng ta đều đang phòng vệ, đang che dấu đằng sau nó nhiều lớp khác nhau của đau khổ, chịu đựng, ao ước, hy vọng, và chẳng có bao nhiêu người có thể nhìn thẳng vào khuôn mặt của bạn và mỉm cười. Và cũng rất quan trọng để mỉm cười, để vui vẻ; bởi vì bạn thấy đó, nếu không có một bài hát trong tâm hồn của người ta thì cuộc sống trở nên rất chán chường. Người ta có thể đi từ đền chùa này đến đền chùa khác, từ một người chồng hay người vợ đến người khác, hay người ta có thể tìm vị Thầy mới hay vị đạo sư mới; nhưng nếu không có sự hân hoan phía bên trong này, cuộc sống chẳng còn ý nghĩa bao nhiêu. Và tìm ra được sự hân hoan phía bên trong này không phải dễ dàng, bởi vì hầu hết chúng ta đều chỉ bất mãn thô thiển hời hợt.

Bạn biết bất mãn có nghĩa là gì hay không? Rất khó khăn để hiểu rõ sự bất mãn, bởi vì hầu hết mọi người trong chúng ta đã thu hẹp sự bất mãn theo một phương hướng nào đó và vì vậy vây bủa nó. Đó là, quan tâm duy nhất của chúng ta là củng cố chính chúng ta trong một vị trí an toàn với những thích thú và thanh danh được thiết lập tốt, với mục đích không còn bị quấy rầy. Nó diễn ra trong những ngôi nhà và trong những trường học nữa. Những giáo viên không muốn bị quấy rầy, và đó là lý do tại sao họ theo đuổi những lễ thói cũ kỹ; bởi vì cái khoảnh khắc người ta thật sự bất mãn và bắt đầu tìm hiểu, tra vấn, chắc chắn là có sự quấy rầy. Nhưng chỉ nhờ vào bất mãn thực sự thì người ta mới có trạng thái khởi đầu.

Bạn biết trạng thái khởi đầu là gì hay không? Bạn có trạng thái khởi đầu khi bạn bắt đầu hay khởi động cái gì đó mà không bị nhắc nhở. Nó không cần làm việc gì đó rất lớn lao hay phi

thường – điều đó có lẽ đến sau; nhưng có một tia lửa của khởi đầu khi bạn trồng một cái cây riêng cho bạn, khi bạn tử tế, khi bạn mỉm cười với một người đàn ông đang vác một bó nặng, khi bạn nhặt đi một cục đá ở con đường, hay vỗ về một con thú trên đường đi. Đó là một bắt đầu nhỏ bé của trạng thái khởi đầu to lớn mà bạn phải có nếu bạn muốn biết cái sự việc là thường được gọi là sáng tạo này. Sáng tạo có gốc rễ của nó trong trạng thái khởi đầu mà được hiện hữu chỉ khi nào có sự bất mãn sâu sắc.

Đừng sợ hãi bất mãn, nhưng hãy cho nó chất dinh dưỡng cho đến khi nào tia lửa trở thành ngọn lửa và bạn luôn luôn bất mãn với mọi thứ – với công việc làm của bạn, với gia đình của bạn, với truyền thống theo đuổi về tiền bạc, chức vụ, quyền lực – để cho bạn thực sự bắt đầu suy nghĩ, khám phá. Nhưng khi lớn lên bạn sẽ thấy rằng muốn duy trì cái tinh thần bất mãn này rất khó khăn. Bạn có con cái phải nuôi dưỡng, và những đòi hỏi của công việc làm của bạn để lưu ý; quan điểm của những người hàng xóm của bạn, của xã hội vây bủa vào bạn, và chẳng mấy chốc bạn bắt đầu mất đi ngọn lửa hùng hực cháy của bất mãn. Khi bạn cảm thấy bất mãn bạn lại vắn máy thu thanh, bạn đi đến một vị đạo sư, thực hành thờ cúng, tham gia một câu lạc bộ, nhậu nhẹt, đuổi theo những người phụ nữ – bất kỳ việc gì để dập tắt ngọn lửa này. Nhưng, bạn thấy không, nếu không có ngọn lửa bất mãn này bạn sẽ không bao giờ có trạng thái khởi đầu mà là bắt đầu của sáng tạo. Để tìm ra điều gì là sự thật bạn phải phản kháng cái trật tự đã được thiết lập; nhưng cha mẹ của bạn càng có nhiều tiền bạc bao nhiêu và những giáo viên của bạn càng có nhiều an toàn trong công việc của họ bao nhiêu, họ càng muốn bạn phản kháng ít hơn bấy nhiêu.

Sáng tạo không chỉ là vấn đề vẽ những bức tranh, sáng tác những bài thơ, mà cũng tốt khi làm chúng, nhưng rất nhỏ nhoi trong chính nó. Điều gì quan trọng là hoàn toàn bất mãn, vì sự bất mãn hoàn toàn như thế đó là một bắt đầu của trạng thái khởi đầu mà trở thành sáng tạo khi nó phát triển trọn vẹn; và đó là phương cách duy nhất để tìm ra sự thật, chân lý, Chúa là gì, bởi vì sáng tạo là Chúa.

Vì vậy người ta phải có sự bất mãn hoàn toàn này – nhưng cùng với hân hoan. Bạn có hiểu được không? Người ta phải hoàn toàn bất mãn, không phải là than phiền oán trách, nhưng cùng với sự hân hoan, cùng với vui tươi, cùng với tình yêu. Hầu hết những người bất mãn là những người buồn chán khủng khiếp; họ luôn luôn kêu ca rằng cái này hay cái kia là không đúng, hay ước ao rằng họ có một vị trí tốt hơn, hay mong muốn những hoàn cảnh khác hẳn, bởi vì sự bất mãn của họ rất thô thiển hời hợt. Và những người không bất mãn gì cả thì lại chết rồi, không còn sinh khí nữa.

Nếu bạn có thể phản kháng trong khi bạn còn nhỏ, và khi lớn lên giữ sự bất mãn của bạn sinh động với sức sống của hân hoan và yêu thương triu mến; vậy thì ngọn lửa bất mãn đó sẽ có ý nghĩa phi thường bởi vì nó sẽ xây dựng, nó sẽ sáng tạo, nó sẽ giúp đỡ những sự việc mới mẻ được hiện hữu. Muốn được như vậy bạn phải có loại giáo dục đúng đắn, không phải cái loại chỉ chuẩn bị cho bạn một việc làm hay leo lên những nấc thang của thành công, nhưng loại giáo dục mà giúp đỡ bạn suy nghĩ và đem lại cho bạn không gian – không gian, không phải trong hình thức của một phòng ngủ lớn hơn hay là một mái nhà cao hơn, nhưng không gian cho cái trí của bạn thăng hoa để cho nó không còn bị trói buộc bởi bất kỳ niềm tin nào, bởi bất kỳ sợ hãi nào.

Người hỏi: Bất mãn ngăn cản sự suy nghĩ rõ ràng. Làm thế nào chúng ta vượt qua được trở ngại này?

Krishnamurti: Tôi không nghĩ rằng bạn đã hiểu rõ điều gì tôi đang nói; có thể bạn quan tâm đến câu hỏi của bạn, đang lo lắng làm thế nào bạn sẽ dung thứ được nó. Đó là điều gì tất cả các bạn đang làm trong những phương cách khác nhau. Mỗi một người đều có một mối bận tâm lo lắng, và nếu điều gì tôi nói không phải điều gì bạn muốn nghe bạn gạt nó đi bởi vì cái trí của bạn bị chiếm đầy vấn đề riêng của bạn. Nếu người hỏi đã lắng nghe điều gì đang được nói, nếu anh ấy cảm thấy bản chất bên trong của bất mãn, của hoan hỉ, của sáng tạo, vậy thì tôi không nghĩ rằng anh ấy đã đưa ra câu hỏi này.

Bây giờ, bất mãn có ngăn cản sự suy nghĩ rõ ràng hay không? Và suy nghĩ rõ ràng là gì? Liệu có thể suy nghĩ rất rõ ràng nếu bạn muốn đạt được một điều gì đó từ sự suy nghĩ của bạn hay sao? Nếu cái trí của bạn quan tâm đến một kết quả, bạn có thể suy nghĩ rất rõ ràng hay sao? Hay là bạn chỉ có thể suy nghĩ rất rõ ràng khi nào bạn không đang tìm kiếm một kết thúc, một

kết quả, không đang cố gắng đạt được một điều gì đó?

Và bạn có thể suy nghĩ rõ ràng nếu bạn có một thành kiến, một niềm tin đặc biệt – đó là, nếu bạn suy nghĩ như là một người Ấn độ giáo, một người cộng sản hay một người Thiên chúa giáo hay sao? Chắc chắn rằng, bạn có thể suy nghĩ rất rõ ràng chỉ khi nào cái trí của bạn không bị trói buộc vào một niềm tin như một con khỉ bị trói vào một cái cọc; bạn có thể suy nghĩ rất rõ ràng chỉ khi nào bạn không đang tìm kiếm một kết quả; bạn có thể suy nghĩ rất rõ ràng chỉ khi nào bạn không còn thành kiến – thực sự ra tất cả điều đó có nghĩa rằng bạn có thể suy nghĩ rõ ràng, đơn giản và ngay thẳng chỉ khi nào cái trí của bạn không còn đang theo đuổi bất kỳ hình thức an toàn nào và vì vậy được tự do khỏi sợ hãi.

Vì vậy trong một phương cách, bất mãn có ngăn cản suy nghĩ rõ ràng. Khi qua sự bất mãn bạn theo đuổi một kết quả, hay là khi bạn tìm kiếm để bóp nghẹt sự bất mãn này bởi vì cái trí của bạn ghét bị quấy rầy và bằng bất kỳ mọi giá mong muốn được yên lặng, được thanh thản, vậy thì suy nghĩ rõ ràng là không thể được. Nhưng nếu bạn bất mãn với mọi thứ – với những thành kiến của bạn, với những niềm tin của bạn, với những sợ hãi của bạn – và không đang tìm kiếm một kết quả, vậy thì chính bất mãn đó mang tư tưởng của bạn vào trọng điểm, không phải vào vấn đề đặc biệt hay bất kỳ phương hướng đặc biệt nào, nhưng toàn sự tiến hành suy nghĩ của bạn trở nên đơn giản, ngay thẳng, rõ ràng.

Người lớn tuổi hay người trẻ tuổi, hầu hết chúng ta bị bất mãn chỉ bởi vì chúng ta mong muốn một điều gì đó – hiểu biết nhiều hơn, một công việc tốt hơn, một chiếc xe đẹp hơn, tiền lương nhiều hơn. Sự bất mãn của chúng ta đặt nền tảng vào ham muốn của chúng ta để có “nhiều hơn”. Chỉ là bởi vì chúng ta muốn một cái gì nhiều hơn nên hầu hết mọi người chúng ta đều bất mãn. Nhưng tôi không đang nói về loại bất mãn như thế. Chính là ham muốn có “nhiều hơn” mới ngăn cản sự suy nghĩ rõ ràng. Trái lại, nếu chúng ta bất mãn, không phải vì muốn cái gì đó, nhưng không biết chúng ta muốn cái gì; nếu chúng ta không thỏa mãn với công việc làm của chúng ta, với việc kiếm tiền, với việc tìm kiếm chức vụ và quyền hành, với truyền thống, với điều gì chúng ta có và với điều gì chúng ta có lẽ có; nếu chúng ta không thỏa mãn, không phải với bất kỳ cái gì đặc biệt nhưng với mọi thứ, vậy thì tôi nghĩ rằng chúng ta sẽ phát hiện rằng bất mãn của chúng ta mang lại rõ ràng. Khi chúng ta không chấp nhận hay tuân theo, nhưng tra vấn, thâm nhập, sẽ có một thấu triệt mà từ đó là sáng tạo, hân hoan.

Người hỏi: Hiểu rõ về chính mình là gì, và làm thế nào chúng ta có thể có được nó?

Krishnamurti: Bạn có thấy được cái tinh thần đằng sau câu hỏi này hay không? Tôi không đang nói vì không tôn trọng đối với người hỏi, nhưng chúng ta hãy nhìn vào cái tinh thần mà hỏi rằng, “làm thế nào tôi có thể có được nó, và tôi có thể mua nó với giá bao nhiêu? Tôi phải làm cái gì, tôi phải thực hiện sự hy sinh nào, cái kỷ luật hay thiên định nào tôi phải rèn luyện để có được nó?” Chính là một cái trí tầm thường, giống như một cái máy mới nói rằng, “tôi làm cái này với mục đích có được cái kia”. Những người tạm gọi là tôn giáo suy nghĩ trong những điều kiện này. Nhưng hiểu rõ về chính mình không đến bằng cách này được. Bạn không thể mua nó nhờ vào một nỗ lực hay luyện tập nào đó. Hiểu rõ về chính mình có được khi bạn quan sát chính bạn trong sự liên hệ của bạn với những em học sinh bạn bè và những giáo viên của bạn, với tất cả mọi người chung quanh bạn; nó đến khi bạn quan sát cách cư xử của người khác, cử chỉ điệu bộ của anh ta, cách anh ta mặc quần áo, cách anh ta nói chuyện, sự khinh miệt hay nịnh nọt của anh ta và đáp trả của bạn; nó đến khi bạn quan sát mọi thứ trong bạn và quanh bạn và nhìn thấy chính bạn như bạn nhìn thấy khuôn mặt của bạn trong cái gương soi. Khi bạn nhìn vào gương bạn thấy chính bạn như bạn là, phải vậy không? Bạn có lẽ ao ước cái đầu của bạn là một hình dáng khác, với nhiều tóc hơn nữa, và khuôn mặt của bạn ít xấu xí hơn; nhưng cái sự thật là ở đó, phản ánh rõ ràng trong cái gương, và bạn không thể gạt nó đi và nói rằng, “Tôi đẹp làm sao đâu.”

Bây giờ, nếu bạn có thể nhìn vào cái gương của sự liên hệ chính xác như bạn nhìn vào cái gương thông thường, vậy thì không có đoạn kết cho hiểu rõ về chính mình. Nó giống như là đi vào một đại dương không đáy mà không có bờ. Hầu hết mọi người chúng ta đều muốn đạt được một kết thúc, chúng ta muốn có thể nói rằng, “Tôi đã đạt được hiểu rõ về chính tôi và tôi hạnh phúc”; nhưng nó không giống như thế đó đâu. Nếu bạn có thể quan sát về chính bạn mà không phê bình chỉ trích cái gì bạn nhìn thấy, hoặc không so sánh chính bạn với người khác, hoặc không ao ước được đẹp đẽ hơn hay là có đức hạnh nhiều hơn; nếu bạn có thể quan sát

chính xác cái gì bạn là và chuyển động cùng nó, rồi thì bạn sẽ tìm ra rằng nó có thể đi xa vô hạn. Vậy thì không có kết thúc cho chuyển hành trình, và đó là điều bí mật, vẻ đẹp của nó.

Người hỏi: Linh hồn là gì?

Krishnamurti: Nền văn hoá của chúng ta, nền văn minh của chúng ta đã sáng chế ra từ ngữ “linh hồn” – nền văn minh là ham muốn và ý muốn chung của nhiều người gộp lại. Hãy nhìn vào nền văn minh của Ấn độ. Nó không phải là kết quả của nhiều người với những ham muốn của họ, những ý muốn của họ hay sao? Bất kỳ nền văn minh nào cũng đều là kết quả của cái gì có lẽ được gọi là ý muốn chung; và ý muốn chung trong những trường hợp này đã nói rằng phải có một cái gì đó còn quan trọng hơn cái thân thể vật chất mà chết đi, thối rữa, một cái gì đó lớn lao, bao la hơn, một cái gì đó không bị hủy diệt, vĩnh cửu; vì vậy nó đã dựng lên cái ý tưởng linh hồn này. Thỉnh thoảng có lẽ có một hoặc hai người đã tìm được cho chính mình một cái gì đó về một sự việc phi thường này được gọi là bất tử, một trạng thái trong đó không có cái chết, và sau đó tất cả những cái trí tầm thường đã nói rằng, “Vâng, điều đó chắc chắn đúng, ông ta chắc chắn nói đúng”; và bởi vì họ muốn bất tử nên họ bám vào cái từ ngữ “linh hồn”.

Bạn cũng muốn biết liệu rằng có một cái gì đó quan trọng hơn là cái thực thể vật chất này, phải không? Cái qui trình không ngưng nghỉ của đi đến một văn phòng, làm một việc gì đó bạn không hứng thú, cãi cọ, ganh tị, có con cái, bàn tán với người hàng xóm của bạn, thốt ra những từ ngữ vô dụng – bạn muốn biết liệu rằng có một cái gì đó quan trọng hơn tất cả việc này hay không? Chính cái từ ngữ linh hồn đã tô đậm thêm ý tưởng về một trạng thái không hủy diệt, không thời gian, phải vậy không? Nhưng, bạn thấy không, bạn không bao giờ tìm ra cho chính mình liệu rằng có hay không có một trạng thái như thế. Bạn không nói rằng, “Tôi không quan tâm đến điều gì Christ, Shankara, hay bất kỳ ai đã nói, cũng không quan tâm đến những mệnh lệnh của truyền thống, của cái tạm gọi là nền văn minh; tôi sẽ tìm ra cho chính mình liệu có hay không có một trạng thái vượt khỏi cái khung của thời gian.” Bạn không chống lại cái gì nền văn minh hay là cái ý muốn chung đã lập thành công thức; trái lại, bạn chấp nhận nó và nói rằng, “Vâng, có một linh hồn.” Bạn gọi cái công thức đó là một sự việc, người khác gọi nó là một sự việc gì đó, và rồi thì các bạn phân chia các bạn ra và trở thành những kẻ thù do những niềm tin xung đột của các bạn.

Con người thực sự muốn tìm ra liệu rằng có hay là không có một trạng thái vượt khỏi cái khung của thời gian, phải được tự do khỏi nền văn hóa; đó là, anh ta phải được tự do khỏi cái ý muốn chung và đứng một mình. Và đây là một phần căn bản của giáo dục: học đứng một mình để cho bạn không bị vướng mắc hoặc là trong ý muốn của nhiều người hoặc là trong ý muốn của một người, và vì vậy có khả năng khám phá cho chính mình điều gì là sự thật.

Đừng lệ thuộc vào ai cả. Tôi hay là một người nào khác có lẽ bảo với bạn rằng có một trạng thái không thời gian, nhưng điều đó có giá trị gì cho bạn đâu? Nếu bạn đói bạn cần phải ăn, và bạn không muốn được cho ăn bởi những từ ngữ. Điều gì quan trọng cho bạn là tìm được cho chính mình. Bạn có thể thấy rằng mọi thứ quanh bạn đang bị thối rữa, đang bị hủy hoại. Cái tạm gọi là nền văn minh này không còn được kết hợp chặt chẽ cùng với nhau bởi ý muốn chung nữa; nó đang bị phân rã từng mảnh nhỏ. Cuộc sống đang thách thức bạn từ khoảnh khắc này đến khoảnh khắc khác, và nếu bạn chỉ đáp trả những thách thức này từ cái khe rãnh của thói quen, mà là đáp trả trong những điều kiện của sự chấp nhận, vậy thì đáp trả của bạn không có một giá trị nào cả. Bạn có thể tìm ra liệu rằng có một trạng thái không thời gian hay không, một trạng thái trong đó không có chuyển động của “nhiều hơn” hay là của “ít hơn,” chỉ khi nào bạn nói rằng, “tôi sẽ không chấp nhận, tôi sẽ tìm hiểu, khám phá” – mà có nghĩa rằng bạn không còn sợ hãi đứng một mình nữa.

Chương 6

Tổng thể của cuộc sống

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Hầu hết chúng ta đều bám vào cái phần nhỏ nào đó của cuộc sống, và nghĩ rằng qua cái phần nhỏ đó chúng ta sẽ khám phá ra tổng thể. Không rời căn phòng chúng ta hy vọng tìm hiểu chiều dài và chiều sâu của con sông và nhìn thấy vẻ trù phú của những cánh đồng xanh dọc theo hai bờ sông của nó. Chúng ta sống trong một căn phòng nhỏ xíu, chúng ta vẽ trên một khung vải nhỏ xíu, nghĩ rằng chúng ta đã nắm bắt được cuộc sống trong bàn tay hay là hiểu rõ ý nghĩa của cái chết; nhưng chúng ta không làm được. Muốn làm được điều đó chúng ta phải đi ra ngoài. Và đi ra ngoài khó khăn cực kỳ, rời căn phòng với cái cửa sổ chật hẹp của nó và nhìn thấy mọi thứ chính xác như nó là mà không đánh giá, mà không chỉ trích, mà không nói rằng, “Điều này tôi thích và điều kia tôi không thích”; bởi vì hầu hết chúng ta nghĩ rằng qua cái phần nhỏ chúng ta sẽ hiểu được tổng thể. Qua một cái tấm xe duy nhất chúng ta hy vọng hiểu được cái bánh xe; nhưng một cái tấm xe không tạo thành cái bánh xe, phải vậy không? Nó phải có nhiều cái tấm xe, cũng như một cái đùm và một cái vành, để làm nên cái vật được gọi là bánh xe, và chúng ta cần thấy tổng thể cái bánh xe với mục đích hiểu rõ nó. Trong cùng cách như vậy chúng ta phải trực nhận sự tiến hành tổng thể của đang sống nếu chúng ta thực sự muốn hiểu rõ cuộc sống.

Tôi hy vọng bạn đang theo dõi tất cả việc này, bởi vì giáo dục nên giúp bạn hiểu rõ tổng thể cuộc sống và không chỉ chuẩn bị cho bạn có được một công việc làm và tiếp tục sống một cách tầm thường với hôn nhân của bạn, con cái của bạn, bảo hiểm của bạn, những lễ nghi tôn giáo của bạn và những vị thần thánh nhỏ xíu của bạn. Nhưng muốn tạo ra loại giáo dục đúng đắn đòi hỏi nhiều thông minh, thấu triệt, và đó là lý do tại sao rất quan trọng vì sao chính người giáo dục phải được giáo dục để hiểu rõ sự tiến hành tổng thể của cuộc sống và không chỉ dạy bạn theo một công thức nào đó, cũ kỹ hay là mới mẻ.

Cuộc sống là một sự việc bí ẩn lạ thường – nhưng không phải sự bí ẩn trong những quyển sách, không phải sự bí ẩn mà người ta đã nói về nó, nhưng một bí ẩn mà người ta phải khám phá cho chính mình; và đó là lý do tại sao nó là một vấn đề nghiêm trọng để cho bạn hiểu rõ cái nhỏ xíu, cái chật hẹp, cái tầm thường và đi khỏi nó.

Nếu bạn không bắt đầu hiểu rõ cuộc sống trong khi bạn còn nhỏ, bạn sẽ lớn lên đầy xấu xa phía bên trong; bạn sẽ dờ dẫm, trống rỗng phía bên trong, mặc dầu phía bên ngoài bạn có lẽ có tiền bạc, ngồi trong những chiếc xe đắt tiền, khoác một bộ dạng kهن kiêu. Đó là lý do tại sao rất quan trọng phải lìa bỏ căn phòng nhỏ xíu của bạn và nhìn thấy sự trải rộng vô hạn của những bầu trời. Nhưng bạn không thể làm được việc đó nếu bạn không có tình yêu – không phải là tình yêu xác thịt hay là tình yêu thiêng liêng, nhưng chỉ tình yêu; mà là yêu thương những con chim, những cái cây, những bông hoa, những giáo viên của bạn, cha mẹ của bạn và vượt ngoài cha mẹ của bạn, loài người.

Liệu nó sẽ không là một bi kịch lớn lao nếu bạn không khám phá cho chính mình tình yêu có nghĩa là gì hay sao? Nếu bạn không biết tình yêu lúc này, bạn sẽ không bao giờ biết được nó, bởi vì khi bạn già đi, cái gì được gọi là tình yêu sẽ trở thành một điều gì đó rất xấu xa – một sở hữu, một hình thức của hàng hóa được mua và được bán. Nhưng bắt đầu từ bây giờ nếu bạn có tình yêu trong tâm hồn của bạn, nếu bạn yêu cái cây bạn trồng, con thú lang thang mà bạn vỗ về, vậy thì khi lớn lên bạn sẽ không ở lại căn phòng nhỏ xíu của bạn với cái cửa sổ chật hẹp của nó, nhưng sẽ lìa bỏ nó và yêu thương tổng thể của cuộc sống.

Tình yêu là thật sự, nó không là cảm xúc, một cái gì đó để khóc lóc kêu than; nó không là cảm tính. Tình yêu không có cảm tính. Và bạn phải biết tình yêu là gì trong khi bạn còn bé nhỏ là một vấn đề rất quan trọng và rất nghiêm túc. Cha mẹ và những giáo viên của bạn có lẽ không biết tình yêu, và đó là lý do tại sao họ đã tạo ra một thế giới kinh hoàng, một xã hội liên tục có chiến tranh trong chính nó và với những xã hội khác. Những tôn giáo, những triết lý và những học thuyết của họ tất cả đều giả dối bởi vì chúng không có tình yêu. Họ nhìn thấy chỉ một phần nhỏ; họ đang nhìn từ một cái cửa sổ chật hẹp mà từ đó phong cảnh có thể dễ chịu và bao quát, nhưng nó không phải là toàn cảnh trải rộng của cuộc sống. Nếu không có sự cảm thấy mạnh

mê của tình yêu này bạn sẽ không bao giờ có thể có được sự trực nhận về cái tổng thể; vì vậy bạn sẽ luôn luôn đau khổ, và vào cuối cuộc đời bạn sẽ không có gì cả ngoại trừ tro bụi, nhiều từ ngữ trống rỗng.

Người hỏi: Tại sao chúng ta muốn được nổi tiếng?

Krishnamurti: Tại sao bạn nghĩ rằng bạn muốn được nổi tiếng? Tôi có lẽ giải thích: nhưng, khi giải thích xong, liệu bạn có ngừng muốn được nổi tiếng hay không? Bạn muốn được nổi tiếng bởi vì mọi người chung quanh bạn trong xã hội này muốn được nổi tiếng. Cha mẹ của bạn, những giáo viên của bạn, vị đạo sư, người tập yoga – tất cả họ đều muốn được nổi tiếng, có danh vọng và bạn cũng thế.

Chúng ta hãy suy nghĩ việc này cùng nhau nhé. Tại sao người ta lại muốn được nổi tiếng? Trước hết có lợi lộc khi được nổi tiếng; và nó cho bạn nhiều vui thú, phải vậy không? Nếu bạn được cả thế giới biết đến bạn cảm thấy rất quan trọng, và nó cho bạn một cảm giác của lưu danh muôn thuở. Bạn muốn được nổi tiếng, bạn muốn được biết đến và được kể lể khắp thế giới bởi vì chính bạn ở bên trong không có gì cả. Bên trong không có sự phong phú, không có gì cả, vì vậy bạn muốn được biết đến ở thế giới bên ngoài; nhưng, nếu phía bên trong bạn giàu có phong phú, vậy thì nó không đặt thành vấn đề liệu bạn có nổi tiếng hay là không nổi tiếng.

Muốn được phong phú phía bên trong cần nhiều đam mê hơn là muốn được giàu có và nổi tiếng phía bên ngoài; nó cần được chăm sóc nhiều hơn, cần được chú ý kỹ lưỡng hơn. Nếu bạn có một chút ít tài năng và biết cách khai thác nó, bạn trở nên người nổi tiếng; nhưng sự phong phú bên trong không xảy ra theo lối này. Muốn phong phú bên trong cái trí phải hiểu rõ và gạt đi những sự việc không quan trọng, giống như là muốn được nổi tiếng. Sự phong phú phía bên trong ngụ ý là đứng một mình; nhưng cái con người muốn nổi tiếng sợ hãi đứng một mình bởi vì anh ta lệ thuộc vào sự nịnh nọt và những ý kiến tốt của người khác.

Người hỏi: Khi còn trẻ ông viết một quyển sách trong đó nói rằng: “Đây không là những lời của tôi, đây là những lời của Thầy tôi.” Làm thế nào mà bây giờ ông quả quyết sự suy nghĩ của chúng ta là cho chính chúng ta? Và ai là Thầy của ông?

Krishnamurti: Một trong những sự việc khó khăn nhất trong cuộc sống là không bị trói buộc bởi một ý tưởng; bị trói buộc được gọi là kiên định. Nếu bạn có lý tưởng của không bạo lực, bạn cố gắng kiên định với lý tưởng đó. Bây giờ, người hỏi đang nói có mục đích, “Ông bảo chúng tôi suy nghĩ cho chính chúng tôi, mà trái ngược điều gì ông đã nói khi ông còn là một cậu bé. Tại sao ông lại không kiên định như vậy?”

Kiên định có nghĩa là gì? Đây là một mẫu chốt quan trọng. Kiên định là có một cái trí đang tuân theo bền bỉ một khuôn mẫu đặc biệt của suy nghĩ – mà có nghĩa rằng bạn không được làm những sự việc mâu thuẫn nhau, một sự việc ngày hôm nay và một sự việc đối nghịch ngày mai. Chúng ta đang cố gắng tìm ra một cái trí kiên định là gì. Một cái trí mà nói rằng, “Tôi đã giữ lời thề là một cái gì đó và tôi sẽ là cái đó trong suốt cuộc đời của tôi” được gọi là kiên định; nhưng nó thực sự là một cái trí rất ngu xuẩn, bởi vì nó đã đạt đến một kết luận và nó đang sống theo cái kết luận đó. Nó giống như một người đang xây một bức tường quanh chính anh ta và để cuộc sống trôi đi.

Đây là một vấn đề rất phức tạp; tôi có lẽ đã quá đơn giản nó, nhưng tôi không nghĩ như thế. Khi cái trí chỉ ưa kiên định nó trở thành máy móc và mất đi sinh lực, sự rực lửa, cái vẻ đẹp chuyển động tự do. Nó đang vận hành trong một khuôn mẫu. Đó là một phần của câu hỏi.

Phần khác là: người Thầy là ai? Bạn không biết ngụ ý của tất cả những việc này. Nó dễ hiểu thôi. Bạn thấy không, người ta nói rằng tôi đã viết một quyển sách nào đó khi còn nhỏ, và rằng người đàn ông này đã trích dẫn từ quyển sách một câu nói mà nói rằng một người Thầy đã giúp đỡ tôi viết nó. Bây giờ, có những nhóm người, giống như những nhà thần học, tin rằng có những người Thầy đang sống trong rừng Hi mã Lạp sơn xa xôi đang hướng dẫn và giúp đỡ thế giới; và người đàn ông đó muốn biết người Thầy là ai. Hãy lắng nghe cẩn thận, bởi vì việc này cũng có liên quan với bạn nhiều lắm.

Liệu có đặt thành vấn đề rất nhiều ai là một người Thầy hay một vị đạo sư hay không? Điều gì phải lưu tâm là cuộc sống – không phải vị đạo sư của bạn, không phải một người Thầy, một người lãnh đạo hay một người giáo viên mà giải thích cuộc sống giùm bạn. Chính là bạn mà phải hiểu rõ cuộc sống; chính là bạn mà đang chịu đau khổ, mà đang ở trong sầu muộn; chính là bạn mà muốn biết ý nghĩa của sinh tử, của thiên định, của đau khổ, và không một ai có thể

chỉ bảo cho bạn được. Những người khác có thể giải thích, nhưng sự giải thích của họ có thể hoàn toàn giả dối, hoàn toàn sai lầm.

Vì vậy nghi ngờ là một điều rất tốt, bởi vì nó cho bạn một cơ hội tìm ra cho chính mình liệu rằng bạn có cần một vị guru hay không? Điều gì quan trọng là hãy là một ngọn đèn cho chính bạn, hãy là người Thầy riêng của bạn và môn đồ riêng của bạn, hãy vừa là giáo viên vừa là người học sinh. Chừng nào bạn còn đang học hỏi, không có người giáo viên. Chỉ khi nào bạn đã ngừng tìm hiểu, ngừng khám phá, ngừng hiểu rõ sự tiến hành tổng thể của cuộc sống, thì lúc đó người giáo viên mới tồn tại – và một người giáo viên như thế đó chẳng có giá trị gì cả. Vậy thì bạn đã chết rồi và vì vậy người giáo viên cũng chết rồi.

Người hỏi: Tại sao con người lại kiêu hãnh?

Krishnamurti: Bạn không kiêu hãnh nếu bạn viết chữ đẹp, khi bạn thắng một trò chơi hay là đầu một kỳ thi nào đó hay sao? Bạn có khi nào viết một bài thơ hay là vẽ một bức tranh, và sau đó khoe với một người bạn hay không? Nếu người bạn của bạn nói rằng nó là một bài thơ hay hoặc là một bức tranh đẹp, bạn không thấy rất hài lòng hay sao? Khi bạn làm một điều gì đó mà một người bạn nói rằng tuyệt vời, bạn cảm thấy một ý thức của hài lòng thích thú, và điều đó được thôi, điều đó tốt; nhưng chuyện gì xảy ra lần sau khi bạn vẽ một bức tranh, hay viết một bài thơ, hay dọn sạch căn phòng? Bạn chờ đợi một người nào đó xuất hiện và nói rằng bạn là một cậu trai giỏi giang làm sao đâu; và, nếu không ai đến, bạn không còn lưu tâm đến vẽ, hay viết lách, hay lau chùi nữa. Thế là bạn có trạng thái lệ thuộc vào vui thú mà những người khác gây ra cho bạn bởi sự khuyến khích của họ. Nó cũng đơn giản như thế mà thôi. Và sau đó điều gì xảy ra? Khi lớn lên bạn muốn làm điều gì đó được công nhận bởi nhiều người. Bạn có lẽ nói rằng, “Tôi sẽ làm việc này vì lợi ích của của vị đạo sư của tôi, vì lợi ích của quốc gia tôi, vì lợi ích của con người, vì lợi ích của Chúa,” nhưng bạn thực sự đang làm nó để có được sự công nhận, từ việc đó nảy sinh kiêu hãnh; và khi bạn làm bất kỳ điều gì theo lối này, nó không xứng đáng để làm. Tôi tự hỏi không biết bạn có hiểu rõ tất cả việc này hay không?

Muốn hiểu rõ một điều gì đó giống như là kiêu hãnh, bạn phải có khả năng suy nghĩ thấu suốt; bạn phải nhìn thấy nó bắt đầu như thế nào và cái thảm họa nó mang lại, nhìn thấy được toàn bộ điều đó, mà có nghĩa rằng bạn phải thực sự thích thú đến độ cái trí của bạn theo dõi nó đến khi kết thúc và không ngừng lại giữa đường. Khi bạn thực sự thích thú một trò chơi bạn chơi cho đến khi kết thúc, bạn không bất thành lình ngất ngang giữa chừng và đi về nhà. Nhưng cái trí của bạn không quen với cái loại suy nghĩ này, và chính chức năng của giáo dục là giúp đỡ bạn tìm được sự tiến hành tổng thể của cuộc sống và không chỉ học một vài môn học.

Người hỏi: Khi còn là những đứa bé chúng ta đã được chỉ bảo điều gì là đẹp đẽ và điều gì là xấu xa, với kết quả rằng suốt cuộc đời chúng ta luôn luôn lặp lại, “Cái này đẹp, cái kia xấu.” Làm thế nào người ta biết thực sự cái gì là đẹp đẽ và cái gì là xấu xí?

Krishnamurti: Giả sử bạn nói rằng một mái vòm nào đó đẹp đẽ, và người nào đó nói nó xấu xí. Bây giờ, điều gì là quan trọng: tranh đấu với những quan điểm xung đột của các bạn về vấn đề liệu rằng cái gì đó là đẹp đẽ hay là xấu xí, hay là nhạy cảm với cả đẹp đẽ và xấu xí? Trong cuộc sống có những buồn khổ, khu nhà ổ chuột, thói rửa, đau khổ, những giọt nước mắt và cũng có cả niềm vui, tiếng cười, vẻ đẹp của một bông hoa dưới ánh mặt trời. Chắc chắn, điều gì phải lưu tâm là nhạy cảm với mọi thứ, chứ không chỉ quyết định cái gì đẹp đẽ và cái gì xấu xí rồi khư khư cái ý kiến đó. Nếu tôi nói rằng, “Tôi sẽ vun quén vẻ đẹp và loại bỏ tất cả xấu xa,” điều gì xảy ra? Rồi thì sự vun quén vẻ đẹp dẫn đến vô cảm. Nó giống như một con người đang tập luyện cánh tay phải của anh ta, làm cho nó rất mạnh mẽ, và lại để cánh tay trái của anh ta yếu ớt đi. Vì vậy bạn phải thức tỉnh đến sự xấu xí cũng như sự đẹp đẽ. Bạn phải nhìn thấy được những chiếc lá đang nhảy múa, dòng nước đang chảy dưới cây cầu, vẻ đẹp của một buổi chiều tối, và cũng vậy ý thức được người ăn mày trên đường phố; bạn phải nhìn thấy được người phụ nữ cơ cực đang vật lộn với một đồng hàng hoá nặng nề và sẵn lòng giúp đỡ bà ta, chìa tay bạn ra. Tất cả việc này là cần thiết, và chỉ khi nào bạn có tánh nhạy cảm đến mọi sự việc thì bạn mới có thể bắt đầu làm việc, giúp đỡ và không còn chối từ hay là khinh miệt.

Người hỏi: Xin lỗi, nhưng ông đã không nói ai là Thầy của ông?

Krishnamurti: Điều đó có đặt thành vấn đề nhiều lắm không? Đốt quyển sách đi, quăng nó đi. Khi bạn trao sự quan trọng vào một cái gì đó thật tầm thường như ai là người Thầy, bạn đang làm toàn bộ hiện hữu thành một công việc rất nhỏ nhoi. Bạn thấy không, chúng ta luôn

luôn muốn biết người Thầy là ai, người có học thức kia là ai, họa sĩ vẽ bức tranh đó là ai. Chúng ta không bao giờ muốn khám phá cho chính mình nội dung của bức tranh nếu không biết nhận dạng của người họa sĩ. Chỉ khi nào bạn biết được ai là người thi sĩ thì lúc đó bạn mới nói rằng bài thơ đó tuyệt vời. Điều này thật là kênh kiêu, sự lặp lại thuần túy của một quan điểm, và nó hủy hoại trực nhận phía bên trong riêng của bạn về sự thật của sự vật. Nếu bạn nhận thấy rằng bức tranh đó đẹp và bạn cảm thấy rất hài lòng, liệu nó có đặt thành vấn đề với bạn là ai vẽ bức tranh đó hay không? Nếu sự quan tâm của bạn là tìm ra nội dung, sự thật của bức tranh, vậy thì bức tranh chuyển tải ý nghĩa của

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 7

Tham vọng

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chúng ta đã thảo luận sự cần thiết phải có tình yêu, và chúng ta đã thấy rằng người ta không thể nào tìm kiếm hay mua nó được; tuy vậy nếu không có tình yêu, tất cả những kế hoạch của chúng ta để có một trật tự xã hội hoàn hảo mà trong đó không có sự bóc lột, không có những cơ cấu luật pháp, sẽ không có ý nghĩa gì cả, và tôi nghĩ rằng rất cần thiết phải hiểu rõ việc này trong khi chúng ta còn nhỏ.

Bất kỳ nơi nào người ta đi trên thế giới, không đặt thành vấn đề nơi nào, người ta thấy rằng xã hội luôn ở trong tình trạng xung đột liên tục. Luôn luôn có những người có quyền lực, những người giàu có, những người sung túc ở phía bên này, và những người lao động ở phía bên kia; và mỗi một người đang ganh đua một cách ghen tị, mỗi một người đều muốn một vị trí cao hơn, đồng lương lớn hơn, quyền hành nhiều hơn, thanh danh nhiều hơn. Đó là tình trạng của thế giới, và vì vậy luôn luôn có chiến tranh xảy ra cả bên trong lẫn bên ngoài.

Bây giờ, nếu bạn và tôi muốn tạo ra một cuộc cách mạng hoàn toàn trong trật tự của xã hội, việc đầu tiên chúng ta phải hiểu rõ là cái bản năng muốn thu thập quyền hành này. Hầu hết chúng ta đều muốn quyền hành trong một hình thức này hay một hình thức khác. Chúng ta thấy rằng qua giàu có và quyền hành chúng ta sẽ có thể đi du lịch, hợp tác với những người quan trọng và trở nên nổi tiếng; hay là chúng ta mơ mộng về việc tạo ra một xã hội hoàn chỉnh. Chúng ta nghĩ rằng chúng ta sẽ hoàn thành được tốt lành qua quyền hành; nhưng chính sự theo đuổi quyền hành – quyền hành cho chính chúng ta, quyền hành cho quốc gia chúng ta, quyền hành cho một học thuyết – là tội lỗi, huỷ diệt, bởi vì rõ ràng nó tạo ra những quyền hành đối nghịch, và vì vậy luôn luôn có xung đột.

Vậy thì, nó không đúng hay sao, rằng là giáo dục phải giúp đỡ bạn, khi bạn lớn lên, nhận thức được sự quan trọng khi tạo ra một thế giới trong đó không còn xung đột cả phía bên trong lẫn phía bên ngoài, một thế giới trong đó bạn không còn xung đột với người hàng xóm của bạn hay là với bất kỳ nhóm người nào bởi vì sự thôi thúc của tham vọng, mà là sự ham muốn vị trí và quyền hành, hoàn toàn chấm dứt? Và liệu có thể tạo ra một xã hội trong đó sẽ không có xung đột cả phía bên trong lẫn phía bên ngoài, hay không? Xã hội là sự liên hệ giữa bạn và tôi; và nếu sự liên hệ của chúng ta đặt nền tảng vào tham vọng, mỗi một người trong chúng ta muốn có quyền hành nhiều hơn người khác, vậy là rõ ràng chúng ta luôn luôn ở trong xung đột. Vì vậy nguyên nhân của xung đột này có thể xoá bỏ được hay không? Liệu tất cả chúng ta có thể giáo dục chính mình không ganh đua, không so sánh chính chúng ta với một người nào đó, không muốn chức vụ này hay chức vụ kia – nói cách khác, không tham vọng gì cả hay không?

Khi bạn đi ra ngoài trường học với cha mẹ của bạn, khi bạn đọc báo chí hay nói chuyện với con người, bạn chắc là đã nhận thấy rằng hầu hết mọi người đều muốn tạo ra một sự thay đổi trong thế giới. Và bộ bạn không nhận thấy rằng chính những người này lại luôn luôn xung đột với nhau về một điều này hay điều kia – về những lý tưởng, tài sản, chủng tộc, giai cấp hoặc tôn giáo hay sao? Cha mẹ của bạn, những người hàng xóm của bạn, ông bộ trưởng và những viên chức chính quyền – liệu rằng tất cả họ không tham vọng, đấu tranh để có một vị trí tốt hơn, và vì vậy luôn luôn xung đột với người khác hay sao? Chắc chắn rằng, chỉ khi nào tất cả những trạng thái ganh đua này được xoá đi thì sẽ có một xã hội hoà bình trong đó tất cả chúng ta đều sống đầy hạnh phúc, đầy sáng tạo.

Bây giờ, làm thế nào việc này có thể thực hiện được? Liệu rằng những quy định, luật pháp hay là công việc rèn luyện cái trí của bạn không còn tham vọng, xoá sạch tham vọng được không? Phía bên ngoài bạn có lẽ được huấn luyện không tham vọng, thuộc về xã hội bạn có thể

chấm dứt ganh đua với những người khác; nhưng ở phía bên trong bạn vẫn còn tham vọng, phải vậy không? Và liệu rằng bạn có thể quét sạch hoàn toàn tham vọng này, mà đang mang lại quá nhiều đau khổ cho những con người hay không? Có lẽ bạn không suy nghĩ về điều này trước kia, bởi vì không ai bảo cho bạn như thế này; nhưng bây giờ khi có một người nào đó đang nói cho bạn về nó, bộ bạn không muốn tìm ra liệu rằng có thể sống trong thế giới này một cách phong phú, tràn đầy, hạnh phúc, sáng tạo mà không có sự thôi thúc hủy hoại của tham vọng, mà không có ganh đua hay sao? Bộ bạn không muốn biết làm thế nào để sống, để cho cuộc sống của bạn sẽ không hủy hoại những người khác hay phủ một cái bóng trên đường đi của người ấy hay sao?

Bạn thấy đó, chúng ta nghĩ rằng đây là một giấc mộng không tưởng không bao giờ có thể tạo ra được trong thực tế; nhưng tôi không đang nói về một điều không tưởng, mà sẽ là vô lý. Liệu rằng bạn và tôi, những con người đơn giản, bình thường, có thể sống đầy sáng tạo trong thế giới này mà không có sự thôi thúc của tham vọng được bộc lộ trong nhiều cách khác nhau như là ham muốn quyền hành, chức vụ hay không? Bạn sẽ tìm ra được câu trả lời đúng đắn khi bạn yêu thích cái gì bạn đang làm. Nếu bạn là một kỹ sư chỉ bởi vì bạn phải kiếm sống, hay là bởi vì người cha hay xã hội của bạn mong đợi bạn làm công việc đó, đó là một hình thức khác của cưỡng bách; và cưỡng bách trong bất kỳ hình thức nào đều tạo ra một mâu thuẫn, xung đột. Trái lại, nếu bạn thực sự yêu thích là một kỹ sư, một nhà khoa học, hay là nếu bạn có thể trồng một cái cây, vẽ một bức tranh, viết một bài thơ, không phải để có được sự công nhận nhưng chỉ vì bạn yêu thích công việc đó, vậy thì bạn sẽ phát hiện ra rằng bạn không bao giờ ganh đua với ai cả. Tôi nghĩ rằng đây là cái chìa khoá thực sự: yêu thích cái gì bạn làm.

Nhưng khi còn nhỏ thông thường rất khó khăn để biết bạn yêu thích làm cái gì, bởi vì bạn muốn làm quá nhiều sự việc. Bạn muốn làm một kỹ sư, một tài xế xe lửa, một phi công đang bay lượn trên bầu trời xanh; hay có lẽ bạn muốn là một nhà diễn thuyết hoặc một nhà chính trị nổi tiếng. Bạn có lẽ muốn là một họa sĩ, một nhà hóa học, một nhà thơ hay một người thợ mộc. Bạn có lẽ muốn làm việc bằng trí óc của bạn, hay là công việc gì đó bằng đôi tay của bạn. Liệu rằng cái công việc này bạn thực sự yêu thích làm, hay sự thích thú của bạn trong chúng chỉ là một đáp ứng đến những áp lực của xã hội? Làm thế nào bạn có thể tìm ra được? Và không phải mục đích của giáo dục là giúp đỡ bạn tìm ra, để cho khi lớn lên bạn có thể bắt đầu trao toàn cái trí, tâm hồn và thân thể của bạn đến công việc mà bạn thực sự yêu thích làm hay sao?

Tìm ra công việc gì bạn yêu thích làm đòi hỏi nhiều thông minh; bởi vì, nếu bạn sợ rằng không thể kiếm sống được, hay sợ rằng không phù hợp vào cái xã hội thối nát này, vậy thì bạn sẽ không bao giờ tìm ra được. Nhưng, nếu bạn không kinh hãi, nếu bạn khước từ bị đẩy vào cái khe rãnh của truyền thống bởi cha mẹ của bạn, bởi những giáo viên của bạn, bởi những đòi hỏi giả tạo hời hợt của xã hội, vậy thì có một khả năng khám phá ra bạn thực sự yêu thích làm công việc gì. Vì vậy, muốn khám phá, phải không còn sợ hãi không tồn tại được.

Nhưng hầu hết chúng ta đều sợ hãi không tồn tại được, chúng ta nói rằng, “Việc gì sẽ xảy ra cho tôi nếu tôi không làm như cha mẹ tôi bảo, nếu tôi không phù hợp vào cái xã hội này?” Bị sợ hãi, chúng ta làm công việc gì chúng ta được chỉ bảo, và trong đó không còn tình yêu, chỉ còn mâu thuẫn; và mâu thuẫn phía bên trong này là một trong những yếu tố tạo ra tham vọng hủy diệt.

Vì vậy, chính chức năng căn bản của giáo dục là giúp đỡ bạn tìm ra được bạn thực sự yêu thích làm công việc gì, để rồi bạn có thể trao toàn thân tâm cho nó, bởi vì điều đó tạo ra sự cao quý của con người, mà quét sạch đi sự tầm thường, cái tinh thần tập tục nhỏ nhoi. Đó là lý do tại sao có những người giáo viên đúng đắn, bầu không khí thích hợp là rất quan trọng, để cho bạn sẽ lớn lên với tình yêu mà tự thể hiện trong công việc gì bạn đang làm. Nếu không có tình yêu này thì những kỳ thi của bạn, hiểu biết của bạn, những khả năng của bạn, vị trí của bạn và những sở hữu của bạn đều giống như tro bụi, chúng không có ý nghĩa gì cả; nếu không có tình yêu này những hành động của bạn sẽ tạo thêm nhiều cuộc chiến tranh, nhiều hận thù, nhiều tổn thương và hủy diệt.

Tất cả điều này có lẽ chẳng có ý nghĩa gì với bạn, bởi vì phía bên ngoài bạn vẫn còn rất trẻ, nhưng tôi hy vọng rằng nó sẽ có ý nghĩa nào đó cho những giáo viên của bạn – và cũng cho bạn, một nơi nào đó ở phía bên trong.

Người hỏi: Tại sao ông cảm thấy ngượng ngùng?

Krishnamurti: Bạn biết không, không là ai cả là một sự việc lạ lùng trong cuộc sống – không phải để nổi tiếng hay vĩ đại, không phải để là một người rất có học thức, không phải để là một người đổi mới hay là một người cách mạng vĩ đại, chỉ không là ai cả; và khi người ta thực sự cảm thấy theo cách đó, đột nhiên bị vây quanh bởi nhiều người tò mò tạo ra một cảm giác của rút lui. Đó là tất cả.

Người hỏi: Làm thế nào chúng ta có thể nhận ra chân lý trong cuộc sống hàng ngày của chúng ta?

Krishnamurti: Bạn nghĩ rằng chân lý là một sự việc và cuộc sống hàng ngày của bạn là một sự việc khác, và trong cuộc sống hàng ngày bạn muốn nhận ra một điều gì mà bạn gọi là chân lý. Nhưng chân lý tách rời cuộc sống hàng ngày hay sao? Khi bạn lớn lên bạn sẽ phải kiếm sống, phải vậy không? Rốt cuộc ra, đó là lý do tại sao bạn đang đầu những kỳ thi của bạn: chuẩn bị cho bạn kiếm sống. Nhưng nhiều người không thêm lưu tâm đến lãnh vực làm việc mà họ phải tham gia chừng nào họ còn đang kiếm được một số tiền nào đó. Chừng nào họ còn có một công việc làm nó không đặt thành vấn đề với họ dù rằng là một người lính, một người cảnh sát, một luật sư hay một loại người kinh doanh ma mãnh nào đó.

Bây giờ, tìm ra sự thật của điều gì cấu thành phương tiện kiếm sống đúng đắn là quan trọng, phải vậy không? Bởi vì chân lý ở trong cuộc sống của bạn, không phải tách rời khỏi nó. Cái cách bạn nói chuyện, điều gì bạn nói, cái cách bạn cười, liệu rằng bạn có lừa gạt, đùa giỡn với mọi người – tất cả cái đó là chân lý trong cuộc sống hàng ngày của bạn. Vì vậy, trước khi bạn trở thành một người lính, một người cảnh sát, một luật sư hay là một người kinh doanh nhay bén, bộ bạn không nhận thức được sự thật của những nghề nghiệp này hay sao? Chắc chắn, nếu bạn không thấy được sự thật của công việc gì bạn làm và được hướng dẫn bởi sự thật đó, cuộc sống của bạn trở thành một đồng hồ hỗn độn xấu xa.

Chúng ta hãy xem xét cái vấn đề liệu rằng bạn có nên trở thành một người lính hay không, bởi vì những nghề nghiệp còn lại hơi phức tạp hơn. Ngoại trừ việc tuyên truyền và điều gì người khác nói, sự thật liên quan đến nghề nghiệp của người lính là gì? Nếu một người trở thành một người lính nó có nghĩa là anh ta phải chiến đấu bảo vệ quốc gia của anh ta, anh ta phải kỷ luật cái trí không được suy nghĩ nhưng vâng lời. Anh ta phải chuẩn bị giết người hay là bị giết – vì việc gì? Vì một ý tưởng mà một người nào đó, vĩ đại hay tầm thường, đã nói là đúng. Vì vậy bạn trở thành một người lính với mục đích hy sinh chính bản thân mình và giết những người khác. Đó là một nghề nghiệp đúng đắn hay sao? Đừng hỏi người nào khác, nhưng hãy tìm ra cho chính mình sự thật của vấn đề. Bạn được người ta bảo giết chóc vì một điều không tưởng tuyệt vời nào đó trong tương lai – như thể người đó biết tất cả về tương lai! Bạn nghĩ rằng giết chóc là một nghề nghiệp đúng đắn, dù rằng nó là cho quốc gia của bạn hay cho một tôn giáo có tổ chức nào đó? Giết chóc luôn luôn đúng hay sao?

Vì vậy nếu bạn muốn khám phá chân lý trong sự tiến hành mãnh liệt đó mà là cuộc sống riêng của bạn, bạn sẽ phải tìm hiểu sâu sắc tất cả những việc này; bạn sẽ phải trao toàn tâm của bạn cho nó. Bạn sẽ phải suy nghĩ độc lập, rõ ràng, không thành kiến vì chân lý không tách rời cuộc sống, chân lý ở trong chính cái chuyển động thuộc cuộc sống hàng ngày của bạn.

Người hỏi: Những hình ảnh, những người Thầy và những vị thánh không giúp chúng ta thiền định đúng hay sao?

Krishnamurti: Bạn có biết thiền định đúng là gì hay không? Bộ bạn không muốn khám phá cho chính mình sự thật của vấn đề hay sao? Và bạn sẽ khám phá được sự thật đó nếu bạn chấp nhận cái uy quyền chỉ bảo rằng thiền định đúng là gì à?

Đây là một câu hỏi rộng lớn. Muốn khám phá ra nghệ thuật của thiền định bạn phải hiểu rõ toàn bộ chiều sâu và hơi thở của sự tiến hành lạ lùng này được gọi là suy nghĩ. Nếu bạn chấp nhận một uy quyền nào đó nói rằng, “Thiền định theo phương pháp này,” bạn chỉ là một người tuân theo, một người đầy tớ mù quáng của một hệ thống hay là một ý tưởng. Sự chấp nhận uy quyền của bạn được đặt nền tảng vào niềm hy vọng để được một kết quả, và đó không là thiền định.

Người hỏi: Bốn phận của một học sinh là gì?

Krishnamurti: Từ ngữ “bốn phận” có nghĩa là gì? Bốn phận với cái gì? Bốn phận với quốc gia của bạn tùy theo một chính trị gia phải không? Bốn phận đối với cha và mẹ của bạn tùy theo những ước muốn của họ phải không? Họ sẽ nói rằng đó là bốn phận của bạn phải làm như họ

chỉ bảo; và điều gì họ chỉ bảo bị quy định bởi cái nền tảng quá khứ của họ, truyền thống của họ, và vân vân. Và một học sinh là gì? Đó là một cậu trai hay một cô gái đi học và đọc một vài quyển sách với mục đích đậu một kỳ thi nào đó hay sao? Hay anh ta là một học sinh luôn luôn học hỏi và vì vậy không có sự kết thúc của học hỏi? Chắc chắn rằng, người mà chỉ thông suốt một môn học, đậu một kỳ thi, và sau đó bỏ nó, không là một học sinh. Người học sinh thực sự đang nghiên cứu, đang học hỏi, đang tìm hiểu, đang khám phá, không chỉ đến khi anh ta hai mươi tuổi hay là hai mươi lăm tuổi, nhưng suốt cuộc đời.

Là một học sinh là luôn luôn học hỏi; và chừng nào bạn còn đang học hỏi, không có giáo viên, đúng vậy không? Khoảnh khắc bạn là một học sinh không có một người đặc biệt nào đó dạy bảo bạn, bởi vì bạn đang học hỏi từ mọi thứ. Chiếc lá bị thổi đi bởi cơn gió, tiếng rì rào của những dòng nước vỗ vào hai bờ sông, đường bay của một con chim vút cao trên không trung, người đàn ông nghèo khổ đi ngang qua đang vác một bó nặng trên vai, những con người mà nghĩ rằng họ biết mọi thứ về cuộc sống – bạn đang học hỏi từ tất cả sự vật và sự việc, vì vậy không có người giáo viên và bạn không phải là người đi theo.

Vì vậy bốn phần của một học sinh là chỉ học hỏi. Hồi trước có một họa sĩ nổi tiếng ở Tây ban nha có tên là Goya. Ông ấy là một trong những người vĩ đại, và khi ông ấy rất già ông ấy viết bên dưới một trong những bức họa của ông, “Tôi vẫn còn đang học hỏi.” Bạn có thể học hỏi từ những quyển sách, nhưng chúng không dẫn bạn đi xa lắm đâu. Một quyển sách chỉ có thể cho bạn biết điều gì tác giả phải nói ra. Nhưng học hỏi có được qua sự hiểu rõ về chính mình không có giới hạn, bởi vì học hỏi qua sự hiểu rõ riêng của bạn là học cách lắng nghe, cách quan sát, và thế là bạn học từ mọi thứ: từ âm nhạc, từ sự giận dữ, tham lam, tham vọng.

Quả đất này là của chúng ta, nó không thuộc về những người cộng sản, những người xã hội hay những người tư bản; nó là quả đất của bạn và của tôi, chúng ta phải được sống trên nó đầy hạnh phúc, đầy phong phú, không có xung đột. Nhưng sự phong phú của cuộc sống đó, hạnh phúc đó, cảm thấy đó, “Quả đất này là của chúng ta,” không thể được tạo ra bởi sức mạnh, bởi luật pháp. Nó phải đến từ bên trong bởi vì chúng ta yêu quả đất và tất cả sự vật của nó; và đó là trạng thái học hỏi.

Người hỏi: Sự khác biệt giữa kính trọng và tình yêu là gì?
Krishnamurti: Bạn có thể tìm định nghĩa từ ngữ “kính trọng” và “tình yêu” trong từ điển và có được câu trả lời. Đó có phải là điều gì bạn muốn biết hay không? Có phải bạn muốn biết nghĩa lý hời hợt của những từ ngữ này, hay ý nghĩa đằng sau chúng?

Khi một người nổi tiếng đến, một ông bộ trưởng hay một ông thống đốc, bạn có thấy mọi người chào ông ta như thế nào hay không? Bạn gọi đó là kính trọng phải không? Nhưng kính trọng như thế thì giả tạo, bởi vì núp sau nó là sợ hãi, tham lam. Bạn muốn một cái gì đó từ con người tội nghiệp đó, vì vậy bạn đặt một vòng hoa quanh cổ ông ấy. Đó không là kính trọng, nó chỉ là đồng tiền các mà bạn mua và bán ngoài chợ. Bạn không thấy kính trọng người hầu của bạn hay người dân làng, nhưng chỉ kính trọng những người mà bạn hy vọng có được một cái gì đó. Cái loại kính trọng đó thực sự là sợ hãi; nó không là kính trọng gì cả, nó không có ý nghĩa gì. Nhưng nếu bạn thực sự có tình yêu trong quả tim của bạn, vậy thì với bạn người thống đốc, người giáo viên, người hầu, người dân làng đều như nhau; vậy thì bạn có sự kính trọng, một cảm thấy cho tất cả họ, bởi vì tình yêu không đòi hỏi bất kỳ cái gì đáp trả lại.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 8

Suy nghĩ có trật tự

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Trong số quá nhiều sự việc khác nhau trong cuộc sống, bạn có khi nào suy xét tại sao hầu hết mọi người trong chúng ta đều khá cầu thả – cầu thả trong cách ăn mặc của chúng ta, trong cách cư xử của chúng ta, trong tư tưởng của chúng ta, trong cách chúng ta làm mọi sự việc? Tại sao chúng ta không đúng giờ và, vì vậy, không để ý đến những người khác? Và điều gì tạo ra

trật tự trong mọi thứ, trật tự trong cách ăn mặc của chúng ta, trong tư tưởng của chúng ta, trong câu nói của chúng ta, trong cách chúng ta đi, trong cách chúng ta cư xử với những người bất hạnh hơn chúng ta? Điều gì tạo ra cái trật tự la lùeng này mà có được không do cưỡng bách, không do lên kế hoạch, không do ý định? Bạn có khi nào suy xét việc này chưa? Bạn có biết tôi muốn nói gì qua từ ngữ trật tự không? Đó là ngồi yên lặng mà không có áp lực, ăn uống từ tốn không vội vàng, hành động thư thả mà lại rõ ràng, chính xác trong suy nghĩ nhưng vẫn khoáng đạt. Điều gì tạo ra trật tự này trong cuộc sống? Đó thực sự là một vấn đề rất quan trọng, và tôi nghĩ rằng, nếu người ta có thể được giáo dục để khám phá ra cái nhân tố sinh ra trật tự, nó sẽ có ý nghĩa lớn lao lắm.

Chắc chắn rằng, trật tự chỉ hiện hữu qua đạo đức; vì nếu bạn không có đạo đức, không chỉ trong những sự việc nhỏ bé, nhưng trong tất cả mọi sự việc, cuộc sống của bạn trở thành hỗn loạn, phải vậy không? Đạo đức có rất ít ý nghĩa trong chính nó; nhưng bởi vì bạn đạo đức nên có sự rõ ràng trong suy nghĩ của bạn, trật tự trong toàn thân tâm của bạn, và đó là sự vận hành của đạo đức.

Nhưng điều gì xảy ra khi một người cố gắng để trở nên đạo đức, khi anh ta kỷ luật chính anh ta để tử tế, có hiệu quả, đầy ý tứ, ân cần, khi anh ta gắng sức không làm tổn thương người khác, khi anh ta tiêu phí hết năng lượng của anh ta trong nỗ lực thiết lập trật tự, trong đấu tranh để tốt lành? Những nỗ lực của anh ta chỉ dẫn đến được kính trọng, mà tạo ra sự tầm thường của cái trí; vì vậy anh ta không đạo đức gì cả.

Bạn có khi nào quan sát kỹ càng một bông hoa hay chưa? Nó rõ ràng thật kinh ngạc, với tất cả cánh hoa của nó; tuy vậy vẫn có một hòa nhã lạ thường, một hương thơm, một vẻ đẹp. Bây giờ, khi một người cố gắng để có trật tự, cuộc sống của anh ta có lẽ rất rõ ràng, nhưng nó đã mất đi chất lượng hòa nhã đó mà chỉ hiện hữu khi nào, giống như một bông hoa, không còn nỗ lực. Vì vậy sự khó khăn của chúng ta là rõ ràng, trong sáng, khoáng đạt mà không có nỗ lực.

Bạn thấy không, nỗ lực để có trật tự hay ngăn nắp có một ảnh hưởng hạn hẹp như thế đó. Nếu tôi cố gắng có dụng ý để tạo ra trật tự trong căn phòng của tôi, nếu tôi cẩn thận đặt mọi thứ vào đúng vị trí của nó, nếu tôi luôn luôn đang canh chừng chính tôi, nơi nào tôi đặt bàn chân, và vân vân, điều gì xảy ra? Tôi trở thành một con người nhàm chán không chịu nổi cho chính tôi và cho những người khác. Chính là con người chán chường đang luôn luôn cố gắng để là một điều gì đó, người mà những suy nghĩ của họ đã được sắp xếp cẩn thận, người mà lựa chọn một suy nghĩ thích hợp hơn một suy nghĩ khác. Một người như thế có lẽ rất ngăn nắp rõ ràng, anh ta có lẽ sử dụng những từ ngữ chính xác, anh ta có lẽ rất chú ý và ân cần, nhưng anh ta đã mất đi niềm vui sáng tạo khi đang sống.

Vì vậy, vấn đề là gì? Làm thế nào người ta có thể có được niềm vui sáng tạo này khi đang sống, trải ra trong cảm thấy của người ta, cởi mở trong suy nghĩ của người ta, và tuy nhiên vẫn rõ ràng, trong sáng, trật tự trong cuộc sống của người ta? Tôi nghĩ hầu hết chúng ta đều không giống như thế bởi vì chúng ta không bao giờ cảm thấy bất kỳ điều gì mãnh liệt, chúng ta không bao giờ hoàn toàn trao toàn tâm hồn và cái trí của chúng ta đến bất kỳ cái gì. Tôi nhớ có lần quan sát hai con sóc màu đỏ, với cái đuôi dài rậm rạp và bộ lông mượt mà đang rượt đuổi nhau lên xuống một cây cao trong khoảng mười phút mà không ngừng nghỉ – chỉ vì niềm hân hoan khi đang sống. Nhưng bạn và tôi không thể biết được niềm hân hoan đó nếu chúng ta không có cảm thấy sâu sắc những sự việc đó, nếu không có đam mê trong cuộc sống của chúng ta – đam mê, không phải làm tốt lành hay tạo ra một đổi mới nào đó, nhưng đam mê trong cái ý nghĩa của cảm thấy những sự vật rất mạnh mẽ; và chúng ta có thể có cái đam mê đầy sinh lực đó chỉ khi nào có một cuộc cách mạng hoàn toàn trong suy nghĩ của chúng ta, trong toàn thân tâm của chúng ta.

Có khi nào bạn thấy rằng chẳng có mấy người trong chúng ta có được sự cảm thấy sâu sắc về bất kỳ sự việc nào hay không? Bạn có khi nào phản kháng những giáo viên của bạn, chống đối cha mẹ bạn, không chỉ bởi vì bạn không thích một điều gì đó, nhưng bởi vì bạn có một cảm thấy mãnh liệt, sâu sắc, rằng là bạn không muốn làm những sự việc nào đó? Nếu bạn cảm thấy mãnh liệt và sâu sắc về một điều gì đó, bạn sẽ phát hiện ra rằng chính cảm thấy này bằng một cách lạ lùng mang lại một trật tự mới mẻ vào cuộc sống của bạn.

Trật tự, ngăn nắp, rõ ràng của suy nghĩ không quan trọng lắm trong chính chúng, nhưng chúng trở nên quan trọng cho một con người mà nhạy cảm, mà cảm thấy sâu sắc, mà ở trong

trạng thái cách mạng liên tục ở phía bên trong. Nếu bạn cảm thấy rất mạnh mẽ về số phận của một người đàn ông cơ cực, về người ăn mày phải hứng trọn bụi bặm trên khuôn mặt của anh ta khi chiếc xe hơi của một người giàu có đang chạy ngang qua, nếu bạn nhảy bén, nếu bạn nhảy cảm lạ lùng đến mọi thứ, vậy thì chính cái nhảy cảm đó mang lại trật tự, đạo đức; và tôi nghĩ hiểu rõ điều này rất quan trọng cho cả người giáo dục lẫn em học sinh.

Bất hạnh thay, trong quốc gia này, cũng như ở khắp thế giới, chúng ta ân cần quá ít, chúng ta không có cảm thấy sâu sắc về bất kỳ sự vật sự việc nào. Hầu hết chúng ta là những người trí thức trong ý nghĩa giả tạo hời hợt của sự thông thái, đầy chữ nghĩa và những lý thuyết về điều gì là đúng và điều gì là sai, về chúng ta nên suy nghĩ như thế nào, về chúng ta nên làm gì. Về tinh thần chúng ta đã phát triển cao lắm rồi, nhưng phía bên trong có rất ít thực chất hay ý nghĩa; và chính cái thực chất phía bên trong này mới tạo ra hành động thực sự, mà không phải hành động lệ thuộc về ý tưởng.

Đó là lý do tại sao bạn phải có những cảm thấy rất mạnh mẽ – những cảm thấy của đam mê, giận dữ – và hãy nhìn ngắm chúng, chơi đùa với chúng, tìm ra sự thật về chúng; bởi vì nếu bạn chỉ đè nén chúng, nếu bạn nói rằng, “Tôi không được giận dữ, tôi không được cảm thấy đam mê, bởi vì nó là sai trái,” bạn sẽ phát hiện ra rằng cái trí của bạn dần dần đang bị vây phủ trong một ý tưởng và vì vậy trở nên rất nông cạn. Bạn có lẽ thông minh tuyệt vời, bạn có lẽ hiểu biết hàng trăm thứ, nhưng nếu không có cái sinh lực của trạng thái cảm thấy mạnh mẽ sâu sắc, hiểu biết của bạn giống như một bông hoa không có hương thơm.

Vì vậy nó rất quan trọng phải hiểu rõ tất cả những việc này trong khi bạn còn bé, bởi vì nhờ đó, khi lớn lên, bạn sẽ là những người cách mạng thực sự – những người cách mạng, không phải theo một hệ tư tưởng, một lý thuyết hay một quyển sách nào đó, nhưng những người cách mạng trong ý nghĩa tổng thể của từ ngữ đó, ngay lập tức và suốt đời như là những con người hòa đồng, để cho không còn một dấu vết nào sót lại trong bạn mà bị ô nhiễm vấy bẩn bởi cái cũ kỹ. Rồi thì cái trí của bạn trong sáng, hồn nhiên và vì vậy có khả năng sáng tạo lạ thường.

Nhưng nếu bạn bỏ đi sự quan trọng của tất cả việc này, cuộc sống của bạn sẽ trở nên rất buồn tẻ, vì bạn sẽ bị xô đẩy bởi xã hội, bởi gia đình của bạn, bởi người vợ hay người chồng của bạn, bởi những lý thuyết, bởi những tổ chức tôn giáo hay chính trị. Đó là lý do tại sao có được sự giáo dục đúng đắn là rất cấp bách cho bạn – mà có nghĩa rằng bạn phải có những người giáo viên có thể giúp đỡ bạn phá vỡ lớp vỏ của cái tạm gọi là nền văn minh này và là, không phải những cỗ máy lặp lại, nhưng là những cá nhân thực sự có một bài hát trong chính họ và vì vậy là những người hạnh phúc, sáng tạo.

Người hỏi: Giận dữ là gì và tại sao người ta giận dữ?

Krishnamurti: Nếu tôi đạp phải chân của bạn, hay cấu véo bạn, hay lấy một cái gì đó của bạn, bạn sẽ không giận dữ hay sao? Và tại sao bạn không nên giận dữ? Tại sao bạn lại nghĩ giận dữ là xấu xa? Tại vì một người nào đó đã bảo cho bạn à? Vì vậy, rất quan trọng phải tìm ra vì sao người ta giận dữ, phải nhận thức sự thật của giận dữ, và không chỉ nói giận dữ là xấu xa.

Bây giờ, tại sao bạn giận dữ? Bởi vì bạn không muốn bị tổn thương – mà là đòi hỏi thông thường của con người để tồn tại. Bạn cảm thấy rằng bạn không nên bị lợi dụng, bị chà đạp, bị hủy hoại hay là bị trục lợi bởi một cá nhân, một chính phủ hay xã hội. Khi một ai đó tát bạn, bạn cảm thấy bị tổn thương, bị chà đạp và bạn không thích cái cảm giác đó. Nếu một người nào đó gây tổn thương cho bạn là to lớn và khoẻ mạnh đến độ bạn không thể đánh lại được, thì bạn chuyển qua gây tổn thương cho một người khác, bạn thực hiện điều đó nơi người em trai của bạn, người em gái của bạn, hay người hầu của bạn nếu bạn có một người nào đó. Vì vậy cái trò chơi của giận dữ cứ tiếp tục.

Trước hết, đó có phải là một phản ứng tự nhiên khi lần tránh bị tổn thương hay không? Tại sao bất kỳ người nào đó lại thích khai thác bạn? Vì vậy, muốn không bị tổn thương, bạn bảo vệ chính bạn, bạn bắt đầu phát triển một phòng vệ, một rào chắn. Ở bên trong bạn xây dựng một bức tường quanh bạn bằng cách không cởi mở, không thấu nhận; vì vậy bạn không còn khả năng tìm hiểu, không còn khả năng cảm thấy khoáng đạt. Bạn nói rằng giận dữ là xấu xa và bạn chê trách nó, giống như bạn chê trách những cảm thấy khác; vì vậy bạn dần dần trở nên khô khan trống rỗng, bạn không còn cảm thấy mạnh mẽ gì cả. Bạn có hiểu rõ không?

Người hỏi: Tại sao chúng ta yêu người mẹ của chúng ta nhiều như thế?

Krishnamurti: Bạn yêu người mẹ nếu bạn ghét người cha phải không? Hãy lắng nghe cẩn

thân. Khi bạn yêu ai đó rất nhiều, bạn có loại trừ những người khác khỏi tình yêu đó hay không? Nếu bạn thực sự yêu người mẹ của bạn, bộ bạn cũng không yêu người cha của bạn, người cô của bạn, người hàng xóm của bạn, người hầu của bạn hay sao? Bộ bạn không có sự cảm thấy của tình yêu trước tiên, rồi sau đó yêu một ai đặc biệt hay sao? Khi bạn nói rằng, "Tôi yêu mẹ tôi nhiều lắm," bạn không đang ân cần tử tế với người mẹ phải không? Lúc đó bạn có thể gây cho người mẹ nhiều phiền muộn vô lý phải không? Và nếu bạn ân cần tử tế với người mẹ, bạn cũng không ân cần tử tế với người em, người chị, người hàng xóm của bạn hay sao? Nếu không bạn sẽ không thực sự yêu người mẹ của bạn; nó chỉ là một từ ngữ, một câu nói sáo rỗng.

Người hỏi: Tôi đầy hận thù. Ông làm ơn dạy cho tôi làm thế nào biết yêu thương?

Krishnamurti: Không ai có thể dạy bạn làm cách nào biết yêu thương được. Nếu người ta có thể được dạy làm cách nào biết yêu thương, vấn đề thế giới sẽ đơn giản lắm, phải vậy không? Nếu chúng ta có thể học hỏi làm thế nào biết yêu thương từ một quyển sách như chúng ta học toán, nó sẽ là một thế giới tuyệt vời; sẽ không có hận thù, không có bóc lột, không có những cuộc chiến tranh, không có phân chia giữa người giàu và người nghèo, và tất cả chúng ta sẽ thực sự là bạn bè của nhau. Nhưng tình yêu không dễ dàng đến được. Hận thù thì lại dễ dàng, và hận thù mang con người lại với nhau vì một hoàn cảnh nhất thời; nó tạo ra mọi loại ảo tưởng, nó tạo ra nhiều loại cộng tác với nhau như là trong chiến tranh. Nhưng tình yêu còn khó khăn hơn nhiều lắm. Bạn không thể học hỏi làm thế nào biết yêu thương, nhưng điều gì bạn có thể học hỏi là quan sát hận thù và nhẹ nhàng gạt nó đi. Đừng chiến đấu chống lại hận thù, đừng nói rằng nó khủng khiếp làm sao khi hận thù người khác, nhưng hãy nhìn rõ hận thù là gì và hãy thả nó trôi đi; gạt nó qua một bên, nó không quan trọng lắm đâu. Điều gì quan trọng là không để hận thù bám rễ trong cái trí của bạn. Bạn hiểu không? Cái trí của bạn giống như một mảnh đất màu mỡ, và nếu được cho đủ thời gian thì bất kỳ vấn đề nào xuất hiện sẽ bám rễ giống như một cây cỏ dại, và rồi thì bạn gặp khó khăn khi nhổ nó đi; nhưng nếu bạn không cho phép cái vấn đề đó đủ thời gian bám rễ, vậy thì nó không có nơi chỗ để mọc và sẽ tàn lụi đi. Nếu bạn khuyến khích hận thù, cho nó thời gian để bám rễ, để phát triển, để lớn lên, nó trở thành một vấn đề khủng khiếp. Nhưng nếu mỗi lần hận thù phát sinh bạn hãy thả nó trôi đi, sau đó bạn sẽ phát hiện ra rằng cái trí của bạn trở nên rất nhạy cảm mà không có cảm tính; vì vậy nó sẽ biết được tình yêu.

Cái trí có thể theo đuổi những cảm xúc, những ham muốn, nhưng nó không thể theo đuổi tình yêu. Tình yêu phải đến cho cái trí. Và, khi một lần tình yêu đã ở đó rồi, nó không có phân chia như là dục vọng và thánh thiện: nó là tình yêu. Đây là điều tuyệt vời của tình yêu: nó là chất lượng duy nhất mà mang lại hiểu rõ tổng thể về toàn bộ sự hiện hữu.

Người hỏi: Hạnh phúc trong cuộc sống là gì?

Krishnamurti: Nếu bạn muốn làm một điều gì đó thích thú, bạn nghĩ rằng sẽ được hạnh phúc khi bạn làm nó. Bạn có lẽ muốn lấy một người đàn ông giàu có nhất, hay là một cô gái đẹp nhất, hay đậu một kỳ thi nào đó, hay được ngợi khen bởi ai đó, và nghĩ rằng bằng cách có được điều gì mong muốn bạn sẽ được hạnh phúc. Nhưng đó là hạnh phúc hay sao? Liệu nó không mau lẹ biến mất đi, giống như những bông hoa nở rộ vào buổi sáng và héo tàn vào buổi chiều hay sao? Tuy nhiên đó là cuộc sống của chúng ta, và đó là tất cả những gì chúng ta muốn. Chúng ta thỏa mãn với những sự vật rất thô thiển: với việc có một chiếc xe hay một vị trí an toàn, với việc cảm thấy một chút ít cảm xúc vào một sự việc nhỏ nhoi nào đó, giống như một em bé có hạnh phúc khi thả một cái điều bay cao trong cơn gió mạnh nhưng một vài phút sau lại trào nước mắt. Đó là cuộc sống của chúng ta, và với việc đó chúng ta được thỏa mãn. Chúng ta không bao giờ nói rằng, "Tôi sẽ trao quả tim của tôi, năng lượng của tôi, toàn thân tâm của tôi để tìm ra hạnh phúc là gì." Chúng ta không nghiêm túc lắm, chúng ta không cảm thấy rất mạnh mẽ về nó, vì vậy chúng ta hài lòng với những sự việc nhỏ xíu.

Nhưng hạnh phúc không phải là một cái gì đó mà bạn có thể tìm kiếm được; nó là một kết quả, một phó sản. Nếu bạn theo đuổi hạnh phúc cho chính nó, nó sẽ không có ý nghĩa gì cả. Hạnh phúc đến không mời mọc được; và cái khoảnh khắc bạn ý thức được rằng bạn hạnh phúc, bạn sẽ không còn hạnh phúc nữa. Tôi tự hỏi không hiểu bạn có nhận thức được việc này hay không? Khi bạn đột nhiên vui vẻ vì chẳng có việc gì đặc biệt cả, chỉ có sự tự do của vui cười, của hạnh phúc; nhưng, cái khoảnh khắc bạn ý thức về nó, bạn đã mất nó rồi, phải vậy không? Hạnh

phúc mà có ý thức, hay là theo đuổi hạnh phúc, là kết thúc hạnh phúc. Có hạnh phúc chỉ khi nào cái tôi và những đòi hỏi của nó bị xóa sạch.

Bạn được dạy nhiều về môn toán, bạn bỏ ra nhiều ngày để học môn lịch sử, môn địa lý, môn khoa học, môn vật lý, môn sinh học và vân vân; nhưng bạn và giáo viên của bạn có dành bất kỳ thời gian nào để suy nghĩ về những vấn đề nghiêm túc nhiều hơn này hay không? Bạn có khi nào ngồi im lặng, với lưng của bạn rất thẳng không cử động, và tận hưởng vẻ đẹp của yên lặng hay không? Bạn có khi nào thả cái trí của bạn rong chơi, không phải về những sự việc tầm thường, nhưng khoáng đãng, trải rộng, thâm sâu, và vì vậy tìm hiểu, khám phá hay không?

Và bạn có biết điều gì đang xảy ra trong thế giới này hay không? Điều gì đang xảy ra trong thế giới là sự chiếu rọi của điều gì đang xảy ra phía bên trong của mỗi một người trong chúng ta; điều gì chúng ta là, thế giới là. Hầu hết chúng ta đều khổ sở, chúng ta ham lợi lộc, muốn chiếm hữu, chúng ta ganh tị và chê trách con người; và đó chính xác là điều gì đang xảy ra trong thế giới, chỉ có thảm kịch hơn, tàn nhẫn hơn. Nhưng bạn hay là những người giáo viên của bạn không dành bất kỳ thời gian nào để suy nghĩ về tất cả việc này; và chỉ khi nào bạn dành một thời gian nào đó mỗi ngày sốt sắng suy nghĩ về những vấn đề này thì mới có khả năng tạo ra một cuộc cách mạng hoàn toàn và xây dựng một thế giới mới mẻ. Và tôi bảo đảm với bạn, một thế giới mới mẻ phải được xây dựng, một thế giới mà sẽ không là một tiếp tục của cái xã hội thối rữa này trong một hình thức khác. Nhưng bạn không thể tạo ra một thế giới mới nếu cái trí của bạn không tỉnh táo, canh chừng, nhận thức khoáng đạt; và đó là lý do tại sao rất quan trọng, trong khi bạn còn nhỏ, phải dành ra một ít thời gian nào đó suy nghĩ về những vấn đề rất nghiêm túc này chứ không phải chỉ trải qua những ngày của bạn trong việc học hành một vài môn học, mà chẳng dẫn đến nơi nào ngoại trừ một việc làm và cái chết. Vì vậy hãy làm ơn suy xét nghiêm túc tất cả những việc này, bởi vì từ sự suy nghĩ rất kỹ càng đó kia kia một cảm giác lạ thường của hân hoan, của hạnh phúc lộ diện.

Người hỏi: Cuộc sống thật sự là gì?
Krishnamurti: “Cuộc sống thật sự là gì?” Một cậu bé nhỏ xíu đã hỏi câu hỏi này. Chơi những trò chơi, ăn thức ăn ngon, chạy, nhảy, đẩy xô – đó là cuộc sống thật sự của cậu ta. Bạn thấy không, chúng ta phân chia cuộc sống thành cái thật sự và cái giả dối. Cuộc sống thật sự là bạn đang làm một cái gì đó mà bạn yêu thích bằng toàn thân tâm của bạn vì vậy không có mâu thuẫn gì phía bên trong, không có xung đột giữa bạn đang làm gì và bạn nghĩ bạn nên làm gì. Cuộc sống lúc đó là một tiến hành hòa đồng hoàn toàn mà trong đó có niềm hân hoan tuyệt vời. Nhưng điều đó có thể xảy ra chỉ khi nào bạn không lệ thuộc theo tâm lý vào bất kỳ ai, hay vào bất kỳ xã hội nào, khi có sự tách rời hoàn toàn phía bên trong, vì chỉ lúc đó bạn mới có khả năng yêu thích thật sự cái gì bạn làm. Nếu bạn ở trong một trạng thái cách mạng tổng thể, nó không đặt thành vấn đề liệu rằng bạn làm vườn, hay trở thành vị thủ tướng, hay làm một cái gì khác nữa; bạn sẽ yêu thích cái gì bạn làm, và từ tình yêu đó có một cảm thấy tuyệt vời lạ lùng của sáng tạo.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 9

Cái trí khoáng đạt

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Bạn biết không, rất là lý thú khi tìm ra được học hỏi là gì. Chúng ta học hỏi từ một quyển sách hay từ một giáo viên về môn toán, môn địa lý, môn sử; chúng ta học hỏi London, Moscow, hay là New York ở đâu; chúng ta học hỏi một cái máy làm việc như thế nào, hay một con chim làm tổ, chăm sóc cho những đứa con của chúng ra sao và vân vân. Bằng cách quan sát và tìm hiểu chúng ta học hỏi. Đó là một loại học hỏi.

Nhưng cũng còn có một loại học hỏi khác – học hỏi có được do trải nghiệm phải không? Khi chúng ta nhìn thấy một con thuyền trên sông với những cánh buồm của nó được phản ánh trên những dòng nước lặng lẽ, đó không phải là một trải nghiệm lạ thường hay sao? Và rồi sau đó điều gì xảy ra? Cái trí lưu trữ một trải nghiệm của loại đó, giống như là nó lưu trữ hiểu biết, và chiều hôm sau chúng ta ra nơi đó để ngắm con thuyền, hy vọng có được cùng loại cảm giác như thế – một trải nghiệm của hân hoan, cái ý thức bình an hiếm hoi trong cuộc sống của chúng ta. Vì vậy cái trí đang luôn luôn lưu trữ trải nghiệm; và chính là sự lưu trữ trải nghiệm như ký ức mới làm cho chúng ta suy nghĩ, phải vậy không? Điều gì chúng ta gọi là suy nghĩ là sự đáp lại của ký ức. Bởi vì đã quan sát con thuyền đó trên sông và cảm thấy một ý thức hân hoan, chúng ta lưu trữ trải nghiệm như là ký ức và sau đó muốn nó lặp lại; thế là tiến trình suy nghĩ được khởi động, phải vậy không?

Bạn thấy không, rất ít người trong chúng ta biết suy nghĩ như thế nào. Hầu hết chúng ta chỉ lặp lại điều gì đã đọc trong một quyển sách, hay điều gì một người nào đó đã kể cho chúng ta, hay là sự suy nghĩ của chúng ta là kết quả của trải nghiệm riêng rất bị giới hạn của chúng ta. Thậm chí nếu chúng ta đi khắp thế giới và có vô số những trải nghiệm, gặp gỡ nhiều người khác nhau và nghe điều gì họ phải nói, quan sát những phong tục của họ, những tôn giáo của họ, những cách cư xử của họ, chúng ta giữ lại những kỷ niệm của tất cả những việc đó, từ đó có cái gì chúng ta gọi là suy nghĩ. Chúng ta so sánh, đánh giá, chọn lựa và qua qui trình này chúng ta hy vọng tìm được thái độ hợp lý nào đó đối với cuộc sống. Nhưng cái loại suy nghĩ đó rất giới hạn, nó bị hạn chế trong một lãnh vực rất nhỏ. Chúng ta có một trải nghiệm giống như nhìn thấy một con thuyền trên sông, hay là một xác chết được mang đến nơi hoá táng, hay là một phụ nữ nhà quê đang vác một bó thật nặng – tất cả những ấn tượng này đều ở đó, nhưng chúng ta không nhạy cảm đến nỗi chúng chìm sâu vào chúng ta và thích nghi trong ký ức; và chỉ qua sự nhạy cảm đến mọi thứ chung quanh chúng ta thì mới có sự khởi đầu của một loại suy nghĩ khác hẳn mà không bị giới hạn bởi tình trạng quy định của chúng ta.

Nếu bạn khư khư vào vô vàn những niềm tin này hay những niềm tin kia, bạn quan sát mọi thứ qua thành kiến hay truyền thống đặc biệt đó; bạn không có bất kỳ liên lạc tiếp xúc nào với cái thực tại. Bạn có khi nào chú ý đến người đàn bà quê mùa đang vác những bó nặng đến thị trấn hay không? Khi bạn chú ý, điều gì xảy ra cho bạn, bạn cảm thấy như thế nào? Hay chính vì bạn đã nhìn thấy những người đàn bà quê mùa đó qua lại thường xuyên quá đến độ bạn không còn cảm thấy gì cả bởi vì bạn đã trở nên quen thuộc với nó và, vì vậy, hầu như chẳng chú ý đến họ phải không? Và thậm chí khi bạn quan sát một cái gì đó lần đầu tiên, chuyện gì xảy ra? Bạn ngay lập tức tự động diễn dịch cái gì bạn nhìn thấy tùy theo thành kiến của bạn, phải vậy không? Bạn trải nghiệm nó tùy theo tình trạng quy định của bạn như một người công sản, một người xã hội, một người tư bản, hay một người nào khác. Trái lại, nếu bạn không là những con người này và vì vậy không nhìn qua bức màn của bất kỳ ý tưởng hay niềm tin, nhưng thực sự có một tiếp xúc trực tiếp, rồi thì bạn sẽ nhận ra rằng có một sự liên hệ lạ lùng giữa bạn và cái gì bạn quan sát. Nếu bạn không có thành kiến, không thiên vị, nếu bạn khoáng đạt cởi mở, vậy thì mọi thứ quanh bạn trở nên lý thú lạ thường, sinh động lạ thường.

Đó là lý do tại sao rất quan trọng, trong khi bạn còn nhỏ, chú ý tất cả những việc này. Hãy chú ý chiếc thuyền trên sông, hãy nhìn ngắm những chiếc xe lửa chạy ngang qua, hãy quan sát người dân quê đang vác một bó nặng, quan sát sự kênh kiệu của người giàu, niềm kiêu hãnh của những vị bộ trưởng, của những người quan trọng, của những con người mà nghĩ rằng họ biết nhiều – chỉ quan sát họ, đừng phê bình. Cái khoảnh khắc bạn phê bình, bạn không còn trong liên hệ, bạn đã có một rào chắn giữa chính bạn và họ rồi; nhưng nếu bạn chỉ quan sát, vậy thì bạn sẽ có một sự liên hệ trực tiếp với những con người và những sự vật sự việc. Nếu bạn có thể quan sát tỉnh táo, sắc bén, nhưng không có xét đoán, không có kết luận, bạn sẽ nhận ra rằng suy nghĩ của bạn trở nên nhạy bén lạ thường. Lúc đó bạn luôn luôn đang học hỏi.

Bất cứ nơi nào quanh bạn đều có việc sinh ra và chết đi, sự tranh đấu để có tiền bạc, để có địa vị, để có quyền lực, cái qui trình vô tận của điều gì chúng ta gọi là cuộc sống; và bộ bạn thỉnh thoảng không thắc mắc, thậm chí trong khi bạn còn rất nhỏ, cuộc sống là tất cả những việc đó hay sao? Bạn thấy không, hầu hết chúng ta đều muốn một câu trả lời, chúng ta muốn được chỉ bảo cuộc sống như thế thì ra sao, vì vậy chúng ta nhặt lên một quyển sách về chính trị hay tôn giáo, hay là chúng ta hỏi một ai đó để chỉ bảo cho chúng ta; nhưng không một ai có thể

chỉ bảo cho chúng ta được, bởi vì cuộc sống không phải là một cái gì đó có thể hiểu rõ được từ một quyển sách, và ý nghĩa của nó cũng không thể nào thấu lường được bằng cách đi theo một người nào đó, hay qua một dạng cầu nguyện nào đó. Bạn và tôi phải hiểu rõ nó cho chính mình – mà chúng ta chỉ có thể làm được khi chúng ta tràn đầy sinh động, rất tỉnh táo, cảnh giác, quan sát, có hứng thú với mọi thứ quanh chúng ta; và rồi thì chúng ta sẽ thực sự khám phá được hạnh phúc có nghĩa là gì.

Hầu hết mọi người chúng ta không hạnh phúc; và họ không có hạnh phúc bởi vì không có tình yêu trong tâm hồn của họ. Tình yêu sẽ sinh ra trong tâm hồn của bạn khi bạn không còn rào chắn giữa bạn và người khác nữa, khi bạn gặp gỡ và quan sát mọi người mà không đánh giá họ, khi bạn chỉ nhìn ngắm con thuyền trên sông và tận hưởng vẻ đẹp của nó. Đừng để những thành kiến của bạn che phủ sự quan sát của bạn về những sự vật như chúng là; chỉ quan sát, và bạn sẽ khám phá ra rằng từ sự quan sát đơn giản này, từ chú ý này về cây cối, về chim chóc, về những con người đang đi bộ, đang làm việc, đang mỉm cười, một điều gì đó xảy ra cho bạn ở bên trong. Nếu không có cái sự việc lạ lùng này đang xảy ra cho bạn, nếu không có sự phát sinh tình yêu trong quả tim của bạn, cuộc sống chẳng còn bao nhiêu ý nghĩa; và đó là lý do tại sao rất quan trọng rằng người giáo dục nên được giáo dục để giúp đỡ bạn hiểu rõ ý nghĩa của tất cả những sự việc này.

Người hỏi: Tại sao chúng ta lại muốn sống xa hoa?

Krishnamurti: Bạn có ý nói gì qua từ ngữ xa hoa? Mặc quần áo sạch, giữ gìn thân thể sạch sẽ, ăn thức ăn ngon – bạn gọi điều đó là xa hoa à? Nó có vẻ xa hoa đối với con người đang đói khát, mặc rách rưới, và không thể tắm rửa mỗi ngày. Vì vậy xa hoa thay đổi tùy theo những ham muốn của người ta; đó là vấn đề thuộc mức độ sống trong xã hội.

Bây giờ, bạn có biết điều gì xảy ra cho bạn nếu bạn thích xa hoa, nếu bạn bị quyến luyến vào sự thoải mái và luôn luôn muốn ngồi trên một chiếc ghế sofa hay một ghế dựa nhồi nệm hay không? Cái trí của bạn ngủ gục. Có một chút thoải mái thân thể cũng là điều tốt đẹp; nhưng khi đặt sự quan trọng vào thoải mái, khi cho nó một ảnh hưởng lớn lao, là có một cái trí ù lì. Bạn có để ý rằng hầu hết những người mập mạp sung sướng như thế nào hay không? Dường như không có gì quấy rầy được họ qua nhiều lớp mỡ. Đó là một tình trạng thuộc thân thể, nhưng cái trí cũng phủ dày những lớp mỡ; nó không muốn bị tìm hiểu hay là bị quấy rầy, và một cái trí như thế từ từ chìm vào mê muội. Điều gì chúng ta gọi là giáo dục bây giờ thông thường đẩy những em học sinh chìm vào mê muội, bởi vì nếu cậu ta hỏi những câu hỏi thực sự sắc bén và sâu sắc, giáo viên sẽ rất bức dọc và nói rằng, “Chúng ta hãy tiếp tục bài học.”

Vì vậy, khi cái trí bị quyến luyến vào bất kỳ hình thức thoải mái nào, khi nó bị quyến luyến vào một thói quen, một niềm tin, hay vào một địa điểm đặc biệt mà nó gọi là “nhà của tôi,” nó bắt đầu đi ngủ; và hiểu rõ sự việc này còn quan trọng hơn là hỏi liệu rằng chúng ta có nên sống xa hoa hay không. Cái trí mà rất năng động, tỉnh táo, canh chừng, không bao giờ quyến luyến vào thoải mái; xa hoa không có ý nghĩa gì với nó cả. Nhưng chỉ có rất ít quần áo thôi không có nghĩa rằng người ta có một cái trí tỉnh táo. Người khất sĩ sống phía bên ngoài rất đơn giản nhưng có lẽ phía bên trong lại rất phức tạp, vun quén cái đạo đức, muốn tìm được chân lý, Chúa. Điều gì quan trọng là phía bên trong rất đơn giản, rất mộc mạc, mà là có một cái trí không bị nhồi nhét những niềm tin, những sợ hãi, vô số những ham muốn, vì chỉ với một cái trí như thế đó mới có khả năng suy nghĩ thực sự, khả năng tìm hiểu và khám phá.

Người hỏi: Liệu có thể có an bình trong cuộc sống khi chúng ta còn đang đấu tranh với môi trường sống của chúng ta hay không?

Krishnamurti: Bạn không được đấu tranh với môi trường sống của bạn à? Bạn không được phá vỡ nó hay sao? Điều gì cha mẹ của bạn tin tưởng, cái nền tảng xã hội của bạn, những truyền thống của bạn, loại thức ăn bạn ăn, và những sự việc quanh bạn như là tôn giáo, người giáo sĩ, người đàn ông giàu có, người đàn ông nghèo khổ – tất cả cái đó là môi trường sống của bạn. Và bộ bạn không được phá vỡ môi trường sống đó bằng cách tìm hiểu nó, bằng cách phản kháng nó hay sao? Nếu bạn không phản kháng, nếu bạn chỉ chấp nhận môi trường sống của bạn, có một loại an bình nhưng nó là an bình của cái chết; trái lại, nếu bạn đấu tranh để phá vỡ cái môi trường sống đó và tìm ra cho chính mình điều gì là sự thật, vậy thì bạn sẽ khám phá một loại an bình khác hẳn mà không là sự trì trệ. Nó rất cần thiết khi đấu tranh với môi trường sống của bạn. Bạn phải làm. Vì vậy an bình không quan trọng. Điều gì quan trọng là hiểu rõ và

phá vỡ môi trường sống của bạn; và từ đó có an bình thật sự. Nhưng, nếu bạn tìm kiếm an bình chỉ bằng cách chấp nhận môi trường sống của bạn, bạn sẽ chìm trong mê muội, và sau đó bạn có lẽ chết. Đó là lý do tại sao vào cái tuổi non nớt nhất bạn nên có một ý thức phản kháng. Nếu không bạn sẽ chỉ thối rữa, phải vậy không?

Người hỏi: Ông có hạnh phúc hay không?

Krishnamurti: Tôi không biết. Tôi không bao giờ nghĩ về nó cả. Cái khoảnh khắc bạn nghĩ bạn hạnh phúc, bạn không còn hạnh phúc, phải vậy không? Khi bạn đang chơi đùa và la hét đầy vui thú, điều gì xảy ra ngay cái khoảnh khắc bạn ý thức rằng bạn vui thú? Bạn ngừng vui đùa. Bạn có nhận thấy điều này không? Vì vậy hạnh phúc là một cái gì đó không ở trong lãnh vực của tự ý thức.

Khi bạn cố gắng tốt lành, bạn có tốt lành hay không? Tốt lành có thể được luyện tập à? Hay tốt lành là một cái gì đó xảy ra tự nhiên bởi vì bạn nhìn thấy, quan sát, hiểu rõ? Tương tự như vậy, khi cảm thấy rằng bạn hạnh phúc, hạnh phúc đã trôi qua cửa sổ rồi. Tìm kiếm hạnh phúc là vô lý, bởi vì có hạnh phúc chỉ khi nào bạn không tìm kiếm nó.

Bạn có biết từ ngữ “khiêm tốn” có nghĩa là gì không? Và bạn có thể vun quén được khiêm tốn hay không? Nếu bạn lặp lại mỗi buổi sáng, “Tôi sẽ khiêm tốn,” đó là khiêm tốn hay sao? Hay là khiêm tốn tự phát sinh khi bạn không còn ngạo mạn, kiêu hãnh. Trong cùng cách như vậy, khi những sự việc mà ngăn cản hạnh phúc đã đi mất rồi, khi những lo âu, khát vọng, sự tìm kiếm an toàn của người ta đã ngừng hẳn, vậy thì hạnh phúc ở đó, bạn không phải tìm kiếm nó.

Tại sao hầu hết các bạn lại im lặng như thế? Tại sao các bạn không thảo luận với tôi? Bạn biết không, rất quan trọng khi bày tỏ suy nghĩ và cảm thấy của bạn dù rằng nó xấu xa, bởi vì nó sẽ có ý nghĩa nhiều lắm cho bạn, và tôi sẽ cho bạn biết tại sao? Nếu bạn bắt đầu bộc lộ những suy nghĩ và cảm thấy của bạn bây giờ, dù rằng nó ngập ngừng như thế nào chẳng nữa, khi lớn lên bạn sẽ không bị bóp nghẹt bởi môi trường sống, bởi cha mẹ, bởi xã hội, bởi truyền thống của bạn. Nhưng bất hạnh thay những giáo viên của bạn không khuyến khích bạn tìm hiểu, họ không hỏi bạn suy nghĩ điều gì.

Người hỏi: Tại sao chúng ta lại khóc, và đau khổ là gì?

Krishnamurti: Một cậu bé muốn biết tại sao chúng ta lại khóc và đau khổ là gì. Bạn khóc khi nào? Bạn khóc khi một người nào đó lấy đi món đồ chơi của bạn, khi bạn bị tổn thương, khi bạn không thắng trong một trò chơi, khi giáo viên hoặc cha mẹ của bạn la mắng, hay là khi một ai đó đánh bạn. Khi lớn lên bạn khóc mỗi lúc một ít đi, bởi vì chính bạn đã chai lì với cuộc sống rồi. Rất ít người trong chúng ta khóc khi lớn lên bởi vì chúng ta đã đánh mất tánh nhạy cảm lạ thường của thời niên thiếu. Nhưng đau khổ không chỉ là mất mát một điều gì đó, nó không chỉ là trạng thái cảm thấy của bị chặn đứng, bị thất vọng; đau khổ là một cái gì đó sâu xa hơn nhiều. Bạn thấy không, có một sự việc như là không có hiểu biết rõ ràng. Nếu không có hiểu biết rõ ràng, có đau khổ lớn lao. Nếu cái trí không vượt khỏi những rào chắn riêng của nó, có đau khổ.

Người hỏi: Làm thế nào chúng ta có thể hoà đồng mà không có xung đột?

Krishnamurti: Tại sao bạn lại phản kháng xung đột? Tất cả bạn dường như nghĩ rằng xung đột là một sự việc kinh hãi. Lúc này bạn và tôi đang xung đột, phải vậy không? Tôi đang cố gắng nói cho bạn một điều gì đó, và bạn không hiểu rõ; vì vậy có một ý thức của mâu thuẫn, xung đột. Và điều gì sai trái với mâu thuẫn, xung đột, bức dọc? Bộ bạn không được bức dọc à? Hoà đồng không đến khi bạn tìm kiếm nó bằng cách lẩn tránh sự xung đột. Chỉ qua xung đột, và hiểu rõ xung đột, thì mới có hoà đồng.

Hoà đồng là một trong những sự việc khó khăn nhất để có được, bởi vì nó có nghĩa là một hợp nhất trọn vẹn của toàn thân tâm bạn trong tất cả điều gì bạn làm, trong tất cả điều gì bạn nói, trong tất cả điều gì bạn suy nghĩ. Bạn không có hoà đồng nếu không hiểu rõ sự liên hệ – liên hệ của bạn với xã hội, liên hệ của bạn với người đàn ông nghèo nàn, người dân làng, người ăn mày, người triệu phú và vị thống đốc. Muốn hiểu rõ sự liên hệ bạn phải đấu tranh với nó, bạn phải tìm hiểu và không chỉ chấp nhận những giá trị được thiết lập bởi truyền thống, bởi cha mẹ bạn, bởi người giáo sĩ, bởi tôn giáo và hệ thống kinh tế của xã hội quanh bạn. Đó là lý do tại sao phản kháng lại rất cần thiết, nếu không bạn sẽ không bao giờ có hoà đồng.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 10

Vẻ đẹp bên trong

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Tôi chắc chắn tất cả chúng ta lúc này hay lúc khác đã trải nghiệm một ý thức lớn lao của an bình và vẻ đẹp tràn vào chúng ta từ những cánh đồng xanh, cảnh mặt trời đang lặn, những dòng nước lặng lẽ, hay những đỉnh núi phủ đầy tuyết. Nhưng vẻ đẹp là gì? Có phải đó chỉ là sự tán thưởng mà chúng ta cảm thấy, hay vẻ đẹp là sự việc tách rời khỏi nhận thức? Nếu bạn có khiếu thẩm mỹ về quần áo, nếu bạn sử dụng màu sắc hài hoà, nếu bạn có những cách cư xử cao quý, nếu bạn nói năng từ tốn và giữ tư thế ngay thẳng, tất cả việc đó tạo ra vẻ đẹp, phải không? Nhưng đó chỉ là sự thể hiện phía bên ngoài của trạng thái bên trong, giống như một bài thơ bạn viết hay một bức tranh bạn vẽ. Bạn có thể nhìn ngắm cánh đồng xanh phản ánh dưới con sông nhưng không tận hưởng vẻ đẹp, chỉ đi ngang qua nó. Nếu, giống như một người dân chài, hàng ngày bạn nhìn thấy những con chim én bay lượn là trên mặt nước, nó có thể chẳng có ý nghĩa bao nhiêu cho bạn; nhưng nếu bạn ý thức được vẻ đẹp lạ thường của một cái gì đó giống như thế, nó là cái gì mà xảy ra bên trong bạn và làm cho bạn nói rằng, “Đẹp quá đi!” Điều gì xảy ra để tạo thành cái ý thức phía bên trong về vẻ đẹp này? Có vẻ đẹp của hình dáng phía bên ngoài: quần áo đẹp, những bức tranh đẹp, đồ đạc đẹp, hay không có đồ đạc gì cả, ngoại trừ những bức tường, những cửa sổ cân xứng, trổ trọi nhưng hoàn hảo trong hình thể, và vân vân. Tôi không đang nói về việc đó, nhưng về điều gì xảy ra để tạo ra cái vẻ đẹp bên trong này.

Chắc chắn, để có vẻ đẹp bên trong này, phải có sự buông bỏ hoàn toàn; ý thức của không bị giam giữ, của không bị kềm hãm, của không phòng vệ, không chống đối; nhưng sự buông bỏ trở thành hỗn loạn nếu không có tánh mộc mạc cùng nó. Và bạn biết sống mộc mạc, thỏa mãn chút ít và không suy nghĩ dựa vào “nhiều hơn” có nghĩa là gì không”? Phải có sự buông bỏ này cùng mộc mạc sâu thẳm bên trong – mộc mạc mà đơn sơ lạ thường bởi vì cái trí không đang tìm hiểu, không đang thu lượm, không đang suy nghĩ dựa vào “nhiều hơn.” Chính là sự đơn sơ được sinh ra từ buông bỏ cùng mộc mạc mới tạo ra trạng thái của vẻ đẹp sáng tạo. Nhưng nếu không có tình yêu, bạn không thể nào đơn sơ, bạn không thể nào mộc mạc. Bạn có lẽ nói về đơn sơ và mộc mạc, nhưng nếu không có tình yêu chúng chỉ là một hình thức của cưỡng bách, và vì vậy không có buông bỏ. Chính cái con người từ bỏ anh ta, quên đi hoàn toàn anh ta mới có tình yêu, và vì vậy tạo ra trạng thái của vẻ đẹp sáng tạo.

Hiển nhiên vẻ đẹp gồm cả vẻ đẹp hình dáng; nhưng nếu không có vẻ đẹp phía bên trong, sự tán thưởng thuần túy bằng giác quan về vẻ đẹp hình dáng dẫn đến thoái hoá, không hoà đồng. Có vẻ đẹp phía bên trong chỉ khi nào bạn cảm thấy tình yêu thực sự cho những con người và cho tất cả những sự vật của trái đất; và với tình yêu đó sẽ mang lại một ý thức ân cần, cảnh giác, kiên nhẫn lạ thường. Bạn có lẽ có được kỹ thuật hoàn hảo, như một ca sĩ hay một thi sĩ, bạn có lẽ biết làm thế nào để vẽ hay đặt những từ ngữ vào với nhau, nhưng nếu không có vẻ đẹp sáng tạo này phía bên trong, tài năng của bạn sẽ không có ý nghĩa bao nhiêu cả.

Rủi thay, hầu hết chúng ta đang trở nên mỗi lúc một trở thành những chuyên viên kỹ thuật. Chúng ta đậu những kỳ thi, thu lượm được kỹ thuật này hay là kỹ thuật kia với mục đích kiếm sống; nhưng thu lượm kỹ thuật hay phát triển khả năng mà không lưu ý đến trạng thái phía bên trong, chỉ tạo ra sự xấu xa và hỗn loạn trong thế giới. Nếu chúng ta đánh thức được vẻ đẹp sáng tạo ở phía bên trong, chính nó tự bộc lộ ở phía bên ngoài, vậy thì có trật tự. Nhưng việc đó còn khó khăn nhiều hơn là thu lượm một phương pháp kỹ thuật, bởi vì nó có nghĩa là từ bỏ chính chúng ta hoàn toàn, đang hiện hữu mà không có sợ hãi, không có kềm hãm, không có chống cự, không có phòng vệ; và vân vân chúng ta có thể từ bỏ chính chúng ta chỉ khi nào có mộc mạc, một ý thức đơn sơ lớn lao ở phía bên trong. Phía bên ngoài chúng ta có lẽ đơn giản, chúng ta có lẽ chỉ có một ít quần áo và hài lòng với một bữa ăn một ngày; nhưng đó không là mộc mạc. Có mộc mạc khi cái trí có khả năng trải nghiệm vô hạn – khi nó có trải nghiệm, và tuy nhiên vẫn giữ được sự đơn sơ. Nhưng trạng thái đó có thể hiện hữu chỉ khi nào cái trí không còn đang suy nghĩ, dựa vào “nhiều hơn,” dựa vào đang có được hay là đang trở thành một cái gì

đó nhờ vào thời gian.

Điều gì tôi đang nói có lẽ khó khăn cho bạn hiểu rõ, nhưng nó thực sự rất quan trọng. Bạn thấy không, những kỹ thuật gia không phải là những con người sáng tạo; và mỗi lúc lại càng có nhiều kỹ thuật gia trên thế giới, những người biết làm cái gì và làm nó như thế nào, nhưng lại không phải là những người sáng tạo. Ở nước Mỹ có những máy tính có khả năng giải quyết trong ít phút những vấn đề toán học mà một người phải làm việc mười tiếng đồng hồ trong một ngày, trong một trăm năm để giải quyết nó. Những cái máy phi thường này đang được phát triển. Nhưng những máy móc không bao giờ có thể là những con người sáng tạo – và những con người đang trở nên mỗi lúc một giống như những cái máy. Thậm chí khi họ phản kháng, sự phản kháng của họ vẫn còn ở trong những giới hạn của máy móc và vì vậy không là phản kháng chút nào cả.

Vì vậy tìm ra sáng tạo là gì rất là quan trọng. Bạn có thể sáng tạo chỉ khi nào có sự từ bỏ – mà thực ra có nghĩa là, khi không có ý thức của thúc đẩy, không có sợ hãi của không hiện hữu, của không kiếm được, của không đến được. Rồi thì có sự mộc mạc, sự đơn sơ lớn lao, và với nó có tình yêu. Toàn bộ việc đó là vẻ đẹp, trạng thái sáng tạo.

Người hỏi: Linh hồn có tồn tại sau khi chết không?

Krishnamurti: Nếu bạn thực sự muốn biết, làm thế nào bạn sẽ tìm ra được đây? Bằng cách đọc điều gì Shankara, Buddha hay Christ đã nói về nó hay sao? Bằng cách lắng nghe những người lãnh đạo hay những vị thánh riêng của bạn hay sao? Tất cả họ có lẽ hoàn toàn sai lầm. Bạn có sẵn sàng công nhận việc này – mà có nghĩa rằng cái trí của bạn đang ở trong một vị trí tìm hiểu hay không?

Chắc chắn, đầu tiên bạn phải tìm ra, liệu rằng có một linh hồn tồn tại hay không? Linh hồn là gì? Bạn có biết nó là gì hay không? Hay bạn chỉ được người ta bảo rằng có một linh hồn – được bảo bởi cha mẹ của bạn, bởi người giáo sĩ, bởi một quyển sách đặc biệt, bởi môi trường văn hoá của bạn – và đã chấp nhận nó.

Từ ngữ “linh hồn” ám chỉ một cái gì đó vượt ngoài sự hiện hữu thuần túy vật chất, phải vậy không? Có cái thân thể vật chất của bạn, và cũng vậy có nhân cách của bạn, những khuynh hướng của bạn, những đạo đức của bạn; và vượt quá giới hạn tất cả việc này bạn nói rằng có cái linh hồn. Nếu trạng thái đó hiện hữu, nó phải thuộc về tinh thần, một cái gì đó mà có chất lượng của không thời gian; và bạn đang hỏi liệu rằng có một cái gì đó thuộc tinh thần tồn tại sau khi chết. Đó là một phần của câu hỏi.

Phần còn lại là: chết là gì? Bạn có biết chết là gì không? Bạn muốn biết liệu rằng có sự tồn tại sau khi chết; nhưng, bạn biết không, câu hỏi đó không quan trọng. Câu hỏi quan trọng là: bạn có thể biết được chết trong khi bạn đang sống hay không? Nó có ý nghĩa gì nếu người ta bảo với bạn rằng có hay không có sự tồn tại sau khi chết? Bạn vẫn còn không biết được. Nhưng bạn có thể tìm ra cho chính mình chết là gì, không phải sau khi bạn đã chết, nhưng trong khi bạn đang sống, khoẻ mạnh, đầy sức sống, trong khi bạn đang suy nghĩ, đang cảm thấy.

Đây cũng là một phần của giáo dục. Được giáo dục không chỉ phải có hiệu quả trong môn toán, lịch sử hay địa lý, nó cũng phải có khả năng hiểu rõ cái sự việc lạ thường này được gọi là chết – không phải khi bạn đang hấp hối phần thân thể vật chất, nhưng trong khi bạn đang sống, trong khi bạn đang cười, trong khi bạn đang leo lên một cái cây, trong khi bạn đang chèo một con thuyền hay đang bơi lội. Chết là cái không biết được, và điều gì cần chú ý là biết được cái không biết được trong khi bạn đang sống.

Người hỏi: Khi chúng ta bị bệnh tật, tại sao cha mẹ chúng ta lại lo âu và lo âu cho chúng ta?

Krishnamurti: Hầu hết cha mẹ ít ra cũng một phần nào đó lưu tâm chăm sóc con cái của họ, để ý chúng, nhưng khi họ lo âu và lo âu cho các bạn nó chỉ ra rằng họ quan tâm nhiều đến chính họ hơn là đến con cái của họ. Họ không muốn bạn chết, bởi vì họ nói rằng, “nếu con trai hay con gái chúng tôi chết, chuyện gì sẽ xảy ra cho chúng tôi?” Nếu cha mẹ yêu quý con cái của họ, bạn biết điều gì xảy ra không? Nếu cha mẹ bạn thực sự yêu quý bạn, họ sẽ chắc chắn rằng bạn không còn nguyên nhân cho sự sợ hãi, rằng bạn là con người lành mạnh và hạnh phúc; họ sẽ chắc chắn rằng không có chiến tranh, không có nghèo đói trong thế giới, rằng xã hội không hủy diệt bạn hay bất kỳ người nào quanh bạn, dù rằng đó là những dân làng, hay là những con người trong những thị trấn, hay là những thú vật. Chính là bởi vì những bậc cha mẹ không thực sự yêu con cái của họ nên mới có những cuộc chiến tranh, nên mới có những người giàu có và

những người nghèo khổ. Họ đã đầu tư toàn bộ thân tâm riêng của họ trong con cái và qua con cái họ hy vọng được tiếp tục, và nếu bạn bị bệnh quá nặng họ lo âu; vì vậy họ quan tâm với sự đau khổ riêng của họ. Nhưng họ sẽ không thừa nhận việc đó.

Bạn thấy không, tài sản, đất đai, tên tuổi, giàu sang và gia đình là những phương tiện của sự tiếp tục riêng của người ta, mà cũng được gọi là bền vững; và khi một điều gì đó xảy ra cho con cái của họ thì cha mẹ bị kinh hãi, bị cuốn hút vào sự đau khổ lớn lao, bởi vì theo căn bản họ quan tâm đến chính bản thân họ. Nếu cha mẹ thực sự quan tâm đến con cái của họ, xã hội sẽ được thay đổi ngay lập tức; chúng ta sẽ có một loại giáo dục khác hẳn, những ngôi nhà khác hẳn, một thế giới không còn chiến tranh.

Người hỏi: Những đền chùa có nên mở cửa cho tất cả mọi người thờ phụng hay không?

Krishnamurti: Đền chùa là gì? Nó là một nơi thờ phụng mà trong đó có một biểu tượng của Chúa, biểu tượng là một hình ảnh được tưởng tượng bởi cái trí và được chạm khắc từ đá bằng bàn tay. Cái cục đá đó, cái hình ảnh đó, không phải là Chúa, đúng chứ? Nó chỉ là một biểu tượng, và một biểu tượng giống như cái bóng của bạn khi đi dưới ánh nắng mặt trời. Cái bóng không phải là bạn; và những biểu tượng này trong những đền chùa không phải là Chúa, không phải là sự thật, chân lý. Vì vậy tại sao lại phải đặt thành vấn đề ai đi vào hay là ai không đi vào đền chùa? Tại sao lại phải rối rắm về nó như vậy? Sự thật có thể ở trên một chiếc lá khô, nó có lẽ trong một tảng đá nằm bên lề đường, trong những dòng nước đang phản ánh vẻ đẹp của một buổi chiều, trong những đám mây, trong nụ cười của người phụ nữ đang vác một bó nặng. Trong toàn thể thế giới này có sự thật, không nhất thiết trong đền chùa; và thông thường nó không ở trong đền chùa, bởi vì đền chùa đó được tạo ra từ sự sợ hãi của con người, nó đặt nền tảng vào sự ham muốn của con người để có được sự an toàn, dựa vào sự phân chia của con người về những niềm tin và giai cấp. Thế giới này là thế giới của chúng ta, chúng ta là những con người đang sống cùng nhau, và nếu một con người đang tìm kiếm Chúa anh ta tránh xa những đền chùa bởi vì chúng phân chia con người. Nhà thờ Thiên chúa giáo, thánh đường Hồi giáo, ngôi đền Ấn độ giáo riêng của bạn – tất cả chúng đều phân chia con người, và một con người đang tìm kiếm Chúa sẽ chẳng có những sự việc này. Vì vậy câu hỏi liệu rằng một ai đó có nên đi vào đền chùa hay không chỉ là một đề tài chính trị; nó không phải là sự thật.

Người hỏi: Kỷ luật đóng vai trò gì trong cuộc sống chúng ta?

Krishnamurti: Rủi thay nó đóng một vai trò to lớn, phải vậy không? Một phần lớn cuộc sống của các bạn được kỷ luật: hãy làm việc này và đừng làm việc kia. Bạn được bảo khi nào thức dậy, ăn cái gì và đừng ăn cái gì, bạn phải biết cái gì và không được biết cái gì; bạn được bảo rằng bạn phải đọc sách, đi đến những lớp học, thi đậu những kỳ thi, và vân vân. Cha mẹ của bạn, giáo viên của bạn, xã hội của bạn, truyền thống của bạn, những quyển sách thiêng liêng của bạn đều bảo bạn phải làm gì; vì vậy cuộc sống của bạn bị giới hạn, bị vây quanh bởi kỷ luật, phải vậy không? Bạn là một tù nhân của làm cái này và không được làm cái kia, chúng là những song chắn của cái cũi của bạn.

Bây giờ, điều gì xảy ra cho một cái trí bị trói buộc bởi kỷ luật? Chắc chắn, chỉ khi nào bạn sợ hãi một cái gì đó, khi bạn kháng cự một cái gì đó, thì phải có kỷ luật; vậy thì bạn phải kiểm soát, giam giữ chính mình lại. Hoặc là bạn làm việc này vì ý muốn riêng của bạn, hoặc là xã hội làm nó cho bạn – xã hội là cha mẹ của bạn, giáo viên của bạn, truyền thống của bạn, những quyển sách thiêng liêng của bạn. Nhưng nếu bạn bắt đầu tìm hiểu, khám phá, nếu bạn học hỏi và hiểu rõ mà không có sợ hãi, vậy thì kỷ luật có cần thiết nữa hay không? Bởi vì chính sự hiểu biết rõ ràng đó tạo ra trật tự thực sự riêng của nó, mà không được sinh ra từ áp đặt hay cưỡng bách.

Làm ơn hãy suy nghĩ việc này; bởi vì khi bạn bị kỷ luật qua sợ hãi, bị nghiền nát bởi sự cưỡng bách của xã hội, bị điều phối bởi điều gì cha mẹ và giáo viên của bạn dạy dỗ, bạn không có tự do, không có hân hoan, và tất cả những hành động khởi đầu đều không có. Nền văn hoá càng cổ xưa bao nhiêu, gánh nặng của truyền thống mà kỷ luật bạn càng nặng nề bấy nhiêu, sai bảo bạn phải làm điều gì và không được làm điều gì; và thế là bạn bị đàn áp, thuộc tâm lý bạn bị san bằng như thể một cái máy cán thép chạy qua bạn. Đó là điều gì đã xảy ra ở Ấn độ. Gánh nặng của truyền thống quá khủng khiếp đến độ tất cả những hành động khởi đầu đều bị hủy diệt, và bạn đã không là một cá nhân nữa; bạn chỉ còn là một phần của cỗ máy xã hội, và với việc đó bạn lại mãn nguyện. Bạn hiểu không? Bạn không phản kháng, nổ tung, thoát ra. Cha mẹ bạn không muốn bạn phản kháng, giáo viên của bạn không muốn bạn phá vỡ, vì vậy giáo dục

của bạn chỉ nhằm mục đích tạo cho bạn tuân phục vào một khuôn mẫu đã được thiết lập. Vậy thì bạn không thể là một con người tổng thể, bởi vì sợ hãi gặm nhấm quả tim của bạn; và chừng nào còn sợ hãi thì không có hân hoan, không có sáng tạo.

Người hỏi: Ngay bây giờ, khi ông đang nói về những đền chùa, ông nói đến hình tượng của Chúa như thể là một cái bóng. Chúng ta không thể thấy một cái bóng của một con người nếu không có một con người thực sự tỏa vào cái bóng đó.

Krishnamurti: Bạn thỏa mãn với cái bóng à? Nếu bạn đói, liệu bạn sẽ thỏa mãn khi chỉ nhìn thức ăn hay sao? Vậy thì tại sao lại thỏa mãn với cái bóng trong đền chùa? Nếu bạn muốn hiểu rõ sâu xa sự thật, bạn sẽ thả cái bóng đó đi. Nhưng, bạn thấy không, bạn bị mê hoặc bởi cái bóng, cái biểu tượng, cái hình ảnh bằng đá. Hãy nhìn điều gì đang xảy ra trên thế giới. Con người đã bị phân chia bởi vì họ thờ phụng một cái bóng đặc biệt nào đó trong một thánh đường, trong một đền chùa, trong một nhà thờ. Có thể có vô số những cái bóng, nhưng chỉ có một sự thật, chân lý, mà không thể bị phân chia; và đối với chân lý đó thì không có con đường, cũng không thuộc về Thiên chúa giáo, Hồi giáo, Ấn độ giáo, hay là bất kỳ tôn giáo nào khác.

Người hỏi: Những kỳ thi có lẽ không cần thiết cho cậu trai hay cô gái giàu có mà tương lai của họ đã được bảo đảm, nhưng chúng không cần thiết cho những học sinh nghèo khổ mà phải chuẩn bị để mưu sinh hay sao? Và liệu rằng sự cần thiết của các em ít khấn cấp hơn, đặc biệt nếu chúng ta đang sống trong xã hội như chúng là bây giờ hay không?

Krishnamurti: Bạn coi xã hội như nó là bây giờ vì quá quen thuộc. Tại sao vậy? Bạn là người không phụ thuộc vào giai cấp nghèo khổ, khá sung túc, tại sao bạn lại không phản kháng – không phải như một người cộng sản hay như một người xã hội, nhưng phản kháng toàn bộ cấu trúc của xã hội? Bạn có thể làm việc này, vì vậy tại sao bạn không sử dụng sự thông minh của bạn để tìm ra điều gì là sự thật và tạo ra một xã hội mới? Con người nghèo khổ sẽ không phản kháng, bởi vì anh ta không có năng lượng hay thời gian để suy nghĩ; anh ta hoàn toàn bị bận rộn, anh ta muốn có thức ăn, công việc làm. Nhưng bạn là người có nhàn rỗi, một ít thời gian rảnh rỗi để sử dụng sự thông minh của bạn, tại sao bạn không phản kháng đi? Tại sao bạn không tìm ra cái gì là một xã hội đúng đắn, một xã hội thực sự, và xây dựng một nền văn minh mới mẻ? Nếu nó không bắt đầu với bạn, rõ ràng nó sẽ không thể nào bắt đầu với những người nghèo khổ.

Người hỏi: Liệu những người giàu sang có sẵn sàng trao tặng nhiều thứ của họ vì lợi ích của những người nghèo khổ hay không?

Krishnamurti: Chúng ta không đang nói về cái gì người giàu sang nên trao tặng vì lợi ích của những người nghèo khổ. Dù họ có trao tặng nhiều bao nhiêu chăng nữa, nó vẫn không thỏa mãn cho những người nghèo khổ – nhưng điều đó không là vấn đề. Bạn là người giàu sang, và vì vậy là người có cơ hội để vun quén thông minh, bạn không thể thông qua cách mạng tạo ra một xã hội mới hay sao? Nó tùy thuộc vào bạn, không phải vào bất kỳ người nào khác; nó phụ thuộc vào mỗi người trong chúng ta, không phụ thuộc vào những người giàu sang hay những người nghèo khổ, hay những người cộng sản. Bạn thấy không, hầu hết chúng ta không có cái tinh thần phản kháng này, sự thôi thúc để phá vỡ này, để tìm ra này; và chính là cái tinh thần này mới quan trọng.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 11

Tuân phục và phản kháng

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Bạn có khi nào ngồi rất yên lặng với đôi mắt nhắm lại và nhìn ngắm chuyển động của suy nghĩ riêng của bạn hay không? Bạn có khi nào quan sát cái trí của bạn đang làm việc – hay nói cách khác, cái trí của bạn đang quan sát chính nó trong vận hành, chỉ để xem thử những tư tưởng của bạn là gì, những cảm thấy của bạn là gì, bạn nhìn cây cối như thế nào, những bông

hoa, những con chim, những con người, bạn đáp lại một đề nghị hay phản ứng một tư tưởng mới như thế nào? Bạn có từng làm việc này chưa? Nếu bạn chưa làm, bạn đang mất đi nhiều lắm. Hiểu rõ cái trí của bạn làm việc như thế nào là một mục đích cốt lõi của giáo dục. Nếu bạn không biết cái trí của bạn phản ứng như thế nào, nếu cái trí của bạn không ý thức được những hoạt động riêng của nó, bạn sẽ không bao giờ tìm ra được xã hội là gì. Bạn có lẽ đọc những quyển sách về xã hội học, nghiên cứu khoa học xã hội, nhưng nếu bạn không biết cái trí riêng của bạn làm việc như thế nào bạn không thể hiểu xã hội thực sự là gì, bởi vì cái trí của bạn là bộ phận của xã hội; nó là xã hội. Những phản ứng của bạn, những niềm tin của bạn, việc đi đến đền chùa của bạn, quần áo bạn mặc, những sự việc bạn làm và không làm và điều gì bạn suy nghĩ – xã hội được tạo nên từ tất cả điều này, nó là bản sao của điều gì đang diễn tiến trong cái trí riêng của bạn. Vì vậy cái trí của bạn không tách rời khỏi xã hội, nó không tách biệt nền văn hoá của bạn, tôn giáo của bạn, sự phân chia giai cấp khác nhau của bạn, những tham vọng và những xung đột của nhiều người. Tất cả những điều này là xã hội, và bạn là bộ phận của xã hội. Không có cái “bạn” tách rời khỏi xã hội.

Hiện nay, xã hội luôn luôn đang cố gắng kiểm soát, định hình, uốn khuôn sự suy nghĩ của những người trẻ. Từ khoảnh khắc bạn được sinh ra và bắt đầu nhận được những cảm xúc, người cha và người mẹ của bạn liên tục đang dạy bảo bạn làm cái gì và không làm cái gì, tin tưởng điều gì và không tin tưởng điều gì; bạn được bảo rằng có Chúa, hay là không có Chúa nhưng lại có cái chính thể đang cầm quyền và một nhà độc tài nào đó là vị thánh của nó. Từ niên thiếu việc này được tuôn vào bạn, mà có nghĩa rằng cái trí của bạn – mà còn rất non dại dễ bị ảnh hưởng, tọc mạch, hiếu kỳ, muốn tìm hiểu, muốn được khám phá – dần dần đang bị vây bủa lại, bị điều kiện, bị định hình để cho bạn sẽ phù hợp vào cái khuôn mẫu của một xã hội đặc biệt và không phải là một người cách mạng. Từ thói quen của suy nghĩ khuôn mẫu đã được thiết lập sẵn trong bạn, thậm chí nếu bạn “phản kháng” thì nó vẫn ở trong khuôn mẫu. Nó giống như những tù nhân phản kháng để có thức ăn tốt hơn, tiện nghi nhiều hơn – nhưng luôn luôn ở trong nhà tù. Khi bạn tìm kiếm Chúa, hay là cố gắng tìm ra như thế nào là một chính quyền đúng đắn, nó luôn luôn ở trong khuôn mẫu của xã hội, mà nói rằng, “Điều này là đúng và điều kia là sai, điều này là tốt và điều kia là xấu, đây là người lãnh đạo đúng đắn và đây là những vị thánh.” Vì vậy, sự phản kháng của bạn, giống như cái tam gọi là cách mạng đã được thiết lập bởi những con người rất khôn khéo hay là tham vọng, luôn luôn bị giới hạn bởi quá khứ. Đó không là phản kháng, đó không là cách mạng: đó chỉ là hoạt động được nâng cao, một cuộc tranh đấu can đảm hơn ở trong cái khuôn mẫu. Phản kháng thực sự, cách mạng thực sự là phá vỡ cái khuôn mẫu và tìm hiểu phía bên ngoài của nó.

Bạn thấy không, tất cả những người đối mới – không đặt thành vấn đề họ là ai – chỉ quan tâm làm tốt đẹp hơn những điều kiện ở trong nhà tù. Họ không bao giờ bảo bạn không tuân phục, họ không bao giờ nói rằng, “hãy phá vỡ bức tường của truyền thống và uy quyền, giải thoát khỏi tình trạng qui định đang nhốt chặt cái trí.” Và đó là giáo dục thật sự: không chỉ đòi hỏi bạn đậu những kỳ thi mà bạn đã học gạo vì chúng, hay là viết ra một điều gì đó mà bạn học thuộc lòng, nhưng còn giúp đỡ bạn nhìn thấy được những bức tường của nhà tù này mà trong đó cái trí bị nhốt chặt. Xã hội ảnh hưởng đến tất cả chúng ta, nó liên tục định hướng sự suy nghĩ của chúng ta, và cái áp lực của xã hội từ phía bên ngoài này dần dần được diễn dịch như là phía bên trong; nhưng, dù nó thâm nhập sâu xa bao nhiêu, nó vẫn còn là ở phía bên ngoài và không có sự việc như là phía bên trong chừng nào bạn còn chưa phá vỡ tình trạng quy định này. Bạn phải biết bạn đang suy nghĩ điều gì, và liệu rằng bạn có đang suy nghĩ như một người Ấn độ giáo, hay như một người Hồi giáo, hay như một người Thiên chúa giáo; đó là, bị điều kiện vào tôn giáo mà bạn tình cờ lệ thuộc. Bạn phải ý thức được điều gì bạn tin tưởng hay không tin tưởng. Tất cả việc này là khuôn mẫu của xã hội và, nếu bạn không ý thức được cái khuôn mẫu và phá vỡ nó đi, bạn vẫn còn là một tù nhân mặc dù bạn có lẽ nghĩ rằng bạn được tự do.

Nhưng bạn thấy không, hầu hết chúng ta đều quan tâm đến sự phản kháng bên trong nhà tù; chúng ta muốn thức ăn tốt hơn, một ít ánh sáng hơn, một cửa sổ rộng hơn để cho chúng ta có thể nhìn thấy bầu trời nhiều hơn nữa. Chúng ta quan tâm đến vấn đề những giai cấp khác có nên đi vào đền chùa hay không; chúng ta muốn phá vỡ giai cấp đặc biệt này, và chính trong sự phá vỡ một giai cấp đó chúng ta lại tạo ra một giai cấp khác, một giai cấp “cao cấp hơn”; vì vậy

chúng ta vẫn còn là những tù nhân, và không có tự do trong nhà tù. Tự do nằm ngoài những bức tường, nằm ngoài khuôn mẫu của xã hội; nhưng muốn được tự do khỏi khuôn mẫu đó bạn phải hiểu rõ toàn bộ những chứa đựng của nó, mà là hiểu rõ cái trí riêng của bạn. Chính là cái trí đã tạo ra nền văn minh hiện nay, nền văn hoá hay xã hội bị trói buộc bởi truyền thống này và, nếu không hiểu rõ cái trí riêng của bạn, chỉ phản kháng như một người cộng sản, một người xã hội, cái này hoặc cái kia, chẳng có ý nghĩa bao nhiêu. Đó là lý do tại sao rất quan trọng để hiểu rõ về chính mình, để ý thức được tất cả những hoạt động của bạn, những tư tưởng của bạn và những cảm thấy của bạn; và đây là giáo dục, phải vậy không? Bởi vì khi bạn hoàn toàn ý thức được chính mình cái trí của bạn trở nên rất nhạy cảm, rất tinh tế.

Bạn thử việc này đi – không phải một ngày nào đó trong một tương lai xa, nhưng là ngày mai hay chiều nay. Nếu có quá nhiều người trong phòng của bạn, nếu ngôi nhà của bạn đông người, vậy thì hãy đi một mình, hãy ngồi dưới một gốc cây hay bên bờ sông và yên lặng quan sát cái trí của bạn làm việc như thế nào. Đừng sửa đổi nó, đừng nói rằng, “cái này đúng, cái kia sai,” nhưng hãy quan sát nó như bạn xem một cuốn phim; khi bạn đi vào rạp chiếu bóng bạn không tham dự trong cuốn phim; những nam nữ diễn viên đang diễn, nhưng bạn chỉ đang quan sát. Trong cùng cách như vậy, hãy quan sát cái trí của bạn làm việc như thế nào. Nó thực sự rất lý thú, còn lý thú hơn bất kỳ cuốn phim nào, bởi vì cái trí của bạn là căn bản của toàn thể giới và nó chứa đựng tất cả những sự việc mà con người đã trải nghiệm. Bạn có hiểu không? Cái trí của bạn là nhân loại, và khi bạn trực nhận việc này, bạn sẽ có lòng nhân ái vô biên. Từ hiểu rõ về chính mình này tình yêu đến; và rồi bạn sẽ biết, khi bạn nhìn thấy những sự việc dễ thương, tình yêu là gì.

Người hỏi: Ông học tất cả những điều ông đang nói bằng cách nào và làm thế nào chúng tôi có thể thấu triệt nó?

Krishnamurti: Đó là một câu hỏi hay, phải vậy không?

Bây giờ nếu tôi được phép nói về chính tôi một chút xíu, tôi chưa bao giờ đọc bất kỳ quyển sách nào nói về những sự việc này, hoặc là kinh Upanishads, kinh Bhagavad Gita, hay bất kỳ những quyển sách tâm lý; nhưng như tôi đã nói cho bạn, nếu bạn quan sát cái trí riêng của bạn, tất cả đều ở đó. Vì vậy ngay khi bạn khởi sự chuyển hành trình của hiểu rõ về chính mình, những quyển sách không quan trọng lắm. Nó giống như đi vào một vùng đất lạ ở đó bạn bắt đầu tìm ra những sự vật mới mẻ và có những khám phá kinh ngạc; nhưng, bạn thấy không, tất cả điều đó bị hủy diệt nếu bạn trao sự quan trọng vào chính bạn. Cái khoảnh khắc bạn nói rằng, “tôi đã tìm được, tôi biết rồi, tôi là một người vĩ đại bởi vì tôi đã tìm ra cái này và cái kia,” bạn đã mất rồi. Nếu bạn phải thực hiện một chuyến đi dài, bạn phải mang theo rất ít; nếu bạn muốn leo lên độ cao nào đó, bạn phải mang theo đồ đạc thật nhẹ nhàng.

Vì vậy câu hỏi này thực sự quan trọng, bởi vì khám phá và hiểu biết đến qua hiểu rõ về chính mình, qua quan sát những vận dụng của cái trí. Điều gì bạn nói về người láng giềng của bạn, bạn nói như thế nào, bạn đi như thế nào, bạn nhìn bầu trời như thế nào, bạn nhìn chim chóc như thế nào, bạn cư xử với người ta như thế nào, bạn chặt một cành cây như thế nào – tất cả những sự việc này là quan trọng, bởi vì chúng hành động giống như những tấm gương thể hiện bạn chính xác như bạn là và, nếu bạn tỉnh táo, bạn khám phá mọi thứ đều mới mẻ lại từ khoảnh khắc này qua khoảnh khắc khác.

Người hỏi: Chúng ta có nên hình thành một ý tưởng về một người nào đó, hay không?

Krishnamurti: Bạn nên có những ý tưởng về con người à? Bạn nên hình thành một quan điểm, thực hiện một đánh giá về người nào đó hay sao? Khi bạn có những ý tưởng về người giáo viên của bạn, điều gì quan trọng với bạn đây? Không phải người giáo viên của bạn, nhưng những ý tưởng của bạn về ông ấy. Và đó là điều gì đang xảy ra trong cuộc sống, phải vậy không? Tất cả chúng ta đều có những quan điểm về mọi người; chúng ta nói rằng, “Anh ấy tốt,” “Anh ấy mơ mộng,” “Anh ấy mê tín dị đoan,” “Anh ấy làm việc này hay việc kia.” Chúng ta có một bức màn của những ý tưởng giữa chúng ta và một người khác, vì vậy chúng ta không bao giờ thực sự gặp gỡ con người đó. Khi thấy một ai đó đang làm một điều gì đó, chúng ta nói rằng, “Anh ấy đã làm việc này;” vì vậy nó trở nên quan trọng đối với những biến cố có ngày tháng. Bạn hiểu rõ không? Nếu bạn thấy một ai đó làm một điều gì mà bạn nhận xét tốt hay xấu, lúc đó bạn có một quan điểm về anh ấy mà có khuynh hướng trở thành cố định và, khi bạn gặp con người đó mười ngày sau hay một năm sau, bạn vẫn còn nghĩ về anh ấy dựa vào quan điểm của bạn.

Nhưng, trong suốt thời gian này anh ấy có lẽ đã thay đổi; vì vậy rất quan trọng khi không nói rằng, “Anh ấy giống như thế đó,” nhưng hãy nói rằng, “Anh ấy giống như thế đó vào tháng Hai,” bởi vì vào cuối năm chắc có lẽ anh ấy hoàn toàn khác hẳn. Nếu bạn nói về bất kỳ người nào rằng, “Tôi biết người đó,” bạn có lẽ hoàn toàn sai lầm, bởi vì bạn biết anh ấy chỉ vào một thời điểm nào đó, hay bởi những biến cố đã xảy ra vào một ngày tháng đặc biệt, và tách khỏi ngày tháng đó bạn không biết chút nào về anh ấy. Vì vậy điều gì quan trọng là gặp gỡ một con người khác luôn luôn với một cái trí trong sáng, không phải với những thành kiến của bạn, với những ý tưởng cố định của bạn, với những quan điểm của bạn.

Người hỏi: Cảm thấy là gì và chúng ta cảm thấy như thế nào?

Krishnamurti: Nếu bạn có những bài học môn sinh lý học, giáo viên của bạn sẽ giải thích cho bạn làm thế nào hệ thần kinh của con người được hình thành. Khi một ai đó cấu véo bạn, bạn cảm thấy đau đớn. Điều đó có nghĩa là gì? Thần kinh của bạn chuyên chở một cảm giác đến bộ não, bộ não giải thích nó như là đau đớn, và rồi bạn nói rằng, “Anh đã làm đau đớn tôi.” Bây giờ, đó là một phần của cảm thấy vật lý.

Tương tự như vậy, có cảm thấy tâm lý, phải vậy không? Nếu bạn nghĩ rằng bạn đẹp đẽ và một ai đó nói rằng, “Bạn là một con người xấu xí,” bạn cảm thấy bị tổn thương. Mà có nghĩa là gì? Bạn nghe những từ ngữ nào đó mà bộ não giải thích như là khó chịu hay là sỉ nhục, và bạn bị bức dọc; hay là một ai đó nịnh nọt bạn, và bạn nói rằng, “Thú vị làm sao khi nghe những lời này.” Vì vậy suy nghĩ-cảm thấy là một phản ứng – một phản ứng đến đau nhói khi bị kim châm, đến một lạnh mảy, đến nịnh nọt và vân vân. Toàn bộ việc này là tiến hành của suy nghĩ-cảm thấy; nhưng nó còn phức tạp nhiều hơn là việc này, và bạn có thể đi sâu hơn và sâu hơn vào nó.

Bạn thấy không, khi chúng ta có một cảm thấy, chúng ta luôn luôn đặt tên nó, phải vậy không? Chúng ta nói nó là dễ chịu hay đau đớn. Khi chúng ta tức giận, chúng ta cho cái cảm thấy đó một cái tên, chúng ta gọi nó là tức giận; nhưng có khi nào bạn suy nghĩ điều gì sẽ xảy ra nếu bạn không đặt tên cho một cảm thấy? Bạn thử nó đi. Lần sau bạn tức giận, đừng đặt tên nó, đừng gọi nó là tức giận; chỉ ý thức cảm thấy đó mà không đặt cho nó một cái tên, và xem thử điều gì xảy ra.

Người hỏi: Sự khác nhau giữa nền văn hoá Ấn độ và nền văn hoá Mỹ là gì?

Krishnamurti: Khi chúng ta nói về nền văn hoá Mỹ chúng ta thông thường có nghĩa là nền văn hoá Châu Âu được gieo trồng ở nước Mỹ, một nền văn hoá được bổ sung và mở rộng khi gặp gỡ những biên giới mới, vật chất cũng như tinh thần.

Và nền văn hoá Ấn độ là gì? Văn hoá bạn có ở đây là gì? Bạn có ý nói gì qua từ ngữ “văn hoá”? Nếu bạn đã từng làm bất kỳ công việc làm vườn nào bạn biết làm thế nào để vun sới và chuẩn bị đất. Bạn đào, vất những cục đá đi, và nếu cần thiết bạn thêm vào phân bón, một pha trộn của những lá cây thối rữa, cỏ, phân bón, và những loại chất hữu cơ khác, để làm cho đất màu mỡ, và sau đó bạn trồng trọt. Đất màu mỡ đem chất dinh dưỡng đến cho cây, và cái cây đó dần dần sản sinh ra cái vật đẹp tuyệt vời kia được gọi là một bông hồng.

Hiện nay, nền văn hoá Ấn độ giống như thế đó. Hàng triệu người đã tạo ra nó bởi những tranh đấu của họ, bởi vận dụng ý chí của họ, bởi muốn việc này và chống cự lại việc kia, bởi liên tục suy nghĩ, chịu đựng đau khổ, sợ hãi, lẩn tránh, thích thú; khí hậu, thực phẩm và trang phục cũng có ảnh hưởng của chúng vào nó. Vì vậy chúng ta có ở đây một mảnh đất tuyệt vời, mảnh đất đó là cái trí; và trước khi nó hoàn toàn bị đúc khuôn, đã có một ít người sáng tạo, tràn đầy sức sống bùng nổ khắp Châu Á. Họ đã không nói, như bạn nói rằng, “Tôi phải tuân theo những luật lệ của xã hội. Cha của tôi sẽ nghĩ gì nếu tôi không như vậy”? Trái lại, họ là những con người đã tìm ra cái gì đó và họ không thờ ơ lạnh nhạt, họ nóng bỏng sôi sục bởi cái gì đó. Bây giờ, toàn bộ những việc đó là nền văn hoá Ấn độ. Bạn nghĩ điều gì, thức ăn bạn ăn, quần áo bạn mặc, cách cư xử của bạn, những truyền thống của bạn, lời nói của bạn, những bức tranh và những bức tượng của bạn, những thần thánh của bạn, những vị giáo sĩ của bạn và những quyển sách thiêng liêng của bạn – tất cả những việc đó là văn hoá Ấn độ, phải vậy không?

Vì vậy văn hoá Ấn độ trong một chừng mực hơi khác biệt văn hoá Châu Âu, nhưng phía dưới đó sự chuyển động đều giống hệt nhau. Chuyển động này có lẽ tự thể hiện khác biệt ở nước Mỹ, bởi vì những đòi hỏi khác biệt ở đó; họ có ít truyền thống hơn và có nhiều tủi lạnh hơn, nhiều xe hơi hơn, và vân vân. Nhưng nó là cùng chuyển động ở phía dưới – cái chuyển động để tìm ra hạnh phúc, để tìm ra Chúa là gì, sự thật là gì, chân lý là gì; và khi cái chuyển động này ngừng lại,

nền văn hoá suy đồi, như nó đã xảy ra trong quốc gia này. Khi chuyển động này bị ngăn chặn bởi uy quyền, bởi truyền thống, bởi sợ hãi, cố sự thối rữa, thoái hóa.

Sự thôi thúc để tìm ra sự thật là gì, Chúa là gì, là thôi thúc thực sự duy nhất và tất cả những thôi thúc khác đều là phần phụ. Khi bạn ném một viên đá vào mặt nước đứng yên, nó làm thành những vòng tròn lan rộng. Những vòng tròn lan rộng này là những chuyển động phụ, những phản ứng xã hội, nhưng chuyển động thực sự thì ngay ở trung tâm, mà là chuyển động để tìm ra hạnh phúc, Chúa, sự thật; và bạn không thể tìm ra nó chừng nào bạn còn bị vướng vào sợ hãi, bị nhốt giữ bởi đe dọa. Từ khoảnh khắc có sự phát sinh của đe dọa và sợ hãi, nền văn hóa suy đồi.

Đó là lý do tại sao rất quan trọng, khi bạn còn nhỏ không trở nên bị qui định, không bị nhốt trong sợ hãi của cha mẹ bạn, của xã hội, để cho trong bạn có chuyển động không thời gian này để khám phá điều gì là sự thật. Những con người tìm ra sự thật là gì, Chúa là gì – chỉ những con người như thế đó mới có thể tạo ra một nền văn minh mới, một nền văn hóa mới; không phải những con người tuân phục, hay là những con người chỉ phản kháng trong cái nhà tù của tình trạng quy định cũ. Bạn có lẽ khoác vào những chiếc áo choàng của người tu khổ hạnh, tham gia tổ chức này hay tổ chức kia, từ bỏ một tôn giáo này để theo một tôn giáo khác, cố gắng bằng nhiều cách để được tự do; nhưng nếu trong bạn không có tự do này để tìm ra điều gì là sự thật, điều gì là chân lý, điều gì là tình yêu, những nỗ lực của bạn sẽ không có ý nghĩa. Có lẽ bạn rất có học thức và làm những sự việc mà xã hội gọi là tốt lành, nhưng tất cả chúng đều ở trong những bức tường ngục tù của truyền thống và vì vậy chẳng có giá trị cách mạng gì cả.

Người hỏi: Ông suy nghĩ gì về những người Ấn độ?

Krishnamurti: Đó thực sự là một câu hỏi ngây thơ, phải vậy không? Nhìn thấy những sự kiện mà không có quan điểm là một việc, nhưng có những quan điểm về những sự kiện là một việc hoàn toàn khác hẳn. Đó là một việc khi chỉ nhìn thấy cái sự kiện rằng nguyên một chủng tộc bị vướng mắc trong mê tín dị đoan, trong sợ hãi, nhưng hoàn toàn là một việc khác khi nhìn thấy cái sự kiện đó và chỉ trích nó. Những quan điểm không quan trọng, bởi vì tôi sẽ còn có một quan điểm khác nữa. Quan tâm đến những quan điểm là một hình thức ngu xuẩn của suy nghĩ. Điều quan trọng là nhìn thấy những sự kiện như chúng là mà không có quan điểm, không có đánh giá, không có so sánh.

Cảm thấy vẻ đẹp mà không có quan điểm là trực nhận thực sự duy nhất về vẻ đẹp. Tương tự như vậy, nếu bạn có thể nhìn thấy những người Ấn độ chính xác như họ là, nhìn thấy họ rất rõ ràng mà không có những quan điểm cố định, mà không đánh giá, rồi thì điều gì bạn nhìn thấy sẽ là sự thật.

Những người Ấn độ có những cách cư xử nào đó, những phong tục nào đó của riêng họ, nhưng căn bản họ cũng giống như bất kỳ người nào khác. Họ chán nản, họ hung ác, họ sợ hãi, họ phản kháng bên trong nhà tù của xã hội, cũng giống như người ta làm ở mọi nơi. Giống như những người Mỹ, họ cũng muốn thoát mái, chỉ là lúc này họ không có nó trong chừng mực nào đó. Họ có một truyền thống nặng nề về việc từ bỏ thế giới và cố gắng để trở nên thánh thiện; nhưng họ cũng có những tham vọng bám rễ sâu, đạo đức giả, tham lam, ganh tị, và họ bị vờ vụn bởi những giai cấp, như những con người ở khắp mọi nơi, chỉ khác là ở đây có nhiều hung tợn hơn. Ở đây trong Ấn độ bạn có thể nhận thấy rõ ràng toàn bộ hiện tượng của điều gì đang xảy ra trong thế giới. Chúng ta muốn được yêu thương, nhưng chúng ta không biết yêu thương là gì; chúng ta không hạnh phúc, khao khát một cái gì đó thật sự, và chúng ta quay sang những sách vở, kinh Upanishads, kinh Gita, hay kinh Bible, vì vậy chúng ta bị mất hút trong từ ngữ, trong những giả thuyết. Dù nó ở đây, hay ở Nga, hay ở Mỹ, cái trí của con người đều giống hệt nhau, chỉ khác là nó tự thể hiện trong nhiều cách khác nhau dưới những bầu trời khác nhau và những chính thể khác nhau.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 12

Sự tự tin của hồn nhiên

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chúng ta đã thảo luận vấn đề phản kháng bên trong nhà tù: làm thế nào tất cả những người đổi mới, những người lý tưởng và những người khác mà liên tục hoạt động trong việc sản sinh ra những kết quả nào đó, luôn luôn đang phản kháng bên trong bức tường của tình trạng quy định riêng của họ, trong những bức tường của cấu trúc xã hội riêng của họ, trong cái khuôn mẫu văn hoá của nền văn minh mà là một diễn tả của một ý muốn chung của nhiều người. Tôi nghĩ bây giờ sẽ là đúng lúc nếu chúng ta có thể hiểu được tự tin là gì và làm thế nào nó xảy ra được.

Qua trạng thái khởi đầu sẽ có sự tự tin; nhưng trạng thái khởi đầu ở trong khuôn mẫu chỉ mang lại sự tự tin của có cái tôi, mà hoàn toàn khác hẳn sự tự tin của không có cái tôi. Bạn có biết tự tin có nghĩa là gì hay không? Nếu bạn làm một điều gì đó bằng đôi tay của bạn, nếu bạn trồng một cái cây và nhìn thấy nó lớn lên, nếu bạn vẽ một bức tranh, hay viết một bài thơ, hay là, khi bạn lớn lên, xây dựng một cây cầu hay điều hành một công việc quản trị nào đó rất giỏi, nó cho bạn tự tin rằng bạn có thể làm một việc nào đó. Nhưng, bạn thấy không, tự tin như chúng ta biết nó bây giờ luôn luôn ở trong nhà tù, cái nhà tù mà xã hội – dù rằng một người cộng sản, người Ấn độ giáo, hay người Thiên chúa giáo – đã xây dựng quanh chúng ta. Trạng thái khởi đầu trong nhà tù cũng tạo ra được một tự tin nào đó, bởi vì bạn cảm thấy có thể làm được những công việc này: bạn có thể thiết kế một động cơ, là một bác sĩ rất giỏi, một nhà khoa học xuất sắc, và vân vân. Nhưng trạng thái cảm thấy tự tin này xảy ra cùng với khả năng để thành công bên trong cái cấu trúc của xã hội, hay là để đổi mới, để cho ánh sáng nhiều hơn, để trang trí phía bên trong của nhà tù thực sự là sự tự tin có cái tôi; bạn biết bạn có thể làm cái gì đó, và bạn cảm thấy quan trọng khi làm việc đó. Trái lại, khi qua tìm hiểu, qua hiểu rõ, bạn phá vỡ khỏi cấu trúc xã hội của cái gì mà bạn là một bộ phận, từ đó có một loại tự tin hoàn toàn khác hẳn mà là không có ý thức của tự quan trọng; và nếu chúng ta có thể hiểu rõ sự khác nhau giữa hai điều này – giữa tự tin có cái tôi và tự tin không có cái tôi – tôi nghĩ rằng nó sẽ có ý nghĩa lớn lao trong cuộc sống của chúng ta.

Khi bạn chơi một trò chơi rất giỏi, như là cầu lông, cricket, hay bóng đá, bạn có một ý thức nào đó của tự tin, phải vậy không? Nó cho bạn trạng thái cảm thấy rằng bạn xuất sắc môn đó. Nếu bạn mau lẹ khi giải những bài toán khó, điều đó cũng nuôi dưỡng một ý thức của tự tin. Khi tự tin được sinh ra từ hành động trong cấu trúc xã hội, luôn luôn theo cùng nó sự kiêu ngạo la lòng, phải vậy không? Sự tự tin của con người có thể làm những sự việc, có khả năng đạt được những kết quả, luôn luôn bị tô màu bởi sự kiêu ngạo này của cái tôi, trạng thái cảm thấy rằng, “Chính tôi làm việc này.” Vì vậy trong chính hành động của đạt được một kết quả, của tạo ra một đổi mới xã hội trong nhà tù, có sự kiêu ngạo của cái tôi, sự cảm thấy rằng tôi đã làm việc đó, rằng lý tưởng của tôi là quan trọng, rằng nhóm của tôi đã thành công. Cái ý thức này của “cái tôi” và “cái của tôi” luôn luôn đi cùng với tự tin mà tự bộc lộ chính nó trong nhà tù xã hội.

Bộ bạn không khi nào nhận thấy rằng những người lý tưởng kiêu ngạo như thế nào hay sao? Những người lãnh đạo chính trị đã tạo ra những kết quả nào đó, đạt được những đổi mới lớn lao – bộ bạn không khi nào nhận thấy rằng họ ngập tràn những cái tôi của họ, thổi phồng quá đáng những lý tưởng của họ và những thành tựu của họ hay sao? Trong đánh giá riêng của họ, họ rất quan trọng. Hãy đọc một ít những bài diễn văn chính trị, hãy nhìn một số trong những người này mà đang gọi chính họ là những nhà đổi mới, và bạn sẽ thấy rằng trong tiến trình đổi mới như thế đó, họ đang nuôi dưỡng cái tôi riêng của họ; những đổi mới của họ, dù mở rộng như thế nào chẳng nữa, vẫn còn trong giới hạn của cái nhà tù, vì vậy họ hủy hoại và cuối cùng mang lại nhiều đau khổ và xung đột cho con người hơn.

Bây giờ, nếu bạn có thể nhìn rõ toàn bộ cấu trúc xã hội, cái khuôn mẫu văn hoá của ý muốn tập thể mà chúng ta gọi là nền văn minh – nếu bạn có thể hiểu rõ tất cả việc đó và vượt khỏi nó, phá vỡ những bức tường ngục tù của xã hội đặc biệt của bạn, dù rằng Ấn độ giáo, cộng sản, hay là Thiên chúa giáo, vậy thì bạn sẽ phát hiện ra rằng kia kìa một tự tin mà không bị nhor bấn bởi ý thức kiêu ngạo. Đó chính là tự tin của hồn nhiên. Nó giống như sự tự tin của một em bé mà hoàn toàn hồn nhiên, em sẽ cố gắng làm bất kỳ việc gì. Chính là sự tự tin hồn nhiên này sẽ tạo ra một nền văn minh mới; nhưng sự tự tin hồn nhiên này không thể hiện hữu chừng nào bạn vẫn còn ở trong khuôn mẫu xã hội.

Làm ơn hãy lắng nghe việc này cẩn thận. Diễn giả chẳng quan trọng chút gì cả, nhưng bạn hiểu rõ sự thật về điều gì đang được nói lại rất quan trọng. Rốt cuộc ra, đó là giáo dục, phải không? Chức năng của giáo dục không phải là làm cho bạn phù hợp vào cái khuôn mẫu xã hội; trái lại, nó phải là giúp đỡ bạn hiểu rõ hoàn toàn, sâu sắc, đầy đủ và vì vậy phá vỡ khuôn mẫu xã hội, để cho bạn là một cá nhân không có sự kiêu ngạo đó của cái tôi; nhưng bạn có tự tin bởi vì bạn thực sự hồn nhiên.

Liệu có phải là một bi kịch lớn lao khi hầu hết mọi người trong chúng ta chỉ quan tâm vào công việc hoặc là làm thế nào để phù hợp với xã hội, hoặc là làm thế nào để đổi mới hay không? Bạn có nhận thấy rằng hầu hết những câu hỏi bạn đã đưa ra đều phản ánh thái độ này không? Bạn đang nói rằng, trong phản ánh lại, “Làm thế nào tôi có thể phù hợp vào xã hội? Người cha của tôi và người mẹ của tôi sẽ nói gì, và nếu tôi không làm việc này điều gì sẽ xảy ra cho tôi?” Một thái độ như thế đó hủy diệt bất kỳ sự tự tin nào, bất kỳ khởi đầu nào mà bạn có. Và bạn rời trường học và đại học giống như những cái máy tự động, có lẽ hiệu quả hơn, nhưng không có bất kỳ ngọn lửa sáng tạo nào. Đó là lý do tại sao rất quan trọng phải hiểu rõ xã hội, cái môi trường người ta đang sống, và, chính trong lúc tiến hành hiểu rõ đó, phá vỡ nó.

Bạn thấy không, đây là một vấn đề khắp thế giới. Con người đang tìm kiếm một đáp ứng mới mẻ, một tiếp cận mới mẻ với cuộc sống, bởi vì những phương cách cũ đang thối rữa, dù rằng ở Châu Âu, ở Nga, hay ở đây. Cuộc sống là một thách thức liên tục, và chỉ cố gắng tạo ra một trật tự thuộc kinh tế tốt đẹp hơn không phải là một đáp ứng tổng thể đến thách thức đó, mà luôn luôn mới mẻ; và khi những nền văn hoá, những chủng tộc, những nền văn minh không có khả năng đáp ứng một cách tổng thể đến thách thức của cái mới mẻ, chúng bị hủy diệt.

Nếu bạn không được giáo dục đúng cách, nếu bạn không có sự tự tin lạ lùng này của hồn nhiên, hiển nhiên bạn sẽ bị nuốt chửng bởi những ý muốn tập thể và mất hút trong tầm thường. Bạn sẽ đặt vài cái chữ trước danh tính của bạn, bạn sẽ lập gia đình, có con cái, và điều đó sẽ là sự kết thúc của bạn.

Bạn thấy không, hầu hết chúng ta đều kinh hãi. Cha mẹ của bạn kinh hãi, những người giáo dục của bạn kinh hãi, những chính phủ và những tôn giáo đều kinh hãi khi bạn trở thành một cá nhân tổng thể, bởi vì tất cả họ đều muốn bạn vẫn còn an toàn trong nhà tù của những ảnh hưởng thuộc môi trường sống và văn hoá. Nhưng chỉ có những cá nhân phá vỡ được cái khuôn mẫu xã hội bằng cách hiểu rõ nó, và vì vậy là những con người không bị trói buộc bởi tình trạng quy định những cái trí riêng của họ – chỉ có những con người như thế mới có thể mang lại một nền văn minh mới, không phải những con người chỉ biết tuân phục, hay những con người chống đối lại một khuôn mẫu đặc biệt bởi vì họ bị định hình bởi một khuôn mẫu khác. Việc tìm kiếm Chúa hay sự thật không thể ở trong nhà tù, nhưng trái lại ở trong sự hiểu rõ nhà tù và phá vỡ những bức tường của nó – và chính cái chuyển động hướng về tự do này sáng tạo một văn hoá mới mẻ, một thế giới khác biệt.

Người hỏi: Thưa ông, tại sao chúng ta lại muốn có một người đồng hành?

Krishnamurti: Một cô gái hỏi tại sao chúng ta muốn có một người đồng hành. Tại sao người ta muốn có một người đồng hành? Bạn không thể sống một mình trong thế giới này mà không có người chồng hay là người vợ, không có con cái, không có bạn bè hay sao? Hầu hết mọi người không thể sống một mình, vì vậy họ cần những người đồng hành. Nó đòi hỏi sự thông minh phi thường khi sống một mình; và bạn bắt buộc phải một mình để tìm ra Chúa, sự thật, chân lý. Thật là vui vẻ khi có một người đồng hành, một người chồng hay một người vợ, và cũng có những em bé nữa; nhưng bạn thấy không, chúng ta bị mất hút trong gia đình, trong công việc, trong cái thường lệ đơn điệu, nhàm chán của một tồn tại thối rữa. Chúng ta đã quen thuộc với nó, và rồi cái ý tưởng sống một mình trở thành kinh hãi, một điều gì đó phải khiếp sợ. Hầu hết chúng ta đều đặt tất cả trung thành của chúng ta trong một điều gì đó, tất cả những quả trứng của chúng ta đều ở trong một cái rổ, và cuộc sống của chúng ta không có sự phong phú tách rời khỏi những người bạn đồng hành của chúng ta, tách rời khỏi gia đình của chúng ta, tách rời khỏi việc làm của chúng ta. Nhưng nếu có sự phong phú trong cuộc sống của người ta – không phải sự phong phú của tiền bạc hay hiểu biết, mà bất kỳ người nào cũng có thể kiếm được, nhưng phong phú đó mà là chuyển động của sự thật không có bắt đầu lẫn kết thúc – lúc đó đồng hành trở thành một vấn đề phụ.

Nhưng, bạn thấy không, bạn không được giáo dục sống một mình. Bạn có khi nào đi dạo bộ

một mình không? Nó rất quan trọng khi đi ra ngoài một mình, khi ngồi dưới một cái cây – không phải với một quyển sách, không phải với một người đồng hành, nhưng một mình bạn – và quan sát một chiếc lá đang rơi, nghe tiếng vỗ của dòng nước, bài hát của người dân chài, nhìn ngắm một con chim đang bay lượn, và nhìn ngắm những tư tưởng riêng của bạn khi chúng đuổi theo nhau qua không gian của cái trí bạn. Nếu bạn có thể ở một mình và nhìn ngắm những việc này, rồi thì bạn sẽ tìm được sự giàu có lạ lùng này mà không có chính phủ nào có thể đánh thuế, không có tổ chức của con người nào có thể làm hư hỏng, và không bao giờ có thể bị hủy diệt.

Người hỏi: Thú tiêu khiển của ông là diễn thuyết phải không? Ông không mệt mỏi vì nói chuyện à? Tại sao ông đang làm việc đó?

Krishnamurti: Tôi vui mừng khi bạn hỏi câu hỏi đó. Bạn biết không, nếu bạn yêu quý một cái gì đó, bạn không bao giờ chán nó – tôi muốn nói cái tình yêu mà trong đó không có tìm kiếm một kết quả, không muốn cái gì từ nó. Khi bạn yêu quý cái gì đó, nó không là sự thành tựu của cái tôi, vì vậy không có thất vọng, không có chấm dứt. Tại sao tôi đang làm việc này? Nó cũng giống như là bạn hỏi tại sao một cây bông hồng lại nở hoa, tại sao bụi hoa lài lại có hương thơm ngọt ngào như vậy, hay là tại sao con chim lại bay.

Bạn thấy không, tôi đã thử không nói chuyện, để tìm ra việc gì xảy ra nếu tôi không nói chuyện. Điều đó cũng được thôi. Bạn hiểu rõ không? Nếu bạn đang nói chuyện bởi vì bạn kiếm được cái gì đó từ nó – tiền bạc, một phần thưởng, một ý thức của sự quan trọng riêng của bạn – vậy thì có buồn chán, vậy thì cuộc nói chuyện của bạn là hủy hoại, nó không có ý nghĩa gì cả bởi vì nó chỉ là sự thành tựu của cái tôi; nhưng nếu có tình yêu trong tâm hồn của bạn và tâm hồn của bạn không bị nhét đầy những sự việc của cái trí, vậy thì nó giống như một nguồn nước, giống như một con suối đang tràn ngập không ngưng nghỉ những dòng nước ngọt ngào.

Người hỏi: Khi tôi yêu một người và anh ấy tức giận, tại sao sự tức giận của anh ấy mạnh mẽ như thế?

Krishnamurti: Trước hết, bạn có yêu một người nào đó chưa? Bạn có biết yêu thương là gì hay không? Nó là trao tặng hoàn toàn cái trí của bạn, quả tim của bạn, thân tâm của bạn nhưng lại không xin xỏ một thứ gì trả lại, không đưa ra một cái bắt ăn xin để nhận được tình yêu. Bạn hiểu rõ không? Khi có cái loại tình yêu đó, có giận dữ hay sao? Và tại sao chúng ta lại giận dữ khi chúng ta yêu một ai đó bằng một trạng thái tạm gọi là tình yêu thông thường. Đó có phải bởi vì chúng ta không nhận được một cái gì đó mà chúng ta đang mong đợi từ người mình yêu, phải không? Tôi yêu người vợ của tôi hay người chồng của tôi, người con trai hay người con gái của tôi, nhưng ngay lúc chúng làm điều gì đó “sai trái” và tôi tức giận. Tại sao?

Tại sao người cha tức giận với người con trai hay người con gái của ông ấy? Bởi vì ông ấy muốn đứa trẻ nên là điều gì đó hay làm điều gì đó, nên phù hợp vào một khuôn mẫu nào đó, và đứa trẻ phản kháng lại. Cha mẹ cố gắng để thành tựu, để làm bắt tử chính họ qua tài sản của họ, qua con cái của họ và, khi đứa trẻ làm điều gì đó mà họ không vừa ý, họ rất giận dữ. Họ có một lý tưởng về điều gì mà đứa trẻ nên là, và qua cái lý tưởng đó họ đang thỏa mãn chính họ; và họ trở nên giận dữ khi đứa trẻ không phù hợp vào cái khuôn mẫu đó mà là sự thỏa mãn của họ.

Bạn có nhận thấy thỉnh thoảng bạn tức giận như thế nào với một người bạn của bạn hay không? Nó cũng cùng một qui trình như vậy mà thôi. Bạn đang mong đợi một điều gì đó từ anh ấy, và khi sự mong đợi đó không được toại nguyện bạn thất vọng – mà có nghĩa, thực sự rằng, phía bên trong, phần tâm lý bạn đang lệ thuộc vào người đó. Vì vậy bất kỳ nơi nào có sự lệ thuộc tâm lý, phải có sự thất vọng; và thất vọng hiển nhiên nuôi dưỡng sự tức giận, cay đắng, ganh tị và vô số những hình thức khác nhau của xung đột. Đó là lý do tại sao rất là quan trọng, đặc biệt khi bạn còn nhỏ, hãy yêu thương một cái gì đó bằng toàn thân tâm của bạn – một cái cây, một con thú, giáo viên của bạn, cha mẹ của bạn – vì lúc đó bạn sẽ tìm ra cho chính mình điều đó có ý nghĩa gì khi không còn xung đột, không còn sợ hãi.

Nhưng bạn thấy không, người giáo dục thường quan tâm đến chính anh ấy, anh ấy bị vướng mắc trong những lo âu cá nhân của anh ấy về gia đình, về tiền bạc, về chức vụ. Anh ấy không có tình yêu trong tâm hồn anh ấy, và đây là một trong những khó khăn của giáo dục. Bạn có lẽ có tình yêu trong tâm hồn của bạn, bởi vì yêu thương là một sự việc tự nhiên khi người ta còn trẻ; nhưng chẳng mấy chốc nó bị hủy diệt bởi cha mẹ, bởi người giáo dục, bởi môi trường xã hội. Muốn duy trì hồn nhiên đó, tình yêu đó mà là hương thơm của cuộc sống, phải gian lao vất vả

lắm; nó đòi hỏi nhiều thông minh, thấu triệt.

Người hỏi: Làm thế nào cái trí có thể vượt qua tất cả những cản trở của nó?

Krishnamurti: Muốn vượt qua những cản trở của nó, đầu tiên cái trí phải ý thức được chúng, phải vậy không? Bạn phải biết những giới hạn, những biên giới, những đường ranh của cái trí riêng của bạn; nhưng rất ít người trong chúng ta biết được chúng. Chúng ta nói rằng chúng ta biết nhưng đó chỉ là một khẳng định bằng từ ngữ. Chúng ta không bao giờ nói rằng, “Đây là một chướng ngại, một ngục tù trong tôi, và tôi muốn hiểu rõ nó; vì vậy tôi sẽ nhận thức nó, xem thử nó tồn tại như thế nào và toàn thể bản chất của nó là gì.” Nếu người ta biết căn bệnh đó là gì, sẽ có khả năng chữa trị nó. Nhưng muốn biết căn bệnh, muốn biết cái giới hạn, cái nhà tù hay cản trở đặc biệt của cái trí, và muốn hiểu rõ nó, người ta không được chỉ trích nó, người ta không được nói nó là đúng hay là sai. Người ta phải quan sát nó mà không có bất kỳ một ý kiến, một thành kiến nào về nó – điều đó khó khăn cực kỳ bởi vì chúng ta nuôi dưỡng sự chỉ trích.

Muốn hiểu rõ một em nhỏ, phải không có sự chỉ trích. Chỉ trích em không có ý nghĩa gì cả. Bạn phải quan sát em khi em đang chơi đùa, đang khóc, đang ăn. Bạn phải quan sát em trong tất cả những tâm trạng của em; nhưng bạn không thể làm điều này nếu bạn nói rằng em ấy xấu xa, em ấy ngu dốt, em ấy như thế này hay như thế kia. Tương tự như thế, nếu người ta có thể quan sát những cản trở của cái trí, không chỉ những cản trở hời hợt mà còn những cản trở sâu thẳm hơn trong tầng tiềm thức – quan sát chúng mà không chỉ trích – rồi thì cái trí có thể vượt qua chúng; và chính trạng thái vượt qua chúng là một chuyển động hướng về sự thật, chân lý.

Người hỏi: Tại sao Chúa đã tạo ra quá nhiều đàn ông và đàn bà trong thế giới này như thế?

Krishnamurti: Tại sao bạn đã quá quen thuộc khi nghĩ rằng Chúa đã tạo ra chúng ta? Có một giải thích, rất đơn giản: cái bản năng sinh học. Bản năng, ham muốn, đam mê, nhục dục là tất cả thành phần của cuộc sống. Nếu bạn nói rằng, “Cuộc sống là Chúa,” vậy thì đó là một vấn đề hoàn toàn khác hẳn. Vậy thì Chúa là mọi thứ, gồm cả đam mê, dục vọng, ganh tị, sợ hãi. Tất cả những nhân tố này đã vận hành để sản xuất trong thế giới này một số lượng ngập tràn đàn ông và đàn bà, vì vậy có vấn đề dư thừa dân số, mà là một trong những lời nguyên của mảnh đất này. Nhưng bạn thấy không, vấn đề này không phải dễ dàng giải quyết được. Có những thói thúc và những ép buộc khác nhau mà con người tự nhiên thừa kế, và nếu không hiểu rõ toàn bộ cái qui trình phức tạp đó, chỉ cố gắng điều chỉnh tỉ lệ sinh sản chẳng có ý nghĩa bao nhiêu. Chúng ta đã tạo ra sự hỗn loạn của thế giới này, mỗi một người chúng ta, bởi vì chúng ta không biết đang sống là gì. Đang sống không phải là cái sự việc được kỷ luật, tầm thường, hào nhoáng bên ngoài này mà chúng ta gọi là sự tồn tại của chúng ta. Đang sống là một cái gì đó hoàn toàn khác hẳn; nó phong phú tuyệt vời, đang thay đổi không ngừng nghỉ, và chừng nào chúng ta còn không hiểu rõ cái chuyển động miên tận này, cuộc sống của chúng ta chắc chắn chẳng có ý nghĩa bao nhiêu.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 13

Bình đẳng và tự do

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Mưa trên mảnh đất khô cằn là một sự việc phi thường, phải vậy không? Nó rửa những chiếc lá sạch sẽ, quả đất được làm tươi mát lại. Và tôi nghĩ tất cả chúng ta cũng nên rửa những cái trí của chúng ta hoàn toàn sạch sẽ, như cây cối được rửa sạch bởi cơn mưa, bởi vì chúng ta đã chất đầy bụi bặm của nhiều thế kỷ, bụi bặm của cái gì chúng ta gọi là hiểu biết, trải nghiệm. Nếu bạn và tôi lau chùi cái trí mỗi ngày, quét sạch nó khỏi những hồi tưởng của ngày hôm qua, rồi thì mỗi người trong chúng ta có một cái trí trong sáng, một cái trí có khả năng giải quyết nhiều vấn đề của sự tồn tại.

Bây giờ, một trong những vấn đề quan trọng đang làm xáo trộn thế giới là điều gì được gọi là bình đẳng. Theo một ý nghĩa thì không có một sự việc như là bình đẳng, bởi vì tất cả chúng ta có những khả năng khác nhau; nhưng chúng ta đang thảo luận sự bình đẳng theo cái ý nghĩa rằng tất cả mọi người nên được đối xử như nhau. Ví dụ, trong một trường học, những vị trí của hiệu trưởng, người giáo viên và hội phụ huynh học sinh chỉ là những công việc, những chức năng; nhưng, bạn thấy không, với những công việc hay chức năng nào đó đều kèm theo cái gì được gọi là giai cấp, và giai cấp được kính trọng bởi nó ám chỉ quyền hành, thanh danh, nó có nghĩa là ở trong một vị trí có quyền đuổi mọi người đi khỏi, có quyền sai bảo mọi người chạy quanh, có quyền giao công ăn việc làm cho những người bạn và những thành viên trong gia đình của người ta. Vì vậy theo cùng với chức năng là giai cấp; nhưng nếu bạn có thể xóa bỏ toàn bộ ý tưởng của giai cấp, của quyền hành, của vị trí, của nhờ vào thanh danh bạn mà những người thân sẽ có lợi lộc, vậy thì chức năng hoàn toàn có ý nghĩa khác hẳn và đơn giản, phải vậy không? Vậy thì, dù rằng người ta là những thống đốc, những vị thủ tướng, những đầu bếp hay là những giáo viên kém, tất cả họ đều được đối xử bằng sự kính trọng giống nhau bởi vì tất cả họ đều đang thực hiện một chức năng khác biệt nhưng cần thiết trong xã hội.

Bạn có biết điều gì sẽ xảy ra, đặc biệt trong một ngôi trường, nếu chúng ta thực sự xóa khỏi chức năng toàn bộ ý nghĩ của quyền hành, của vị trí, của thanh danh; cái cảm giác, "Tôi là người đứng đầu, tôi là người quan trọng", hay không? Tất cả chúng ta sẽ đang sống trong bầu không khí hoàn toàn khác hẳn, phải vậy không? Sẽ không có uy quyền theo ý nghĩa của người có quyền nhiều và người có quyền ít, người quan trọng và người không quan trọng, và vì vậy sẽ có tự do. Và tạo ra một bầu không khí như thế đó là rất quan trọng trong một ngôi trường, một bầu không khí tự do mà trong đó có tình yêu, mà trong đó mỗi một người cảm thấy cái ý thức tuyệt vời của tự tin; bởi vì, bạn thấy không, tự tin đến khi bạn cảm thấy hoàn toàn như ở nhà, yên tâm. Bạn có cảm thấy thoải mái trong ngôi nhà riêng của bạn hay không nếu người cha của bạn, người mẹ của bạn và người bà của bạn liên tục chỉ bảo bạn phải làm cái gì đến nỗi dần dần bạn mất đi sự tự tin trong khi làm bất kỳ việc gì một mình? Khi bạn lớn lên bạn phải có thể thảo luận, để tìm ra liệu rằng điều gì bạn suy nghĩ là sự thật và kiên trì theo đuổi nó. Bạn phải có thể ủng hộ một điều gì đó mà bạn cảm thấy là đúng, mặc dù nó mang lại đau thương, khổ sở, mất mát tiền bạc, và mọi chuyện như thế; và vì việc đó bạn phải cảm thấy, trong khi bạn còn trẻ, hoàn toàn yên tâm và thoải mái.

Hầu hết những người trẻ không cảm thấy yên tâm bởi vì họ bị kinh hãi. Họ sợ hãi những người lớn hơn của họ, giáo viên của họ, người mẹ hay người cha của họ, vì vậy họ không bao giờ thực sự cảm thấy như ở nhà. Nhưng khi bạn có cảm thấy như ở nhà, sẽ xảy ra một sự việc rất lạ lùng. Khi bạn có thể đi vào phòng của bạn, khóa cửa và ở đó một mình không một ai chú ý, không một ai bảo bạn phải làm gì, bạn cảm thấy hoàn toàn yên tâm; và rồi thì bạn bắt đầu nở hoa, hiểu rõ, khai sáng. Giúp đỡ bạn khai sáng là chức năng của một ngôi trường; và nếu nó không giúp bạn khai sáng, thì nó không là ngôi trường gì cả.

Khi bạn cảm thấy như ở nhà tại một ngôi trường theo ý nghĩa rằng bạn cảm thấy an toàn, không bị đánh đập, không bị bắt buộc làm việc này hay việc kia, khi bạn cảm thấy rất hạnh phúc, khi bạn hoàn toàn thoải mái, vậy thì bạn không hư hỏng, phải vậy không? Khi bạn thực sự hạnh phúc, bạn không muốn gây tổn thương cho bất kỳ ai, bạn không muốn hủy hoại bất kỳ sự việc gì. Nhưng muốn làm cho em học sinh cảm thấy hoàn toàn hạnh phúc là một điều khó khăn cực kỳ, bởi vì em học sinh đến trường với một ý tưởng rằng người hiệu trưởng, những giáo viên và hội phụ huynh học sinh sẽ bắt buộc em phải làm điều gì, và sai bảo em đủ mọi chuyện, và vì vậy có sợ hãi.

Hầu hết các bạn đến đây từ những gia đình hay từ những trường học luôn luôn giáo dục các bạn kính trọng những giai cấp. Người cha và người mẹ của bạn có giai cấp, người hiệu trưởng có giai cấp, vì vậy bạn đến đây với sợ hãi, kính trọng giai cấp. Nhưng chúng ta phải tạo ra trong ngôi trường này một bầu không khí tự do thực sự, và điều đó chỉ có thể xảy ra khi nào có sự vận hành mà không còn giai cấp, và vì vậy có một cảm thấy của bình đẳng. Sự quan tâm thực sự của giáo dục đúng đắn là giúp đỡ bạn là con người nhạy cảm, đầy sinh lực, một con người không sợ hãi và một con người không còn cái ý thức kính trọng giả dối vì giai cấp.

Người hỏi: Tại sao chúng ta cảm thấy vui thú trong những trò chơi của chúng ta và không phải trong việc học hành của chúng ta?

Krishnamurti: Vì lý do rất đơn giản rằng giáo viên của bạn không biết cách dạy học. Đó là tất cả, không có lý do phức tạp cho việc này. Bạn biết không, nếu một giáo viên yêu môn toán, hay môn sử, hay là bất kỳ môn gì ông ấy dạy, vậy thì bạn cũng sẽ yêu cái môn học đó, bởi vì tình yêu về một cái gì đó tự chuyển tải chính nó. Bạn không biết việc đó sao? Nếu một ca sĩ thích ca hát và toàn thân tâm của anh ta ở trong nó, cái cảm giác đó không tự chuyển tải sang bạn khi đang lắng nghe hay sao? Bạn cảm thấy rằng bạn cũng muốn học làm cách nào để hát. Nhưng hầu hết những người giáo dục không yêu môn dạy của họ; nó đã trở thành một nhàm chán cho họ, một thói quen họ phải tiếp tục làm chỉ vì mục đích kiếm sống. Nếu những giáo viên của bạn thực sự yêu quý dạy học, bạn biết điều gì sẽ xảy ra cho bạn không? Bạn sẽ là những con người tuyệt vời. Bạn sẽ không chỉ yêu trò chơi của bạn và việc học hành của bạn, bạn cũng yêu những bông hoa, con sông, chim chóc, quả đất, bởi vì bạn sẽ có sự việc này rung động trong quả tim của bạn; và bạn sẽ học hỏi mau lẹ hơn, cái trí của bạn sẽ trở nên xuất sắc và không còn tầm thường.

Đó là lý do tại sao rất quan trọng phải giáo dục người giáo dục – mà khó khăn lắm, bởi vì hầu hết những người giáo dục đã cố định trong những thói quen của họ rồi. Nhưng thói quen không duy trì lâu nơi những người trẻ; và nếu bạn yêu thích thậm chí chỉ một sự việc vì chính nó – nếu bạn thực sự yêu thích những trò chơi của bạn, hay môn toán, hay môn sử, hay vẽ, hay hát – vậy thì bạn sẽ phát hiện ra rằng thuộc trí năng bạn tỉnh táo, đầy sinh lực, và bạn sẽ rất giỏi trong tất cả việc học hành của bạn. Rốt cuộc ra, cái trí muốn tìm hiểu, muốn biết, bởi vì nó rất tò mò; nhưng sự tò mò đó bị phá hoại bởi loại giáo dục sai lầm. Vì vậy không chỉ em học sinh phải được giáo dục, mà cũng còn cả giáo viên nữa. Chính đang sống là một tiến tiến hành của học hỏi. Có một kết thúc cho những kỳ thi, nhưng không có kết thúc cho học hỏi, và bạn có thể học hỏi từ mọi thứ nếu cái trí của bạn tò mò, tỉnh táo.

Người hỏi: Ông nói rằng khi người ta thấy được một điều gì đó là giả dối, điều giả dối đó mất đi liền. Tôi hàng ngày thấy rằng việc hút thuốc là sai trái, nhưng nó không rời tôi được.

Krishnamurti: Bạn có khi nào nhìn thấy những người lớn tuổi, hoặc là cha mẹ của bạn, giáo viên của bạn, những người hàng xóm của bạn hay người nào khác hút thuốc hay không? Nó đã trở thành một thói quen đối với họ, phải vậy không? Họ cứ tiếp tục hút thuốc ngày này qua ngày khác, năm này qua năm khác và họ đã trở thành nô lệ cho thói quen. Nhiều người trong số họ nhận ra rằng ngu xuẩn làm sao để là nô lệ cho một cái gì đó, và họ chiến đấu chống lại thói quen, họ kỷ luật chính họ để chống lại nó, họ kháng cự lại nó, họ cố gắng bằng mọi cách để loại bỏ nó. Nhưng, bạn thấy không, thói quen là một sự việc chết, nó là một hành động mà đã trở thành tự động, và người ta càng chiến đấu chống lại nó nhiều bao nhiêu thì người ta càng cho nó thêm nhiều sức sống bấy nhiêu. Nhưng nếu người hút thuốc trở nên ý thức được cái thói quen của anh ta, nếu anh ta trở nên ý thức được việc đặt bàn tay anh ta vào túi, rút ra điếu thuốc lá, vớ nó, đặt lên miệng anh ta, châm lửa và hút một hơi đầu tiên – nếu mỗi lần anh ta trải qua cái thói quen này anh ta chỉ đơn giản nhìn nó mà không chỉ trích, không nói rằng hút thuốc kinh khủng làm sao đâu, vậy thì anh ta không đang truyền một sức sống mới cho thói quen đặc biệt đó. Nhưng thực sự để từ bỏ một cái gì đó mà đã trở thành một thói quen, bạn phải tìm hiểu nó nhiều hơn nữa, mà có nghĩa là tìm hiểu toàn bộ vấn đề tại sao cái trí nuôi dưỡng thói quen – đó là, tại sao cái trí lại không chú ý. Nếu bạn đánh rằng mỗi ngày trong khi nhìn qua cửa sổ, việc đánh rằng của bạn trở thành một thói quen; nhưng nếu bạn luôn luôn đánh rằng rất cẩn thận, đặt toàn bộ chú ý vào đó, vậy thì nó không trở thành một thói quen, một lẽ thói được lặp lại không suy nghĩ.

Hãy thử nghiệm việc này, quan sát làm thế nào cái trí muốn đi ngủ vì thói quen và sau đó để nguyên đừng quấy rầy. Hầu hết cái trí của người ta luôn luôn đang vận hành trong khe rãnh của thói quen, và khi chúng ta lớn lên nó trở thành tồi tệ hơn. Có thể bạn đã có được hàng tá thói quen rồi. Bạn sợ hãi điều gì sẽ xảy ra nếu bạn không làm như cha mẹ chỉ bảo, nếu bạn không kết hôn như cha bạn muốn, vì vậy cái trí của bạn đang vận hành trong một khe rãnh rồi; và khi bạn vận hành trong một khe rãnh rồi, mặc dù bạn có lẽ chỉ mới mười tuổi hay mười lăm tuổi, bạn đã già rồi, bên trong đang thối rữa. Bạn có lẽ có một thân thể khỏe mạnh, nhưng không còn gì thêm nữa. Thân thể của bạn có lẽ còn trẻ và ngay thẳng nhưng cái trí của bạn bị nhét đầy gánh nặng riêng của nó.

Vì vậy rất quan trọng phải hiểu rõ toàn bộ vấn đề tại sao cái trí luôn luôn ở trong những thói

quen, vận hành trong những khe rãnh, tại sao nó di chuyển dọc theo một bộ đường rầy đặc biệt giống như một chiếc xe điện ngoài đường phố và sợ hãi khi suy xét, khi tìm hiểu. Nếu bạn nói rằng, “Cha tôi là một người Sikh, vì vậy tôi là một người Sikh và tôi sẽ để tóc dài của tôi, quàng một miếng khăn đội đầu” – nếu bạn nói điều đó mà không tìm hiểu, không suy xét, không có bất kỳ ý tưởng phá vỡ nào, vậy thì bạn giống như một cái máy. Hút thuốc cũng làm cho bạn giống như một cái máy, một nô lệ của thói quen, và chỉ khi nào bạn hiểu rõ tất cả việc này thì cái trí mới trở nên trong sáng, trẻ trung, năng động, sinh động, để cho mỗi ngày là một ngày mới mẻ, mỗi bình minh phản ánh trên dòng sông là một sự việc hân hoan khi quan sát.

Người hỏi: Tại sao chúng ta sợ hãi khi một số người lớn tuổi của chúng ta có thái độ nghiêm túc? Và điều gì làm cho họ nghiêm túc như thế?

Krishnamurti: Bạn có khi nào suy nghĩ nghiêm túc có nghĩa là gì hay không? Bạn có khi nào nghiêm túc hay không? Bạn luôn luôn vui tươi, luôn luôn reo hò, cười đùa hay là có những khoảnh khắc khi bạn yên lặng, nghiêm túc – không phải nghiêm túc về cái gì đó, nhưng chỉ nghiêm túc? Và tại sao một người phải sợ hãi khi người lớn nghiêm túc? Có cái gì để sợ hãi? Có phải bạn sợ hãi rằng họ có lẽ nhìn thấy một điều gì đó trong bạn mà chính bạn cũng không thích hay không? Bạn thấy không, hầu hết chúng ta đều không nghĩ về những vấn đề này; nếu chúng ta sợ hãi khi có sự hiện diện của một người lớn nghiêm túc hay là trang nghiêm, chúng ta không tìm hiểu nó, chúng ta không hỏi chính chúng ta, “Tại sao tôi lại sợ hãi?”

Bây giờ, nghiêm túc có nghĩa gì? Chúng ta hãy tìm ra. Bạn có lẽ nghiêm túc về rất nhiều sự việc hời hợt. Khi bạn mua một cái áo Sari, ví dụ như thế, bạn có lẽ chú ý hoàn toàn vào nó, lo lắng về nó, đi đến mười cửa hàng khác nhau và mất cả buổi sáng để xem các mẫu mã khác nhau. Đó cũng được gọi là nghiêm túc; nhưng một người như vậy chỉ nghiêm túc hời hợt. Rồi thì bạn có thể nghiêm túc về việc đi đền chùa mỗi ngày, đặt một vòng hoa ở đó, biếu tiền bạc cho những vị giáo sĩ; nhưng tất cả điều đó là sự việc rất giả dối, phải vậy không? Bởi vì sự thật hay là Chúa không ở trong bất kỳ đền chùa nào. Và bạn có thể rất nghiêm túc về chủ nghĩa quốc gia, mà là một sự việc giả dối khác.

Bạn có biết chủ nghĩa quốc gia là gì không? Nó là sự cảm thấy như thế này, “Nước Ấn độ của tôi, quốc gia của tôi, đúng hay sai,” hay là sự cảm thấy rằng Ấn độ có những gia tài lớn lao của hiểu biết tinh thần và vì vậy quan trọng hơn bất kỳ quốc gia nào khác. Khi chúng ta gắn kết mình với một quốc gia đặc biệt và cảm thấy hãnh diện về nó, chúng ta tạo ra chủ nghĩa quốc gia trên thế giới. Chủ nghĩa quốc gia là một vị chúa giả dối, nhưng hàng triệu người rất nghiêm túc về nó; họ sẽ thực hiện chiến tranh, hủy diệt, giết người hay bị giết chết nhân danh quốc gia của họ, và cái loại nghiêm túc này được tận dụng và khai thác bởi những nhà chính trị.

Vì vậy bạn có thể nghiêm túc về những sự việc giả dối. Nhưng nếu bạn thực sự bắt đầu tìm hiểu nghiêm túc có nghĩa là gì, vậy thì bạn sẽ phát hiện ra rằng có một trạng thái nghiêm túc mà không được đo lường bởi hoạt động của điều giả dối hay là được định hình bởi một khuôn mẫu đặc biệt – một trạng thái nghiêm túc hiện hữu khi cái trí không đang theo đuổi một kết quả, một kết thúc.

Người hỏi: Số mệnh là gì?

Krishnamurti: Bạn thực sự muốn tìm hiểu vấn đề này à? Hỏi một câu hỏi là việc dễ dàng nhất trong thế giới, nhưng câu hỏi của bạn có ý nghĩa chỉ khi nào nó ảnh hưởng trực tiếp đến bạn để cho bạn rất nghiêm túc về nó. Bạn có thấy nhiều người đã mất hẳn sự quan tâm ngay khi họ đưa ra những câu hỏi hay không? Ngày hôm trước một người đã đặt một câu hỏi và sau đó bắt đầu ngáp, gãi đầu rồi nói chuyện với người ngồi bên cạnh; anh ta đã hoàn toàn mất sự quan tâm. Vì vậy tôi đề nghị rằng bạn không nên hỏi một câu hỏi nếu bạn không thực sự nghiêm túc về nó.

Câu hỏi số mệnh là gì này rất khó khăn và phức tạp. Bạn thấy không, nếu một nguyên nhân được bắt đầu hiển nhiên nó phải tạo ra một kết quả. Nếu một số đông người, dù là người Nga, người Mỹ hay người Ấn độ giáo, chuẩn bị cho chiến tranh, số mệnh của họ là chiến tranh; mặc dù có lẽ họ nói rằng muốn hòa bình và đang chuẩn bị chỉ cho sự phòng vệ của riêng họ, họ đã khởi động những nguyên nhân tạo ra chiến tranh. Tương tự như vậy khi hàng triệu người trong hàng thế kỷ đã tham dự vào sự phát triển của một nền văn minh hay văn hoá nào đó, họ đã bắt đầu một chuyển động mà trong đó những con người cá nhân bị vướng vào và bị kéo lê theo, dù rằng họ thích hay không thích; và toàn bộ cái qui trình bị vướng mắc và kéo lê bởi

một dòng chảy đặc biệt của văn hoá hay văn minh đó có lẽ được gọi là số mệnh.

Rốt cuộc ra, nếu bạn sinh ra là người con trai của một luật sư mà quả quyết rằng bạn cũng trở thành một luật sư, và nếu bạn thỏa hiệp với những ước muốn của ông ta mặc dù bạn thích làm một công việc khác, vậy thì số mệnh của bạn hiển nhiên thành một luật sư. Tuy nhiên nếu bạn từ chối trở thành một luật sư, nếu bạn cả quyết làm việc gì bạn cảm thấy là một công việc phù hợp, công việc gì bạn thật sự yêu quý – nó có lẽ là viết lách, vẽ, hay là không có tiền bạc và ăn xin – vậy thì bạn đi ra khỏi cái dòng chảy, bạn phá vỡ cái số mệnh mà người cha đã quyết định cho bạn. Điều đó cũng như vậy với một nền văn hoá hay là nền văn minh.

Đó là lý do tại sao thật là quan trọng khi được giáo dục đúng cách – bạn được giáo dục không phải bị vấy búa bởi truyền thống, không phải bị rơi vào số mệnh của một nhóm gia đình, văn hoá, hay là chủng tộc đặc biệt, được giáo dục không phải để trở thành những con người máy móc đang chuyển động hướng về một đoạn kết đã được quyết định sẵn. Cái con người hiểu rõ toàn bộ qui trình này, phá vỡ nó và đứng một mình, tạo ra động lực riêng của anh ta; và nếu hành động của anh ta là một phá vỡ khỏi những giả dối dẫn đến sự thật, vậy thì chính cái động lực đó trở thành sự thật. Những người như thế được tự do khỏi số mệnh.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 14

Kỷ luật tự tạo

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Bạn có khi nào suy xét tại sao chúng ta lại bị kỷ luật, hay là tại sao chúng ta lại kỷ luật chính mình? Những đảng phái chính trị khắp thế giới quả quyết rằng kỷ luật của đảng phái phải được tuân theo. Cha mẹ của bạn, những giáo viên của bạn, xã hội quanh bạn – tất cả đều bảo rằng bạn phải được kỷ luật, được kiểm soát. Tại sao vậy? Và kỷ luật có thực sự cần thiết hay không? Tôi biết chúng ta quen suy nghĩ rằng kỷ luật là cần thiết – kỷ luật được áp đặt hoặc bởi xã hội, hoặc bởi một vị thầy tôn giáo, hoặc bởi một luật lệ luân lý đặc biệt, hoặc bởi trải nghiệm riêng của chúng ta. Cái con người tham vọng muốn thành tựu, muốn kiếm nhiều tiền, muốn là một nhà chính trị vĩ đại – chính tham vọng của anh ta trở thành phương tiện cho kỷ luật riêng của anh ta. Vì vậy mọi người quanh bạn đều nói rằng kỷ luật là cần thiết: bạn phải đi ngủ và thức dậy vào một giờ nào đó, bạn phải học, đậu những kỳ thi, vâng lời cha mẹ, và vân vân.

Bây giờ, tại sao bạn phải được kỷ luật? Kỷ luật có nghĩa gì? Nó có nghĩa là điều chỉnh chính bạn vào một điều gì đó, phải vậy không? Điều chỉnh suy nghĩ của bạn vào điều gì những người khác nói, kháng cự một hình thức ham muốn nào đó và chấp nhận những hình thức khác, thỏa hiệp với phương pháp thực hành này và không thỏa hiệp với phương pháp kia, qui phục, đè nén, tuân theo, không chỉ trên bề mặt của cái trí, mà còn sâu thẳm bên trong – tất cả điều này được ám chỉ trong từ ngữ kỷ luật. Và trong hàng thế kỷ, thời đại này tiếp nối thời đại khác, chúng ta đã được chỉ bảo bởi những giáo viên, những vị đạo sư, những vị giáo sĩ, những nhà chính trị, những vị vua, những luật sư, bởi cái xã hội trong đó chúng ta sống, rằng phải có kỷ luật.

Vì vậy tôi đang hỏi chính mình – và tôi hy vọng bạn cũng đang hỏi chính bạn nữa – liệu rằng kỷ luật có cần thiết hay không, và liệu rằng có một sự tiếp cận hoàn toàn khác hẳn đến vấn đề này hay không? Tôi nghĩ rằng có một cách tiếp cận khác hẳn, và đây là vấn đề thực sự mà không chỉ những trường học nhưng toàn thế giới đang phải đương đầu. Bạn thấy không, với mục đích đạt được hiệu quả, thông thường người ta đã chấp nhận rằng, bạn phải được kỷ luật, hoặc bởi một luật lệ luân lý, một niềm tin chính trị, hoặc bởi được huấn luyện để làm việc giống như một cái máy trong một cơ xưởng; nhưng cái qui trình kỷ luật này đang làm cho cái trí dờ dẫm qua sự tuân phục.

Bây giờ, kỷ luật có làm cho bạn được tự do, hay nó làm cho bạn tuân phục đến một khuôn mẫu học thuyết, dù rằng nó là cái khuôn mẫu không tưởng của chủ nghĩa cộng sản, hay một loại khuôn mẫu thuộc tôn giáo và luân lý nào đó? Kỷ luật có cho bạn tự do hay không? Đã trói buộc bạn, đã làm cho bạn trở thành một tù nhân, như tất cả những hình thức kỷ luật đã áp

dụng, vậy thì nó có thể buông trôi cho bạn đi hay sao? Làm thế nào có thể được? Hay là có một cách tiếp cận hoàn toàn khác hẳn – mà là đánh thức một thấu triệt sâu thẳm bên trong vào toàn thể vấn đề kỷ luật? Đó là, liệu rằng bạn, cái cá nhân, chỉ có một ham muốn chứ không phải là hai hay nhiều ham muốn đang mâu thuẫn lẫn nhau? Bạn có hiểu điều gì tôi nói hay không? Cái khoảnh khắc bạn có hai, ba, hay là nhiều ham muốn, bạn có vấn đề của kỷ luật, phải vậy không? Bạn muốn giàu sang, có những chiếc xe hơi, những ngôi nhà, và cùng lúc bạn lại muốn từ bỏ những sự việc này bởi vì bạn nhận thấy rằng khi sở hữu rất ít hay không sở hữu gì cả là có luân lý, đạo đức, tôn giáo. Và liệu có thể được giáo dục một cách đúng đắn để toàn thân tâm của bạn được hòa đồng, không còn mâu thuẫn, và vì vậy không còn nhu cầu của kỷ luật nữa? Được hòa đồng ám chỉ một ý thức tự do và khi sự hòa đồng này đang xảy ra chắc chắn không có nhu cầu kỷ luật. Hòa đồng có nghĩa là nguyên vẹn trong một sự việc ở mọi mức độ tại cùng thời điểm.

Bạn thấy không, nếu chúng ta có thể có giáo dục đúng đắn từ cái tuổi mỏng manh nhất, nó sẽ tạo ra một trạng thái không còn mâu thuẫn, cả bên trong lẫn bên ngoài; và rồi thì không còn nhu cầu của kỷ luật hay cưỡng bách bởi vì bạn đang làm một việc gì đó một cách trọn vẹn, tự do, cùng toàn thân tâm của bạn. Kỷ luật phát sinh chỉ khi nào có một mâu thuẫn. Những chính trị gia, những chính phủ, những tôn giáo có tổ chức muốn bạn chỉ có một hướng suy nghĩ, bởi vì nếu họ có thể làm cho bạn trở thành một người cộng sản hoàn toàn, một người Thiên chúa giáo hoàn toàn, hay bất kỳ người gì chẳng nữa, lúc đó bạn không còn là một vấn đề, bạn chỉ tin tưởng và làm việc như một cái máy; vậy thì không còn mâu thuẫn bởi vì bạn chỉ tuân theo. Nhưng tất cả những tuân theo đều hủy hoại bởi vì nó là máy móc, nó chỉ là tuân phục trong đó không còn tánh giải thoát đầy sáng tạo.

Bây giờ, từ cái tuổi mỏng manh nhất, liệu chúng ta có thể tạo ra một ý thức an toàn hoàn toàn, một cảm thấy ở nhà, để cho trong bạn không còn tranh đấu để là cái này và không là cái kia? Bởi vì cái khoảnh khắc có một tranh đấu phía bên trong thì có xung đột, và muốn dập tắt xung đột đó phải có kỷ luật. Trái lại, nếu bạn được giáo dục đúng đắn, vậy thì mọi thứ bạn làm là một hành động hòa đồng; không có mâu thuẫn và vì vậy không có hành động cưỡng bách. Chừng nào còn không có hòa đồng phải cần kỷ luật, nhưng kỷ luật là hủy diệt bởi vì nó không dẫn đến tự do.

Muốn hoà đồng không đòi hỏi bất kỳ hình thức nào. Đó là, nếu tôi đang làm điều gì tốt, điều gì xác thực, điều gì thực sự đẹp đẽ, đang làm nó bằng toàn thân tâm của tôi, vậy thì không có mâu thuẫn trong tôi và tôi không đang tuân phục một điều gì đó. Nếu điều gì tôi đang làm hoàn toàn tốt, đúng đắn trong chính nó – không phải đúng đắn tuý theo một truyền thống Ấn độ giáo hay lý thuyết cộng sản nào đó, nhưng đúng đắn không có thời gian trong mọi tình huống – vậy thì tôi là một con người hòa đồng và không còn nhu cầu kỷ luật. Và bộ không phải chức năng của một ngôi trường là tạo ra trong bạn cái ý thức tự tin hòa đồng này để cho điều gì bạn đang làm không chỉ là ao ước của bạn, mà còn hoàn toàn đúng đắn, tốt lành, và trung thực mãi mãi, hay sao?

Bạn biết rồi, nếu bạn yêu thích thì không còn nhu cầu kỷ luật nữa, phải vậy không? Tình yêu mang lại sự hiểu rõ sáng tạo riêng của nó, vì vậy không có chống đối, không có xung đột; nhưng yêu thương bằng một hoà đồng trọn vẹn như thế chỉ xảy ra được khi nào bạn cảm thấy rất an toàn, hoàn toàn như ở nhà, đặc biệt khi bạn còn bé. Thật sự ra, điều này có nghĩa rằng người giáo dục và em học sinh phải có niềm tin gấp bội trong lẫn nhau, nếu không chúng ta sẽ tạo ra một xã hội xấu xa và hủy hoại giống như xã hội hiện nay. Nếu chúng ta có thể hiểu rõ sự quan trọng của hành động hòa đồng trọn vẹn trong đó không còn xung đột, và vì vậy không còn nhu cầu kỷ luật, vậy thì tôi nghĩ rằng chúng ta sẽ tạo ra một loại văn hoá hoàn toàn khác hẳn, một nền văn minh mới mẻ. Nhưng nếu chúng ta chỉ kháng cự, đè nén, vậy thì điều gì bị kháng cự, đè nén hiển nhiên sẽ tác động lại trong những phương hướng khác và khởi sự vô số những hoạt động ma mãnh lẫn những tình huống hủy hoại.

Vì vậy rất quan trọng phải hiểu rõ toàn bộ vấn đề kỷ luật. Đối với tôi kỷ luật là một điều gì đó rất xấu xa; nó không phải là sáng tạo, nó là hủy diệt. Nhưng chỉ ngừng ở đó, với một câu phát biểu như thế đó, dường như ám chỉ rằng bạn có thể làm bất kỳ điều gì bạn thích. Trái lại, một người yêu thương không làm bất kỳ việc gì anh ta thích. Chính là tình yêu tự nó dẫn đến

hành động đúng đắn. Điều gì mang lại trật tự trong thế giới là yêu thương và hãy để cho tình yêu làm việc gì nó muốn.

Người hỏi: Tại sao chúng ta lại ghét những người nghèo khổ?

Krishnamurti: Bạn có thực sự ghét những người nghèo khổ hay không? Tôi không đang chỉ trích bạn; tôi chỉ đang hỏi, bạn có thật sự ghét những người nghèo khổ hay không? Và nếu bạn ghét họ, tại sao vậy? Đó có phải bởi vì bạn có lẽ cũng nghèo khổ một ngày nào đó, và tưởng tượng cái thảm họa riêng của bạn lúc đó, bạn chối bỏ nó? Hay chính là bởi vì bạn không thích sự hiện hữu lôi thôi bẩn thỉu hèn hạ của những người nghèo khổ? Không thích sự bẽ bộn, vô trật tự, dơ dáy, nghèo túng, bạn nói rằng, “Tôi không muốn liên quan gì với những người nghèo khổ.” Đó là như vậy phải không? Nhưng ai đã tạo ra sự nghèo khổ, sự đói khát và vô trật tự trong thế giới? Bạn, cha mẹ của bạn, chính phủ của bạn – toàn xã hội của chúng ta đã tạo ra chúng; bởi vì, bạn thấy không, chúng ta không có tình yêu trong tâm hồn của chúng ta. Chúng ta không yêu quý con cái của chúng ta hay những người hàng xóm của chúng ta, chúng ta cũng không yêu quý những người còn sống lẫn những người đã chết. Chúng ta không có tình yêu cho bất kỳ cái gì cả. Những chính trị gia sẽ không thể xóa bỏ mọi đau khổ và xấu xa này trong thế giới, và những người tôn giáo lẫn những người cải cách sẽ như vậy, bởi vì họ chỉ quan tâm đến những công việc nhỏ nhoi đó đây; nhưng nếu có tình yêu, vậy thì tất cả những sự việc xấu xa này sẽ biến mất vào ngày mai.

Bạn có yêu thương cái gì không? Bạn biết yêu thương có nghĩa là gì hay không? Bạn biết không, khi bạn yêu thương một cái gì đó trọn vẹn, bằng toàn thân tâm, tình yêu đó không là cảm xúc, nó không là bốn phần, nó không bị phân chia thành dục vọng hay thiêng liêng. Bạn có yêu thương bất kỳ ai hay bất kỳ việc gì bằng toàn thân tâm của bạn – cha mẹ bạn, một người bạn, con chó của bạn, một cái cây, hay không? Bạn yêu thương à? Tôi nghĩ rằng bạn chẳng yêu thương gì cả. Đó là lý do tại sao bạn có những khoảng không gian rộng lớn trong tâm hồn của bạn để chứa đựng những xấu xa, hận thù, ganh tị. Bạn thấy không, con người yêu thương không có chỗ cho bất kỳ điều gì khác cả. Chúng ta thực sự nên dành chút ít thời gian thảo luận tất cả việc này và tìm ra phương cách xóa sạch những sự việc xấu xa đang chồng chất trong cái trí của chúng ta đến độ chúng ta không thể yêu thương; bởi vì chỉ khi nào chúng ta yêu thương thì chúng ta mới có thể có tự do và hạnh phúc. Chỉ có những người đang yêu thương, sinh động, vui vẻ, mới có thể tạo ra một thế giới mới – không phải những chính trị gia, không phải những người cải cách hay một vài vị thánh học thuyết nào đó.

Người hỏi: Ông nói về sự thật, tốt lành và hòa đồng, mà ngụ ý rằng ở mặt khác không có sự thật, không có hòa đồng và rất xấu xa. Vậy thì làm thế nào người ta có thể chân thật, tốt lành và hòa đồng mà không cần kỷ luật.

Krishnamurti: Nói một cách khác, ganh tị, làm thế nào người ta được tự do khỏi ganh tị mà không cần kỷ luật? Tôi nghĩ rất quan trọng để hiểu rõ chính câu hỏi đó; bởi vì câu trả lời ở trong câu hỏi, nó không tách rời câu hỏi.

Bạn biết ganh tị có nghĩa là gì hay không? Bạn trông xinh xắn, bạn ăn mặc đẹp đẽ, có một cái khăn đội đầu hay một cái sari đẹp, và tôi cũng muốn ăn mặc giống như thế đó; nhưng tôi không thực hiện được, vì vậy tôi ganh tị. Tôi ganh tị bởi vì tôi muốn cái gì bạn có; tôi muốn khác hẳn cái gì tôi là.

Tôi ganh tị bởi vì tôi muốn xinh đẹp như bạn; tôi muốn có những bộ quần áo thanh lịch, ngôi nhà đẹp đẽ, một địa vị cao mà bạn có. Không thỏa mãn với cái gì tôi là, tôi muốn giống như bạn; nhưng, nếu tôi hiểu rõ sự bất mãn của tôi và nguyên nhân của nó, vậy thì tôi sẽ không muốn giống như bạn hay ao ước những thứ mà bạn có. Nói khác đi, nếu ngay khi tôi bắt đầu hiểu rõ tôi là gì, vậy thì tôi sẽ không bao giờ so sánh với người khác hay ganh tị với bất cứ ai. Ganh tị phát sinh bởi vì tôi muốn thay đổi chính tôi và giống một người nào đó. Nhưng nếu tôi nói rằng, “Dù tôi là gì chẳng nữa, tôi muốn hiểu rõ nó,” vậy thì ganh tị biến mất; vậy thì không có nhu cầu kỷ luật, và từ hiểu rõ tôi là gì, hòa đồng xuất hiện.

Giáo dục của chúng ta, môi trường sống của chúng ta, toàn bộ nền văn hoá của chúng ta quả quyết rằng chúng ta phải trở thành một điều gì đó. Những triết thuyết của chúng ta, những tôn giáo và những quyển sách thiêng liêng của chúng ta, tất cả đều nói như vậy. Nhưng bây giờ tôi hiểu rằng chính cái qui trình trở thành một cái gì đó ám chỉ sự ganh tị, mà có nghĩa rằng tôi không thỏa mãn với cái gì tôi là; và tôi muốn hiểu rõ tôi là gì, tôi muốn tìm được tại sao tôi luôn luôn so sánh mình với người khác, cố gắng trở thành một cái gì đó; và trong hiểu rõ tôi là gì không còn nhu cầu kỷ luật nữa. Trong tiến hành hiểu rõ đó, hòa đồng hiện hữu. Mâu thuẫn trong tôi nhường lối cho hiểu rõ về chính tôi, và đáp lại việc này mang lại một hành động mà là hòa đồng, nguyên vẹn, tổng thể.

Người hỏi: Năng lượng là gì?

Krishnamurti: Có năng lượng thuộc máy móc, năng lượng được sinh ra bởi những động cơ đốt cháy bên trong, bởi hơi nước hay bởi điện lực. Có năng lượng ở trong một cái cây, tạo ra nhựa chảy toàn cái cây, sinh ra chiếc lá. Có năng lượng dùng suy nghĩ rất rõ ràng, năng lượng dành cho yêu thương, năng lượng để cảm hận, năng lượng của một nhà độc tài, năng lượng để trục lợi con người nhân danh Chúa, nhân danh những vị Thầy, nhân danh một quốc gia. Đây là mọi hình thái của năng lượng.

Bây giờ, năng lượng như năng lượng điện, ánh sáng, hạt nhân và vân vân – tất cả những hình thức của năng lượng đều tốt trong chính chúng nó, phải vậy không? Nhưng năng lượng của cái trí mà sử dụng chúng cho những mục đích hung hăng và tàn bạo, để thu được một cái gì đó cho chính nó – năng lượng như thế đó luôn luôn xấu xa trong mọi hoàn cảnh. Người đứng đầu của bất kỳ xã hội, nhà thờ hay tổ chức tôn giáo nào sử dụng năng lượng để gây áp lực vào những người khác là một con người xấu xa, bởi vì anh ta đang kiểm soát, đang định hình, đang hướng dẫn những người khác mà không biết chính anh ta đang đi đâu. Điều này không chỉ đúng cho những tổ chức to lớn, nhưng còn cho những tổ chức nhỏ bé khắp thế giới. Cái khoảnh khắc một con người được rõ ràng, không rối loạn, anh ta ngừng là người lãnh đạo và vì vậy anh ta không có năng lượng, quyền hành.

Vì vậy rất quan trọng phải hiểu rõ tại sao cái trí con người cần năng lượng để áp đặt quyền hành vào những người khác. Cha mẹ có quyền hành với con cái của họ, người vợ với người chồng, hay người chồng với người vợ. Bắt đầu trong một gia đình nhỏ, điều xấu xa lan rộng cho đến khi nó trở thành sự độc tài chuyên chế của những chính phủ, của những người lãnh đạo chính trị và những người trung gian tôn giáo. Và liệu người ta có thể sống mà không còn thêm khát tìm kiếm cái năng lượng này, mà không muốn gây ảnh hưởng hay bóc lột người khác, mà không muốn có quyền hành cho chính mình, cho một nhóm người hay một quốc gia, hay cho một vị thầy, một vị thánh? Tất cả những hình thức như thế của năng lượng đều hủy diệt, chúng mang lại đau khổ cho con người. Trái lại, khi hoàn toàn tốt lành, khi ân cần, khi yêu thương – đó là một sự việc lạ lùng, nó có ảnh hưởng không thời gian riêng của nó. Tình yêu là sự vĩnh hằng riêng của nó, và nơi nào có tình yêu không còn năng lượng xấu xa.

Người hỏi: Tại sao chúng ta tìm kiếm sự nổi tiếng?

Krishnamurti: Bạn không bao giờ nghĩ về điều đó hay sao? Chúng ta muốn nổi tiếng như một văn sĩ, như một thi sĩ, như một họa sĩ, như một chính trị gia, như một ca sĩ, hay là người nào bạn thích. Tại sao vậy? Bởi vì chúng ta không thực sự yêu thương cái gì chúng ta đang làm. Nếu bạn yêu ca hát, yêu vẽ, hay viết những bài thơ – nếu bạn thực sự yêu nó – bạn không bận tâm với việc bạn có nổi tiếng hay không? Muốn nổi tiếng là giả tạo, hời hợt, tầm thường, ngu xuẩn, nó không có ý nghĩa gì cả; nhưng bởi vì chúng ta không yêu thương cái gì chúng ta đang làm, chúng ta muốn làm phong phú chính mình bằng sự nổi tiếng. Giáo dục hiện nay của chúng ta bị hư hỏng bởi vì nó dạy chúng ta yêu thương sự thành công nhưng không yêu thương cái gì chúng ta đang làm. Kết quả đã trở nên quan trọng hơn hành động.

Bạn biết không, che dấu tài năng, thông minh của bạn vì khiêm tốn, sống không là ai cả, yêu quý cái gì bạn đang làm và không phô trương nó, là rất tốt lành. Sống tử tế, rộng lượng mà không một danh tính là rất tốt lành. Việc đó không làm cho bạn nổi tiếng, hình ảnh của bạn không được đăng trên báo chí. Những chính trị gia không gõ cửa nhà bạn. Bạn chỉ là một con người sáng tạo đang sống và không là ai cả, và trong đó có cả phong phú lẫn vẻ đẹp lớn lao.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 15

Cộng tác và chia sẻ

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chúng ta đang nói về quá nhiều sự việc, về nhiều vấn đề của cuộc sống, phải vậy không? Nhưng tôi tự hỏi không hiểu chúng ta có thực sự biết một vấn đề là gì không? Giải quyết những vấn đề trở nên khó khăn nếu chúng ta cho phép chúng mọc rễ trong cái trí. Cái trí tạo ra những vấn đề, và sau đó trở thành mảnh đất màu mỡ cho chúng mọc rễ; và ngay khi một vấn đề ăn sâu trong cái trí thì sẽ rất khó khăn khi nhổ bật nó lên. Điều gì cần thiết là chính cái trí phải thấy được vấn đề và không cho nó mảnh đất để tăng trưởng.

Một trong những vấn đề căn bản thế giới đang đối diện là vấn đề cộng tác. Từ ngữ “cộng tác” có nghĩa là gì? Cộng tác là làm những sự việc cùng nhau, xây dựng cùng nhau, cảm thấy cùng nhau, có một cái gì đó chung để cho chúng ta có thể làm việc cùng nhau một cách tự do. Nhưng người ta thường thường không cảm thấy cái khuynh hướng làm việc cùng nhau một cách tự nhiên, một cách dễ dàng, một cách vui vẻ; và vì vậy họ bị bắt buộc làm việc cùng nhau qua những thôi thúc khác hẳn: đe dọa, sợ hãi, trừng phạt, phần thưởng. Đây là thói quen thông thường khắp thế giới. Trong những chính phủ độc tài chuyên chế bạn bị cưỡng bách tàn nhẫn để làm việc cùng nhau; nếu bạn không “cộng tác” bạn bị xóa tên hay bị gửi vào một trại tập trung. Trong những quốc gia tạm gọi là có văn minh bạn bị thôi thúc làm việc cùng nhau qua khái niệm “quốc gia của tôi,” hay vì một học thuyết đã được tính toán rất cẩn thận và truyền bá rộng rãi để bạn chấp nhận nó; hay là bạn làm việc cùng nhau để thực hiện một kế hoạch mà một ai đó đã soạn thảo, một bản sơ đồ cho điều không tưởng.

Vì vậy, chính là kế hoạch, ý tưởng, uy quyền mới thôi thúc con người làm việc cùng nhau. Đây thông thường được gọi là cộng tác, và trong nó luôn luôn có ngụ ý của hình phạt hay là phần thưởng, mà có nghĩa rằng đằng sau sự “cộng tác” như thế có sợ hãi. Bạn luôn luôn làm việc vì một điều gì đó – vì quốc gia, vì vị vua, vì đảng phái, vì Chúa hay vì Thầy, vì hòa bình hay để tạo ra sự đổi mới này hay là đổi mới kia. Ý tưởng cộng tác của bạn là làm việc cùng nhau vì một kết quả đặc biệt. Bạn có một lý tưởng – xây dựng một ngôi trường hoàn hảo, hay bất kỳ cái gì bạn muốn – bạn làm việc cho nó, vì vậy bạn nói rằng sự cộng tác là cần thiết. Tất cả việc này ám chỉ uy quyền, phải vậy không? Luôn luôn có một người nào đó nghĩ rằng có một công việc đúng phải làm, và vì vậy bạn nói rằng, “chúng ta phải cộng tác thực hiện nó.”

Vì vậy, tôi không gọi những công việc đó là cộng tác gì cả. Đó không là cộng tác, nó là một hình thức của tham lam, một hình thức của sợ hãi, cưỡng bách. Đằng sau nó có sự đe dọa rằng nếu bạn không “cộng tác” chính phủ sẽ không công nhận bạn, hay là kế hoạch năm năm sẽ thất bại, hay là bạn sẽ bị gửi đến một trại tập trung, hay là quốc gia của bạn sẽ thua trong cuộc chiến tranh, hay là có lẽ bạn không được lên thiên đàng. Luôn luôn có một hình thức thôi thúc nào đó, và nơi nào có sự thôi thúc thì không có cộng tác thực sự.

Cộng tác thực sự cũng không có khi bạn và tôi làm việc cùng nhau chỉ bởi vì chúng ta đồng ý lẫn nhau để làm một công việc gì đó. Trong bất kỳ sự đồng ý nào như thế điều gì quan trọng là đang làm công việc đặc biệt đó, không phải làm việc cùng nhau. Bạn và tôi có lẽ đồng ý để xây dựng một cây cầu, hay làm một con đường, hay cùng nhau trồng vài cái cây, nhưng trong đồng ý đó luôn luôn có sự sợ hãi của không đồng ý, sợ hãi rằng có lẽ tôi không làm cái phần của tôi và để cho bạn làm tất cả mọi việc.

Vậy thì nó không là cộng tác khi chúng ta làm việc cùng nhau qua bất kỳ hình thức thôi thúc, hay là bởi đồng ý hoàn toàn, bởi vì đằng sau tất cả nỗ lực đó có ngụ ý kiếm được hay lẫn tránh một cái gì đó.

Đối với tôi, cộng tác hoàn toàn khác hẳn. Cộng tác là niềm vui của đang là và đang làm cùng nhau – không nhất thiết phải đang làm một công việc gì đó đặc biệt. Bạn hiểu rõ chứ? Các em nhỏ thông thường có một cảm thấy của đang là và đang làm cùng nhau. Bạn không nhận ra việc này hay sao? Các em cộng tác trong bất kỳ công việc nào. Không đặt ra câu hỏi đồng ý hay không đồng ý, phần thưởng hay là hình phạt; các em chỉ muốn giúp đỡ. Các em cộng tác theo bản năng, vì niềm vui đang là và đang làm cùng nhau. Nhưng những người lớn làm mất đi tinh thần thoải mái, tự nhiên của cộng tác này trong các em bằng cách nói rằng, “Nếu em làm việc này tôi sẽ cho em cái đó; nếu em không làm việc này tôi sẽ không cho em đi xem phim,” khi nói như vậy những người lớn đã tạo ra yếu tố hư hỏng.

Vì vậy cộng tác thực sự xảy ra, không phải chỉ có đồng ý thực hiện một đề án nào đó cùng với nhau, nhưng với niềm hân hoan cảm thấy trạng thái cùng nhau, nếu người ta có thể dùng từ ngữ đó; bởi vì trong cảm thấy đó không có sự cố chấp của ý tưởng cá nhân, quan điểm cá nhân.

Khi bạn biết cộng tác như thế, bạn sẽ biết khi nào không cộng tác, mà cũng quan trọng ngang bằng. Bạn hiểu không? Rất cần thiết cho tất cả chúng ta đánh thức được trong chính mình tinh thần cộng tác này, vì lúc đó nó không thuần túy còn là một kế hoạch hay đồng ý để thúc đẩy chúng ta làm việc cùng nhau, nhưng một cảm thấy lạ thường của trạng thái cùng nhau, ý thức hân hoan trong đang là và đang làm cùng nhau mà không có bất kỳ ý tưởng nào của phần thưởng hay trừng phạt. Điều đó rất quan trọng. Nhưng cũng quan trọng ngang bằng khi biết được lúc nào không cộng tác, bởi vì nếu chúng ta không thông minh có lẽ chúng ta sẽ cộng tác với những người không thông minh, với những vị lãnh đạo đầy tham vọng có những kế hoạch qui mô, những ý tưởng kỳ quặc, giống như Hitler và những nhà độc tài khác qua những thời đại. Vì vậy chúng ta phải biết khi nào không cộng tác; và chúng ta chỉ có thể biết điều này khi nào chúng ta biết được niềm hân hoan của cộng tác thực sự.

Đây là một câu hỏi rất quan trọng phải bàn luận cùng nhau, bởi vì khi được gợi ý rằng chúng ta làm việc cùng nhau, phản ứng ngay lập tức của bạn có thể là, “Vì mục đích gì? Chúng ta sẽ làm cùng nhau cho việc gì?” Nói cách khác, công việc sẽ được làm trở nên quan trọng hơn sự cảm thấy đang là và đang làm cùng nhau; và khi công việc sẽ được làm – cái kế hoạch, cái ý niệm, cái lý tưởng không tưởng – đảm trách sự quan trọng chính, vậy thì không còn cộng tác thực sự. Vậy thì nó chỉ là cái ý tưởng đang trói buộc chúng ta lại cùng nhau; và nếu một ý tưởng có thể trói buộc chúng ta cùng nhau, một ý tưởng khác có thể phân chia chúng ta. Vì vậy, điều gì phải lưu tâm là đánh thức được trong chính chúng ta tinh thần cộng tác này, cảm thấy hân hoan trong đang là và đang làm cùng nhau này, mà không có bất kỳ ý tưởng của phần thưởng hay trừng phạt. Hầu hết những người trẻ tuổi đều có cảm thấy hân hoan này một cách thoải mái, tự do, nếu nó không bị làm hư hỏng bởi những người lớn.

Người hỏi: Làm thế nào chúng ta có thể loại bỏ được những lo âu tinh thần của chúng ta nếu chúng ta không thể tránh được những tình huống gây ra chúng?

Krishnamurti: Vậy thì bạn phải đối diện với chúng, phải vậy không? Muốn loại bỏ lo âu thông thường bạn cố gắng tẩu thoát khỏi cái vấn đề; bạn đến đền chùa hay rạp chiếu bóng, bạn đọc một tờ tạp chí, mở máy thu thanh, hay tìm đến một dạng giải trí nào khác. Nhưng tẩu thoát không giải quyết được vấn đề, bởi vì khi bạn quay trở lại nó vẫn còn đó; vậy thì tại sao không đối diện ngay từ khi nó bắt đầu?

Bây giờ, lo âu là gì? Bạn lo lắng liệu rằng bạn sẽ đậu kỳ thi hay không, và bạn sợ hãi không đậu được; vì vậy bạn lo âu, trải qua những đêm không ngủ. Nếu bạn không đậu, cha mẹ bạn sẽ thất vọng; và cũng vậy bạn mong muốn được nói rằng, “Con đã thực hiện công việc đó, đã đậu những kỳ thi.” Bạn liên tục lo lắng ngay từ những ngày đi thi cho đến khi bạn biết kết quả. Bạn có thể tẩu thoát, chạy trốn khỏi cái tình huống này hay không? Thực sự ra, bạn không thể, phải không? Vì vậy bạn phải đối diện nó. Nhưng tại sao lại lo âu về nó? Bạn đã học, bạn đã cố gắng hết sức mình, và bạn sẽ đậu hay là rớt. Bạn càng lo âu về nó nhiều bao nhiêu thì bạn càng bị sợ hãi và căng thẳng nhiều bấy nhiêu, và bạn chẳng còn bao nhiêu khả năng suy nghĩ; và khi cái ngày đó đến bạn không thể viết được cái gì cả, bạn chỉ còn nhìn cái đồng hồ – đó là điều gì đã xảy ra cho tôi!

Khi cái trí miên man vô tận về một vấn đề và liên tục quan tâm đến nó, đó là điều gì chúng ta gọi là lo âu, phải vậy không? Bây giờ làm thế nào người ta loại bỏ được lo âu? Việc đầu tiên,

cái trí không được nhường một mảnh đất nào cho cái vấn đề bám rễ là điều quan trọng.

Bạn có biết cái trí là gì không? Những triết gia vĩ đại đã hao phí nhiều năm trong việc tìm hiểu bản chất của cái trí, và những quyển sách đã viết về nó; nhưng nếu người ta thực sự chú ý hoàn toàn vào nó, tôi nghĩ rằng sẽ rất đơn giản để tìm ra cái trí là gì. Bạn có khi nào quan sát cái trí riêng của bạn hay không? Tất cả những điều mà bạn đã học hỏi từ trước đến nay, ký ức về tất cả những trải nghiệm nhỏ xíu của bạn, những điều gì bạn được dạy bảo bởi cha mẹ của bạn, những giáo viên của bạn, những sự việc bạn đã đọc trong những quyển sách hay quan sát thế giới quanh bạn – tất cả những điều này là cái trí. Chính là cái trí mà quan sát, mà nhận thức rõ ràng, mà học hỏi, mà vun quén những điều tạm gọi là đức hạnh, mà truyền đạt những ý tưởng, mà có những ham muốn và sợ hãi. Cái trí không chỉ là những gì bạn nhìn thấy trên bề mặt, nhưng cũng còn cả những tầng sâu thẳm của tiềm thức mà trong đó che dấu những tham vọng chủng tộc, những động cơ, những thôi thúc, những xung đột. Tất cả những việc này là cái trí, mà được gọi là ý thức.

Bây giờ, cái trí muốn bận rộn với điều gì đó, giống như người mẹ đang lo âu về con cái của bà ta, hay người nội trợ về cái nhà bếp của bà ta, hay một chính trị gia về sự nổi tiếng cùng vị trí của ông ta trong nghị viện; và cái trí bận rộn không thể giải quyết được bất cứ vấn đề nào. Bạn hiểu rõ không? Chỉ có cái trí thanh thoi mới có thể trong sáng để hiểu rõ một vấn đề.

Hãy quan sát cái trí riêng của bạn và bạn sẽ thấy nó khuấy động làm sao đâu, luôn luôn bận rộn một điều gì đó: với điều gì ai đó đã nói ngày hôm qua, với điều gì bạn vừa học được, với điều gì bạn sắp sửa làm ngày mai, và vân vân. Nó không bao giờ ngừng bận rộn – mà không có nghĩa là một cái trí trì trệ, hay một loại trống rỗng tinh thần nào đó. Chừng nào nó còn bận rộn, dù rằng ở dạng cao nhất hay thấp nhất, cái trí còn nhỏ nhoi, tầm thường; và một cái trí tầm thường không bao giờ có thể giải quyết được bất kỳ vấn đề nào, nó chỉ có thể bận rộn với nó. Một vấn đề có lẽ to lớn như thế nào chẳng nữa, khi bận rộn với nó cái trí sẽ làm cho nó trở thành tầm thường. Chỉ một cái trí không bận rộn và vì vậy trong sáng có thể chặn đứng và giải quyết vấn đề.

Nhưng có một cái trí không bận rộn rất là khó khăn. Thỉnh thoảng khi bạn đang ngồi yên lặng cạnh một dòng sông, hay trong căn phòng của bạn, quan sát chính bạn và bạn sẽ thấy cái khoảng không gian liên tục mà chúng ta ý thức, mà chúng ta gọi là cái trí, bị nhồi nhét đầy những ý tưởng liên tục dồn vào nó. Chừng nào cái trí còn bị nhồi nhét, bị bận rộn với điều gì đó – dù rằng nó là một cái trí của người nội trợ hay của một nhà khoa học vĩ đại – nó vẫn còn nhỏ nhoi, tầm thường, và bất kỳ vấn đề nào nó gặp phải, nó không thể giải quyết được vấn đề đó. Trái lại một cái trí không bận rộn, có không gian, có thể giải quyết vấn đề và làm tan biến nó, bởi vì một cái trí như thế đó trong sáng, nó tiếp cận vấn đề mới mẻ lại, không phải dựa vào kho lưu trữ cũ kỹ của những ký ức và truyền thống riêng của nó.

Người hỏi: Làm thế nào chúng ta biết được chính chúng ta?

Krishnamurti: Bạn nhận biết được khuôn mặt của bạn vì bạn thường nhìn thấy nó được phản chiếu trong cái gương. Bây giờ, có một cái gương trong đó bạn có thể nhìn thấy chính bạn hoàn toàn – không phải khuôn mặt của bạn, nhưng tất cả điều gì bạn suy nghĩ, tất cả điều gì bạn cảm thấy, những động cơ thúc đẩy của bạn, những thương thức của bạn, những thôi thúc và những sợ hãi của bạn. Cái gương đó là cái gương của sự liên hệ: liên hệ giữa bạn và cha mẹ bạn, giữa bạn và những giáo viên của bạn, giữa bạn và dòng sông, cây cối, quả đất, giữa bạn và những tư tưởng của bạn. Sự liên hệ là một cái gương trong đó bạn có thể nhìn thấy chính bạn, không phải như bạn ao ước bạn là, nhưng như bạn là. Tôi có lẽ ao ước, khi nhìn vào một cái gương thông thường, rằng nó sẽ chiếu rọi cho tôi xinh đẹp, nhưng điều đó không xảy ra bởi vì cái gương phản ánh chính xác khuôn mặt của tôi như nó là và tôi không thể dối gạt chính tôi. Tương tự như vậy, tôi có thể nhìn thấy tôi chính xác như tôi là trong cái gương của sự liên hệ với những người khác của tôi. Tôi có thể quan sát cách tôi nói chuyện với mọi người: lễ phép với những người mà tôi nghĩ rằng họ có thể cho tôi một cái gì đó, và thô lỗ cộc cằn với những người mà không thể cho tôi cái gì cả. Tôi chú ý những người mà tôi sợ hãi. Tôi đứng dậy khi có người quan trọng đi vào, nhưng khi người hầu đi vào tôi không thêm lưu tâm. Vì vậy, bằng cách quan sát chính mình trong sự liên hệ, tôi đã phát hiện ra là tôi kính trọng mọi người một cách giả dối làm sao đâu, phải vậy không? Và tôi cũng có thể khám phá chính bản thân tôi như tôi là trong sự liên hệ của tôi với cây cối và chim chóc, với những ý tưởng và những quyển sách.

Bạn có lẽ có tất cả những bằng cấp văn hoá trên thế giới này, nhưng nếu bạn không hiểu rõ về chính mình thì bạn là người ngu xuẩn nhất. Hiểu rõ về chính mình là mục đích chính của mọi nền giáo dục. Nếu không hiểu rõ về chính mình, chỉ thu gom những dữ kiện hay ghi chú để bạn có thể đậu những kỳ thi là một cách tồn tại xuẩn ngốc. Bạn có thể trích dẫn kinh Bhagavad Gita, kinh Upanishads, kinh Koran và kinh Bible, nhưng nếu bạn không hiểu rõ về chính mình bạn chỉ giống như một con vẹt đang lặp lại những từ ngữ. Trái lại, khoảnh khắc bạn bắt đầu hiểu rõ về chính mình, dù nhỏ nhoi chừng nào, đã có sẵn khởi đầu một tiến hành lạ lùng của sáng tạo. Nó là sự khám phá khi đột nhiên thấy chính bạn như bạn thực sự là: tham lam, cãi cò, giận dữ, ganh tị, ngu xuẩn. Nhìn thấy được sự kiện mà không cố gắng thay đổi nó, chỉ nhìn thấy chính xác bạn là gì là một sự bộc lộ kinh ngạc. Từ đó bạn có thể đi sâu hơn và sâu hơn, vô hạn, bởi vì không có kết thúc cho hiểu rõ về chính mình. Qua hiểu rõ về chính mình bạn bắt đầu tìm được Chúa là gì, sự thật là gì, cái trạng thái đó mà không thời gian là gì. Giáo viên của bạn có thể chuyển cho bạn kiến thức anh ấy đã nhận được từ giáo viên của anh ấy, và bạn có lẽ làm bài tốt trong những kỳ thi, có được mảnh bằng và tất cả những việc còn lại của nó; nhưng, nếu không hiểu rõ về chính mình như bạn nhận biết khuôn mặt riêng của bạn trong gương, tất cả những hiểu biết còn lại không có nghĩa lý gì cả. Người có học thức nếu không hiểu rõ về chính họ thì thực sự không thông minh gì cả; họ không biết suy nghĩ là gì, cuộc sống là gì. Đó là lý do rất quan trọng tại sao người giáo dục phải được giáo dục trong ý nghĩa thực sự của từ ngữ đó, mà có nghĩa rằng anh ta phải hiểu rõ những vận hành của cái trí và tâm hồn riêng của anh ta, nhìn thấy được chính anh ta chính xác như anh ta là trong cái gương của sự liên hệ. Hiểu về rõ về chính mình là khởi đầu của thông minh. Trong hiểu rõ về chính mình là toàn thể vũ trụ; nó ôm gọn tất cả những đấu tranh của con người.

Người hỏi: Chúng ta có thể hiểu rõ về chính chúng ta mà không cần một người tạo hứng khởi hay sao?

Krishnamurti: Muốn hiểu rõ về chính mình bạn phải có một người gây cảm hứng, một ai đó thúc giục, kích thích, giúp đỡ bạn hay sao? Hãy lắng nghe câu hỏi rất cẩn thận và bạn sẽ khám phá ra câu trả lời thực sự. Bạn biết không, một nửa của vấn đề được giải quyết nếu bạn tìm hiểu nó, phải vậy không? Nhưng bạn không thể tìm hiểu vấn đề trọn vẹn nếu cái trí của bạn ngập tràn sự hăm hở tìm ra câu trả lời.

Câu hỏi là: với mục đích có được hiểu rõ về chính mình, chúng ta không cần một người nào tạo hứng khởi hay sao?

Bây giờ, nếu bạn phải có một vị đạo sư, một ai đó tạo hứng khởi bạn, khuyến khích bạn, dạy bảo rằng bạn đang làm tốt, nó có nghĩa rằng bạn đang lệ thuộc vào người đó, và rõ ràng bạn sẽ bị lạc lõng khi ông ấy đi khỏi một ngày nào đó. Cái khoảnh khắc bạn lệ thuộc vào một người hay một ý tưởng cho sự hứng khởi chắc chắn là có sợ hãi, vì vậy nó không là sự hứng khởi trung thực. Trái lại, nếu bạn nhìn ngắm một xác chết đang được khiêng đi, hay là quan sát hai con người đang cãi cò, điều đó không làm bạn suy nghĩ hay sao? Khi bạn thấy một ai đó rất tham vọng, hay là quan sát cách bạn cúi rạp người xuống chân vị thống đốc khi ông ấy đi vào, điều đó không làm cho bạn ngẫm nghĩ hay sao? Vì vậy có hứng khởi trong mọi thứ, từ chiếc lá đang rơi hay là cái chết của con chim đến cách cư xử riêng của con người. Nếu bạn nhìn ngắm tất cả những việc này bạn luôn luôn đang học hỏi; nhưng nếu bạn nhờ vào một người nào đó để là giáo viên của bạn, vậy thì bạn đã lạc lõng và người đó trở thành cơn ác mộng của bạn. Đó là lý do tại sao rất quan trọng khi không tuân phục người nào, khi không có một giáo viên đặc biệt nào, nhưng tự mình học hỏi từ dòng sông, những bông hoa, cây cối, từ người phụ nữ đang vác một bó nặng, từ những thành viên của gia đình bạn và từ những tư tưởng riêng của bạn. Đây là sự giáo dục mà không ai có thể dạy cho bạn ngoại trừ chính bạn, và đó là vẻ đẹp của nó. Nó đòi hỏi sự canh chừng liên tục, một cái trí tìm hiểu liên tục. Bạn phải học hỏi bằng quan sát, bằng đấu tranh, bằng hạnh phúc và đau buồn.

Người hỏi: Với tất cả những mâu thuẫn trong chính người ta, làm thế nào có thể đang là và đang làm cùng một lúc được?

Krishnamurti: Bạn có biết tự mâu thuẫn là gì không? Nếu tôi muốn làm một sự việc đặc biệt trong cuộc sống và cùng lúc lại muốn làm hài lòng cha mẹ tôi, mà muốn tôi làm cái gì khác, tôi có trong mình một xung đột, một mâu thuẫn. Bây giờ, làm thế nào tôi giải quyết được nó đây? Nếu tôi không thể giải quyết được mâu thuẫn này trong chính tôi, thì hiển nhiên không có sự

hoà hợp của đang là và đang làm. Vì vậy việc đầu tiên là phải được tự do khỏi sự mâu thuẫn tự tạo.

Giả sử bạn muốn học hội họa bởi vì vẽ là niềm vui của cuộc sống bạn, và người cha bảo rằng bạn phải trở thành một luật sư hay là một người kinh doanh, nếu không ông ta sẽ ngừng trợ cấp cho công việc ăn uống học hành của bạn; vậy thì có một mâu thuẫn trong bạn, phải vậy không? Bây giờ làm thế nào bạn xóa đi mâu thuẫn bên trong đó, để được tự do khỏi tranh đấu và đau khổ của nó? Chừng nào bạn còn vướng mắc trong mâu thuẫn tự tạo bạn không thể nào suy nghĩ; vì vậy bạn phải xóa bỏ mâu thuẫn, bạn phải làm một việc này hay việc khác. Nó sẽ là việc nào? Bạn sẽ nhượng bộ người cha của bạn phải không? Nếu bạn vâng lời người cha, điều đó có nghĩa rằng bạn phải gạt đi niềm vui của bạn, bạn phải gắn kết với một công việc mà bạn không yêu thích; và liệu rằng điều đó có giải quyết được mâu thuẫn hay không? Trái lại, nếu bạn chống cự lại người cha, nếu bạn nói rằng, “Xin lỗi con không lưu tâm, dù con phải đi ăn mày, chết đói, con sẽ vẽ,” vậy thì không có xung đột; vậy thì đang là và đang làm là cùng lúc, bởi vì bạn biết bạn muốn làm gì và bạn làm nó bằng toàn thân tâm của bạn. Nhưng nếu bạn trở thành một luật sư hay một người kinh doanh và bên trong bạn lại đang nóng bỏng ý tưởng là một họa sĩ, vậy thì suốt cuộc đời bạn sẽ là con người u sầu, dờ dẩn, sống trong hành hạ, trong thất vọng, trong đau khổ, bị hủy hoại và hủy hoại những người khác.

Đây là một vấn đề rất quan trọng bạn cần suy nghĩ ra, bởi vì khi bạn lớn lên cha mẹ sẽ muốn bạn làm những công việc nào đó, và nếu trong chính bạn không rõ ràng về công việc bạn thực sự muốn làm, bạn sẽ bị dẫn dắt như một con cừu đến tay người đồ tể. Nhưng nếu bạn tìm được công việc gì bạn yêu thích làm và dành toàn bộ cuộc sống của bạn cho nó, vậy thì không còn mâu thuẫn, và trong trạng thái đó toàn thân tâm bạn là đang làm của bạn.

Người hỏi: Vì quan tâm đến công việc chúng ta thích làm, liệu rằng chúng ta có quên bốn phận với cha mẹ hay không?

Krishnamurti: Bạn có ý gì khi dùng từ ngữ “bốn phận” lạ lùng đó? Bốn phận với ai? Với cha mẹ bạn, với chính phủ, với xã hội phải không? Nếu cha mẹ của bạn bảo rằng đó là bốn phận của bạn để trở thành một luật sư và ủng hộ nó, nhưng bạn thật sự lại muốn trở thành một khắc sĩ, bạn sẽ làm gì đây? Ở Ấn độ là một khắc sĩ được an toàn và được kính trọng, vì vậy người cha của bạn có lẽ đồng ý. Khi bạn mặc vào một cái áo thầy tu bạn đã trở thành một con người vĩ đại, và người cha của bạn có thể đổi chác nó. Nhưng nếu bạn muốn làm việc bằng đôi tay của bạn, nếu bạn muốn là một người thợ mộc bình thường hay là một người nặn những đồ vật xinh đẹp bằng đất sét, vậy thì bốn phận của bạn ở đâu? Ai có thể bảo cho bạn? Bộ bạn không cần suy nghĩ rất cẩn thận cho chính mình, nhìn thấy mọi hàm ý có liên quan đến bốn phận, để cho bạn có thể nói rằng, “Công việc này phù hợp với tôi và tôi sẽ kiên trì theo đuổi nó dù rằng cha mẹ tôi có đồng ý hay không?” Không chỉ thỏa hiệp với công việc gì cha mẹ và xã hội muốn bạn làm, nhưng thực sự tìm được những hàm ý của bốn phận; nhìn thấy rất rõ ràng công việc gì là đúng và theo đuổi nó suốt cuộc đời, dù rằng nó có thể tạo ra đói khát, đau khổ, chết chóc – để làm điều đó đòi hỏi nhiều thông minh, trực nhận, thấu triệt, và cũng nhiều tình yêu. Bạn thấy không, nếu bạn ủng hộ cha mẹ chỉ vì bạn nghĩ đó là bốn phận của bạn, vậy thì ủng hộ của bạn là một sự việc chợ búa, không có một ý nghĩa sâu xa nào, bởi vì trong nó không có tình yêu.

Người hỏi: Dù có lẽ tôi ao ước là một kỹ sư, nếu cha tôi phản kháng và không muốn giúp đỡ tôi, làm thế nào tôi có thể học ngành kỹ sư được.

Krishnamurti: Nếu bạn quả quyết muốn là một kỹ sư ngay cả khi người cha đuổi bạn ra khỏi nhà, bạn có ý nói rằng bạn sẽ không tìm được phương cách và phương tiện để học ngành kỹ sư chứ gì? Bạn sẽ đi ăn xin, nhờ vả bạn bè. Thưa bạn, cuộc sống rất lạ lùng. Cái khoảnh khắc bạn rất rõ ràng về công việc gì bạn muốn làm, mọi việc xảy ra. Cuộc sống mang lại sự trợ giúp cho bạn – một người bạn, một người họ hàng, một người giáo viên, một người bà, một người nào đó sẽ giúp bạn. Nhưng nếu bạn sợ cố gắng bởi vì người cha có lẽ đuổi bạn ra khỏi nhà, vậy thì bạn đã lạc đường rồi. Cuộc sống không bao giờ trợ giúp cho những người chỉ nhượng bộ đến đòi hỏi nào đó vì sợ hãi. Nhưng nếu bạn nói rằng, “Đây thực sự là công việc gì tôi muốn làm và tôi sẽ theo đuổi nó,” vậy thì bạn sẽ phát hiện rằng một điều gì đó kỳ diệu đang xảy ra. Bạn có lẽ phải đói khát, tranh đấu để vượt qua, nhưng bạn sẽ là một con người xứng đáng, không chỉ là một bản sao, và đó là điều kỳ diệu của nó.

Bạn thấy không, hầu hết chúng ta đều sợ hãi đứng một mình; và tôi biết đây là điều khó

khẩn cực kỳ cho các bạn còn trẻ tuổi, bởi vì không có sự tự do về kinh tế trong quốc gia này như ở nước Mỹ hay Châu Âu. Ở đây quốc gia dư thừa dân số, vì vậy mọi người đều đầu hàng. Bạn nói rằng, “Chuyện gì sẽ xảy ra cho tôi?” Nhưng nếu bạn kiên quyết, bạn sẽ thấy rằng một sự việc nào đó hay một ai đó sẽ giúp đỡ bạn. Khi bạn thực sự phản kháng lại sự đòi hỏi tầm thường, vậy thì bạn là một cá nhân và cuộc sống trợ giúp bạn.

Bạn biết không, trong sinh học có một hiện tượng được gọi là sự biến dị, một tình trạng lệch hướng đột ngột và tự phát triển từ một chủng loại. Nếu bạn có một ngôi vườn và đã ươm trồng một loại hoa đặc biệt, một buổi sáng nào đó bạn có lẽ tìm ra rằng một bông hoa nào đó hoàn toàn khác lạ với loại hoa đó. Cái bông hoa khác lạ đó được gọi là biến dị. Vì khác nên nó nổi bật, và người làm vườn đặc biệt quan tâm đến nó. Và cuộc sống giống như thế đó. Cái khoảnh khắc bạn mạo hiểm đi ra ngoài, điều gì đó xảy ra trong bạn và quanh bạn. Cuộc sống trợ giúp bạn trong muôn vàn hình thức. Bạn có lẽ không thích cái hình thức nó trợ giúp bạn – nó có thể là đau khổ, chiến tranh, đói khát – nhưng khi bạn rời bỏ cuộc sống, mọi thứ bắt đầu xảy ra. Nhưng bạn thấy không, chúng ta không muốn rời bỏ cuộc sống, chúng ta muốn chơi một trò chơi an toàn; và những người chơi một trò chơi an toàn cũng chết rất an toàn. Không phải vậy sao?

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 16

Làm mới mẽ cái trí

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Vào một buổi sáng tôi thấy một xác chết đang được mang đi thiêu. Nó được gói trong tấm vải màu tím đỏ rực rỡ và nó đang đưa theo đà lắc lư của bốn người đang khiêng nó. Tôi tự hỏi xác chết tạo ra ấn tượng gì cho một con người. Bạn không thắc mắc tại sao có sự thoái hóa này à? Bạn mua một chiếc xe nhãn hiệu mới, và trong một vài năm nó hao mòn. Thân thể cũng hao mòn; nhưng bộ bạn không suy xét thêm một chút nữa để hiểu rõ vì lý do nào cái trí bị thoái hoá hay sao? Chẳng chóng thì chầy có cái chết của thân thể, nhưng hầu hết chúng ta đều có cái trí không còn sinh khí nữa. Sự thoái hoá đã xảy ra rồi; và tại sao cái trí lại bị thoái hoá? Thân thể bị thoái hoá vì chúng ta liên tục sử dụng nó và các cơ quan vật chất kiệt quệ. Bệnh tật, tai nạn, tuổi già, dinh dưỡng không phù hợp, di truyền kém – đây là những yếu tố gây ra sự thoái hoá và cái chết của thân thể. Nhưng tại sao cái trí phải thoái hoá, trở nên già nua, nặng nề, đờ đẫn?

Khi bạn trông thấy một xác chết, bạn có khi nào thắc mắc về việc này hay không? Mặc dù thân thể của chúng ta phải chết, tại sao cái trí lại luôn luôn thoái hoá? Câu hỏi này không bao giờ có trong bạn hay sao? Vì sao cái trí phải thoái hoá – chúng ta nhìn thấy việc này không chỉ nơi những người già, mà còn nơi những người trẻ tuổi. Chúng ta nhìn thấy nơi những người trẻ tuổi cái trí đang trở nên đờ đẫn, nặng nề, không nhạy cảm như thế nào; và nếu chúng ta có thể tìm ra tại sao cái trí lại thoái hoá, vậy thì chúng ta có lẽ sẽ khám phá ra một điều gì đó thực sự không bị hủy hoại. Chúng ta có lẽ hiểu rõ cái gì là cuộc sống vĩnh hằng, cuộc sống không kết thúc, không thuộc về thời gian, cuộc sống không bị phân rã, không bị thối rữa giống như cái thân thể được mang đến nơi hỏa táng, được thiêu cháy và tro tàn được quẳng vào dòng sông.

Bây giờ, tại sao cái trí lại thoái hoá? Bạn có khi nào suy nghĩ về nó hay không? Vì còn rất trẻ – và nếu bạn không bị làm cho đờ đẫn bởi xã hội, bởi cha mẹ bạn, bởi những hoàn cảnh sống – bạn có một cái trí trong sáng, tò mò, hăng hái. Bạn muốn biết tại sao các vì sao tồn tại, tại sao chim chóc lại chết, tại sao những chiếc lá lại rơi, tại sao chiếc máy bay phản lực lại bay được; bạn muốn biết quá nhiều việc. Nhưng sự thôi thúc mãnh liệt để tìm hiểu, để tìm được, chẳng mấy chốc đã bị bóp nghẹt, phải vậy không? Nó bị bóp nghẹt bởi sợ hãi, bởi gánh nặng của truyền thống, bởi không có khả năng riêng của chúng ta để đối diện cái sự kiện lạ lùng này được gọi là cuộc sống. Bộ bạn không thấy sự háo hức của bạn bị hủy hoại mau lẹ dường nào

bởi một lời nói mỉa mai, bởi một cử chỉ khinh miệt, bởi sự sợ hãi về một kỳ thi hay bởi sự đe dọa của một người cha hoặc người mẹ – mà có nghĩa rằng tánh nhạy cảm đang bị mất dần đi và cái trí bị làm cho mờ dần, hay sao?

Một nguyên nhân nữa của sự mờ dần là bắt chước. Bạn bị ép buộc phải bắt chước bởi truyền thống. Gánh nặng của quá khứ thúc đẩy bạn tuân phục, vẽ ra một con đường, và qua sự tuân phục cái trí cảm thấy an toàn, bảo đảm; nó tự thiết lập chính nó trong một khe rãnh được bôi dầu trơn để cho nó có thể chạy êm ả mà không bị xáo trộn, mà không một thoáng ngờ vực. Hãy quan sát những người lớn tuổi chung quanh và bạn sẽ nhận thấy rằng cái trí của họ không muốn bị quấy rầy. Họ muốn an bình, mặc dù nó là an bình của cái chết; nhưng an bình thực sự là một cái gì đó hoàn toàn khác hẳn.

Khi cái trí tự thiết lập chính nó trong một khe rãnh, trong một khuôn mẫu, bạn không nhận thấy rằng nó luôn luôn bị thôi thúc bởi ham muốn được an toàn hay sao? Đó là lý do tại sao nó tuân theo một lý tưởng, một mẫu mực, một vị đạo sư. Nó muốn được an toàn, không bị quấy rầy, vì vậy nó bắt chước. Khi bạn đọc trong những quyển sách sử về những vị lãnh đạo, những vị thánh, những chiến binh vĩ đại, bạn không phát hiện rằng chính bạn muốn bắt chước họ hay sao? Không phải rằng không có những người vĩ đại trong thế giới; nhưng cái bản năng muốn bắt chước những người vĩ đại, cố gắng trở thành giống họ, và nó là một trong những nhân tố của thoái hóa bởi vì lúc đó cái trí bố trí chính nó trong một cái khuôn.

Hơn nữa, xã hội không muốn những cá nhân tỉnh táo, lạnh lẽo, cách mạng, bởi vì những cá nhân như thế đó sẽ không phù hợp vào khuôn mẫu xã hội đã được thiết lập và họ có lẽ phá vỡ khuôn mẫu đó. Đó là lý do tại sao xã hội tìm kiếm để giam giữ cái trí của bạn trong khuôn mẫu của nó, và đó là lý do tại sao cái tam gọi là nền giáo dục của bạn lại khuyến khích bạn bắt chước, tuân theo, qui phục.

Bây giờ, liệu cái trí có thể ngừng bắt chước hay không? Đó là, liệu nó có thể ngừng hình thành những thói quen hay không? Và liệu rằng cái trí bị kẹt trong thói quen, có thể được tự do khỏi thói quen hay không?

Cái trí là kết quả của thói quen, phải vậy không? Nó là kết quả của truyền thống, kết quả của thời gian – thời gian là sự lặp lại, một tiếp tục của quá khứ. Và liệu rằng cái trí, cái trí của bạn, có thể ngừng suy nghĩ dựa vào cái gì đã là – và dựa vào cái gì sẽ là, mà thực sự chỉ là một chiều rơi của cái gì đã là hay không? Liệu rằng cái trí của bạn có thể được tự do khỏi những thói quen và khỏi việc tạo ra những thói quen hay không? Nếu bạn tìm hiểu vấn đề này rất sâu sắc bạn sẽ phát hiện rằng cái trí có thể làm được; và khi cái trí làm mới mẻ chính nó mà không hình thành những khuôn mẫu mới, những thói quen mới, mà không rơi lại cái khe rãnh của bắt chước, vậy thì nó vẫn còn trong sáng, trẻ trung, hồn nhiên, và vì vậy có khả năng hiểu biết rõ ràng vô tận.

Vì với một cái trí như thế không có chết bởi vì không còn cái qui trình tích lũy nữa. Chính do cái qui trình tích lũy mới tạo ra thói quen, bắt chước, và với cái trí tích lũy thì có thoái hóa, chết. Nhưng một cái trí không đang tích lũy, không đang thu lượm, đang chết đi mỗi ngày, mỗi phút – với cái trí như thế không có cái chết. Nó ở trong một trạng thái của không gian vô hạn.

Vì vậy cái trí phải chết đi mọi sự việc nó đã thu lượm – mọi thói quen, những đức hạnh bắt chước, tất cả những sự việc nó đã lệ thuộc bởi vì ý thức an toàn của nó. Vậy thì nó không còn bị vướng trong cái mạng lưới suy nghĩ riêng của nó. Khi chết đi quá khứ từ khoảnh khắc này sang khoảnh khắc khác, cái trí được làm trong sáng lại, vì vậy nó không bao giờ có thể thoái hóa hay bị vận hành trong chuyển động của sự tối tăm.

Người hỏi: Làm thế nào chúng tôi có thể thực hiện điều gì ông đang chỉ bảo chúng tôi?

Krishnamurti: Bạn nghe một điều gì đó mà bạn suy nghĩ là đúng và bạn muốn thực hiện nó trong cuộc sống hàng ngày của bạn; vì vậy có một khoảng trống giữa điều gì bạn suy nghĩ và điều gì bạn làm, phải vậy không? Bạn suy nghĩ một sự việc, và bạn đang làm một sự việc gì khác. Nhưng bạn muốn thực hiện điều gì bạn suy nghĩ, vì vậy có cái khoảng trống này giữa hành động và tư tưởng; và sau đó bạn hỏi làm thế nào để lấp được khoảng trống này, làm thế nào để kết nối sự suy nghĩ của bạn đến hành động của bạn.

Bây giờ khi bạn muốn làm một cái gì đó rất nhiều, bạn làm nó, phải vậy không? Khi bạn muốn đi chơi cricket, hay làm một cái gì khác mà bạn thực sự thích thú, bạn tìm được những phương cách và những phương tiện để thực hiện nó; bạn không bao giờ hỏi làm thế nào để thực hiện. Bạn làm nó bởi vì bạn hăm hở, bởi vì toàn thân tâm của bạn, cái trí của bạn và trái

tim của bạn đều ở trong nó.

Nhưng trong cái vấn đề khác lạ và mới mẻ này bạn đã trở nên rất tinh ranh, bạn nghĩ một sự việc và làm một sự việc khác. Bạn nói rằng, “Đó là một ý tưởng kiệt xuất và theo trí năng tôi chấp thuận, nhưng tôi không biết làm nó như thế nào, vì vậy làm ơn chỉ bảo cho tôi cách thực hiện” – mà có nghĩa rằng bạn không muốn làm gì cả. Điều gì bạn thực sự muốn là trì hoãn hành động, bởi vì bạn thích hơi hơi ganh tị, hay là bất kỳ điều gì khác. Bạn nói rằng, “Mọi người khác đều ganh tị, vậy tại sao tôi lại không?”, và bạn chỉ tiếp tục như trước kia. Nhưng nếu bạn thực sự không muốn ganh tị và bạn nhận thấy sự thật của ganh tị như bạn nhận thấy sự thật của con rắn hổ mang, vậy thì bạn ngừng ganh tị và đó là sự kết thúc của nó; bạn không bao giờ hỏi làm thế nào để được tự do khỏi ganh tị.

Vì vậy điều quan trọng là nhìn thấy được sự thật của điều gì đó, và không hỏi làm thế nào để thực hiện được nó – mà thật sự có nghĩa rằng bạn không nhìn thấy sự thật của nó. Khi bạn gặp con rắn hổ mang trên đường bạn không hỏi rằng, “Tôi sẽ phải làm gì đây?” Bạn hiểu rất rõ sự nguy hiểm của con rắn hổ mang và tránh xa nó. Nhưng bạn không bao giờ thực sự tìm hiểu tất cả những ngụ ý của ganh tị; không một ai đã giải thích cho bạn về nó, tìm hiểu nó rất sâu sắc cùng với bạn. Bạn đã được dạy bảo rằng bạn không được ganh tị, nhưng bạn không bao giờ nhìn vào bản chất của ganh tị; bạn không bao giờ quan sát làm thế nào xã hội và tất cả những tôn giáo có tổ chức xây dựng trên nó, trên sự ham muốn để trở thành một điều gì đó. Nhưng cái khoảnh khắc bạn tìm hiểu ganh tị và thực sự nhìn thấy được sự thật của nó, ganh tị không còn nữa.

Khi hỏi rằng, “Tôi sẽ thực hiện nó bằng cách nào đây?” là một câu hỏi thiếu suy nghĩ, bởi vì khi bạn thực sự thích thú làm cái gì đó mà bạn không biết cách làm, bạn cứ làm và chẳng mấy chốc bạn bắt đầu tìm ra. Nếu bạn chỉ ngồi ngả người ra và nói rằng, “Làm ơn hãy bảo cho tôi một phương cách thực tế để loại bỏ tham lam,” bạn sẽ tiếp tục tham lam. Nhưng nếu bạn tìm hiểu tham lam bằng một cái trí tỉnh táo, không có mọi thành kiến, và nếu bạn dành toàn bộ thân tâm của bạn cho nó, bạn sẽ khám phá cho chính bạn sự thật của tham lam; và chính sự thật đó làm tự do bạn, không phải là tìm kiếm một phương pháp để được tự do khỏi tham lam.

Người hỏi: Tại sao những ham muốn của chúng ta không bao giờ được thực hiện trọn vẹn? Tại sao luôn luôn có những trở lực ngăn cản chúng ta không làm điều gì hoàn toàn như chúng ta ao ước?

Krishnamurti: Nếu ham muốn làm một điều gì đó của bạn là trọn vẹn, nếu toàn bộ thân tâm của bạn ở trong nó mà không tìm kiếm một kết quả, mà không mong muốn để thành tựu – mà có nghĩa rằng không có sợ hãi – vậy thì không có trở lực. Có một trở lực, một mâu thuẫn chỉ khi nào ham muốn của bạn không trọn vẹn, vỡ vụn: bạn muốn làm một cái gì đó và cùng lúc bạn lại sợ hãi làm nó, hay là bạn ngập ngừng muốn làm một việc khác. Ngoài ra, bạn có thể hoàn toàn nhận thức được những ham muốn của bạn hay chưa? Bạn có hiểu không? Tôi sẽ giải thích.

Xã hội, là sự liên hệ tập thể giữa con người và con người, không muốn bạn có được một ham muốn trọn vẹn, bởi vì nếu bạn như thế bạn sẽ là một phiền toái, một hiểm họa cho xã hội. Bạn được cho phép có những ham muốn được tôn trọng giống như là tham vọng, ganh tị – mà coi như hoàn hảo rồi. Được cấu thành bởi những con người ganh tị, tham vọng, tin tưởng và bắt chước, xã hội hoan nghênh ganh tị, tham vọng, tin tưởng và bắt chước, mặc dù đây là tất cả những những bộc lộ của sợ hãi. Chừng nào những ham muốn của bạn còn phù hợp vào cái khuôn mẫu được thiết lập, bạn là một công dân được kính trọng. Nhưng ngay lúc bạn có một ham muốn trọn vẹn, mà không thuộc về cái khuôn mẫu, bạn trở thành một hiểm họa; vì vậy xã hội luôn luôn canh chừng để ngăn cản bạn không có một ham muốn trọn vẹn, một ham muốn mà sẽ là sự biểu lộ của toàn thân tâm bạn và vì vậy tạo ra một hành động cách mạng.

Hành động của đang là hoàn toàn khác hẳn hành động của đang trở thành. Hành động của đang là có tánh cách mạng đến độ xã hội khước từ nó và chỉ quan tâm duy nhất vào hành động của đang trở thành, mà được kính trọng bởi vì nó phù hợp vào khuôn mẫu. Nhưng bất kỳ ham muốn nào tự biểu lộ chính nó trong hành động của đang trở thành, là một hình thức của tham vọng, đều không có sự thành tựu. Chẳng chóng thì chầy nó sẽ bị phản đối, cản trở, thất vọng và chúng ta phản kháng sự thất vọng đó bằng những phương cách ranh mãnh.

Đây là một đề tài rất quan trọng phải tìm hiểu, bởi vì khi lớn lên bạn sẽ phát hiện rằng những ham muốn của bạn không bao giờ được toại nguyện thực sự. Trong toại nguyện ham

muốn đó luôn luôn có cái bóng của thất vọng, và trong tâm hồn của bạn không có một bài ca nhưng là tiếng khóc than. Ham muốn để trở thành – để trở thành một con người vĩ đại, một vị thánh vĩ đại, một cái này vĩ đại hay cái kia vĩ đại – không có kết thúc và vì vậy không có toại nguyện; đòi hỏi của nó luôn luôn vì “nhiều hơn,” và sự ham muốn như thế đó luôn luôn nuôi dưỡng thống khổ, sầu muộn, chiến tranh. Nhưng khi người ta được tự do khỏi tất cả những ham muốn để trở thành, có một trạng thái của đang là mà hành động của nó hoàn toàn khác hẳn. Nó là. Cái gì là không có thời gian. Nó không suy nghĩ dựa vào toại nguyện. Chính đang là của nó là toại nguyện của nó.

Người hỏi: Tôi nhận ra rằng tôi ngu dốt, nhưng những người khác nói rằng tôi thông minh. Điều gì nên tác động tôi: nhận thấy của tôi hay là nhận xét của họ?

Krishnamurti: Bây giờ hãy lắng nghe câu hỏi rất cẩn thận, rất yên lặng, đừng cố gắng tìm ra câu trả lời. Nếu bạn nói rằng tôi là một người thông minh, và tôi biết rất rõ rằng tôi ngu dốt, liệu cái điều bạn nói sẽ tác động tôi à? Nó sẽ tác động nếu tôi đang cố gắng để được thông minh, phải vậy không? Lúc đó tôi sẽ được hãnh diện, bị ảnh hưởng bởi lời khen của bạn. Nhưng nếu tôi nhận thấy rằng một con người ngu dốt không bao giờ có thể hết ngu dốt bằng cách cố gắng được thông minh, vậy thì chuyện gì xảy ra?

Chắc chắn, nếu tôi ngu dốt và tôi cố gắng được thông minh, tôi sẽ tiếp tục ngu dốt, bởi vì sự cố gắng để là hay để trở thành một điều gì đó là thành phần của sự ngu dốt. Một người ngu dốt có thể thu đạt những gọt dũa thích nghi của trạng thái thông minh, anh ta có lẽ đầu một vài kỳ thi, có một việc làm, nhưng bằng cách đó anh ta không bao giờ chấm dứt được sự ngu dốt. (Làm ơn hãy theo dõi việc này, nó không phải là câu nói bị quan.) Nhưng cái khoảnh khắc một người ý thức rằng anh ta dốt, ngu dốt, và thay vì cố gắng được thông minh anh ta bắt đầu tìm hiểu và hiểu rõ sự ngu dốt của anh ta – trong cái khoảnh khắc đó có động thái đánh thức thông minh.

Hãy coi thử sự tham lam. Bạn có biết tham lam là gì hay không? Nó là ăn nhiều thức ăn hơn bạn cần, muốn vượt trội những người khác tại những môn chơi, muốn có nhiều của cải hơn, một chiếc xe to lớn hơn xe của người khác. Sâu đó bạn nói rằng bạn không được tham lam, vì vậy bạn luyện tập không-tham lam – mà thực sự rất xuẩn ngốc, bởi vì tham lam không bao giờ có thể chấm dứt bằng cách cố gắng trở thành không-tham lam. Nhưng nếu bạn bắt đầu hiểu rõ tất cả những ngụ ý của tham lam, nếu bạn dành toàn bộ cái trí và tâm hồn của bạn để tìm ra sự thật của nó, vậy thì bạn được tự do khỏi tham lam cũng như khỏi đối nghịch của nó. Vậy thì bạn là một người thông minh thực sự, bởi vì bạn đang giải quyết cái gì là và không phải bắt chước cái gì nên là.

Vì vậy nếu bạn ngu dốt, đừng cố gắng được thông minh hay khôn ngoan nhưng hiểu rõ điều gì đang làm cho bạn ngu dốt. Bắt chước, sợ hãi, sao chép một người nào đó, tuân theo một khuôn mẫu hay một lý tưởng – tất cả những việc này làm cho cái trí của bạn ngu dốt. Khi bạn ngừng tuân theo, khi bạn không còn sợ hãi, khi bạn có thể suy nghĩ rõ ràng cho chính mình – và rồi bạn không là người thông minh nhất của những con người hay sao? Nhưng nếu bạn ngu dốt và cố gắng được thông minh, bạn sẽ gia nhập những thứ bậc của những người khá ngu dốt trong sự thông minh của họ.

Người hỏi: Tại sao chúng ta lại hư hỏng?

Krishnamurti: Nếu bạn tự hỏi chính mình câu hỏi này ngay lúc bạn hư hỏng, vậy thì nó đầy ý nghĩa, nó có sự quan trọng. Nhưng ví dụ khi bạn đang tức giận, bạn không bao giờ hỏi tại sao bạn lại tức giận, phải vậy không? Chỉ sau đó bạn mới hỏi câu hỏi này. Tức giận rồi, bạn mới nói rằng, “Ngu dốt làm sao đâu, đáng lẽ tôi không nên tức giận như thế.” Trái lại, nếu bạn tỉnh táo, cảnh giác được ngay khoảnh khắc của tức giận mà không chỉ trích nó, nếu bạn ở trạng thái “Tất cả nguyên vẹn đều ở đó” khi nỗi khổ hiện ra trong cái trí của bạn, vậy thì bạn sẽ thấy nó phai nhạt đi mau lẹ làm sao đâu.

Trẻ em hư hỏng ở một lứa tuổi nào đó, và chúng nên như vậy, bởi vì chúng có nhiều năng lượng, rất vui vẻ, hứng khởi, hăng hái và nó phải bùng nổ trong hình thức này hay hình thức kia. Nhưng bạn thấy không, đây thực sự là một câu hỏi phức tạp, bởi vì sự hư hỏng có lẽ do ăn uống không đúng cách, thiếu ngủ, hay cảm thấy mất an toàn, và vân vân. Nếu tất cả những yếu tố liên quan đến nó không được hiểu đúng, vậy thì sự hư hỏng về phần của các em bé trở thành một cuộc nổi loạn bên trong xã hội, mà trong đó không có sự giải thoát cho chúng.

Bạn có biết những em bé “phạm pháp” là gì không? Các em là những đứa trẻ làm tất cả mọi sự việc khủng khiếp; các em phản kháng bên trong cái nhà tù của xã hội bởi vì các em không bao giờ được giúp đỡ để hiểu rõ toàn bộ vấn đề của sự tồn tại. Các em đầy sinh lực, và một số trong các em thông minh tuyệt vời, và sự phản kháng của các em là một cách để nói rằng, “Hãy giúp đỡ chúng tôi hiểu rõ, phá vỡ sự cưỡng bách này, sự tuân phục khủng khiếp này.” Đó là lý do tại sao câu hỏi này rất quan trọng cho người giáo dục, mà cần giáo dục nhiều hơn là những em bé.

Người hỏi: Tôi quen uống trà. Một giáo viên nói rằng nó là một thói quen xấu, và một người khác lại nói uống trà cũng chẳng sao?

Krishnamurti: Bạn nghĩ như thế nào? Hãy gạt đi trong chốc lát những điều gì người khác nói, nó có thể là thành kiến của họ, và hãy lắng nghe câu hỏi. Bạn nghĩ gì về một câu bé “quen” với một cái gì đó rồi – uống trà, hút thuốc lá, ăn ngẫu nhiên, hoặc là bất kỳ cái gì? Nó có thể chấp nhận được khi rơi vào một thói quen làm cái gì đó vào lúc bạn bảy mươi hay tám mươi tuổi, với một chân ở trong nấm mồ; nhưng bạn chỉ đang bắt đầu cuộc sống của bạn, và đã quen thuộc với cái gì đó rồi là một sự việc khủng khiếp, phải vậy không? Đó là một câu hỏi quan trọng, không phải liệu rằng bạn có nên uống trà hay không?

Bạn biết không, khi bạn quen thuộc với một điều gì đó, cái trí của bạn đã ở trên con đường dẫn đến nghĩa trang. Nếu bạn suy nghĩ như một người Ấn độ giáo, một người cộng sản, một người Thiên chúa giáo, một người Tin lành giáo, vậy thì cái trí của bạn đang đi xuống, đang thoái hoá rồi. Nhưng nếu cái trí của bạn tỉnh táo, đang suy xét để hiểu rõ tại sao bạn bị kẹt trong một thói quen nào đó, tại sao bạn suy nghĩ trong một cách nào đó, vậy thì câu hỏi phụ liệu rằng bạn có nên hút thuốc hay uống trà có thể trả lời được.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 17

Con sông của cuộc sống

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Tôi không biết trên những chuyến đi dạo bạn có nhận thấy một cái ao hẹp, dài bên cạnh con sông hay không. Vài người dân chài chắc đã đào nó, và nó không được khơi vào con sông. Con sông đang chảy đều đều, sâu và rộng, nhưng cái ao này lại đầy những lớp váng cặn bã bởi vì nó chẳng liên quan gì với cuộc sống của con sông, và không có con cá nào trong nó. Nó là một cái ao nước tù, còn con sông sâu đầy sức sống và sinh lực, chảy mau lẹ dọc theo.

Bây giờ, bạn không nghĩ rằng những con người cũng giống như thế đó hay sao? Họ đào một cái ao nhỏ xíu cho chính họ tách biệt khỏi dòng chảy xiết của cuộc sống, và trong cái ao nhỏ xíu đó họ trì trệ, chết; và sự trì trệ này, sự thối rữa này chúng ta lại gọi là tồn tại. Đó là, tất cả chúng ta đều muốn có một trạng thái bền vững; chúng ta muốn những ham muốn nào đó kéo dài mãi mãi, chúng ta muốn những vui thú không bao giờ chấm dứt. Chúng ta đào một cái hồ nhỏ xíu và ngăn chặn chính mình trong nó với gia đình chúng ta, với những tham vọng của chúng ta, những văn hoá của chúng ta, những sợ hãi của chúng ta, những thần thánh của chúng ta, vô số hình thức thờ phụng của chúng ta, và ở đó chúng ta chết, bỏ mặc cuộc sống trôi qua – cuộc sống đó mà là không cố định, liên tục đang thay đổi, thật mau lẹ, có chiều sâu lớn lao, một sức sống và vẻ đẹp la thường.

Bạn không nhận thấy rằng nếu bạn ngồi yên lặng trên bờ sông bạn nghe được bài ca của nó – tiếng vỗ của nước, âm thanh của dòng nước chảy qua? Luôn luôn có một ý thức của chuyển động, một chuyển động lạ lùng hướng về cái rộng hơn và sâu hơn. Nhưng trong cái ao nhỏ xíu đó không có chuyển động gì cả, nước của nó là tù hãm. Và nếu bạn quan sát bạn sẽ nhận thấy rằng đây là cái gì hầu hết chúng ta đều muốn: những cái ao tù hãm nhỏ xíu của sự tồn tại tách khỏi cuộc sống. Chúng ta nói rằng sự tồn tại ao tù của chúng ta là đúng, và chúng ta đã sáng chế ra một triết lý để chứng minh điều đó đúng; chúng ta đã phát triển những lý thuyết xã hội, chính trị, kinh tế và tôn giáo để ủng hộ nó, và chúng ta không muốn bị quấy rầy bởi vì, bạn thấy không, điều gì chúng ta theo đuổi là một ý thức của bền vững.

Bạn có biết tìm kiếm sự bền vững là gì hay không? Nó có nghĩa là muốn những vui thú tiếp tục vô tận và muốn đau khổ chấm dứt càng mau càng tốt. Chúng ta muốn cái tên mà chúng ta mang được nổi tiếng và muốn tiếp tục qua gia đình, qua tài sản. Chúng ta muốn một ý thức của bền vững trong những liên hệ của chúng ta, trong những hoạt động của chúng ta, mà có nghĩa rằng chúng ta đang tìm kiếm một cuộc sống liên tục, kéo dài trong cái ao tù hãm; chúng ta không muốn bất kỳ sự thay đổi thực sự nào ở đó, vì vậy chúng ta đã xây dựng nên một xã hội đảm bảo cho chúng ta sự bền vững của tài sản, của tên tuổi, của danh tiếng.

Nhưng bạn thấy không, cuộc sống không giống như thế chút nào cả; cuộc sống không bền vững. Giống như những chiếc lá rơi khỏi một cái cây, tất cả mọi sự vật đều không bền vững, không có gì tồn tại; luôn luôn có sự thay đổi và cái chết. Bạn có khi nào nhìn thấy một cái cây đang đứng trơ trụi tương phản với bầu trời, nó đẹp làm sao đâu? Tất cả những cành của nó đều hiển hiện theo đường nét, và trong sự trơ trụi của nó có một bài thơ, có một bài ca. Mỗi chiếc lá đều rụng hết và nó đang ngóng trông mùa xuân. Khi mùa xuân đến cái cây lại tràn đầy tiếng nhạc của nhiều chiếc lá, mà vào đúng mùa lại rơi rụng và bị thổi bay đi, và đó là phương cách của cuộc sống.

Nhưng chúng ta không muốn bất kỳ sự việc nào thuộc loại đó. Chúng ta bám vào con cái của chúng ta, vào những truyền thống của chúng ta, vào xã hội của chúng ta, vào tên tuổi của chúng ta và những đức hạnh nhỏ nhoi của chúng ta, bởi vì chúng ta muốn sự bền vững; và đó là lý do tại sao chúng ta sợ chết. Chúng ta khiếp sợ khi mất đi những sự việc mà chúng ta biết. Nhưng cuộc sống không là cái gì chúng ta muốn nó hiện diện; cuộc sống không bền vững gì cả. Chim chóc chết, tuyết tan, cây cối bị gãy hay bị tàn phá bởi những cơn bão, và vân vân. Nhưng chúng ta muốn mọi thứ cho chúng ta sự thỏa mãn đều được bền vững; chúng ta muốn chức vụ, uy quyền chúng ta có trên những người khác, được kéo dài mãi mãi. Chúng ta từ chối chấp nhận cuộc sống như nó hiện diện trong thực tế, sự thật.

Sự thật rằng là cuộc sống giống như con sông: chuyển động không ngừng nghỉ, luôn luôn tìm kiếm, khám phá, xô đẩy, tràn qua bờ, thâm nhập mọi khe rãnh với nguồn nước của nó. Nhưng bạn thấy không, cái trí sẽ không cho phép điều đó xảy ra cho nó. Cái trí nhận thấy rằng thật là nguy hiểm, liều lĩnh, khi sống trong một tình trạng không bền vững, không an toàn, vì vậy nó xây dựng một bức tường quanh chính nó; bức tường của truyền thống, của tôn giáo có tổ chức, của những lý thuyết chính trị và xã hội. Gia đình, tên tuổi, tài sản, những đức hạnh nhỏ nhoi mà chúng ta đã vun quén – đây là mọi thứ ở trong những bức tường, tách biệt khỏi cuộc sống. Cuộc sống là chuyển động, không bền vững, và nó liên tục cố gắng để xuyên thấu, để phá vỡ những bức tường này, mà đằng sau chúng có hoang mang, rối loạn và đau khổ. Thần thánh trong những bức tường này đều là những thần thánh giả dối, và những tác phẩm lẫn những triết lý của họ không có ý nghĩa gì cả bởi vì cuộc sống vượt khỏi chúng.

Bây giờ, một cái trí không có những bức tường, không bị đè nặng bởi những thu lợi, tích lũy, hiểu biết riêng của nó, một cái trí sống không thời gian, không an toàn – với một cái trí như thế đó, cuộc sống là một sự việc lạ thường. Một cái trí như thế đó tự chính nó là cuộc sống, bởi vì cuộc sống không có nơi nghỉ ngơi. Nhưng hầu hết chúng ta đều muốn có một nơi nghỉ ngơi; chúng ta muốn một ngôi nhà nhỏ, một cái tên, một vị trí, và chúng ta nói những sự việc này là rất quan trọng. Chúng ta đòi hỏi sự bền vững và tạo ra một nền văn hoá được dựa vào đòi hỏi này, sáng chế ra những thần thánh mà không phải là thần thánh gì cả nhưng chỉ là một chiều rọi những ham muốn riêng của chúng ta.

Một cái trí đang tìm kiếm bền vững chẳng mấy chốc sẽ trì trệ; giống như cái ao đó dọc theo con sông, chẳng mấy chốc đầy rác rưởi, thối rữa. Chỉ có một cái trí không còn những bức tường, không nơi bầu víu, không rào chắn, không nơi nghỉ ngơi, một cái trí đang chuyển động hoàn toàn cùng cuộc sống, đang xô đẩy không ngừng nghỉ, đang thông hiểu, đang nổ tung – chỉ một cái trí như thế đó mới có thể hạnh phúc, mới mẻ mãi mãi, bởi vì nó có tánh sáng tạo trong chính nó.

Bạn có hiểu tôi đang nói về điều gì hay không? Bạn nên hiểu, bởi vì tất cả điều này là bộ phận của nền giáo dục thật sự và, khi bạn hiểu rõ nó, toàn cuộc sống của bạn sẽ được thay đổi, liên hệ của bạn với thế giới, với người láng giềng của bạn, với người vợ hay người chồng của bạn, sẽ có một ý nghĩa hoàn toàn khác hẳn. Lúc đó bạn sẽ không cố gắng để thành tựu chính mình qua bất kỳ sự việc gì, đang thấy rằng việc theo đuổi sự thành tựu chỉ mời mọc thêm khổ

khổ và sầu não. Đó là lý do tại sao bạn nên hỏi những giáo viên của bạn về tất cả điều này và thảo luận nó giữa các bạn. Nếu bạn hiểu rõ nó, bạn sẽ bắt đầu hiểu rõ sự thật lạ thường của cuộc sống là gì, và trong hiểu biết rõ ràng đó có vẻ đẹp và tình yêu lớn lao, nở hoa của tốt lành. Nhưng những nỗ lực của một cái trí đang tìm kiếm một cái ao của an toàn, của bền vững, chỉ có thể dẫn đến sự tối tăm và phân hóa. Ngay khi đã được thiết lập trong một cái ao, một cái trí như thế đó sợ hãi để mạo hiểm ra ngoài, để thông hiểu, để khám phá; nhưng sự thật, Chúa, thực tại hay bất kỳ cái gì bạn muốn, ở bên ngoài cái ao.

Bạn có biết tôn giáo là gì không? Nó không ở trong những câu kinh, nó không ở trong thực hành những nghi lễ, hay là bất kỳ nghi thức nào khác, nó không ở trong sự thờ phụng những vị thần thánh bằng thiếc hay những hình ảnh bằng đá, nó không ở trong những đền chùa và những nhà thờ, nó không ở trong việc đọc kinh Bible hay kinh Gita, nó không ở trong sự lặp đi lặp lại một cái tên thiêng liêng hay trong việc theo đuổi một điều mê tín nào đó được sáng chế ra bởi con người. Những việc này không là tôn giáo.

Tôn giáo là trạng thái cảm thấy của tốt lành, tình yêu đó mà giống như con sông, đang sống, đang chuyển động mãi mãi. Trong trạng thái đó bạn sẽ phát hiện ra rằng kia kìa có một khoảnh khắc khi không còn bất kỳ tìm kiếm nào cả; và sự kết thúc của tìm kiếm này là khởi đầu của một cái gì đó hoàn toàn khác hẳn. Tìm kiếm Chúa, sự thật, cảm thấy của hoàn toàn tốt lành – không phải là sự vun quén của tốt lành, của khiêm tốn, nhưng tìm kiếm từ một cái gì đó vượt khỏi những sáng chế và những ma mãnh của cái trí, mà có nghĩa rằng có một cảm thấy cho một cái gì đó, đang sống trong nó, đang là nó – đó là tôn giáo thật sự. Nhưng bạn có thể làm được việc đó chỉ khi nào bạn rời khỏi cái ao mà bạn đã đào cho chính mình và đi ra ngoài để vào con sông của cuộc sống. Vậy thì cuộc sống có một cách kinh ngạc để chăm sóc bạn, bởi vì lúc đó không còn sự chăm sóc nào về phần bạn nữa. Cuộc sống chuyên chở bạn đến nơi nó muốn bởi vì bạn là một bộ phận của chính nó; lúc đó không còn vấn đề của an toàn, của người ta nói gì hay không nói gì, và đó là vẻ đẹp của cuộc sống.

Người hỏi: Điều gì làm cho chúng ta sợ chết?

Krishnamurti: Bạn nghĩ rằng một chiếc lá rơi xuống mặt đất có sợ hãi cái chết hay sao? Bạn nghĩ rằng một con chim sống trong sợ hãi cái chết à? Nó gặp gỡ chết khi chết đến; nhưng nó không quan tâm đến chết, nó quá bận rộn với việc đang sống, với việc bắt những côn trùng, làm một cái tổ, hát một bài hát, bay vì niềm vui được bay. Bạn có khi nào nhìn ngắm những con chim lượn lờ vút cao trong không gian không cần vẫy cánh, đang được mang đi bởi cơn gió hay không? Chúng dường như thích thú vô tận. Chúng không lo ngại chết. Nếu chết đến thì cũng được thôi, chúng kết thúc. Không có lo ngại chuyện gì sắp xảy ra; chúng đang sống khoảnh khắc này sang khoảnh khắc khác, phải vậy không? Chính là chúng ta những con người mới luôn luôn sợ chết – bởi vì chúng ta không đang sống. Đó là cái rắc rối: chúng ta đang chết, chúng ta không đang sống. Những người già ở gần gần cái nắm mồ, và những người trẻ thì không xa đó lắm.

Bạn thấy không, có sự lo lắng này với chết bởi vì chúng ta sợ mất đi cái đã được biết, những thứ mà chúng ta đã thu lượm. Chúng ta sợ mất đi người vợ hay người chồng, một đứa con hay người bạn; chúng ta sợ mất đi những gì chúng ta đã học được, đã tích lũy được. Nếu chúng ta có thể mang theo tất cả những thứ mà chúng ta đã thu lượm – bạn bè của chúng ta, những sở hữu của chúng ta, những đức hạnh của chúng ta, nhân cách của chúng ta – vậy thì chúng ta không sợ chết, phải vậy không? Đây là lý do tại sao chúng ta bịa đặt những lý thuyết về chết và đời sau. Nhưng sự thật là rằng chết là một kết thúc và hầu hết mọi người chúng ta đều không sẵn lòng đối diện với sự thật này. Chúng ta không muốn rời bỏ cái đã được biết; vì vậy chính do sự bầu vịu vào cái đã được biết mới tạo ra sợ hãi trong chúng ta, không phải là cái không được biết. Cái không được biết không thể nào trực nhận được bởi cái đã được biết. Nhưng cái trí, được cấu thành từ cái đã được biết, nói rằng, “tôi sắp kết thúc,” và vì vậy nó bị sợ hãi.

Bây giờ, nếu bạn có thể sống từ khoảnh khắc này sang khoảnh khắc khác và không lo ngại về tương lai, nếu bạn sống không có tư tưởng về ngày mai – mà không có nghĩa một hơi hột của bận rộn ngày hôm nay; nếu, ý thức được toàn tiến trình của cái đã được biết, bạn có thể buông bỏ cái đã được biết, xóa sạch nó hoàn toàn, rồi thì bạn phát hiện ra rằng một sự việc kinh ngạc xảy ra. Hãy thử nó trong một ngày – gạt đi mọi thứ bạn biết, quên nó đi, và chỉ nhìn điều gì đang xảy ra. Đừng đem theo những lo âu của bạn từ ngày này sang ngày khác, từ giờ này sang

giờ khác, từ khoảnh khắc này sang khoảnh khắc khác, hãy buông bỏ tất cả chúng đi, và bạn sẽ nhận thấy rằng từ buông bỏ này có một cuộc sống lạ lùng mà gồm cả đang sống và đang chết. Chết chỉ là kết thúc của một cái gì đó, và trong chính chết đó có một cái mới mẻ lại.

Người hỏi: Người ta nói rằng trong mỗi người chúng ta đều có chân lý vĩnh cửu và không thời gian; nhưng, vì cuộc sống chúng ta rất ngắn ngủi, làm thế nào có chân lý trong chúng ta?

Krishnamurti: Bạn thấy không, chúng ta đã biến chân lý thành một cái gì đó vĩnh cửu. Và chân lý có vĩnh cửu hay không? Nếu nó vĩnh cửu, vậy thì nó vẫn còn ở trong lãnh vực của thời gian. Khi nói một cái gì đó là vĩnh cửu ngụ ý rằng nó tiếp tục; và cái gì tiếp tục không phải là chân lý. Đó là vẻ đẹp của chân lý: nó phải được phát hiện từ khoảnh khắc này qua khoảnh khắc khác, không phải được ghi nhớ. Một chân lý được ghi nhớ là một sự việc không còn sinh khí. Chân lý phải được phát hiện từ khoảnh khắc này sang khoảnh khắc khác bởi vì nó đang sống, nó không bao giờ giống nhau; và tuy nhiên mỗi lần bạn phát hiện nó, nó lại giống y hệt.

Điều gì quan trọng là không tạo ra một lý thuyết của chân lý, không nói rằng chân lý là vĩnh cửu trong chúng ta và tất cả chuyện còn lại của nó – đó là một sáng chế của những con người già nua khiếp sợ cả chết lẫn sống. Những lý thuyết tuyệt vời này – rằng chân lý là vĩnh cửu, rằng bạn không cần phải sợ hãi bởi vì bạn là một linh hồn bất diệt, và vân vân – đã được sáng chế ra bởi những con người khiếp sợ mà cái trí của họ đang thối rữa và những triết lý của họ không có giá trị gì cả. Sự thật là rằng chân lý là cuộc sống, và cuộc sống không có vĩnh cửu. Cuộc sống phải được phát hiện từ khoảnh khắc này sang khoảnh khắc khác, từ ngày này sang ngày khác; nó phải được phát hiện, nó không thể trở thành quen thuộc. Nếu bạn quen thuộc với ý nghĩ rằng bạn biết cuộc sống, bạn không đang sống. Ba bữa ăn mỗi ngày, quần áo, chỗ ở, ái ân, công việc của bạn, vui chơi của bạn và qui trình suy nghĩ của bạn – cái qui trình, lặp đi lặp lại, nhằm chán đó không là cuộc sống. Cuộc sống là một cái gì đó để được phát hiện; và bạn không thể nào phát hiện nó nếu bạn không mất đi, nếu bạn không xoá đi tất cả những thứ mà bạn đã tìm được. Hãy thử nghiệm điều gì tôi đang nói. Hãy gạt đi những triết lý của bạn, những tôn giáo của bạn, những phong tục của bạn, những điều cấm kỵ thuộc chủng tộc của bạn và tất cả những chuyện đó, vì chúng không là cuộc sống. Nếu bạn bị vướng mắc trong những sự việc kia bạn sẽ không bao giờ phát hiện được cuộc sống; và chức năng của giáo dục, chắc chắn như vậy, là giúp đỡ bạn luôn luôn phát hiện cuộc sống.

Một người nói rằng anh ta biết không còn sinh khí nữa. Nhưng một người nghĩ rằng, “Tôi không biết,” đang khám phá, đang tìm ra, không đang tìm kiếm một kết thúc, không đang suy nghĩ dựa vào ý tưởng đến hay trở thành – một người như thế đang sống, và đang sống đó là chân lý.

Người hỏi: Tôi có thể có một ý tưởng hoàn hảo hay không?

Krishnamurti: Có thể bạn có được. Bằng cách giả thuyết, phỏng đoán, chiếu rọi, bằng cách nói rằng, “Đây là xấu xa và kia là hoàn hảo,” bạn sẽ có một ý tưởng của sự hoàn hảo. Nhưng ý tưởng của hoàn hảo đó, giống như niềm tin của bạn trong Chúa, không có ý nghĩa gì cả. Hoàn hảo là một cái gì đó được sống trong một khoảnh khắc không được định trước, và cái khoảnh khắc đó không có sự tiếp tục; vì vậy hoàn hảo không thể nào được suy nghĩ ra, và cũng không thể nào tìm được một phương pháp biến nó thành bền vững. Chỉ có cái trí rất yên lặng, không có ý định từ trước, không sáng chế, không chiếu rọi, mới có thể biết được một khoảnh khắc của hoàn hảo, một khoảnh khắc mà là trọn vẹn.

Người hỏi: Tại sao chúng ta lại muốn trả thù bằng cách gây tổn thương người đã gây tổn thương cho chúng ta?

Krishnamurti: Đó là phản ứng thuộc về sinh tồn, thuộc bản năng, phải vậy không? Trái lại, cái trí thông minh, cái trí tỉnh thức, đã suy nghĩ về nó rất sâu sắc, cảm thấy không có ham muốn đánh trả lại – không phải bởi vì nó đang cố gắng có đạo đức hay là tu dưỡng sự tha thứ, nhưng bởi vì nó nhận thấy rằng đánh trả lại là ngu ngốc, nó không có ý nghĩa gì cả. Nhưng bạn thấy không, điều đó đòi hỏi suy nghĩ sâu sắc.

Người hỏi: Tôi có niềm vui khi chọc ghẹo những người khác, nhưng chính tôi lại tức giận khi bị chọc ghẹo.

Krishnamurti: Tôi sợ rằng nó cũng như vậy đối với những người lớn. Hầu hết chúng ta thích khai thác những người khác, nhưng chúng ta lại không thích bị khai thác. Muốn gây tổn thương hay muốn gây bức dọc cho những người khác là trạng thái thiếu suy nghĩ nhất, phải vậy không?

Nó phát sinh từ lối sống tự coi mình là trung tâm. Dù rằng bạn hay là người bạn khác thích được chọc ghẹo, vì vậy tại sao cả hai không chấm dứt chọc ghẹo? Đó là sự thể hiện có suy nghĩ chín chắn.

Người hỏi: Công việc của con người là gì?

Krishnamurti: Bạn nghĩ nó là gì? Nó có phải là học tập, đậu những kỳ thi, có một việc làm và làm nó trong suốt cuộc đời của bạn? Nó có phải là đi đến đền chùa, tham gia những tổ chức, đưa ra những cải cách khác nhau? Có phải công việc của con người là giết những thú vật cho lương thực riêng của anh ta? Có phải công việc của con người là xây một cây cầu cho chiếc xe lửa băng qua, đào những cái giếng trong vùng đất khô cạn, tìm ra dầu mỏ, leo lên những ngọn núi, chinh phục quả đất và không gian, làm những bài thơ, vẽ, yêu thương, căm ghét? Tất cả những việc này là công việc của con người phải không? Xây dựng những nền văn minh bị sụp đổ trong vài thế kỷ, tạo ra những cuộc chiến tranh, sáng chế Chúa trong hình ảnh riêng của con người, giết chóc những người khác nhân danh tôn giáo hay là chính thể, nói chuyện về hoà bình và tình huynh đệ trong khi lại chiếm giữ quyền lực và thô bạo với những người khác – đây là điều gì con người đang làm quanh bạn, phải vậy không? Và đây là công việc thực sự của con người hay sao?

Bạn có thể nhận thấy rằng tất cả những việc này đều dẫn đến hủy diệt và đau khổ, đến hỗn loạn và vô vọng. Những thứ xa xỉ lớn lao tồn tại kề bên khốn khổ cực độ; bệnh tật và đói khát, với những cái tủ lạnh và máy bay phản lực. Tất cả những việc này là công việc của con người; và khi bạn nhìn thấy nó bạn không tự hỏi chính mình, “Đó là tất cả à? Bộ không có cái gì khác nữa mà là công việc thực sự của con người hay sao?” Nếu chúng ta có thể tìm ra điều gì là công việc thực sự của con người, vậy thì những chiếc máy bay phản lực, những chiếc máy giặt, những cây cầu, nhà trọ, tất cả sẽ có một ý nghĩa hoàn toàn khác hẳn; nhưng nếu không tìm được công việc thực sự của con người là gì, chỉ mãi mê buông thả trong những cải cách, trong việc đổ gọt cái gì con người đã làm, sẽ không dẫn đến nơi nào cả.

Vì vậy, công việc thực sự của con người là gì? Chắc chắn công việc thực sự của con người là khám phá sự thật, Chúa; nó là yêu thương và không bị trói buộc vào những hoạt động khép kín riêng của anh ta. Trong chính sự khám phá cái gì là sự thật có tình yêu, và tình yêu đó trong liên hệ của con người với con người sẽ sáng tạo một nền văn minh khác hẳn, một thế giới mới mẻ.

Người hỏi: Tại sao chúng ta thờ phụng Chúa?

Krishnamurti: Tôi e rằng chúng ta không thờ phụng Chúa. Đừng cười. Bạn thấy không, chúng ta không yêu Chúa; nếu chúng ta có yêu Chúa, sẽ không có việc này mà chúng ta gọi là thờ phụng. Chúng ta thờ phụng Chúa bởi vì chúng ta sợ hãi người; có sợ hãi trong những quả tim của chúng ta, không phải là yêu thương. Đền chùa, nghi lễ, sự ràng buộc thiêng liêng – những sự việc này không thuộc về Chúa, chúng là những tạo tác của lòng kiêu hãnh và sợ hãi của con người. Chỉ những người bất hạnh, những người sợ hãi mới thờ phụng Chúa. Những người mà có của cải, chức vụ và quyền hành không là những người hạnh phúc. Một người tham vọng là một người bất hạnh nhất. Hạnh phúc đến chỉ khi nào bạn được tự do khỏi tất cả những điều đó – và vì vậy bạn không thờ phụng Chúa. Chính là những người đau khổ, những người bị hành hạ, những người thất vọng mới lê lết đến một ngôi đền; nhưng nếu họ gạt đi điều tạm gọi là thờ phụng và hiểu rõ sự đau khổ của họ, vậy thì họ sẽ là những người đàn ông và người đàn bà hạnh phúc, vì họ sẽ khám phá sự thật là gì, Chúa là gì.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 18

Cái trí chú ý

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Bạn có khi nào chú ý đến tiếng chuông chùa hay không? Bây giờ bạn lắng nghe cái gì? Lắng nghe những âm điệu hay yên lặng giữa những âm điệu? Nếu không có yên lặng, sẽ có những âm điệu hay sao? Và nếu bạn lắng nghe sự yên lặng, những âm điệu sẽ không xuyên thấu nhiều, thuộc một chất lượng khác hay sao? Nhưng bạn thấy không, chúng ta hiếm khi nào chú ý đến bất kỳ điều gì; và tôi nghĩ hiểu rõ chú ý là gì rất quan trọng. Khi giáo viên của bạn đang giảng giải một vấn đề trong toán học, hay khi bạn đang đọc lịch sử, hay khi một người bạn đang nói, đang kể cho bạn một câu chuyện, hay khi bạn đang ở gần con sông và nghe tiếng nước vỗ vào bờ, bạn thông thường chẳng chú ý bao nhiêu; và nếu chúng ta có thể tìm ra chú ý có nghĩa là gì, có lẽ học hỏi lúc đó sẽ có một ý nghĩa khác hẳn và trở nên dễ dàng nhiều hơn.

Khi giáo viên bảo bạn chú ý trong lớp học, anh ta có ý gì? Anh ta có ý nói rằng bạn không được nhìn ra cửa sổ, rằng bạn không được chú ý bất kỳ điều gì khác ngoại trừ tập trung hoàn toàn vào điều gì bạn đang học. Hay là, khi bạn mê mải trong một quyển tiểu thuyết, toàn cái trí của bạn đắm chìm trong nó đến độ trong chốc lát bạn không còn thích thú những thứ khác. Đó là một hình thái khác của chú ý. Vì vậy, theo ý nghĩa thông thường, chú ý là một qui trình làm chật hẹp lại, phải vậy không?

Bây giờ, tôi nghĩ rằng có một loại chú ý hoàn toàn khác hẳn. Chú ý mà thông thường được hiểu, thực hành hay áp dụng là làm chật hẹp cái trí đến một điểm đặc biệt, mà là một qui trình của loại trừ. Khi bạn thực hiện một nỗ lực để chú ý, bạn đang thực sự kháng cự một cái gì đó – lòng ham muốn nhìn qua cửa sổ, thấy ai đang đi vào, và vân vân. Một phần năng lượng của bạn đã đi mất trong chống cự. Bạn dựng một bức tường quanh cái trí của bạn để làm cho nó tập trung hoàn toàn vào một sự việc đặc biệt, và bạn gọi nó là kỷ luật cái trí để chú ý. Bạn cố gắng loại trừ khỏi cái trí mọi tư tưởng nhưng điều bạn muốn đó chỉ hoàn toàn là sự tập trung. Đó là cái gì mà hầu hết mọi người có ý nói về chú ý. Nhưng tôi nghĩ có một loại chú ý khác hẳn, một trạng thái của cái trí mà không loại trừ, mà không ngăn cản tất cả mọi thứ; và bởi vì không có kháng cự, cái trí có khả năng chú ý nhiều hơn. Nhưng chú ý không kháng cự không có nghĩa là chú ý của mê mải.

Loại chú ý tôi muốn bàn luận hoàn toàn khác hẳn điều gì chúng ta thông thường có ý nói qua từ ngữ chú ý, và nó có những khả năng vô hạn bởi vì nó không loại trừ. Khi bạn tập trung vào một môn học, vào một buổi nói chuyện, vào một cuộc đàm thoại, có ý thức hay là không ý thức bạn xây dựng một bức tường kháng cự sự xâm nhập của những tư tưởng khác, vì vậy cái trí của bạn không hoàn toàn ở đó; nó chỉ ở đó một phần, dù rằng bạn có chú ý nhiều bao nhiêu chăng nữa, bởi vì một phần cái trí của bạn đang kháng cự lại bất kỳ sự xâm nhập nào, bất kỳ thu hút hay xao lãng nào.

Chúng ta cũng bắt đầu một cách khác. Bạn có biết xao lãng là gì hay không? Bạn muốn chú ý vào một cái gì bạn đang đọc, nhưng cái trí của bạn bị xao lãng bởi một tiếng ồn nào đó phía bên ngoài và bạn nhìn ra ngoài cửa sổ. Khi bạn muốn tập trung vào một điều gì đó và cái trí của bạn lang thang đi khỏi, lang thang đi khỏi đó được gọi là xao lãng; vậy thì một phần cái trí của bạn kháng cự lại cái tam gọi là xao lãng và luôn luôn có một hao phí năng lượng trong sự kháng cự đó. Trái lại, nếu bạn ý thức được mọi khoảnh khắc của cái trí từ khoảnh khắc này sang khoảnh khắc khác vậy thì không có sự việc như là xao lãng tại mọi thời điểm và năng lượng của cái trí không bị phí phạm trong việc kháng cự lại một cái gì đó. Vì vậy tìm ra chú ý thực sự là gì rất là quan trọng.

Nếu bạn lắng nghe âm thanh của cái chuông lẫn im lặng giữa những tiếng gõ của nó, toàn thể lắng nghe đó là chú ý. Tương tự như vậy khi ai đó đang nói, chú ý là động thái của cái trí hướng vào cả những từ ngữ lẫn im lặng giữa những từ ngữ. Nếu bạn thử nghiệm công việc này bạn sẽ phát hiện ra rằng cái trí của bạn có thể chú ý hoàn toàn mà không có xao lãng và không có kháng cự. Khi bạn kỷ luật cái trí của bạn bằng cách nói rằng, "Tôi không được nhìn ra cửa sổ, tôi không được nhìn những người đang đi vào, tôi phải chú ý mặc dù tôi muốn làm cái gì đó khác nữa," nó tạo ra sự phân chia rất hủy hoại bởi vì nó làm hao phí năng lượng của cái trí. Nhưng nếu bạn lắng nghe toàn thể mọi thứ cùng một lúc đến mức độ không còn phân chia và vì vậy không còn hình thái kháng cự, vậy thì bạn sẽ phát hiện ra rằng cái trí có thể chú ý hoàn toàn đến bất cứ điều gì mà không nỗ lực. Bạn có hiểu việc này không? Tôi đang giải thích rõ

ràng chứ?

Chắc chắn rằng, kỷ luật cái trí để chú ý là tạo ra sự thoái hóa của nó – mà không có nghĩa rằng cái trí phải liên tục lang thang không ngừng nghỉ khắp mọi nơi giống như một con khỉ. Nhưng, cùng với sự chú ý của mê mải, hai trạng thái này tất cả chúng ta đều biết. Hoặc là chúng ta cố gắng kỷ luật cái trí thật chặt chẽ đến độ nó không thể thay đổi phương hướng, hoặc là chúng ta thả nó lang thang từ một sự việc này qua một sự việc khác. Bây giờ, điều gì tôi đang trình bày không phải là sự thỏa hiệp với hai trạng thái này; trái lại, nó không liên hệ gì với hai trạng thái. Nó là một sự tiếp cận hoàn toàn khác hẳn; nó là ý thức tổng thể để cho cái trí của bạn luôn luôn chú ý mà không bị kẹt trong qui trình của loại trừ.

Hãy thử điều gì tôi đang nói, và bạn sẽ thấy cái trí của bạn có thể học hỏi mau lẹ làm sao đâu. Bạn có thể nghe một bài hát hay một âm thanh, và hãy thả cho cái trí hoàn toàn đầy tràn nó đến độ không còn nỗ lực học hỏi. Rốt cuộc, nếu bạn biết cách lắng nghe điều gì giáo viên của bạn đang giảng giải về một sự kiện lịch sử, nếu bạn có thể lắng nghe mà không có bất kỳ kháng cự nào bởi vì cái trí của bạn có không gian và yên lặng và do đó không bị xao lãng, bạn sẽ nhận thức được không chỉ sự kiện lịch sử đó nhưng còn những thành kiến mà anh ta có lẽ đang diễn dịch nó, và cả đáp trả riêng rẽ phía bên trong của bạn.

Tôi sẽ kể cho bạn một việc. Bạn biết không gian là gì rồi. Có không gian trong căn phòng này. Khoảng cách giữa nơi này và nhà trọ của bạn, giữa cây cầu và ngôi nhà của bạn, giữa bờ sông này và bờ sông kia – tất cả cái đó là không gian. Bây giờ, cũng có không gian trong cái trí của bạn phải không? Hay là nó bị nhét đầy đến độ không còn không gian trong đó nữa? Nếu cái trí của bạn có không gian, vậy thì trong không gian đó có yên lặng – và từ yên lặng đó mọi thứ khác sẽ đến, vì lúc đó bạn có thể lắng nghe, bạn có thể chú ý mà không có sự kháng cự. Đó là lý do tại sao rất quan trọng phải có không gian trong cái trí. Nếu cái trí không bị nhét đầy, không bị bận rộn liên tục, vậy thì nó có thể lắng nghe cùng lúc tiếng con chó đó đang sủa, âm thanh của một chiếc xe lửa đang băng qua cây cầu xa xa, và cũng ý thức được hoàn toàn điều gì đang được nói bởi một người đang nói ở đây. Vậy thì cái trí là một sự vật sống, không phải là chết.

Người hỏi: Ngày hôm qua sau cuộc gặp gỡ chúng tôi thấy ông đang nhìn hai đứa trẻ nhà quê, nghèo, đang chơi đùa bên lề đường. Chúng tôi muốn biết tình cảm nào phát sinh trong cái trí của ông trong khi ông đang nhìn ngắm chúng?

Krishnamurti: Chiều hôm qua nhiều em học sinh gặp tôi trên đường, và ngay khi tôi chia tay các em tôi thấy hai em nhỏ của người làm vườn đang nô đùa. Người hỏi muốn biết những cảm giác nào tôi có trong khi tôi đang nhìn ngắm hai em nhỏ kia.

Bây giờ, bạn có những cảm giác như thế nào khi bạn nhìn ngắm những đứa trẻ nghèo nàn? Điều đó còn quan trọng hơn là tìm ra tôi cảm thấy như thế nào. Hay là bạn luôn luôn bận rộn đi về chỗ trọ của bạn hay đến lớp học của bạn mà không bao giờ thêm nhìn ngắm các em?

Bây giờ, khi bạn quan sát những người phụ nữ nghèo khổ đang vác một bó nặng đến chợ, hay nhìn ngắm những đứa trẻ nhà quê đang chơi đùa trong vũng bùn với chẳng có bao nhiêu thứ để đùa giỡn, không có sự giáo dục như bạn đang có, không có ngôi nhà đúng cách, không sạch sẽ, không quần áo đầy đủ, không ăn uống no nê – khi bạn quan sát tất cả việc đó, phản ứng của bạn là gì? Rất quan trọng khi tìm ra cho chính bạn: phản ứng của bạn là gì. Tôi sẽ bảo cho bạn phản ứng của tôi là gì.

Những đứa trẻ kia không có nơi thích hợp để ngủ; cha mẹ quá bận rộn suốt ngày, không bao giờ có một ngày nghỉ; những đứa trẻ kia không bao giờ biết được yêu thương, được chăm sóc có nghĩa là gì; cha mẹ không bao giờ ngồi cạnh các em, và kể cho các em những câu chuyện về vẻ đẹp của quả đất và bầu trời. Và loại xã hội nào đã sản xuất những hoàn cảnh như thế này – nơi có những người giàu có cực độ và có được mọi thứ họ muốn trên quả đất này, và cùng lúc lại có những bé trai và gái không có gì cả? Nó là loại xã hội gì, và làm thế nào nó đang hiện hữu? Bạn có lẽ làm cách mạng, phá vỡ cái khuôn mẫu của xã hội này, nhưng khi phá vỡ nó một khuôn mẫu mới được sinh ra mà lại nữa cùng một sự việc trong một hình thức khác – những đồng chí với những ngôi nhà đặc biệt của họ trong quốc gia, những đặc quyền, những bộ đồng phục, và vân vân đều ở trên cùng một con đường. Điều này đã xảy ra sau mỗi cuộc cách mạng, cách mạng ở Pháp, cách mạng ở Liên xô, và cách mạng ở Trung quốc. Và liệu có thể tạo ra một xã hội mà trong đó tất cả sự phân hóa và đau khổ này không còn tồn tại? Nó có thể tạo ra được chỉ khi nào bạn và tôi như những cá nhân phá vỡ khỏi tập thể, khi chúng ta được tự do

khỏi tham vọng và hiểu rõ yêu thương có nghĩa là gì. Đó là nguyên phản ứng của tôi, trong một tia chớp.

Nhưng bạn có lắng nghe điều gì tôi đã nói hay không?

Người hỏi: Làm thế nào cái trí có thể lắng nghe nhiều mọi sự việc trong cùng một lúc được?

Krishnamurti: Đó không là điều gì tôi đang nói. Có những người có thể tập trung vào nhiều sự việc cùng một thời điểm – mà chỉ là vấn đề rèn luyện cái trí. Tôi không nói về tất cả điều đó. Tôi đang nói về một cái trí không có kháng cự, có thể lắng nghe bởi vì nó có không gian, có tĩnh lặng mà từ đó tất cả tư tưởng có thể xuất phát.

Người hỏi: Tại sao chúng ta lại thích lười biếng?

Krishnamurti: Cái gì sai trái với lười biếng? Cái gì sai trái khi chỉ ngồi yên lặng và lắng nghe âm thanh xa xa đến gần hơn và gần hơn? Hay là nằm trên giường vào một buổi sáng và ngắm nhìn những con chim ở cái cây gần bên, hay là một chiếc lá nhảy múa trong cơn gió khi những chiếc lá khác vẫn lặng yên? Cái gì sai trái với việc đó. Chúng ta chỉ trích lười biếng bởi vì chúng ta nghĩ rằng lười biếng là sai trái; vì vậy hãy tìm ra chúng ta có ý gì qua trạng thái lười biếng. Nếu bạn thấy khỏe mạnh và chỉ nằm trên giường sau một giờ nào đó, một vài người có lẽ gọi bạn là lười biếng. Nếu bạn không muốn chơi đùa hay học hành bởi vì bạn thiếu năng lượng, hay là vì những lý do sức khỏe khác, lại nữa điều đó có lẽ được gọi là lười biếng bởi một ai đó. Nhưng lười biếng thực sự là gì?

Khi cái trí không ý thức được những phản ứng của nó, những chuyển động tinh tế của nó, cái trí như thế mới là lười biếng, ngu dốt. Nếu bạn không thể đầu những kỳ thi, nếu bạn không đọc nhiều sách và có rất ít thông tin, đó không là ngu dốt. Ngu dốt thực sự là không có hiểu rõ về chính mình, không trực nhận được cái trí của bạn làm việc như thế nào, những động cơ của bạn như thế nào, những đáp trả của bạn là gì. Tương tự như vậy, có lười biếng khi cái trí ngủ gục. Và hầu hết những cái trí của con người đều ngủ gục. Chúng bị cho thuốc bởi hiểu biết, bởi những kinh Thánh, bởi điều gì Shankara hay ai đó đã nói. Họ tuân theo một triết lý, luyện tập một kỷ luật, vì vậy cái trí của họ – mà đáng ra nên phong phú, dồi dào, tràn lan giống như con sông – bị làm cho chật hẹp, đờ đẫn, rã rời. Một cái trí như thế là lười biếng. Và một cái trí mà tham vọng, mà theo đuổi một kết quả, không năng động trong ý nghĩa thực sự của từ ngữ đó; mặc dù bề mặt có lẽ năng động, đang xô đẩy, đang làm việc suốt ngày để được cái gì nó muốn, bên trong lại bị đè nặng bởi thất vọng, bởi buồn tẻ.

Vì vậy người ta phải rất cảnh giác để tìm ra liệu rằng người ta có thực sự lười biếng hay không. Đừng chỉ chấp nhận nó nếu người ta nói rằng bạn lười biếng. Hãy tìm ra cho chính mình lười biếng có nghĩa là gì. Cái người mà chỉ chấp nhận, từ bỏ hay bắt chước, cái người mà vì sợ hãi, đào một khe rãnh nhỏ cho chính anh ta – một con người như thế là lười biếng và vì vậy cái trí của anh ta thoái hóa, tan thành từng mảnh. Nhưng một con người cảnh giác không là lười biếng, mặc dù anh ta có lẽ thường ngồi rất yên lặng và quan sát cây cối, chim chóc, những con người, các vì sao và dòng nước lặng lẽ.

Người hỏi: Ông nói rằng chúng ta nên phản kháng xã hội, và cùng lúc ông lại nói rằng chúng ta không nên có tham vọng. Ham muốn cải thiện xã hội không là tham vọng hay sao?

Krishnamurti: Tôi đã giải thích rất cẩn thận ý định của tôi khi dùng từ ngữ phản kháng, nhưng tôi sẽ sử dụng hai từ ngữ khác nhau để giải thích rõ ràng hơn. Phản kháng phía bên trong xã hội với mục đích làm cho nó tốt đẹp hơn một chút, tạo ra những cải cách nào đó, giống như sự phản kháng của những tù nhân đòi cải thiện cuộc sống của họ trong những bức tường nhà tù; và phản kháng như thế đó là không phản kháng gì cả, nó chỉ là nổi loạn. Bạn có thấy sự khác biệt không? Phản kháng bên trong xã hội giống như sự nổi loạn của những tù nhân muốn có thức ăn tốt hơn, đối xử tốt hơn trong nhà tù; nhưng nếu phản kháng của bạn được sinh ra từ sự hiểu rõ, bạn là một cá nhân thoát khỏi xã hội, và đó là tánh cách mạng sáng tạo.

Bây giờ, nếu bạn như một cá nhân thoát khỏi xã hội, hành động đó có bị thúc đẩy bởi tham vọng hay không? Nếu nó có, vậy thì bạn chẳng thoát đi đâu cả, bạn vẫn còn ở trong cái nhà tù, bởi vì chính nền tảng của xã hội là tham vọng, thu lợi, tham lam. Nhưng nếu bạn hiểu rõ tất cả điều đó và tạo ra một cuộc cách mạng trong tâm hồn và cái trí riêng của bạn, vậy thì bạn không còn tham vọng nữa, bạn không còn bị thúc đẩy bởi ganh tị, thu lợi, tham lam, và vì vậy bạn sẽ hoàn toàn ở phía bên ngoài một xã hội mà được dựa vào những sự việc kia. Vậy thì bạn là một

cá nhân sáng tạo và trong hành động của bạn sẽ có hạt giống của một nền văn hoá khác. Vì vậy có sự khác nhau to lớn giữa hành động của cách mạng sáng tạo bên ngoài xã hội, và hành động của phản kháng hay là nổi loạn bên trong xã hội. Chẳng nào bạn còn quan tâm thuần túy đến việc nổi loạn, đến việc trang trí những song sắt và những bức tường của nhà tù, bạn không có sáng tạo. Cái tổ luôn luôn cần những cái tổ thêm nữa, nó mang lại nhiều đau khổ hơn, nhiều hủy hoại hơn. Trái lại, một cái trí hiểu rõ toàn bộ cấu trúc của thu lợi, của tham lam, của tham vọng và thoát khỏi nó – một cái trí như thế đó ở trong trạng thái cách mạng liên tục. Nó là một cái trí lan tỏa, một cái trí sáng tạo; vì vậy giống như một viên đá được ném vào cái ao nước lặng yên, hành động của nó tạo ra những gợn sóng, và những gợn sóng kia sẽ hình thành một nền văn hóa hoàn toàn khác hẳn.

Người hỏi: Tại sao tôi lại căm ghét mình khi tôi không chịu học hành?

Krishnamurti: Hãy lắng nghe câu hỏi. Tại sao tôi lại căm ghét mình khi không chịu học hành như tôi phải làm? Tại sao tôi căm ghét mình khi không tử tế, như tôi nên như thế? Nói khác đi, tại sao tôi không sống trọn vẹn cùng những lý tưởng của tôi?

Bây giờ, liệu rằng không đơn giản hơn khi quên đi mọi lý tưởng hay sao? Nếu bạn không có những lý tưởng liệu lúc đó bạn có bất kỳ lý do nào để căm ghét chính mình hay không? Vì vậy, tại sao bạn nói rằng, “Tôi phải tử tế, tôi phải rộng lượng, tôi phải chú ý, tôi phải học hành?” Nếu bạn có thể tìm ra lý do, và được tự do khỏi những lý tưởng, vậy thì bạn có lẽ hành động hoàn toàn khác hẳn – mà tôi sẽ trình bày nó sau đây.

Vì vậy, tại sao bạn lại có những lý tưởng? Trước hết, bởi vì mọi người luôn luôn nói với bạn rằng nếu không có những lý tưởng bạn là một cậu trai vô giá trị. Xã hội, dù rằng nó lệ thuộc vào khuôn mẫu của cộng sản hay là khuôn mẫu của tư bản, nói rằng, “Đây là lý tưởng,” và bạn chấp nhận nó, bạn cố gắng sống trọn vẹn theo nó, phải vậy không? Bây giờ, trước khi bạn cố gắng sống trọn vẹn theo bất kỳ lý tưởng nào, bộ bạn không cần tìm thử liệu có cần lý tưởng để sống hay không? Chắc chắn rằng điều đó sẽ có ý nghĩa nhiều hơn. Bạn có lý tưởng của Rama và Sita, và quá nhiều lý tưởng khác mà xã hội đã tạo ra cho bạn hay là bạn đã sáng chế cho chính mình. Bạn có biết tại sao bạn có chúng không? Bởi vì bạn sợ hãi cái gì bạn là.

Chúng ta hãy giải thích nó đơn giản lại, đừng làm nó phức tạp. Bạn sợ hãi là cái gì bạn là – mà có nghĩa rằng bạn không tự tin trong chính bản thân mình. Đó là lý do tại sao bạn cố gắng là cái gì xã hội, những bậc cha mẹ của bạn và tôn giáo của bạn bảo rằng bạn nên là.

Bây giờ, tại sao bạn sợ hãi là cái gì bạn là? Tại sao bạn không khởi hành với cái gì bạn là mà không phải với cái gì bạn nên là? Nếu không hiểu rõ cái gì bạn là, chỉ cố gắng thay đổi thành cái gì bạn nghĩ bạn nên là đều không có ý nghĩa gì cả. Vì vậy hãy loại bỏ tất cả những lý tưởng đi. Tôi biết những người lớn tuổi không thích những việc này, nhưng không thành vấn đề. Hãy loại bỏ đi tất cả những lý tưởng, nhận chìm nó xuống dòng sông, quăng chúng vào sọt rác, và bắt đầu với cái gì bạn là – mà là cái gì?

Bạn lười biếng, bạn không muốn học hành, bạn muốn chơi những trò chơi, bạn muốn có một thời gian vui vẻ, giống như tất cả những người trẻ khác. Hãy khởi hành với việc đó. Hãy dùng cái trí của bạn để tìm hiểu bạn có ý gì khi bạn nói về việc chơi đùa – tìm ra cái gì thực sự liên quan đến nó, đừng dựa vào điều gì cha mẹ hay những lý tưởng của bạn diễn tả. Hãy sử dụng cái trí của bạn để khám phá ra tại sao bạn không muốn học hành. Hãy sử dụng cái trí của bạn để tìm ra cái gì bạn muốn làm trong cuộc sống – bạn muốn làm cái gì, không phải cái gì xã hội hay một lý tưởng nào đó bảo bạn làm. Nếu bạn trao toàn thân tâm của bạn vào sự tìm hiểu này, vậy thì bạn là một người cách mạng; vậy thì bạn có sự tự tin để sáng tạo, để là cái gì bạn là, và trong việc đó có một sinh lực luôn luôn mới mẻ lại. Ngược lại bạn đang hao phí năng lượng của bạn trong nỗ lực để giống như một người khác.

Bạn thấy không, thật là lạ lùng khi bạn sợ hãi là cái gì bạn là; bởi vì vẻ đẹp nằm trong cái gì bạn là. Nếu bạn nhìn thấy rằng bạn lười biếng, rằng bạn ngu dốt, và nếu bạn hiểu rõ sự lười biếng và đối diện với sự ngu dốt mà không cố gắng thay đổi nó thành một cái gì đó, vậy thì trong trạng thái đó bạn sẽ phát hiện có một sức giải phóng vô biên, có vẻ đẹp diệu kỳ, thông minh lớn lao.

Người hỏi: Thậm chí chúng ta có tạo ra một xã hội mới bằng cách phản kháng lại xã hội hiện nay, liệu rằng sự sáng tạo một xã hội mới này không là một hình thức khác của tham vọng hay sao?

Krishnamurti: Tôi e rằng bạn không lắng nghe điều gì tôi đã nói. Khi cái trí phản kháng trong khuôn mẫu xã hội, phản kháng như thế đó giống như một cuộc nổi loạn trong một nhà tù, và nó chỉ là một hình thức khác của tham vọng. Nhưng khi cái trí hiểu rõ toàn bộ qui trình hủy diệt của xã hội hiện nay và thoát khỏi nó, vậy thì hành động của nó không là tham vọng. Hành động như thế có lẽ tạo ra một nền văn minh mới, một trật tự xã hội tốt hơn, một thế giới khác hẳn, nhưng cái trí không quan tâm đến sự sáng tạo đó. Quan tâm duy nhất của nó là khám phá ra cái gì là sự thật; và chính là chuyển động của sự thật mới tạo ra một thế giới mới, không phải là cái trí đang phản kháng xã hội.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 19

Hiểu biết và truyền thống

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Tôi tự hỏi có bao nhiêu người trong các bạn nhìn thấy cầu vồng chiều hôm qua? Nó ở ngay trên con sông và người ta bắt gặp nó đột ngột. Quan sát cảnh cầu vồng đó thật tuyệt, và nó cho người ta một cảm giác hân hoan, một ý thức về sự mệnh mạng và vẻ đẹp của quả đất. Để hiệp thông với niềm hân hoan đó người ta phải có một hiểu biết của những từ ngữ, âm điệu và vẻ đẹp của ngôn ngữ đúng, phải vậy không? Nhưng điều gì còn quan trọng hơn là chính trạng thái cảm thấy, niềm ngây ngất xảy ra cùng lúc với sự tán thưởng sâu sắc về một cái gì đó đẹp đẽ; và trạng thái cảm thấy này không thể được đánh thức qua sự vun quén thuần túy của hiểu biết hay là ký ức.

Bạn thấy không, chúng ta phải có hiểu biết để truyền đạt, để giải thích cho nhau về một cái gì đó; và muốn vun quén hiểu biết phải có ký ức. Nếu không có hiểu biết bạn không thể lái một chiếc máy bay, bạn không thể làm những con đường rộng rãi, giữ gìn cây cối, chăm sóc thú vật và làm nhiều việc khác nữa mà một người có văn minh phải làm. Sản xuất điện, làm việc trong những ngành khoa học khác nhau, giúp đỡ con người qua y tế, và vân vân – với tất cả những công việc này bạn phải có hiểu biết, thông tin, ký ức, và trong những công việc này bạn cần nhận được những lời hướng dẫn tốt nhất. Đó là lý do tại sao rất quan trọng rằng bạn phải có những giáo viên giỏi nhất về kỹ thuật để cho bạn thông tin đúng đắn và giúp bạn vun quén một hiểu biết thấu đáo về nhiều chủ đề khác nhau.

Nhưng, bạn thấy không, trong khi hiểu biết cần thiết ở một mức độ, ở mức độ khác nó trở thành một chướng ngại. Có nhiều hiểu biết có thể tiếp cận dễ dàng về sự tồn tại của vật chất, và nó luôn luôn đang được thêm vào. Có hiểu biết như thế và vận dụng nó cho lợi ích của con người là điều rất cần thiết. Nhưng ở mức độ tâm lý, bộ không có loại hiểu biết khác mà trở thành một chướng ngại cho sự khám phá cái gì là sự thật hay sao? Rốt cuộc ra, hiểu biết là một hình thức của truyền thống, phải vậy không? Và truyền thống là sự vun quén của ký ức. Truyền thống trong công việc máy móc là cần thiết, nhưng khi truyền thống được sử dụng như một phương tiện dùng hướng dẫn con người phía bên trong, nó trở thành một chướng ngại cho sự khám phá những sự việc lớn lao hơn.

Chúng ta lệ thuộc vào hiểu biết, vào ký ức trong những sự việc máy móc và trong cuộc sống hàng ngày của chúng ta. Nếu không có hiểu biết chúng ta không thể lái một chiếc xe hơi, chúng ta không có khả năng làm nhiều sự việc. Nhưng hiểu biết là một chướng ngại khi nó trở thành một truyền thống, một niềm tin hướng dẫn cái trí, cái tâm hồn, cái nội tâm phía bên trong; và nó cũng phân chia con người. Bạn có nhận thấy con người khắp thế giới này được phân chia thành những nhóm, đang gọi chính họ là người Ấn độ giáo, người Hồi giáo, người Phật giáo, và vân vân hay không? Cái gì phân chia họ? Không phải là những phát minh của khoa học, không phải là hiểu biết về nông nghiệp, về cách xây dựng những cây cầu hay lái những chiếc máy bay phản lực. Cái gì phân chia con người là truyền thống, những niềm tin mà qui định cái trí trong một phương hướng nào đó.

Vì vậy hiểu biết là một chướng ngại khi nó đã trở thành một truyền thống mà định hình hay qui định cái trí vào một khuôn mẫu đặc biệt, bởi vì lúc đó nó không những phân chia và tạo ra thù địch giữa họ, nhưng nó cũng ngăn cản sự khám phá sâu sắc về điều gì là sự thật, điều gì là

cuộc sống, điều gì là Chúa. Muốn khám phá Chúa là gì, cái trí phải được tự do khỏi tất cả truyền thống, khỏi tất cả tích lũy, khỏi tất cả hiểu biết mà nó sử dụng như là một vật bảo vệ thuộc tâm lý.

Chức năng của giáo dục là trao cho các em học sinh cái hiểu biết phong phú trong những lãnh vực khác nhau thuộc nỗ lực của con người và cùng lúc làm tự do cái trí của các em khỏi tất cả truyền thống để cho các em có thể suy xét, tìm hiểu, khám phá. Nếu không cái trí trở thành máy móc, chất đầy những dữ liệu của hiểu biết. Nếu nó không liên tục làm tự do chính nó khỏi những tích lũy của truyền thống, cái trí không có khả năng khám phá cái Tối thượng, cái vĩnh cửu; nhưng rõ ràng nó cũng phải có được hiểu biết và thông tin luôn mở rộng để có khả năng giải quyết những sự việc mà con người cần đến và phải sản xuất.

Vì vậy hiểu biết, mà là sự vun quén của ký ức, có ích lợi và cần thiết ở một mức độ nào đó, nhưng ở mức độ khác nó trở thành một nguy hại. Hiểu rõ sự khác biệt – nhìn thấy nơi nào hiểu biết gây hủy hoại và phải gạt nó đi, và nơi nào hiểu biết được cần đến và được cho phép để vận hành bằng hết khả năng của nó – là sự khởi đầu của thông minh.

Bây giờ, điều gì đang xảy ra cho giáo dục vào thời điểm này? Bạn đang được trao tặng vô số những hiểu biết, phải vậy không? Khi bạn vào đại học bạn có lẽ trở thành một kỹ sư, một bác sĩ hay là một luật sư, bạn có lẽ lấy bằng tiến sĩ toán hay trong một ngành hiểu biết nào đó, bạn có lẽ học khoa học về gia đình và học cách giữ gìn ngôi nhà của bạn, làm thế nào để nấu nướng và vân vân; nhưng không ai giúp đỡ bạn được tự do khỏi tất cả truyền thống để cho ngay từ đầu cái trí của bạn được trong sáng, háo hức và vì vậy có khả năng khám phá cái gì đó luôn luôn mới mẻ. Những triết lý, những lý thuyết và những niềm tin mà bạn thu lượm từ những quyển sách, và trở thành truyền thống của bạn, thật sự là một chướng ngại cho cái trí, bởi vì cái trí sử dụng những sự việc này như một phương tiện của an toàn tâm lý riêng của nó và vì vậy bị điều kiện bởi chúng. Vì vậy vừa làm tự do cái trí khỏi tất cả những truyền thống, và cùng lúc lại vun quén hiểu biết, phương pháp kỹ thuật là rất cần thiết; và đây là chức năng của giáo dục.

Khó khăn là làm tự do cái trí khỏi cái đã được biết để cho nó có thể khám phá cái gì luôn luôn mới mẻ. Lúc trước có một nhà toán học vĩ đại đã chỉ bảo cách ông ta ôm ấp một vấn đề trong nhiều ngày và không thể tìm ra lời giải. Vào một buổi sáng khi ông ta đang đi dạo như thường lệ, đột nhiên ông ta thấy được lời giải. Chuyện gì đã xảy ra? Cái trí của ông ấy, vì yên lặng, đã được tự do để nhìn vào vấn đề, và chính vấn đề đó tự bộc lộ lời giải. Người ta phải có thông tin về một vấn đề, nhưng cái trí phải được tự do khỏi thông tin đó để tìm ra câu trả lời.

Hầu hết chúng ta học hỏi những sự kiện, thu lượm thông tin hay là hiểu biết, nhưng cái trí không bao giờ học cách làm thế nào để yên lặng, làm thế nào để được tự do khỏi tất cả những lao dịch của cuộc sống, khỏi những mảnh đất trong đó những vấn đề bám rễ. Chúng ta tham gia vào những tổ chức, bám chặt một triết lý nào đó, gói gắm chính mình vào một niềm tin, nhưng tất cả việc này hoàn toàn vô ích bởi vì nó không giải quyết được những vấn đề của con người. Trái lại, nó mang lại đau khổ nhiều hơn, sầu muộn nhiều hơn. Điều gì cần thiết không phải là triết lý hay niềm tin, nhưng cái trí phải được tự do để tìm hiểu, để khám phá và để sáng tạo.

Bạn nhồi nhét vì mục đích vượt qua những kỳ thi, bạn thu lượm nhiều thông tin rồi viết nó ra để có một mảnh bằng, hy vọng tìm được một việc làm và lập gia đình; và đó là tất cả hay sao? Bạn đã thu lượm hiểu biết, phương pháp kỹ thuật, nhưng cái trí của bạn không được tự do, vì vậy bạn trở thành một nô lệ cho cái hệ thống đang tồn tại – mà thực sự có nghĩa rằng bạn không là một con người sáng tạo. Bạn có lẽ có con cái, bạn có lẽ vẽ một vài bức tranh, hay thỉnh thoảng viết một bài thơ nào đó, nhưng chắc chắn đây không là trạng thái sáng tạo. Đầu tiên phải có tự do của cái trí để cho trạng thái sáng tạo đó xảy ra, và rồi phương pháp kỹ thuật có thể được sử dụng để diễn tả trạng thái sáng tạo đó. Nhưng có được phương pháp kỹ thuật là vô nghĩa nếu không có một cái trí sáng tạo, nếu không có trạng thái sáng tạo là thường hiện hữu cùng sự khám phá của cái gì là sự thật. Bất hạnh thay hầu hết chúng ta không biết trạng thái sáng tạo này bởi vì chúng ta đã nhét đầy cái trí bằng hiểu biết, truyền thống, ký ức, bằng điều gì Shankara, Buddha, Marx, hay một người nào khác đã nói. Trái lại nếu cái trí của bạn được tự do để khám phá điều gì là sự thật, vậy thì bạn sẽ tìm ra rằng kia kia có sự phong phú tràn đầy và không thể bị hủy hoại mà trong đó có niềm hân hoan lớn lao. Rồi thì tất cả những liên hệ của một người – với con người, với những ý tưởng và với những sự vật – có một ý nghĩa hoàn toàn khác hẳn.

Người hỏi: Liệu rằng cậu bé hư hỏng sẽ thay đổi qua sự trừng phạt hay qua tình yêu?

Krishnamurti: Bạn nghĩ sao đây? Hãy lắng nghe rất cẩn thận câu hỏi; hãy suy nghĩ ra đi, hãy cảm thấy nó đi. Liệu rằng một cậu bé hư hỏng sẽ thay đổi qua sự trừng phạt hay qua tình yêu? Nếu cậu ta thay đổi qua hình phạt, mà là một hình thức của cưỡng bách, nó là thay đổi hay sao? Bạn là một người quan trọng, bạn có quyền hành như một người giáo viên hay là cha mẹ, và nếu bạn dọa nạt cậu ta, làm kinh hãi cậu ta, cậu bé tội nghiệp đó có lẽ làm theo như bạn nói; nhưng đó là thay đổi hay sao? Có thay đổi nhờ bất kỳ hình thức cưỡng bách nào hay sao? Liệu có thể có được sự thay đổi qua luật pháp, qua bất kỳ hình thức sợ hãi nào hay sao?

Và, khi bạn hỏi liệu rằng tình yêu sẽ mang lại một sự thay đổi trong cậu bé hư hỏng, bạn có ý nói gì qua từ ngữ “tình yêu” đó? Nếu yêu thương là hiểu rõ cậu bé – không phải thay đổi cậu ta, nhưng hiểu rõ những nguyên nhân đang sinh ra sự hư hỏng – vậy thì chính hiểu biết rõ ràng đó sẽ tạo ra trong cậu ta sự chấm dứt hư hỏng. Nếu tôi muốn thay đổi cậu ta để cậu ta sẽ ngừng hư hỏng, chính cái ham muốn thay đổi cậu ta là một hình thức cưỡng bách, phải vậy không? Nhưng nếu tôi bắt đầu hiểu rõ tại sao cậu ta lại hư hỏng, nếu tôi có thể khám phá và loại bỏ những nguyên nhân đang sinh ra sự hư hỏng trong cậu ta – nó có lẽ do ăn uống không phù hợp, thiếu ngủ, muốn được thương yêu, cái sự thật rằng cậu ta đang bị chọc ghẹo bởi một cậu bé khác, và vân vân – rồi thì cậu trai sẽ không hư hỏng nữa. Nhưng nếu cái ham muốn của tôi chỉ là để thay đổi cậu trai, mà là đang muốn cậu ta phù hợp vào một khuôn mẫu đặc biệt, vậy thì tôi không thể nào hiểu rõ cậu ta.

Bạn thấy không, việc này phát sinh câu hỏi chúng ta có ý gì qua từ ngữ thay đổi. Thậm chí nếu cậu ta ngừng hư hỏng bởi vì tình yêu của bạn với cậu ta, mà là một loại ảnh hưởng, đó là thay đổi thực sự hay sao? Nó có lẽ là tình yêu, nhưng nó vẫn còn là một hình thức của áp lực vào cậu ta để làm hay để là một cái gì đó. Và khi bạn nói một cậu bé phải thay đổi, bạn có ý nói gì qua việc đó? Thay đổi từ cái gì đến cái gì? Từ cậu ta là gì sang cậu ta nên là gì phải không? Nếu cậu ta thay đổi sang cậu ta nên là gì, thì có phải là cậu ta chỉ đang bổ sung cậu ta đã là cái gì, và vì vậy không là thay đổi gì cả.

Nói cách khác, nếu tôi tham lam và trở thành không tham lam bởi vì bạn và xã hội và những quyển sách thiêng liêng, tất cả đều bảo tôi rằng tôi phải làm như thế, tôi có thể thay đổi hay không, hay tôi chỉ đang gọi tham lam bằng một tên khác? Trái lại, nếu tôi có khả năng tìm hiểu và hiểu rõ toàn vấn đề tham lam của tôi, vậy thì tôi sẽ được tự do khỏi nó – mà hoàn toàn khác hẳn trở thành không tham lam.

Người hỏi: Làm thế nào một người có thể trở thành thông minh được?

Krishnamurti: Cái khoảnh khắc bạn cố gắng trở thành thông minh, bạn ngừng là thông minh. Điều này rất quan trọng, vì vậy hãy suy nghĩ một chút xíu. Nếu tôi ngu dốt và mọi người bảo rằng tôi phải trở thành thông minh, thông thường cái gì xảy ra? Tôi tranh đấu để trở thành thông minh, tôi học nhiều hơn, tôi cố gắng để có điểm tốt hơn. Vậy thì người ta nói rằng, “Anh ta đang học hành chăm chỉ,” và khen ngợi tôi; nhưng tôi tiếp tục ngu xuẩn bởi vì tôi chỉ thu lượm được những gọt giũa thích nghi của sự thông minh. Vì vậy vấn đề là, không phải làm thế nào để trở thành thông minh, nhưng làm thế nào để được tự do khỏi ngu dốt. Nếu, vì ngu dốt, tôi cố gắng trở thành thông minh, tôi vẫn còn đang vận hành một cách ngu dốt.

Bạn thấy không, vấn đề căn bản là vấn đề của thay đổi. Khi bạn hỏi rằng, “Thông minh là gì và làm thế nào một người trở thành thông minh được?” Nó ngụ ý một khái niệm của thông minh là gì, và sau đó bạn cố gắng trở thành giống như khái niệm đó. Lúc này, có một công thức, một lý thuyết hay một khái niệm của thông minh là gì, và cố gắng uốn khuôn chính bạn theo khuôn mẫu đó, là ngu dốt, phải vậy không? Trái lại, nếu người ta ngu dốt và bắt đầu tìm ra sự ngu dốt là gì mà không có bất kỳ ham muốn thay đổi nó thành một cái gì đó, mà không nói rằng, “Tôi ngu si, dốt nát, thật là quá tồi tệ!”, vậy thì người ta sẽ phát hiện rằng trong khi khai mở cái vấn đề thì tự nhiên có một thông minh được tự do khỏi ngu dốt, và không cần nỗ lực.

Người hỏi: Tôi là một người Hồi giáo. Nếu hàng ngày tôi không tuân theo những truyền thống của tôn giáo tôi, cha mẹ tôi đe dọa sẽ đuổi tôi ra khỏi nhà. Tôi nên làm gì đây?

Krishnamurti: Các bạn không là người Hồi giáo có thể khuyên người hỏi bỏ nhà ra đi, phải vậy không? Nhưng dù bạn khoác một nhãn hiệu nào – người Ấn độ giáo, người Parsi, người cộng sản, người Thiên chúa giáo, hãy bất kỳ cái gì bạn muốn – cùng một sự việc đó áp đặt vào bạn, vì vậy đừng cảm thấy tự phụ và trịch thượng. Nếu bạn thừa với cha mẹ rằng những truyền

thống thực sự là những mê tín dị đoan cổ lỗ, họ cũng có lẽ đuổi bạn ra khỏi nhà.

Bây giờ, nếu bạn được nuôi dưỡng trong một tôn giáo đặc biệt và người cha của bạn nói rằng bạn phải ra khỏi nhà nếu bạn không tuân theo những lễ nghi nào đó mà lúc này bạn nhận thấy là những mê tín cổ lỗ, bạn sẽ làm gì đây? Nó tùy thuộc vào sức lực bạn không muốn tuân theo cái truyền thống mê tín cũ kỹ mạnh mẽ như thế nào phải vậy không? Bạn sẽ nói rằng, “Tôi đã suy nghĩ về vấn đề này nhiều lắm, và tôi nghĩ rằng khi gọi một ai đó là người Hồi giáo, người Ấn độ giáo, người Phật giáo, người Thiên chúa giáo, hay là những người nào khác, là vô lý. Nếu vì lý do này tôi bị đuổi khỏi nhà, tôi sẽ ra đi. Tôi sẵn sàng đương đầu với bất kỳ chuyện gì cuộc sống mang lại, thậm chí cả đau khổ lẫn chết chóc, bởi vì đây là cái gì tôi cảm thấy đúng và tôi sẽ ủng hộ nó” – bạn sẽ nói như thế chứ? Nếu bạn không nói được, bạn sẽ bị nuốt chửng bởi truyền thống, bởi tập thể.

Vì vậy, bạn sẽ làm gì đây? Nếu giáo dục không cho bạn loại tự tin đó, vậy thì mục đích của giáo dục là gì? Nó chỉ là chuẩn bị cho bạn có một việc làm và phù hợp vào cái xã hội mà rõ ràng là hủy hoại hay sao? Đừng nói rằng, “Chỉ một ít người có thể thoát khỏi, và tôi không đủ nghị lực.” Ai cũng có thể thoát khỏi nếu dồn tâm trí vào nó. Muốn hiểu rõ và kháng cự cái áp lực của truyền thống bạn phải có, không phải sức mạnh, nhưng tự tin – sự tự tin dũng mãnh xảy ra khi bạn biết cách suy nghĩ được những sự việc đó cho chính bạn. Nhưng bạn thấy không, giáo dục của bạn không dạy bạn suy nghĩ như thế nào; nó bảo bạn suy nghĩ cái gì. Bạn được bảo rằng bạn là một người Hồi giáo, một người Ấn độ giáo, một người Thiên chúa giáo, người này hay người kia. Nhưng chính chức năng của sự giáo dục đúng đắn là giúp đỡ bạn tự suy nghĩ, để cho từ suy nghĩ riêng đó bạn cảm thấy sự tự tin dũng mãnh. Vậy thì bạn là một con người sáng tạo và không phải là một cái máy nô lệ mù quáng.

Người hỏi: Ông bảo với chúng tôi rằng không nên có kháng cự trong chú ý. Làm thế nào có thể có được?

Krishnamurti: Tôi đã nói rằng bất kỳ hình thức kháng cự nào đều không chú ý, xao lãng. Đừng chấp nhận nó, hãy suy nghĩ kỹ càng. Đừng chấp nhận bất kỳ điều gì cả, không đặt vấn đề ai nói điều đó, nhưng hãy tìm hiểu cái vấn đề cho chính mình. Nếu bạn chỉ chấp nhận, bạn trở thành máy móc, đờ đẫn, bạn đã chết rồi; nhưng nếu bạn tìm hiểu, nếu bạn suy nghĩ những sự việc đó cho chính mình, vậy thì bạn sinh động, đầy sức sống, một con người sáng tạo.

Bây giờ, liệu rằng bạn có thể chú ý đến điều gì đang được nói và cùng lúc ý thức được rằng một người nào đó đang đi vào, mà không cần quay đầu lại để xem thử đó là ai và không có bất kỳ sự kháng cự đến việc bạn muốn quay đầu lại hay không? Nếu bạn kháng cự đến việc bạn muốn quay đầu để nhìn, sự chú ý của bạn đã mất rồi và bạn đang phí phạm cái năng lượng tinh thần của bạn trong kháng cự đó. Vì vậy, liệu rằng có thể có một trạng thái chú ý tổng thể mà trong đó không có xao lãng và vì vậy không có kháng cự hay không? Đó là, liệu bạn có thể chú ý một cái gì đó bằng toàn thân tâm của bạn và vẫn giữ phía bên ngoài ý thức của bạn nhạy cảm đến mọi sự vật sự việc đang xảy ra quanh bạn và trong chính bạn hay không?

Bạn thấy không, cái trí là một dụng cụ lạ thường, nó liên tục đang thâm nhập: đang nhìn thấy nhiều hình thể và màu sắc khác nhau, đang thấu nhận vô số những ấn tượng, đang nắm bắt nghĩa lý của những từ ngữ, ý nghĩa của một cái liếc mắt, và vân vân; và vấn đề của chúng ta là chú ý đến một cái gì đó trong khi cùng lúc lại cho phép cái trí nhạy cảm thực sự đến mọi thứ đang xảy ra, gồm cả mọi ấn tượng và những đáp trả không ý thức.

Điều gì tôi đang nói thực sự liên quan đến toàn bộ vấn đề của thiền định. Chúng ta không thể thâm nhập điều đó bây giờ; nhưng nếu người ta không biết làm thế nào để thiền định, người ta không là một người trưởng thành. Thiền định là một trong những sự việc quan trọng nhất trong cuộc sống – còn quan trọng hơn là đầu những kỳ thi để có một mảnh bằng. Hiểu rõ điều gì là thiền định đúng đắn không phải là luyện tập thiền định. “Luyện tập” bất kỳ loại nào trong những vấn đề thuộc tinh thần đều là chết rồi. Muốn hiểu rõ thiền định đúng đắn là gì phải có một trạng thái tỉnh thức về những vận hành của ý thức riêng của bạn, và rồi thì có chú ý tổng thể. Nhưng chú ý tổng thể không thể xảy ra được khi có bất kỳ hình thức kháng cự nào. Bạn thấy không, hầu hết chúng ta đều được giáo dục để chú ý qua sự kháng cự, và thế là sự chú ý của chúng ta luôn luôn từng phần, không bao giờ tổng thể – và đó là lý do tại sao công việc học hành trở thành nhàm chán, mệt mỏi, một sự việc kinh hãi. Vì vậy rất quan trọng phải có sự chú ý theo ý nghĩa sâu sắc của từ ngữ, mà là tỉnh thức về những vận hành của cái trí riêng của

người ta. Nếu không hiểu rõ về chính mình bạn không thể chú ý tổng thể. Đó là lý do tại sao, trong một ngôi trường thật sự, học sinh không phải chỉ được dạy những môn học khác nhau nhưng cũng còn phải được giúp để ý thức được qui trình suy nghĩ riêng của cậu ta. Trong hiểu rõ về chính mình cậu ta sẽ biết chú ý là gì mà không còn kháng cự, vì hiểu rõ về chính mình là phương cách của thiền định.

Người hỏi: Tại sao chúng ta lại thích hỏi những câu hỏi?

Krishnamurti: Rất đơn giản: bởi vì người ta tò mò. Bộ bạn không muốn biết làm thế nào để chơi cricket hay bóng đá, hay là làm thế nào để thả điều hay sao? Cái khoảnh khắc bạn ngừng hỏi những câu hỏi bạn đã chết rồi – mà thông thường đó là điều gì đã xảy ra cho những người lớn. Họ đã ngừng tìm hiểu bởi vì cái trí của họ chất đầy thông tin, chất đầy điều gì những người khác đã nói; họ đã chấp nhận và bị cố định trong truyền thống. Chừng nào bạn còn hỏi những câu hỏi bạn đang phá vỡ, nhưng cái khoảnh khắc bạn bắt đầu chấp nhận, theo tâm lý bạn đã chết rồi. Vì vậy suốt cuộc đời của bạn làm ơn đừng chấp nhận một việc gì cả, nhưng hãy tìm hiểu, xem xét. Rồi bạn sẽ phát hiện rằng cái trí của bạn là cái gì đó rất lạ thường, nó không có kết thúc, và với một cái trí như thế đó thì không còn cái chết.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 20

Sống đời sống tôn giáo là nhạy cảm đến thực tại

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Cánh đồng xanh đó với những bông hoa vàng sậm và một dòng suối đang chảy qua là một cảnh dễ thương khi nhìn ngắm, phải vậy không? Chiều hôm qua tôi đang nhìn ngắm nó, và khi thấy được vẻ đẹp và sự im lặng tuyệt vời của vùng quê người ta luôn luôn tự hỏi cái gì là vẻ đẹp. Có một phản ứng ngay lập tức đến cái xinh đẹp và cũng đến cái xấu xí, phản ứng của vui thú hay của đau khổ, và chúng ta diễn tả cảm thấy đó thành từ ngữ khi nói rằng, “Cái này đẹp” hay “Cái này xấu.” Nhưng điều gì cần chú ý không phải là vui thú hay đau khổ; trái lại nó phải là hiệp thông với mọi thứ, nhạy cảm đến cả xấu xí lẫn đẹp đẽ.

Bây giờ, vẻ đẹp là gì? Đây là một trong những câu hỏi căn bản nhất, nó không hời hợt, vì vậy đừng gạt nó đi. Hiểu rõ vẻ đẹp là gì, có cái ý thức của tốt lành đó mà thể hiện khi cái trí và tâm hồn hiệp thông với một thứ gì đó dễ thương và không có bất kỳ ngáng trở để cho người ta cảm thấy hoàn toàn thoải mái – chắc chắn rằng, điều này có ý nghĩa lớn lao trong cuộc sống; và chỉ cho đến khi chúng ta cảm thấy được trạng thái đáp trả đến vẻ đẹp này thì cuộc sống của chúng ta mới không còn nông cạn. Người ta có lẽ được vây quanh bởi vẻ đẹp lớn lao, bởi núi non và những cánh đồng và những dòng sông, nhưng nếu người ta không sinh động với tất cả người ta có lẽ đã chết rồi.

Bạn, những cô gái và những cậu trai và những người lớn hơn chỉ cần đặt cho mình câu hỏi này: vẻ đẹp là gì? Sạch sẽ, ăn mặc gọn gàng, một nụ cười, một cử chỉ duyên dáng, nhịp nhàng khi bước đi, một bông hoa trên mái tóc của bạn, cách cư xử tốt, nói năng rõ ràng, đầy ý tứ, ân cần với những người khác, mà gồm cả sự đúng giờ – tất cả cái này là một phần của vẻ đẹp; nhưng nó chỉ ở trên bề mặt, phải vậy không? Và đó là tất cả đối với vẻ đẹp, hay còn có một cái gì đó sâu xa hơn.

Có vẻ đẹp của hình dáng, vẻ đẹp của sắp xếp, vẻ đẹp của cuộc sống. Bạn có khi nào quan sát hình dáng dễ thương của một cái cây khi nó um tùm lá, hay là sự tinh tế lạ thường của một cái cây trơ trụi đứng tương phản với bầu trời hay không? Những cảnh như thế đó đầy vẻ đẹp khi nhìn ngắm, nhưng tất cả chúng là những diễn tả hời hợt của một cái gì đó sâu xa hơn nhiều. Vì vậy chúng ta định nghĩa vẻ đẹp là gì?

Bạn có lẽ có một khuôn mặt đẹp, một nét mặt sáng sủa rõ ràng, bạn có lẽ ăn mặc thời trang và có cách cư xử chải chuốt, bạn có lẽ vẻ đẹp hoặc viết hay về vẻ đẹp của phong cảnh, nhưng nếu không có ý thức phía bên trong của tốt lành thì tất cả những diễn tả phía bên ngoài của vẻ đẹp chỉ dẫn đến một cuộc sống rất hời hợt, giả tạo, một cuộc sống không có nhiều ý nghĩa.

Vì vậy chúng ta phải hiểu được vẻ đẹp thực sự là gì, phải vậy không? Bạn làm ơn lưu ý, tôi

không đang nói rằng chúng ta nên tránh những thể hiện phía bên ngoài của vẻ đẹp. Tất cả chúng ta đều phải cố sự cư xử đúng đắn, chúng ta phải giữ gìn thân thể sạch sẽ và ăn mặc đàng hoàng, mà không phô trương quá, chúng ta phải đúng giờ, rõ ràng trong lời nói của chúng ta, và mọi chuyện như thế. Những sự việc này là cần thiết và chúng ta tạo ra một bầu không khí dễ chịu; nhưng nó không có nhiều ý nghĩa trong chính nó.

Chính là vẻ đẹp phía bên trong mới mang lại nét duyên dáng, sự nhã nhặn thường cho cái hình dáng và điệu bộ phía bên ngoài. Và vẻ đẹp bên trong này là gì mà nếu không có nó cuộc sống của người ta sẽ rất nông cạn? Bạn có bao giờ suy nghĩ điều đó hay không? Có thể là không. Bạn quá bận rộn, cái trí của bạn quá bận rộn bởi công việc học hành, bởi chơi đùa, bởi chuyện trò, cười cợt và chọc gheo nhau. Nhưng giúp đỡ bạn khám phá cái gì là vẻ đẹp phía bên trong, mà nếu không có nó hình dáng điệu bộ phía bên ngoài chẳng có ý nghĩa bao nhiêu, là một trong những chức năng của giáo dục đúng đắn; và sự trân trọng sâu xa về vẻ đẹp là một phần thiết yếu trong cuộc sống riêng của bạn.

Liệu một cái trí nông cạn có thể nào trân trọng vẻ đẹp hay không? Nó có lẽ nói về vẻ đẹp; nhưng liệu nó có thể trải nghiệm sự tràn trề của hân hoan vô tận này khi nhìn ngắm một cái gì đó rất dễ thương hay không? Khi cái trí chỉ quan tâm đến chính nó và những hoạt động riêng của nó, nó không đẹp đẽ; dù nó làm gì chẳng nữa, nó vẫn còn xấu xa, bị giới hạn, vì vậy nó không có khả năng nhận biết vẻ đẹp là gì. Trái lại, một cái trí không quan tâm đến chính nó, một cái trí được tự do khỏi tham vọng, một cái trí không bị vướng mắc trong những ham muốn riêng tư của nó hay là bị thúc đẩy bởi sự theo đuổi thành công riêng của nó – một cái trí như thế đó rất khoáng đạt, và nó nở hoa trong tốt lành. Bạn hiểu không? Chính sự tốt lành phía bên trong này mới mang lại vẻ đẹp, thậm chí cho cả một khuôn mặt tam gọi là xấu xí. Khi có tốt lành phía bên trong, khuôn mặt xấu xí được chuyển đổi, vì tốt lành phía bên trong thực sự là trạng thái cảm thấy rất sâu sắc của tôn giáo.

Bạn có biết sống đời sống tôn giáo là gì không? Nó không liên quan gì đến tiếng chuông của đền chùa, mặc dù chúng ta nghe hay hay từ khoảng cách xa, cũng không liên quan gì đến nghi lễ, và cũng chẳng liên quan gì đến những buổi lễ của những vị giáo sĩ và tất cả những vô lý của nghi thức đó. Sống đời sống tôn giáo là sống nhạy cảm đến thực tại. Toàn thân tâm bạn – thân thể, cái trí và tâm hồn – nhạy cảm đến đẹp đẽ và đến xấu xí, đến còn lừa bị trói vào cái cột, đến sự nghèo đói và bẩn thỉu trong thị trấn này, đến tiếng cười và những giọt nước mắt, đến mọi thứ quanh bạn. Từ sự nhạy cảm đến toàn thể hiện hữu này nảy mầm tốt lành, tình yêu; và nếu không có nhạy cảm này không có vẻ đẹp, mặc dù bạn có lẽ có tài năng, bạn có lẽ ăn mặc rất tươm tất, đi những chiếc xe đắt tiền và ý tứ đến từng chi tiết nhỏ nhất.

Tình yêu là một cái gì đó lạ thường lắm, phải vậy không? Bạn không thể yêu thương nếu bạn đang suy nghĩ về chính mình – mà không có nghĩa rằng bạn phải suy nghĩ về một người khác. Tình yêu là, nó không có mục tiêu. Thực ra cái trí yêu thương là một cái trí tôn giáo bởi vì nó ở trong chuyển động của thực tại, của sự thật, của Chúa, và chỉ một cái trí như thế đó mới biết được vẻ đẹp là gì. Cái trí không bị vướng mắc vào bất kỳ triết lý nào, không bị vây bủa trong bất kỳ hệ thống hay niềm tin, không bị lay động bởi tham vọng riêng của nó và vì vậy nhạy cảm, tỉnh táo, canh chừng – cái trí như thế đó có vẻ đẹp.

Khi còn bé bạn rất cần học cách sống ngăn nắp và sạch sẽ, ngồi đàng hoàng mà không cử động liên tục, có tư thế nghiêm chỉnh khi ngồi tại bàn và ăn cần, ý tứ, đúng giờ; nhưng tất cả những sự việc này, dù cần thiết bao nhiêu chẳng nữa, đều là hơi hợt, và nếu bạn chỉ vun quén những điều hơi hợt mà không hiểu rõ sự việc sâu xa hơn, bạn sẽ không bao giờ biết được ý nghĩa thực sự của vẻ đẹp. Một cái trí không lệ thuộc vào bất kỳ quốc gia, nhóm người hay tổ chức nào, không có uy quyền, không bị thúc đẩy bởi tham vọng hay bị giam giữ bởi sợ hãi – một cái trí như thế luôn luôn đang nở hoa trong tình yêu và tốt lành. Bởi vì nó ở trong chuyển động của thực tại, nó biết vẻ đẹp là gì; nhạy cảm đến cả cái xấu xí và đẹp đẽ, nó là một cái trí sáng tạo, nó có hiểu biết không giới hạn.

Người hỏi: Nếu tôi có tham vọng trong thời niên thiếu, liệu tôi có thể thành tựu nó khi tôi lớn lên không?

Krishnamurti: Một tham vọng thời niên thiếu thường không kéo dài lắm, phải không? Một cậu bé nhỏ muốn làm một tài xế; hay là cậu ta thấy một chiếc máy bay phản lực bay thật nhanh qua bầu trời và muốn làm một phi công; hay là cậu ta nghe một nhà hùng biện chính trị nào đó

và muốn giống ông ta, hay cậu ta thấy một vị khất sĩ và quyết định trở thành người đó. Một cô gái có lẽ muốn có nhiều con cái, hay là làm vợ của một người đàn ông giàu có sống trong ngôi nhà to lớn, hay là cô ta thích vẽ hay làm thơ.

Bây giờ, liệu cái giấc mộng thời niên thiếu sẽ được thành tựu hay không? Và những giấc mộng đó có xứng đáng để thành tựu hay không? Tìm kiếm sự thành tựu của bất kỳ ham muốn, không đặt thành vấn đề nó là gì, luôn luôn mang lại đau khổ. Có lẽ bạn vẫn chưa nhận thấy việc này, nhưng bạn sẽ hiểu ra khi bạn lớn lên. Đau khổ là cái bóng của ham muốn. Nếu tôi muốn giàu có hay nổi tiếng, tôi tranh đấu đạt được mục đích của tôi, gạt những người khác qua một bên và tạo ra những kẻ thù; và, thậm chí tôi có thể có được cái gì tôi muốn, chẳng chóng thì chầy một cái gì đó luôn luôn xảy ra. Tôi bị bệnh, hay trong chính thành tựu của ham muốn tôi lại ao ước một cái gì đó nhiều hơn nữa; và luôn luôn có cái chết rình rập quanh góc đường. Tham vọng, ham muốn và thành tựu hiển nhiên dẫn đến sự thất vọng, buồn khổ. Bạn có thể quan sát qui trình này cho chính bản thân bạn. Hãy học những người lớn tuổi hơn quanh bạn, những người nổi tiếng, những người vĩ đại ở địa phương, những người này đã dựng nên tên tuổi cho chính họ và có quyền hành. Hãy nhìn khuôn mặt của họ; hãy nhìn thử xem họ buồn bã như thế nào, hay béo phì và kênh kiệu làm sao đâu. Khuôn mặt của họ có những nếp nhăn xấu xí. Họ không nở hoa trong tốt lành bởi vì trong tâm hồn của họ có sự đau khổ.

Liệu không thể sống trong thế giới này mà không có tham vọng, chỉ là cái gì bạn là hay sao? Nếu bạn bắt đầu hiểu rõ bạn là gì mà không có sự cố gắng để thay đổi nó, vậy thì bạn là gì trải qua một sự chuyển đổi. Tôi nghĩ người ta có thể sống không là ai cả trong thế giới này, hoàn toàn không được biết đến, hoàn toàn không nổi tiếng, không tham vọng, không tàn nhẫn. Người ta có thể sống rất hạnh phúc khi không có sự quan trọng nào được trao cho cái tôi; và đây cũng là một phần của giáo dục đúng đắn.

Toàn thế giới này đang tôn sùng sự thành công. Bạn nghe những câu chuyện của cậu bé nghèo nàn học hành suốt đêm như thế nào và cuối cùng trở thành một quan toà, hay cậu ta bắt đầu bằng việc bán báo và trở thành một triệu phú như thế nào. Bạn được nhồi nhét sự vinh quang của thành công. Khi đạt được thành công to tát cũng kèm theo đau khổ lớn lao; nhưng hầu hết chúng ta đều bị trói buộc trong sự ham muốn thành tựu, và thành công có nhiều ý nghĩa cho chúng ta hơn là hiểu rõ và xoá sạch đau khổ.

Người hỏi: Trong hệ thống xã hội hiện nay liệu không khó khăn khi thực hành điều gì ông đang nói hay sao?

Krishnamurti: Khi bạn cảm thấy mạnh mẽ về một sự việc gì đó, bạn có thấy khó khăn khi đưa nó ra thực hành hay không? Khi bạn thích chơi cricket, bạn chơi nó bằng toàn thân tâm của bạn, phải vậy không? Và bạn gọi nó là khó khăn à? Chỉ khi nào bạn không cảm thấy mạnh mẽ sự thật của một điều gì đó thì bạn mới thấy khó khăn khi đưa ra thực hành. Bạn không yêu thích nó. Cái gì bạn yêu thích bạn làm đầy hăm hở, có sự hân hoan trong nó, và rồi thì điều gì xã hội hay là cha mẹ chỉ trích cũng chẳng đặt thành vấn đề. Nhưng nếu bạn không tin chắc, nếu bạn không cảm thấy tự do và hạnh phúc khi làm công việc gì bạn nghĩ là đúng, chắc chắn sự thích thú của bạn trong nó là giả dối, không thật; vì vậy nó trở thành nặng nề và bạn nói rằng đưa nó vào hành động thật là khó khăn.

Trong khi làm cái gì bạn yêu thích dĩ nhiên sẽ có những khó khăn nhưng điều đó không đặt thành vấn đề cho bạn đâu, nó là một phần của cuộc sống. Bạn thấy không, chúng ta đã tạo ra một triết lý của sự khó khăn, chúng ta coi nó là một đức hạnh khi cố gắng, khi tranh đấu, khi đối chọi.

Tôi không đang nói về cái hiệu quả qua sự cố gắng và tranh đấu, nhưng nói về tình yêu khi đang làm một cái gì đó. Nhưng đừng chống chọi lại xã hội, đừng cản ngăn cái truyền thống đã chết rồi, nếu bạn không có tình yêu này trong bạn, thì việc tranh đấu của bạn trở thành vô nghĩa, và bạn chỉ tạo thêm nhiều tổn thương. Trái lại nếu bạn cảm thấy sâu sắc điều gì là đúng và vì vậy có thể đứng một mình, vậy thì hành động của bạn được sinh ra từ tình yêu sẽ có ý nghĩa lạ lùng, nó có sức mạnh, vẻ đẹp.

Bạn biết không, chỉ với một cái trí rất yên lặng thì những sự việc lớn lao mới được sinh ra; và một cái trí yên lặng không có được qua nỗ lực, qua kiểm soát, qua kỷ luật.

Người hỏi: Ông có ý nói gì qua từ ngữ một sự thay đổi tổng thể, và làm thế nào có thể nhận ra được nó trong thân tâm riêng của người ta?

Krishnamurti: Bạn nghĩ rằng có thể có một sự thay đổi tổng thể nếu bạn cố gắng tạo ra nó hay sao? Bạn có biết thay đổi là gì không? Giả sử rằng bạn tham vọng và bạn đã bắt đầu nhận thấy rằng tất cả những sự việc liên quan đến tham vọng: hy vọng, hài lòng, thất vọng, tàn nhẫn, đau khổ, dửng dưng, tham lam, ganh tị, gây ra sự thiếu vắng tình yêu. Nhận thấy tất cả việc này rồi, bạn sẽ làm gì đây? Cố gắng thay đổi hay chuyển đổi tham vọng là một hình thức khác của tham vọng, phải vậy không? Nó ngụ ý một ham muốn là một cái gì khác. Bạn có lẽ khước từ một ham muốn, nhưng trong chính qui trình đó bạn nuôi dưỡng một ham muốn khác mà cũng gây ra đau khổ.

Bây giờ, nếu bạn hiểu rằng tham vọng mang lại đau khổ, và ham muốn chấm dứt tham vọng cũng mang lại đau khổ, nếu bạn hiểu được sự thật của việc này rất rõ ràng cho chính bạn và không hành động, nhưng cho phép sự thật hành động, vậy thì sự thật đó tạo ra một thay đổi căn bản trong cái trí, một cách mạng tổng thể. Nhưng việc này đòi hỏi nhiều chú ý, thâm nhập, thấu triệt.

Khi bạn được người ta dạy bảo, như tất cả các bạn đều được dạy bảo bảo, rằng bạn nên tốt lành, rằng bạn nên yêu thương, thông thường điều gì xảy ra? Bạn nói rằng, “Tôi phải luyện tập tốt lành, tôi phải thể hiện tình yêu với cha mẹ tôi, với người hầu, với con lừa, với mọi thứ.” Điều đó có nghĩa bạn đang tạo ra một nỗ lực để thể hiện tình yêu – và vì vậy “tình yêu” trở thành rất tầm thường, rất nhỏ nhoi, giống như những người theo chủ nghĩa quốc gia rất xuẩn ngốc và ngu dốt khi luôn luôn luyện tập tình huynh đệ. Chính tham lam mới sinh ra những luyện tập này. Nhưng nếu bạn hiểu sự thật của chủ nghĩa quốc gia, của tham lam, và cho phép sự thật đó tác động ngay vào bạn, cho phép sự thật đó hành động, vậy thì bạn sẽ có tình huynh đệ mà không cần nỗ lực. Một cái trí luyện tập tình yêu không thể nào yêu thương được. Nhưng nếu bạn yêu thương và không ngăn cản nó, vậy thì tình yêu sẽ vận hành.

Người hỏi: Thưa ông, tự bành trướng là gì?

Krishnamurti: Nếu bạn muốn trở thành một thống đốc hay một giáo sư nổi tiếng, nếu bạn bắt chước một người quan trọng hay vị anh hùng nào đó, nếu bạn cố gắng theo sau vị đạo sư của bạn hay một vị thánh, vậy thì cái qui trình của trở thành, của bắt chước, của theo sau đó là một hình thức của tự bành trướng, phải vậy không? Một con người tham vọng, một con người muốn vĩ đại, một con người muốn thỏa mãn cho chính mình có lẽ rằng, “Tôi đang làm việc này nhân danh hoà bình và vì lợi ích của quốc gia tôi”; nhưng hành động của anh ta vẫn còn là sự bành trướng của chính anh ta.

Người hỏi: Tại sao người giàu có lại kiêu hãnh?

Krishnamurti: Một cậu bé hỏi tại sao người giàu có lại kiêu hãnh. Bạn thực sự nhận ra rằng người giàu có kiêu hãnh hay sao? Và những người nghèo khổ không kiêu hãnh à? Tất cả chúng ta đều có sự kiêu hãnh riêng của chúng ta được thể hiện trong nhiều cách khác nhau. Người giàu có, người nghèo khổ, người có học thức, người có tài năng, vị thánh, người lãnh đạo – mỗi một người trong cách riêng của anh ta có cảm thấy rằng anh ta đã thành đạt, rằng anh ta là người thành công, rằng anh ta là một người nào đó hay có thể làm được một việc gì đó. Nhưng cái người không là ai cả, không muốn là một người nào đó, chỉ là chính anh ta – một con người như thế được tự do khỏi kiêu hãnh, tự phụ.

Người hỏi: Tại sao chúng tôi lại luôn luôn trói buộc trong “cái tôi lệ thuộc” và “cái thuộc về tôi,” và tại sao chúng tôi lại cứ duy trì những cuộc gặp gỡ của chúng tôi với ông bằng những vấn đề do trạng thái của cái trí này sinh ra?

Krishnamurti: Bạn thực sự muốn biết, hay có một ai đó nhắc bạn hỏi câu hỏi này? Vấn đề của “cái tôi lệ thuộc” và “cái thuộc về tôi” là một vấn đề mà trong đó chúng ta đều liên quan. Đó thật sự là một vấn đề duy nhất mà chúng ta có, và chúng ta liên tục nói về nó bằng nhiều cách khác, thỉnh thoảng trong chủ đề về thành tựu và thỉnh thoảng trong chủ đề về thất vọng, đau khổ. Ham muốn có hạnh phúc bền vững, sợ hãi cái chết hay mất mát tài sản, vui thú được nịnh nọt, bức bối khi bị chỉ trích, cãi cọ về Chúa của bạn và Chúa của tôi, cách sống của tôi và cách sống của bạn – cái trí liên tục bị bận rộn với tất cả việc này và không còn gì thêm nữa. Nó có lẽ giả vờ tìm kiếm hoà bình, cảm thấy tình huynh đệ, sống tốt lành, yêu thương, nhưng phía sau bức màn của những từ ngữ này nó tiếp tục bị trói buộc trong sự xung đột của “cái tôi lệ thuộc” và “cái thuộc về tôi”, và đó là lý do tại sao nó tạo ra những vấn đề mà bạn đưa ra mỗi buổi sáng bằng những từ ngữ khác nhau.

Người hỏi: Tại sao phụ nữ thích ăn mặc chưng diện như thế?

Krishnamurti: Bạn không hỏi họ à? Và bạn không bao giờ nhìn ngắm những con chim hay sao? Thường thường những con chim trống mới có nhiều màu sắc hơn, nhiều sinh động hơn. Thu hút ở khía cạnh thân thể là thành phần của dục tình để sinh ra những mầm non. Đó là cuộc sống. Và những cậu trai cũng làm việc đó. Khi các em lớn lên các em thích chải tóc theo một kiểu đặc biệt, đội một cái mũ xinh xinh, mặc quần áo quyến rũ – mà là cùng sự việc. Tất cả chúng ta đều muốn phô trương. Người giàu có trong chiếc xe hơi đắt tiền của anh ta, người con gái trang điểm cho mình đẹp hơn, cậu con trai cố gắng trở thành rất thông minh – tất cả họ đều muốn khoe khoang rằng họ có một cái gì đó. Nó là một thế giới lạ lùng, phải không? Bạn thấy không, một bông huệ tây hay một đoá hoa hồng không bao giờ giả vờ, và vẻ đẹp của nó là rằng nó là cái gì nó là.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 21

Mục đích của học hỏi

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Bạn có thích cố gắng hiểu được học hỏi là gì hay không? Bạn đến trường để học hỏi, phải không? Và học hỏi là gì? Bạn có khi nào suy nghĩ điều đó chưa? Bạn học hỏi như thế nào, tại sao bạn học hỏi, và bạn đang học hỏi cái gì? Nghĩa lý, ý nghĩa sâu xa của học hỏi là gì? Bạn phải học đọc và viết, học nhiều chủ đề khác nhau và cũng vậy thu lượm một phương pháp kỹ thuật để chuẩn bị cho mình một nghề nghiệp dành cho mục đích kiếm sống. Chúng ta hàm ý tất cả những việc đó khi chúng ta nói về học hỏi – và rồi thì hầu hết chúng ta đều ngừng ở đó. Ngay khi chúng ta đậu những kỳ thi nào đó và có được một việc làm, một nghề nghiệp, chúng ta dường như quên luôn học hỏi.

Nhưng có một kết thúc cho học hỏi hay sao? Chúng ta nói rằng học hỏi từ những quyển sách và học hỏi từ trải nghiệm là hai sự việc khác nhau; và chúng đúng là như vậy à? Ví dụ, từ những quyển sách chúng ta học hỏi những người khác đã viết về những môn khoa học. Sau đó chúng ta biến nó thành những trải nghiệm riêng của chúng ta và tiếp tục học hỏi qua những trải nghiệm đó. Và chúng ta cũng học hỏi qua trải nghiệm – ít nhất ra đó là điều gì chúng ta nói. Nhưng rốt cuộc ra, muốn tìm hiểu những chiều sâu la thường của cuộc sống, muốn tìm ra Chúa hay sự thật là gì, phải có tự do; và, qua trải nghiệm liệu có tự do để khám phá, để học hỏi hay không?

Bạn có suy nghĩ trải nghiệm là gì chưa? Nó là sự cảm thấy khi phản ứng đến một thách thức, phải vậy không? Phản ứng đến một thách thức là trải nghiệm. Và bạn có học hỏi qua trải nghiệm hay không? Khi bạn phản ứng đến một thách thức, đến một điều kích thích, phản ứng của bạn được dựa vào tình trạng qui định của bạn, vào sự giáo dục bạn đã nhận được, vào nền tảng văn hoá, tôn giáo, xã hội và kinh tế của bạn. Bạn phản ứng đến một thách thức bị quy định bởi nền tảng quá khứ của bạn như một người Ấn độ, một người Thiên chúa giáo, một người cộng sản hay bất kỳ người nào. Nếu bạn không phá vỡ nền tảng quá khứ của bạn, phản ứng của bạn đến bất kỳ thách thức nào chỉ củng cố hay bổ sung cái nền tảng quá khứ đó mà thôi. Vì vậy bạn không bao giờ thực sự tự do để tìm hiểu, để khám phá, để hiểu rõ sự thật là gì, Chúa là gì.

Do đó trải nghiệm không làm tự do cái trí, và học hỏi qua trải nghiệm chỉ là một qui trình hình thành những khuôn mẫu mới được dựa vào tình trạng qui định cũ của người ta. Tôi nghĩ hiểu rõ điều này rất quan trọng, bởi vì khi lớn lên chúng ta bị vây bủa càng ngày càng nhiều trong trải nghiệm của chúng ta, hy vọng học hỏi được từ đó; nhưng điều gì chúng ta học hỏi được lại bị diễn giải bởi nền tảng quá khứ, mà có nghĩa rằng nếu chúng ta học hỏi qua trải nghiệm chúng ta không bao giờ có tự do nhưng chỉ có sự bổ sung của tình trạng quy định.

Bây giờ, học hỏi là gì? Bạn bắt đầu bằng cách học làm thế nào để đọc và viết, làm thế nào ngồi yên lặng, làm thế nào vâng lời hay không vâng lời; bạn học lịch sử của quốc gia này hay quốc gia kia, bạn học ngôn ngữ dành cho giao tiếp; bạn học làm thế nào để kiếm sống, làm thế nào những cánh đồng được màu mỡ, và vân vân. Nhưng liệu có một trạng thái học hỏi trong đó cái trí được tự do khỏi nền tảng của quá khứ, một trạng thái trong đó không còn tìm kiếm hay không? Bạn hiểu rõ câu hỏi này chứ?

Điều gì chúng ta gọi là học hỏi chỉ là một qui trình liên tục của điều chỉnh, bác bỏ, đồng ý; chúng ta học hỏi hoặc là để tránh né hoặc là để thu được một cái gì đó. Bây giờ liệu có một trạng thái trong đó cái trí không phải là dụng cụ của học hỏi nhưng của đang là hay không? Bạn nhận thấy sự khác biệt chứ? Chẳng nào chúng ta còn đang đạt được, đang nhặt nhạnh, đang lẫn tránh, cái trí phải học hỏi, và trong học hỏi như thế đó luôn luôn có nhiều căng thẳng, chống cự. Muốn học hỏi bạn phải tập trung, phải vậy không? Và tập trung là gì?

Bạn có khi nào nhận thấy điều gì xảy ra khi bạn tập trung vào cái gì đó hay không? Khi bạn được yêu cầu học một quyển sách mà bạn không muốn học, hay thậm chí nếu bạn muốn học, bạn phải kháng cự và gạt đi những chuyện khác. Bạn kháng cự lại ý muốn nhìn ra ngoài cửa sổ, hay nói chuyện với một ai đó, với mục đích tập trung được. Vì vậy trong tập trung luôn luôn có nỗ lực, phải vậy không? Trong tập trung có một động cơ, một thúc đẩy, một gắng sức để học hỏi với mục đích thu lượm một điều gì đó; và cuộc sống của chúng ta là một loạt những nỗ lực

như thế, một trạng thái căng thẳng mà trong đó chúng ta đang cố gắng để học hỏi. Nhưng nếu không căng thẳng, không thu lượm, không lưu trữ hiểu biết, thì cái trí lúc đó không có khả năng học hỏi sâu sắc và nhảy bén hơn hay sao? Lúc đó nó trở thành một dụng cụ của tìm hiểu để khám phá sự thật là gì, vẻ đẹp là gì, Chúa là gì – mà thực sự, có nghĩa rằng nó không phục tùng bất kỳ uy quyền nào, dù đó là uy quyền của hiểu biết hay là xã hội, của tôn giáo, văn hoá hay tình trạng qui định.

Bạn thấy không, chỉ đến khi nào cái trí được tự do khỏi gánh nặng của hiểu biết thì nó mới có thể tìm hiểu sự thật là gì; và trong khi tiến hành tìm hiểu, không có sự tích lũy, phải không? Cái khoảnh khắc bạn bắt đầu tích lũy điều gì bạn đã trải nghiệm hay học hỏi được, nó trở thành một nơi nương tựa giam giữ cái trí của bạn lại và không cho tiến xa thêm nữa. Trong khi tiến hành tìm hiểu cái trí buông bỏ từ ngày này qua ngày khác điều gì nó đã học hỏi để cho nó luôn luôn được trong sáng, không bị vấy bẩn bởi trải nghiệm của ngày hôm qua. Sự thật là đang sống, nó không đứng yên, và cái trí muốn khám phá ra sự thật cũng phải đang sống, không bị chất đầy hiểu biết hay trải nghiệm. Rồi thì chỉ ở trạng thái đó sự thật mới có thể hiện hữu.

Tất cả việc này có lẽ khó khăn khi diễn tả bằng ngôn từ, nhưng ý nghĩa không khó khăn lắm nếu bạn vận dụng cái trí của bạn vào nó. Muốn tìm hiểu những sự việc sâu sắc của cuộc sống, cái trí phải được tự do; nhưng khoảnh khắc bạn học hỏi và biến sự học hỏi đó thành nền tảng cho việc tìm hiểu thêm nữa, cái trí của bạn mất tự do và bạn không còn đang tìm hiểu nữa.

Người hỏi: Tại sao chúng ta lại dễ dàng quên đi điều gì chúng ta thấy là khó khăn khi học hỏi?

Krishnamurti: Bạn đang học hỏi chỉ bởi vì những hoàn cảnh cưỡng bách bạn học hỏi phải không? Rốt cuộc ra, nếu bạn đang học môn vật lý và môn toán nhưng bạn thực sự muốn thành một luật sư, chẳng mấy chốc bạn sẽ quên đi môn vật lý và môn toán. Bạn có thực sự học hỏi nếu bạn bị một động cơ thúc đẩy để học hỏi hay không? Nếu bạn muốn đậu những kỳ thi nào đó chỉ với mục đích tìm một việc làm và lập gia đình, bạn có lẽ tạo ra một nỗ lực để tập trung, để học hỏi; nhưng ngay khi bạn đậu những kỳ thi chẳng mấy chốc bạn quên đi điều gì bạn đã học hỏi, phải vậy không? Khi học hỏi chỉ là một phương tiện để đến một mục đích nào đó, ngay lúc bạn đến được cái nơi bạn muốn, bạn quên ngay cái phương tiện – và chắc chắn rằng đó không là học hỏi gì cả. Vì vậy có lẽ có trạng thái của học hỏi chỉ khi nào không có một động cơ thúc đẩy, không có nguyên nhân, khi bạn làm việc đó vì tình yêu của chính nó.

Người hỏi: Ý nghĩa của từ ngữ “tiến bộ” là gì?

Krishnamurti: Giống như hầu hết mọi người, bạn có những lý tưởng, phải vậy không? Và lý tưởng không là thực sự, không là thực tế; nó là cái gì nên là, nó là một cái gì đó trong tương lai. Bây giờ, điều gì tôi nói là như thế này: hãy quên đi lý tưởng và hãy ý thức cái gì bạn là. Đừng theo đuổi cái gì nên là, nhưng hiểu rõ cái gì là. Hiểu rõ cái gì bạn thực sự là còn quan trọng hơn theo đuổi cái gì bạn nên là. Tại sao vậy? Bởi vì trong khi bạn hiểu rõ cái gì bạn là thì cùng lúc liền có khởi đầu một tiến hành của thay đổi, trái lại trong khi trở thành cái gì bạn nghĩ bạn nên là không có thay đổi gì cả, nhưng chỉ có một tiếp tục của cùng một sự việc cũ kỹ trong một hình thức khác. Nếu cái trí, đang thấy rằng nó ngu xuẩn, cố gắng thay đổi sự ngu xuẩn của nó thành thông minh, mà là cái gì nên là, đó là xuẩn ngốc, nó không có ý nghĩa, không thực tế; nó chỉ là theo đuổi một tự chiếu rọi, một sự trì hoãn hiểu rõ cái gì là. Chừng nào cái trí còn cố gắng thay đổi sự xuẩn ngốc của nó thành một cái gì đó khác nữa, nó vẫn còn là ngu xuẩn. Nhưng nếu cái trí nói rằng, “Tôi nhận ra rằng tôi ngu xuẩn và tôi muốn hiểu rõ ngu xuẩn là gì, vì vậy tôi sẽ tìm hiểu nó, tôi sẽ quan sát làm thế nào nó hiện hữu được”, vậy thì chính tiến trình tìm hiểu đó tạo ra một sự chuyển đổi cơ bản.

Ý nghĩa của từ ngữ “tiến bộ” là gì? Có một sự việc như là tiến bộ hay sao? Bạn trông thấy một chiếc xe bò di chuyển hai dặm một giờ, và cái vật lạ lùng đó được gọi là máy bay phản lực bay với tốc độ sáu trăm dặm hay hơn nữa trong một giờ. Đó là tiến bộ phải không? Có sự tiến bộ của công nghệ: phương tiện truyền thông tốt hơn, chăm sóc sức khoẻ tốt hơn và vân vân. Nhưng liệu còn bất kỳ hình thức nào khác của tiến bộ hay không? Liệu có một tiến bộ thuộc tâm lý trong ý nghĩa của tiến bộ về tinh thần qua thời gian hay không? Cái ý tưởng của tiến bộ về tinh thần có thực sự thuộc về tinh thần, hay chỉ là một sáng chế của cái trí?

Bạn biết không, rất quan trọng khi hỏi những câu hỏi căn bản, nhưng rủi thay chúng ta lại tìm ra những câu trả lời rất dễ dàng cho những câu hỏi căn bản. Chúng ta nghĩ rằng câu trả lời

đễ dàng là một giải đáp, nhưng không phải như vậy. Chúng ta phải hỏi một câu hỏi căn bản và hãy thả cho câu hỏi đó vận hành, hãy thả nó làm việc trong chúng ta để tìm ra điều gì là sự thật của nó.

Tiến bộ ám chỉ thời gian, phải vậy không? Rốt cuộc chúng ta đã phải mất hàng thế kỷ để chuyển từ chiếc xe bò đến cái máy bay phản lực. Bây giờ, chúng ta nghĩ rằng chúng ta có thể tìm ra sự thật hay Chúa trong cùng cách như vậy, qua thời gian. Chúng ta ở đây, và chúng ta nghĩ về Chúa như ở đằng đó, hay một nơi nào đó thật xa, và để bao phủ cái khoảng cách đó, cái khoảng không gian ngăn cách đó, chúng ta nói rằng chúng ta cần thời gian. Nhưng Chúa hay thực tại không cố định, và chúng ta cũng không cố định; không có một điểm cố định để từ đó khởi hành và cũng không có điểm cố định để chuyển động đến đó. Vì những lý do an toàn tâm lý chúng ta bám vào ý tưởng rằng có một điểm cố định trong mỗi một người chúng ta, và sự thật đó cũng bị cố định; nhưng đây là một ảo tưởng, nó không là sự thật. Khoảnh khắc chúng ta muốn có thời gian để tiến hóa hay tiến bộ phía bên trong, thuộc tinh thần, điều gì chúng ta đang làm không còn là tinh thần nữa, bởi vì sự thật không thuộc về thời gian. Một cái trí bị trói buộc trong thời gian đòi hỏi thời gian để tìm ra sự thật. Nhưng sự thật vượt khỏi thời gian, nó không có điểm cố định. Cái trí phải được tự do khỏi tất cả những tích lũy của nó, có ý thức cũng như không ý thức, và chỉ đến lúc đó nó mới có khả năng tìm ra sự thật là gì, Chúa là gì.

Người hỏi: Tại sao chim chóc lại bay đi khi tôi đến gần?

Krishnamurti: Vui vẻ làm sao đâu nếu những con chim không bay mất khi bạn đến gần! Nếu bạn có thể vuốt ve chúng, thân thiện với chúng, thì sẽ tuyệt vời lắm! Nhưng bạn biết không, chúng ta là những con người độc ác. Chúng ta giết chim chóc, hành hạ chúng, bắt chúng bằng lưới và nhốt chúng trong những cái lồng. Hãy nghĩ về một con vẹt dễ thương trong một cái lồng! Mỗi chiều tối nó cứ gọi bạn tình của nó và nhìn thấy những con chim khác bay qua trong bầu trời tự do. Khi chúng ta làm tất cả những việc này với những con chim, bạn không nghĩ rằng chúng sẽ khiếp hãi khi chúng ta đến gần chúng hay sao? Nhưng nếu bạn ngồi yên lặng trong một nơi tách rời mọi người và rất tĩnh, thật hoà nhã, chẳng mấy chốc bạn sẽ phát hiện ra rằng những con chim sẽ đến với bạn; chúng lượn loanh quanh khá gần và bạn có thể quan sát những chuyển động lanh lẹ của chúng, những cái móng dễ thương của chúng, sức mạnh và vẻ đẹp lạ thường của bộ lông. Nhưng muốn làm được điều đó bạn phải có sự kiên nhẫn vô hạn, mà có nghĩa rằng bạn phải có nhiều yêu thương, và cũng phải không còn sợ hãi. Những con vật dường như ý thức được sự sợ hãi trong chúng ta, và đáp lại chúng liền sợ hãi và trốn đi ngay. Đó là lý do tại sao hiểu rõ về chính mình lại rất quan trọng.

Bạn thử ngồi yên lặng dưới một cái cây, nhưng không chỉ trong hai hay ba phút, bởi vì những con chim sẽ không làm quen với bạn trong một thời gian ngắn như thế. Hãy đi đến và ngồi yên lặng dưới cùng cái cây đó mỗi ngày, và chẳng mấy chốc bạn sẽ bắt đầu cảm thấy rằng mọi sự vật chung quanh bạn đang sống. Bạn sẽ nhìn thấy những lá cỏ lấp lánh trong ánh mặt trời, hoạt động không ngừng nghỉ của những con chim bé tí, ánh bóng loáng lạ lùng của một con rắn, hay một con diều hâu đang bay cao trong bầu trời tận hưởng làn gió nhẹ mà không cần vẫy cánh. Nhưng để nhìn thấy được những việc này và cảm thấy niềm hân hoan của nó bạn phải có sự yên lặng thực sự phía bên trong.

Người hỏi: Sự khác nhau giữa ông và tôi là gì?

Krishnamurti: Có sự khác nhau căn bản nào giữa chúng ta à? Bạn có lẽ có một làn da trắng và tôi có lẽ hơi ngăm đen; bạn có lẽ khôn ngoan và biết nhiều hơn tôi; hay là tôi có lẽ sống trong một ngôi làng trong khi bạn đi khắp thế giới, và vân vân. Hiển nhiên có những khác biệt trong hình dáng, trong câu nói, trong hiểu biết, trong dáng điệu, trong cách cư xử, trong truyền thống và văn hoá; nhưng dù chúng ta là người Bà la môn hay không là Bà la môn, dù chúng ta là người Mỹ, người Nga, người Nhật, người Trung quốc, hay bất kỳ người gì, liệu không có sự giống nhau lớn lao giữa tất cả chúng ta hay sao? Tất cả chúng ta đều sợ hãi, tất cả chúng ta đều muốn an toàn, tất cả chúng ta đều muốn được yêu thương, tất cả chúng ta đều muốn ăn uống và đều muốn được hạnh phúc. Nhưng bạn thấy không, những khác biệt hời hợt bên ngoài đã hủy diệt cái nhận thức của sự giống nhau căn bản giữa chúng ta như là những con người. Hiểu rõ và được tự do khỏi sự giống nhau đó mang lại tình yêu vô biên, ân cần tổng thể. Bất hạnh thay, hầu hết chúng ta đều bị vướng mắc trong nó, và vì vậy bị phân chia bởi những khác biệt hời hợt của chủng tộc, của văn hoá, của niềm tin. Những niềm tin là một điều nguyên rủa,

chúng phân chia con người và tạo ra thù địch. Chỉ bằng cách vượt khỏi tất cả những khác biệt và những giống nhau, thì cái trí mới có thể được tự do để tìm ra sự thật là gì.

Người hỏi: Tại sao giáo viên tức giận khi tôi hút thuốc?

Krishnamurti: Có thể ông ấy nhiều lần bảo bạn không được hút thuốc lá bởi vì nó không tốt cho trẻ em; nhưng bạn cứ tiếp tục bởi vì bạn thích cái hương vị, vì vậy ông ta tức giận bạn. Bây giờ, bạn nghĩ gì đây? Bạn nghĩ rằng người ta nên có thói quen hút thuốc lá, hay có bất kỳ thói quen nào khác, trong khi người ta còn rất bé hay sao? Nếu ở tuổi bạn thân thể đã quen thuộc việc hút thuốc lá, nó có nghĩa rằng bạn đã là một nô lệ cho một cái gì đó; và đó không phải là một sự việc khủng khiếp hay sao? Hút thuốc lá có lẽ chấp nhận được cho những người lớn tuổi, nhưng thậm chí việc đó cũng đáng ngờ vực lắm. Rủi thay, họ có những lời bào chữa khi là nô lệ cho những thói quen khác nhau. Nhưng bạn là người còn rất bé, chưa trưởng thành, còn thiếu niên, bạn còn đang tăng trưởng – tại sao bạn phải quen thuộc với bất kỳ thứ gì, hay rơi vào bất kỳ thói quen nào, mà chỉ làm cho bạn không còn nhạy cảm? Khoảnh khắc cái trí thân thuộc cái gì đó, nó bắt đầu vận hành trong khe rãnh của thói quen, vì vậy nó trở nên dờ dẫm, không còn nhạy bén nữa; nó mất đi tánh nhạy cảm cần thiết để tìm ra Chúa là gì, vẻ đẹp là gì, tình yêu là gì.

Người hỏi: Tại sao con người săn bắn cọp?

Krishnamurti: Bởi vì họ muốn giết để thoả mãn sự hứng thú của giết chóc. Tất cả chúng ta làm nhiều sự việc thiếu cân nhắc – giống như giết đứt cái cánh khỏi một con ruồi để xem thử điều gì sẽ xảy ra. Chúng ta bàn luận và nói những sự việc xấu xa về những người khác; chúng ta giết để ăn; chúng ta giết để cho cái được gọi là hoà bình; chúng ta giết vì quốc gia của chúng ta hay vì những ý tưởng của chúng ta. Vì vậy có một khuynh hướng tàn bạo trong chúng ta, phải vậy không? Nhưng nếu người ta có thể hiểu rõ và xoá sạch khuynh hướng đó, vậy thì có một niềm vui cực độ khi chỉ nhìn ngắm con cọp đi ngang qua – như nhiều người trong chúng tôi đã làm vào một buổi tối gần Bombay. Một người bạn đã đưa chúng tôi bằng xe hơi vào cánh rừng tìm kiếm một con cọp mà một người nào đó đã thấy gần đó. Chúng tôi đang quay lại và vừa queo một khúc cua, đột nhiên có một con cọp ở ngay giữa đường, màu vàng và đen, to béo và chắc nịch, với cái đuôi dài, nó là một con vật đáng yêu khi ngắm nhìn, đầy duyên dáng và uy quyền. Chúng tôi tắt đèn pha đi và nó tiến đến gầm gừ chúng tôi, đi qua gần sát đến độ gần như chạm vào chiếc xe. Đó là một cảnh tuyệt vời. Nếu người ta có thể ngắm nhìn một con vật giống như thế đó mà không có một khẩu súng thì có nhiều thú vị lắm, và có vẻ đẹp lớn lao trong nó.

Người hỏi: Tại sao chúng ta lại bị chất đầy đau khổ?

Krishnamurti: Chúng ta chấp nhận đau khổ như một bộ phận không thể tránh khỏi của cuộc sống và chúng ta xây dựng những triết lý quanh nó; chúng ta biện minh cho đau khổ và nói rằng đau khổ là cần thiết để tìm ra Chúa. Trái lại, tôi nói rằng có đau khổ bởi vì con người tàn bạo với con người. Cũng vậy chúng ta không hiểu rõ nhiều sự việc lớn lao trong cuộc sống và vì vậy mang lại đau khổ – những sự việc giống như chết, giống như không có việc làm, giống như nhìn thấy những người nghèo nàn trong nỗi khổ khổ của họ. Chúng ta không hiểu rõ tất cả việc này, vì vậy chúng ta bị dày vò; và người ta càng nhạy cảm bao nhiêu thì người ta càng bị đau khổ bấy nhiêu. Thay vì hiểu rõ những sự việc này, chúng ta lại biện minh cho đau khổ; thay vì phản kháng toàn bộ cơ cấu thối nát này và phá vỡ nó đi, chúng ta chỉ điều chỉnh chính mình vào nó. Muốn được tự do khỏi đau khổ người ta phải được tự do khỏi ham muốn làm những chuyện gây tổn hại – cũng vậy phải được tự do khỏi ham muốn làm điều “tốt lành,” điều tạm gọi là tốt lành cũng chỉ là kết quả do tình trạng quy định của chúng ta.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 22

Tánh đơn giản của tình yêu

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Một người trong cái áo choàng khất sĩ thường đến mỗi buổi sáng để hái những bông hoa nơi những cái cây trong một ngôi vườn kề bên. Bàn tay và đôi mắt ông ấy tham lam tìm những bông hoa, và ông ta hái mọi bông hoa trong tầm với. Hiển nhiên ông ta đang cố gắng dâng cúng những bông hoa cho những hình ảnh chết nào đó, một vật được làm bằng đá. Những bông hoa là những vật mềm mại, xinh xắn vừa nở dưới ánh ban mai, và ông ấy không hái nó nhẹ nhàng, nhưng giật phăng chúng ra, hung bạo tước đoạt khỏi ngôi vườn cái gì nó có. Vị thần của ông ta đòi hỏi nhiều bông hoa – nhiều vật đang sống cho một hình ảnh bằng đá không có sinh khí.

Vào một ngày khác tôi quan sát những cậu trai trẻ đang hái những bông hoa. Chúng sẽ không dâng những bông hoa này cho bất kỳ vị thần nào; chúng đang nói chuyện và cầu thả xé nát những bông hoa, rồi quăng đi. Bạn có khi nào quan sát chính mình đang làm việc này hay không? Tôi thắc mắc tại sao bạn lại làm việc đó? Khi đi dọc theo con đường bạn sẽ bẻ một cành cây, tước hết những chiếc lá và vứt nó đi. Bạn không nhận thấy cái hành động vô ý thức này nơi bạn hay sao? Những người lớn tuổi cũng làm việc này nữa, họ có cách riêng để bộc lộ sự hung dữ phía bên trong của họ, tách thiếu tôn trọng ghê tởm này cho những sự vật đang sống. Họ nói về không gây tổn hại, nhưng mọi thứ họ làm đều là hủy hoại.

Người ta có thể hiểu được hành động hái một hay hai bông hoa để gài lên mái tóc bạn, hay tặng cho ai đó khi bày tỏ tình yêu; nhưng sao bạn lại xé nát những bông hoa như thế? Những người lớn tuổi xấu xa trong tham vọng của họ, họ tàn sát nhau trong những cuộc chiến tranh và làm hư hỏng nhau bằng tiền bạc. Họ có những cách thể hiện riêng của hành động ghê tởm; và rõ ràng những người trẻ ở đây cũng như những nơi nào khác đều đang theo những bước chân của họ.

Vào một ngày khác, tôi đang đi dạo bên ngoài với một bé trai và chúng tôi gặp một hòn đá trên đường. Khi tôi nhặt nó ném đi, cậu ta hỏi, “Tại sao ông làm việc đó?” Việc này nói lên điều gì? Đó không phải là sự thiếu ân cần, kính trọng hay sao? Bạn thể hiện sự kính trọng vì sợ hãi, phải vậy không? Bạn lập tức nhổm dậy khi một người lớn đi vào phòng, nhưng đó không phải là kính trọng, đó là sợ hãi; bởi vì nếu bạn cảm thấy thực sự kính trọng bạn sẽ không bao giờ ngắt những bông hoa, bạn sẽ nhặt hòn đá khỏi con đường, bạn sẽ chăm sóc cây cối và giúp trông nom ngôi vườn. Nhưng, dù chúng ta đã già hay còn trẻ, chúng ta thực sự không có cảm giác ân cần tử tế này. Tại sao vậy? Đó có phải bởi vì chúng ta không biết tình yêu là gì hay không?

Bạn có hiểu tình yêu đơn giản là gì hay không? Không phải sự phức tạp của tình yêu dục tình, cũng không phải tình yêu Chúa, nhưng chỉ yêu thương, nhạy cảm, hoà nhã trong sự tiếp xúc trọn vẹn đến mọi sự vật của một người. Ở nhà luôn luôn bạn không có được tình yêu đơn giản này, cha mẹ bạn quá bận rộn; ở nhà có lẽ không có lòng thương yêu thực sự, không có sự hoà nhã, vì vậy bạn đến đây với nền tảng của tính vô cảm và bạn cư xử giống như mọi người khác. Và làm thế nào người ta có tánh nhạy cảm này được? Không phải rằng bạn phải có những nội qui cấm hái những bông hoa; vì khi chỉ kèm hãm bởi những nội qui, bạn có sợ hãi. Nhưng làm thế nào tánh nhạy cảm này hiện hữu để làm cho bạn tỉnh táo không gây bất kỳ tổn hại nào cho con người, cho thú vật, cho những bông hoa?

Bạn có quan tâm tất cả việc này không? Bạn nên như thế. Nếu bạn không thích có tánh nhạy cảm, bạn có lẽ đã chết rồi – và hầu hết mọi người đều giống vậy. Mặc dù họ ăn ngày ba bữa, có việc làm, sinh sản con cái, lái những chiếc xe hơi, mặc quần áo đẹp, hầu hết mọi người đều đã chết rồi.

Bạn có biết nhạy cảm là gì hay không? Chắc chắn, nó có nghĩa là có một cảm thấy triu mến cho mọi thứ; trông thấy một con thú đang đau đớn và làm một việc gì đó cho nó, nhặt một viên đá khỏi lối đi bởi vì nhiều bàn chân trần đi qua đó, lượm một cái đinh trên đường bởi vì chiếc xe của ai đó có lẽ sẽ bị thủng lốp. Nhạy cảm là cảm thấy cho con người, cho những con chim, cho những bông hoa, cho cây cối – không phải bởi vì chúng là của bạn, nhưng chỉ vì bạn tỉnh thức đến cái vẻ đẹp lạ thường của những sự vật. Và làm thế nào có được tánh nhạy cảm này?

Cái khoảnh khắc bạn nhạy cảm sâu sắc tự nhiên bạn không ngắt những bông hoa; ngay cùng lúc đó có một khao khát không hủy diệt mọi thứ, không gây tổn thương mọi người, mà có nghĩa rằng có sự kính trọng, tình yêu thực sự. Yêu thương là sự việc quan trọng nhất trong cuộc sống. Nhưng chúng ta có ý nói gì qua từ ngữ yêu thương? Khi bạn yêu thương một ai đó, bởi vì người đó yêu thương lại bạn, chắc chắn rằng đó không là tình yêu. Yêu thương là có sự

cảm thấy lạ thường của tình yêu đó mà không đòi hỏi đáp lại bất kỳ cái gì. Bạn có lẽ rất khôn ngoan, bạn có lẽ đậu tất cả những kỳ thi, có bằng tiến sĩ và đạt được một chức vụ cao, nhưng nếu bạn không có nhạy cảm này, sự cảm thấy của tình yêu đơn giản này, tâm hồn của bạn sẽ trống rỗng và bạn sẽ đau khổ suốt cuộc đời còn lại của bạn.

Vì vậy rất quan trọng cho tâm hồn được ngập tràn cái ý thức yêu thương này, vì lúc đó bạn sẽ không hủy hoại, bạn sẽ không thô lỗ, và sẽ không còn những cuộc chiến tranh nữa. Vậy thì bạn sẽ là những con người hạnh phúc; và bởi vì bạn hạnh phúc nên bạn sẽ không cần cầu nguyện, bạn sẽ không cần tìm kiếm Chúa, bởi vì chính hạnh phúc đó là Chúa rồi.

Bây giờ, làm thế nào tình yêu này hiện hữu được? Chắc chắn tình yêu phải bắt đầu từ người giáo dục, người giáo viên. Nếu, ngoài việc truyền đạt cho bạn những thông tin về toán học, địa lý hay lịch sử, người giáo viên có sự cảm thấy của tình yêu này trong tâm hồn ông ta và nói về nó; nếu cùng lúc đó ông ta lượm viên đá khỏi con đường và không để cho người hầu làm tất cả những việc dơ bẩn; nếu trong khi chuyện trò, trong khi làm việc, trong khi chơi đùa, trong khi ăn uống, trong khi ông ta ở với bạn hay ở một mình, ông ta cảm thấy sự việc lạ lùng này và thường xuyên chỉ rõ nó cho bạn, rồi thì bạn cũng sẽ biết yêu thương là gì.

Bạn có lẽ có một làn da sáng, một khuôn mặt đẹp, bạn có lẽ mặc một áo sari dễ thương hay là một vận động viên vĩ đại, nhưng nếu không có tình yêu trong tâm hồn của bạn, bạn là một con người xấu xa, sự xấu xa vượt ngoài đo lường; và khi bạn yêu thương, dù rằng khuôn mặt bạn xấu xí hay đẹp đẽ, nó là một tỏa sáng. Yêu thương là sự việc lớn lao nhất trong cuộc sống; và rất quan trọng để nói về tình yêu, cảm thấy nó, nuôi dưỡng nó, ôm ấp nó, nếu không chẳng mấy chốc nó sẽ biến mất vì thế giới này rất tàn bạo. Nếu khi còn nhỏ bạn không biết yêu thương, nếu bạn không dùng tình yêu khi quan sát con người, những con thú, những bông hoa, khi bạn lớn lên bạn sẽ phát hiện rằng cuộc sống của bạn sẽ trống rỗng; bạn sẽ rất cô độc, và những bóng đen của sợ hãi sẽ luôn luôn kề bên bạn. Nhưng khoảnh khắc bạn có trong tâm hồn của bạn cái sự việc lạ thường này được gọi là tình yêu và cảm thấy chiều sâu, niềm hoan lạc, sự ngây ngất của nó, bạn sẽ khám phá cho chính mình rằng là thế giới được thay đổi.

Người hỏi: Tại sao luôn luôn có quá nhiều người giàu có và quan trọng được mời vào những chức vụ của trường học?

Krishnamurti: Bạn nghĩ gì? Bạn không muốn cha của bạn là người quan trọng hay sao? Bạn không tự hào nếu ông ấy trở thành một thành viên của nghị viện và được đề cập trên báo chí hay sao? Nếu ông ta đưa bạn đến sống trong một ngôi nhà to lớn, hay nếu ông ta đi Châu Âu và quay trở lại ngậm phì phà một điếu xì gà, bạn không hài lòng hay sao?

Bạn thấy không, những người giàu có và những người có quyền hành rất hữu dụng trong những trường học. Trường học tán dương họ và họ làm điều gì đó cho trường học, vì vậy nó có lợi cho cả hai. Nhưng câu hỏi không chỉ là tại sao trường học lại mời những người quan trọng vào những chức vụ của nó; đó là lý do tại sao bạn cũng muốn là một người quan trọng, hay là tại sao bạn muốn kết hôn với người giàu có, người nổi tiếng nhất, hay người đẹp trai nhất. Bộ bạn không muốn là người này hay người kia quan trọng hay sao? Và khi bạn có những ham muốn đó, bạn có sẵn trong mình hạt giống của đời bại rồi. Bạn có hiểu điều gì tôi đang nói không?

Hãy gạt bỏ đi trong chốc lát câu hỏi tại sao trường học mời những người giàu có trong khi cũng có những người nghèo khổ phù hợp những chức vụ này. Nhưng có bất kỳ người nào trong các bạn thích gần gũi những người nghèo, gần gũi những người dân làng hay không? Bạn có làm như vậy không? Và bạn có nhận thấy một sự việc lạ lùng khác: làm thế nào những khất sĩ muốn được xếp chỗ ngồi ở nơi nổi bật, cách họ chen lấn để được ở hàng đầu hay không? Tất cả chúng ta đều muốn có sự nổi tiếng, sự công nhận. Người Bà la môn thật sự là người không cầu xin bất kỳ cái gì từ bất kỳ ai, không phải vì anh ta kiêu ngạo, nhưng vì anh ta là một ngọn đèn cho chính anh ta; nhưng chúng ta đã mất tất cả việc đó rồi.

Bạn biết không, có một câu chuyện tuyệt vời về Alexander khi ông ấy đến Ấn Độ. Sau khi đã chinh phục quốc gia này, ông ta muốn gặp vị thủ tướng đã mang lại trật tự như thế trong mảnh đất này và đã tạo ra một tánh lương thiện như thế, đạo đức như thế trong những con người. Khi nhà vua giải thích rằng vị thủ tướng là một người Bà la môn và đã trở về ngôi làng của ông ta, Alexander yêu cầu được đến gặp ông ấy. Nhà vua đã triệu tập vị thủ tướng, nhưng ông ấy không đến vì ông ấy không thêm để ý phô trương mình với mọi người. Bất hạnh thay chúng ta

đã mất đi cái tinh thần đó. Bởi vì chính chúng ta bị trống rỗng, thờ ơ, đau khổ, chúng ta là những kẻ ăn mày, theo khía cạnh tâm lý, đang tìm kiếm một người hay một vật nào đó để nuôi dưỡng chúng ta, để cho chúng ta hy vọng, để duy trì chúng ta, và đó là lý do tại sao chúng ta biến những sự việc bình thường trở thành xấu xa.

Một viên chức nổi tiếng nào đó đến đặt viên đá đầu tiên cho một tòa nhà thì cũng được thôi; có sự hư hại nào trong việc đó đâu? Nhưng điều gì gây mất đạo đức là toàn bộ cái tinh thần phía sau nó. Bạn không bao giờ đi thăm người dân làng, phải không? Bạn không bao giờ nói chuyện với họ, cảm thông cùng họ, chính mình nhận thấy rằng họ phải ăn quá ít, họ làm việc liên tục từ ngày này sang ngày khác mà không được nghỉ ngơi; nhưng bởi vì tôi vô tình giải thích cho bạn những sự việc nào đó, bạn liền sẵn sàng chỉ trích những người khác. Đừng ngồi lẩn quẩn đây đó và chỉ trích, điều đó trống rỗng lắm, nhưng hãy đi và tìm ra cho chính mình những điều kiện trong làng như thế nào và làm một cái gì ở đó: trồng một cái cây, nói chuyện với dân làng, mời họ đến đây, chơi đùa với con cái họ. Vậy thì bạn phát hiện rằng một loại xã hội khác sẽ hiện hữu, bởi vì sẽ có tình yêu nơi mảnh đất này. Một xã hội không có tình yêu giống như một vùng đất không có sông ngòi, nó như một sa mạc; nhưng ở đâu có sông ngòi thì đất đai màu mỡ, nó có sự trù phú, nó có vẻ đẹp. Hầu hết chúng ta lớn lên mà không có tình yêu, và đó là lý do tại sao chúng ta đã tạo ra một xã hội cũng xấu xa như những con người sống trong nó.

Người hỏi: Ông nói rằng Chúa không ở trong cái hình ảnh chạm khắc, nhưng những người khác lại nói rằng Chúa có thật ở đó, và rằng là nếu chúng ta có sự trung thành trong tâm hồn thì quyền năng của ngài sẽ tự thể hiện. Sự thật của việc thờ phụng là gì?

Krishnamurti: Mỗi người trong thế giới đều có quan điểm riêng tư. Và bạn biết một quan điểm là gì không? Bạn nói như thế này và người khác nói như thế kia. Mỗi người đều có một quan điểm, nhưng quan điểm không là sự thật; vì vậy làm ơn đừng chỉ nghe quan điểm, đừng đặt thành vấn đề quan điểm đó của ai, nhưng hãy tìm ra cho chính bạn điều gì là sự thật. Quan điểm có thể thay đổi trong chốc lát, nhưng sự thật không thể thay đổi.

Bây giờ, bạn muốn tìm ra cho chính mình liệu rằng Chúa hay sự thật có ở trong cái hình ảnh chạm trổ đó không, đúng chứ? Một hình ảnh chạm trổ là gì? Nó là một vật được tưởng tượng bởi cái trí và được tạo hình dạng đúng kiểu cách bằng gỗ hay bằng đá bởi bàn tay. Cái trí chiếu rọi cái hình ảnh; và bạn nghĩ rằng một hình ảnh được chiếu rọi bởi cái trí là Chúa, mặc dù hàng triệu người đã khẳng định như thế, hay sao?

Bạn nói rằng nếu cái trí trung thành với cái hình ảnh, vậy thì cái hình ảnh sẽ trao quyền năng cho cái trí. Quá rõ ràng để hiểu rằng cái trí tưởng tượng hình ảnh và sau đó rút ra được quyền năng từ sáng chế riêng của nó. Đó là điều gì mà cái trí đang liên tục làm: sáng chế những hình ảnh và rút ra sức mạnh, hạnh phúc, lợi lộc từ những hình ảnh kia, vì vậy vẫn còn trống rỗng, thiếu thốn kinh khủng phía bên trong. Vậy thì điều gì quan trọng không phải là cái hình ảnh, hay điều gì hàng triệu người diễn tả nó, nhưng hiểu rõ sự vận hành cái trí riêng của bạn.

Cái trí tạo ra và không tạo ra Chúa, nó có thể hung dữ hay tử tế. Cái trí có quyền lực để làm những sự việc lạ lùng nhất. Nó có thể theo đuổi những quan điểm, nó có thể tạo ra những ảo tưởng, nó có thể chế tạo những chiếc phản lực bay với tốc độ khủng khiếp; nó có thể xây dựng những cây cầu đẹp đẽ, lắp đặt những đường xe lửa rộng rãi, phát minh ra những máy móc có thể tính toán ngoài khả năng của con người. Nhưng cái trí không thể làm nên sự thật. Cái gì nó tạo ra không phải là sự thật, nó chỉ là một quan điểm, một nhận xét. Vì vậy điều quan trọng là tìm ra cho chính mình sự thật là gì.

Muốn tìm ra sự thật là gì, cái trí phải không còn rung động, hoàn toàn lặng yên. Sự lặng yên đó là hành động của thờ phụng – không phải là việc đi đến đền chùa để dâng những đoá hoa và xô đẩy qua một bên những người ăn mày trên đường đi của bạn. Bạn nâng niu, xoa dịu những thần thánh bởi vì bạn sợ hãi họ, nhưng đó không phải là thờ phụng. Khi bạn hiểu rõ cái trí và cái trí hoàn toàn lặng yên, không phải làm cho lặng yên, vậy thì sự lặng yên đó là hành động thờ phụng; và trong sự lặng yên đó, kia kìa xuất hiện cái đó là sự thật, là vẻ đẹp, là Chúa.

Người hỏi: Vào một ngày trước ông đã nói rằng chúng ta nên ngồi yên lặng và ngắm nhìn những hoạt động của cái trí riêng của chúng ta; nhưng những tư tưởng của chúng ta biến mất ngay khi chúng ta bắt đầu ý thức để quan sát chúng. Làm thế nào chúng ta có thể trực nhận cái trí riêng của chúng ta khi cái trí là người trực nhận cùng lúc với điều được trực nhận.

Krishnamurti: Đây là một câu hỏi rất phức tạp, và nhiều sự việc liên quan trong nó.

Bây giờ, liệu có người trực nhận, hay chỉ có trực nhận? Làm ơn theo dõi việc này cẩn thận.

Liệu có một người suy nghĩ hay chỉ có suy nghĩ? Chắc chắn, người suy nghĩ không tồn tại trước. Đầu tiên phải có suy nghĩ, và sau đó suy nghĩ tạo ra người suy nghĩ – mà có nghĩa rằng một sự phân chia trong suy nghĩ đã xảy ra. Chỉ khi nào sự phân chia này xảy ra thì mới xuất hiện người quan sát và vật được quan sát, người trực nhận và điều được trực nhận. Vì người hỏi nói rằng, nếu bạn nhìn ngắm cái trí của bạn, nếu bạn quan sát một tư tưởng, thì tư tưởng đó biến mất, nó tan đi; nhưng thực sự chỉ có trực nhận, không có người trực nhận. Khi bạn nhìn một bông hoa, khi bạn chỉ thấy nó, vào cái khoảnh khắc đó có một thực thể mà nhìn thấy hay không? Hay là chỉ có đang thấy? Đang thấy bông hoa đó làm cho bạn nói rằng, “Nó đẹp làm sao, tôi muốn nó”: vì vậy “cái tôi” hiện hữu qua ham muốn, sợ hãi, tham lam, tham vọng, mà trôi dạt theo sau. Chính là những việc này mới tạo ra “cái tôi,” và “cái tôi” không tồn tại nếu không có chúng.

Nếu bạn lắng sâu hơn nữa vào câu hỏi này bạn sẽ phát hiện rằng khi cái trí rất lặng yên, hoàn toàn tĩnh, không có một lay động của tư tưởng và vì vậy không có người trải nghiệm, không có người quan sát, vậy thì chính trạng thái rất lặng yên đó có sự hiểu rõ sáng tạo riêng của nó. Trong lặng yên đó cái trí được chuyển đổi thành một cái gì khác. Nhưng cái trí không thể tìm được sự lặng yên đó bằng bất kỳ phương tiện nào, qua bất kỳ kỷ luật nào, qua bất kỳ luyện tập nào; nó không hiện hữu qua việc ngồi trong một góc phòng và cố gắng tập trung. Sự lặng yên đó xuất hiện khi bạn hiểu rõ những phương cách của cái trí. Chính cái trí đã tạo ra cái hình ảnh bằng đá mà con người thờ phụng; chính cái trí đã tạo ra kinh Gita, những tôn giáo có tổ chức, vô số niềm tin; và, để tìm ra điều gì là sự thật, bạn phải đi khỏi những sáng chế của cái trí.

Người hỏi: Con người chỉ là cái trí và bộ não, hay là một cái gì đó còn hơn thế nữa?

Krishnamurti: Làm thế nào bạn sẽ tìm ra được? Nếu bạn chỉ tin tưởng, phỏng đoán, hay chấp nhận điều gì Shankara, Buddha, hay một ai đó đã nói, bạn không đang suy nghĩ kỹ càng, bạn không cố gắng tìm ra sự thật là gì.

Bạn chỉ có một dụng cụ, là cái trí; và cái trí cũng là bộ não. Vì vậy, muốn tìm ra sự thật của vấn đề này, bạn phải hiểu rõ những phương cách vận dụng của cái trí, đúng vậy chứ? Nếu cái trí không trung thực bạn sẽ không bao giờ thấy ngay thẳng; nếu cái trí bị giới hạn bạn không thể trực nhận cái không giới hạn. Cái trí là dụng cụ của trực nhận và, muốn trực nhận trung thực, cái trí phải được làm cho ngay thẳng, nó phải được lau chùi sạch sẽ tất cả những quy định, tất cả những sợ hãi. Cái trí cũng phải được tự do khỏi hiểu biết, bởi vì hiểu biết làm lệch lạc cái trí và làm cho những sự vật méo mó đi. Khả năng to lớn của cái trí là sáng chế, tưởng tượng, phỏng đoán, suy nghĩ – cái khả năng này phải được xoá sạch để cho cái trí rất rõ ràng và rất đơn giản, đúng không? Bởi vì chỉ có cái trí hồn nhiên, cái trí trải nghiệm bao la nhưng lại được tự do khỏi hiểu biết và trải nghiệm – chỉ có một cái trí như thế thì mới có thể khám phá cái đó mà còn hơn bộ não và cái trí. Nếu không cái gì bạn khám phá sẽ bị tô điểm bởi cái gì bạn đã trải nghiệm rồi, và trải nghiệm của bạn là kết quả của tình trạng quy định của bạn.

Người hỏi: Sự khác nhau giữa nhu cầu và tham lam là gì?

Krishnamurti: Bạn không biết à? Bạn không biết khi nào bạn cần cái gì hay sao? Và một điều gì đó bảo cho bạn biết khi bạn tham lam hay sao? Hãy bắt đầu ở mức độ thấp nhất, và bạn sẽ thấy nó phơi bày. Bạn biết rằng khi bạn có đủ quần áo, nữ trang, hay bất kỳ thứ gì khác, bạn không phải triết lý về nó. Nhưng cái khoảnh khắc nhu cầu chuyển động vào lãnh vực của tham lam, vậy thì ngay lập tức bạn bắt đầu triết lý, lý luận, giải thích cho sự tham lam của bạn. Ví dụ, một bệnh viện tốt, đòi hỏi nhiều giường bệnh, một tiêu chuẩn sạch sẽ nào đó, những chất khử trùng nào đó, cái này và cái kia. Một người đi xa có lẽ phải có một chiếc xe hơi, một chiếc áo khoác và vân vân. Đó là nhu cầu. Bạn cần một số hiểu biết và kỹ năng nào đó để thực hiện nghề nghiệp của bạn. Nếu bạn là một kỹ sư bạn phải biết những sự việc nào đó – nhưng hiểu biết đó có thể trở thành dụng cụ của tham lam. Qua tham lam cái trí sử dụng những vật dụng của nhu cầu như một phương tiện dùng đẩy mạnh những thích thú riêng của người ta. Nó là một qui trình rất đơn giản nếu bạn quan sát nó. Nếu, ý thức được những nhu cầu thực sự của bạn, bạn cũng biết tham lam đến bằng cách nào, cái trí sử dụng những vật dụng của nhu cầu cho sự gia tăng thích thú riêng của nó, vậy thì sẽ không khó khăn lắm để phân biệt rõ giữa nhu cầu và tham lam.

Người hỏi: Nếu cái trí và bộ não là một, vậy thì tại sao khi một tư tưởng hay một thói thúc phát sinh mà bộ não bảo cho chúng ta rằng là xấu xa, cái trí thường vẫn tiếp tục nó?

Krishnamurti: Thực sự điều gì đang xảy ra? Nếu một cái kim đâm vào tay bạn, thần kinh chuyển cảm xúc đến bộ não của bạn, bộ não diễn dịch thành đau đớn, rồi thì cái trí phản kháng lại đau đớn đó, và bạn nhổ cái kim ra hoặc làm cái gì đó về nó. Nhưng có vài chuyện mà cái trí vẫn tiếp tục, thậm chí nó biết rõ là xấu xa hay là ngu dốt. Nó biết hút thuốc là rất ngu xuẩn, nhưng người ta vẫn tiếp tục hút. Tại sao vậy? Bởi vì nó thích những cảm giác của hút thuốc, và đó là tất cả. Nếu cái trí ý thức mãnh liệt được sự ngu xuẩn của hút thuốc như nó có về sự đau đớn của kim chích, nó sẽ ngừng hút thuốc ngay tức khắc. Nhưng nó không muốn ý thức việc đó mãnh liệt như thế bởi vì hút thuốc trở thành một thói quen dễ chịu. Nó cũng giống như tham lam hay là bạo lực. Nếu tham lam làm đau đớn bạn như cây kim đâm vào tay bạn, bạn sẽ ngay lập tức ngừng tham lam, bạn sẽ không lý luận gì về nó; và nếu bạn thực sự tỉnh thức đến toàn bộ ý nghĩa của bạo lực, bạn sẽ không viết những quyển sách về không bạo lực – mà tất cả đều vô lý, bởi vì bạn không cảm thấy nó bạn chỉ nói về nó mà thôi. Nếu bạn ăn cái gì đó mà gây đau bụng kinh khủng, bạn sẽ không tiếp tục ăn nó nữa, phải vậy không? Bạn bỏ nó đi ngay lập tức. Tương tự như vậy, nếu ngay khi bạn nhận ra rằng ganh tị và tham lam là độc hại, nguy hiểm, tàn bạo, cũng gây chết người giống như vết cắn của con rắn hổ mang, bạn sẽ cảnh giác với chúng. Nhưng, bạn thấy không, cái trí không muốn nhìn những sự việc này quá kỹ càng; trong lãnh vực này nó có những thích thú được bảo đảm, và nó từ chối thú nhận rằng tham vọng, ganh tị, tham lam, ham muốn là độc hại. Vì vậy nó nói rằng, “Hãy để cho chúng tôi bàn luận về không tham lam, không bạo lực, hãy để cho chúng tôi có những lý tưởng” – và trong khi chờ đợi những điều đó xảy ra nó tiếp tục với những liều thuốc độc của nó. Vì vậy hãy tìm ra cho chính mình những sự việc gây phân hoá, gây hủy hoại và độc hại này, và trong chốc lát bạn sẽ buông rơi chúng; nhưng nếu bạn chỉ nói rằng, “Tôi không được như thế” rồi tiếp tục như trước kia, bạn đang chơi trò đạo đức giả. Hãy là một sự việc này hay một sự việc khác, nóng hay là lạnh.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 23

Sự cần thiết ở một mình

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Liệu không phải là một sự việc rất lạ lùng trong thế giới này, nơi có nhiều vui chơi, giải trí, mà hầu hết mọi người là một khán giả và chẳng có mấy người tham gia vào môn chơi hay sao? Bất kỳ lúc nào chúng ta có một chút thời gian rảnh rỗi, hầu hết chúng ta đều tìm kiếm một hình thức vui chơi nào đó. Chúng ta đọc một quyển sách, một quyển tiểu thuyết hay một tờ tuần báo. Nếu chúng ta ở Mỹ chúng ta mở máy thu thanh hay máy vô tuyến truyền hình, hay chúng ta buông thả trong những cuộc nói chuyện vô tận. Có một đòi hỏi liên tục để được vui đùa, để được giải trí, để được quên chính chúng ta. Chúng ta sợ hãi khi ở một mình, sợ hãi không có một người bên cạnh, không có một giải trí thuộc loại nào đó. Rất ít người trong chúng ta đi dạo nơi những cánh đồng và những cánh rừng, không nói chuyện hay hát những bài hát, nhưng chỉ đi dạo yên lặng và quan sát những sự việc quanh chúng ta và trong chính chúng ta. Chúng ta hầu như không bao giờ làm việc đó bởi vì, bạn thấy đó, hầu hết chúng ta đều chán nản; chúng ta bị vướng mắc trong thói quen đều đặn dờ dẩn của học hành hay dạy học, của những bồn phận ở nhà hay một công việc, và vì vậy trong thời gian rảnh rỗi chúng ta muốn được vui chơi, hoặc là đơn giản hoặc là phức tạp. Chúng ta đọc sách hay đến rạp xi nê – hay là chúng ta hướng vào một tôn giáo, mà cũng cùng sự việc. Cũng vậy tôn giáo đã trở thành một hình thức của giải trí, một loại tẩu thoát nghiêm túc khỏi sự nhàm chán, khỏi lẽ thói thông thường.

Tôi không biết liệu bạn có nhận thấy tất cả việc này hay không. Hầu hết mọi người liên tục bị bận rộn với một cái gì đó – với nghi lễ, với việc lặp lại những từ ngữ nào đó, với việc lo âu việc này hay việc kia – bởi vì họ sợ sống một mình với chính họ. Bạn thử ở một mình, không có bất kỳ dạng giải trí nào, bạn sẽ thấy rằng bạn muốn mau lẹ trốn chạy chính mình đến chừng nào và quên đi cái gì bạn là. Đó là lý do tại sao cái cấu trúc khủng khiếp của sự vui chơi chuyên nghiệp, của sự giải trí tự động này, lại là bộ phận quá nổi bật của cái gì chúng ta gọi là văn minh. Nếu bạn quan sát bạn sẽ thấy rằng con người khắp thế giới này đang trở nên mỗi lúc một cuốn hút ra bên ngoài, đang gia tăng hiểu biết rộng rãi về thế giới vật chất. Vô số những vui thú, vô số những quyển sách đang được xuất bản, những trang báo đầy những sự kiện thể thao – rõ ràng tất cả việc này chỉ ra rằng chúng ta luôn luôn muốn được khuây khỏa. Bởi vì ở bên trong chúng ta trống rỗng, đơn điệu, tầm thường, chúng ta sử dụng sự liên hệ và sự cải cách xã hội của chúng ta như một phương tiện tẩu thoát khỏi chính chúng ta. Tôi thắc mắc không hiểu bạn có nhận thấy rằng hầu hết mọi người đều cô độc làm sao đâu? Và để tẩu thoát khỏi sự cô độc chúng ta chạy đến những đền chùa, những nhà thờ, những thánh đường, chúng ta ăn mặc sang trọng và tham gia những công việc xã hội, chúng ta xem truyền hình, nghe radio, đọc sách và vân vân.

Bạn biết cô độc có nghĩa là gì hay không? Một số trong các bạn có lẽ không quen thuộc với từ ngữ đó, nhưng bạn biết cái cảm giác đó rất rõ ràng. Bạn thử ra ngoài đi dạo một mình hay là ở một mình mà không có một quyển sách, không có ai để nói chuyện, và chẳng mấy chốc bạn sẽ thấy buồn chán đến chừng nào. Bạn biết rõ ràng cảm giác đó, nhưng bạn không biết tại sao bạn buồn chán, bạn đã không bao giờ tìm hiểu nó. Nếu bạn tìm hiểu một chút vào nỗi buồn chán bạn sẽ thấy rằng nguyên nhân của nó là sự cô độc. Với mục đích thoát khỏi sự cô độc nên chúng ta muốn ở cùng với nhau, chúng ta muốn được giải trí, muốn có mọi loại tiêu khiển: những vị đạo sư, những nghi lễ tôn giáo, những lời cầu nguyện hay những quyển tiểu thuyết mới nhất. Vì cô độc phía bên trong chúng ta chỉ trở thành những khán giả trong cuộc sống; và chúng ta có thể là những người tham gia chỉ khi nào chúng ta hiểu rõ sự cô độc và ra khỏi nó.

Rốt cuộc, hầu hết mọi người lập gia đình và tìm kiếm những quan hệ xã hội khác bởi vì họ không biết làm thế nào để sống một mình. Không phải rằng người ta phải sống một mình; nhưng, nếu bạn lập gia đình vì bạn muốn được yêu thương, hay nếu bạn buồn chán và sử dụng công việc của bạn như một cách để quên chính mình, vậy thì bạn sẽ phát hiện rằng toàn cuộc sống của bạn không là gì cả ngoại trừ liên tục tìm kiếm những trò giải trí. Rất ít người thoát khỏi nỗi sợ hãi lạ lùng này của cô độc, nhưng người ta phải thoát khỏi nó, bởi vì thoát khỏi nó có sự sang giàu thực sự.

Bạn biết không, có sự khác biệt lớn lao giữa cô độc và cô đơn. Một số các em học sinh nhỏ tuổi có lẽ còn chưa ý thức được trạng thái cô độc, nhưng những người lớn tuổi hơn thì biết rõ nó: trạng thái cảm thấy hoàn toàn bị tách khỏi, của đột nhiên sợ hãi mà không có nguyên nhân nào rõ rệt. Cái trí biết được sự sợ hãi này khi trong tích tắc nó nhận ra rằng nó không thể trông mong vào bất kỳ cái gì, rằng không có sự giải trí nào có thể lấy mất đi cái ý thức trống rỗng tự khép kín này. Đó là cô độc. Nhưng cô đơn là một cái gì hoàn toàn khác hẳn.; nó là một trạng thái của tự do mà hiện hữu khi bạn đã trải qua trạng thái cô độc và hiểu rõ nó. Trong trạng thái cô đơn đó bạn không lệ thuộc vào bất kỳ ai thuộc tâm lý vì bạn không còn tìm kiếm vui thú, an ủi, hài lòng. Chỉ đến lúc đó thì cái trí mới hoàn toàn cô đơn, và chỉ với cái trí như thế đó mới sáng tạo.

Tất cả việc này là bộ phận của giáo dục: đối diện với nỗi đau khổ của cô độc, cái cảm giác trống rỗng lạ thường đó mà tất cả chúng ta đều biết, và không bị sợ hãi khi nó đến; không phải mở máy thu thanh, tìm quên chính mình trong công việc, hay chạy đến rạp chiếu bóng, nhưng nhìn nó, tìm hiểu nó, hiểu rõ nó. Không có một con người nào mà không cảm thấy hoặc sẽ không cảm thấy cái trạng thái hoang mang run rẩy đó. Đó chỉ bởi vì chúng ta cố gắng tẩu thoát khỏi nó qua mọi hình thức của giải trí và thỏa mãn – qua ái ân, qua Chúa, qua công việc, qua nhậu nhẹt, qua viết những bài thơ hay lặp lại những từ ngữ nào đó mà chúng ta đã học thuộc lòng – nên chúng ta không bao giờ hiểu được trạng thái hoang mang run rẩy đó khi nó ập vào chúng ta.

Vì vậy, khi sự đau khổ của cô độc bộc lộ, hãy đương đầu nó, hãy nhìn nó mà không có bất kỳ ý tưởng chạy trốn. Nếu bạn chạy trốn bạn sẽ không bao giờ hiểu rõ nó, và nó sẽ luôn luôn đang

đợi bạn ở đó ngay góc đường. Trái lại, nếu bạn có thể hiểu rõ cô độc và đi khỏi nó, vậy thì bạn sẽ phát hiện rằng không còn nhu cầu để tẩu thoát, không còn sự thôi thúc để được thỏa mãn hay giải trí, bởi vì cái trí của bạn sẽ biết được sự phong phú mà không thể bị hư hỏng và không thể bị hủy hoại.

Tất cả việc này là bộ phận của giáo dục. Nếu ở trường bạn chỉ học những môn học với mục đích đậu những kỳ thi, vậy thì chính học hành trở thành một phương tiện tẩu thoát khỏi sự cô độc. Hãy suy nghĩ về nó một chút ít và bạn sẽ hiểu ra. Hãy nói chuyện với những người giáo dục của bạn và bạn sẽ sớm nhận ra họ cô độc làm sao đâu, và bạn cũng cô độc làm sao đâu. Nhưng những người cô đơn phía bên trong, cái trí và tâm hồn của họ được tự do khỏi sự đau khổ của cô độc – họ là những con người thực sự, vì họ có thể khám phá cho chính họ sự thật, thực tại là gì, họ có thể thấu nhận cái đó không thời gian.

Người hỏi: Khác biệt giữa sự ý thức và sự nhạy cảm là gì?

Krishnamurti: Tôi rất ngạc nhiên vì không hiểu có bất kỳ sự khác biệt nào không? Bạn biết không, khi bạn đặt một câu hỏi, điều gì quan trọng là tìm ra cho chính mình sự thật của vấn đề và không chấp nhận điều gì mà bất kỳ người khác nói. Vì vậy chúng ta hãy cùng nhau tìm ra có ý thức là gì.

Bạn thấy một cái cây đẹp với những chiếc lá lấp lánh sau cơn mưa; bạn thấy ánh mặt trời chiếu trên dòng nước và trên bộ lông màu xám của những con chim; bạn thấy dân làng đang đi bộ tới thị trấn vác theo những bó nặng, và nghe tiếng cười của họ, bạn nghe tiếng chó sủa, hay tiếng một con bê gọi mẹ. Tất cả việc này là thành phần của ý thức, trạng thái ý thức điều gì quanh bạn, phải vậy không? Tiến sâu hơn một chút nữa, bạn nhận ra sự liên hệ của bạn với mọi người, những ý tưởng, những sự việc. Bạn ý thức được cách bạn lưu tâm đến ngôi nhà, con đường; bạn quan sát những phản ứng của bạn đến điều gì người ta nói với bạn, và cái trí của bạn luôn luôn đánh giá, nhận xét, so sánh hay là chỉ trích. Đây là tất cả bộ phận của trạng thái ý thức, nó bắt đầu trên bề mặt và sau đó đi sâu hơn và sâu hơn; nhưng với hầu hết chúng ta sự ý thức ngừng ở một điểm nào đó. Chúng ta thu nhận những tiếng ồn, những bài hát, những cảnh trí đẹp dễ hay xấu xa, nhưng chúng ta không ý thức được những phản ứng của chúng ta đối với chúng. Chúng ta nói rằng, “Cái đó đẹp” hay “Cái kia xấu,” rồi lơ đi; chúng ta không tìm hiểu đẹp dễ là gì, xấu xí là gì. Chắc chắn rằng, thấy được những phản ứng của bạn là gì, mỗi lúc một tỉnh táo hơn đến mọi lay động của tư tưởng riêng của bạn, quan sát rằng cái trí của bạn bị điều kiện bởi cha mẹ bạn, bởi những giáo viên của bạn, bởi chủng tộc và văn hoá của bạn – tất cả điều này là bộ phận của ý thức, phải vậy không?

Cái trí càng thâm nhập vào sự tiến hành tư tưởng riêng của nó sâu xa bao nhiêu, nó càng hiểu rõ tất cả những hình thức của suy nghĩ bị điều kiện nhiều bấy nhiêu; do đó cái trí tự động rất yên lặng – mà không có nghĩa rằng nó đang mê muội. Trái lại, lúc đó cái trí tỉnh táo là thường, không còn bị kéo lê bởi những câu thần chú, bởi sự lặp lại những từ ngữ, hay bị định hình bởi kỷ luật. Cái trạng thái tỉnh thức yên lặng này cũng là một phần của sự ý thức; và nếu bạn vẫn còn thâm nhập sâu xa thêm bạn sẽ phát hiện rằng không còn phân chia giữa người ý thức và vật anh ta ý thức.

Bây giờ, nhạy cảm có nghĩa là gì? Ý thức về màu sắc và hình dáng, về cái gì người ta nói và sự đáp trả của bạn; ý tứ, có sự thưởng thức đúng đắn, cách cư xử tốt; không phải là cộc cằn, không gây tổn thương người khác cả phần thân thể lẫn phía bên trong và không ý thức được nó; nhìn thấy một vật đẹp dễ và ở lại cùng nó; lắng nghe không chỉ trích mà không bị nhầm chán đến mọi thứ đang được nói, để cho cái trí trở nên nhạy bén, tỉnh táo – tất cả việc này là sự nhạy cảm, phải vậy không? Vì vậy liệu có nhiều khác nhau giữa sự nhạy cảm và sự ý thức hay không? Tôi không nghĩ như thế.

Bạn thấy không, chừng nào cái trí của bạn còn chỉ trích, đánh giá, hình thành những quan điểm, kết luận, nó cũng không có cả sự ý thức lẫn sự nhạy cảm. Khi bạn thô lỗ với mọi người, khi bạn ngắt những bông hoa và quẳng chúng đi, khi bạn ngược đãi thú vật, khi bạn viết nguệch ngoạc tên của bạn vào đồ đạc, hay bẻ gãy cái chân ghế, khi bạn không đúng giờ trong những bữa ăn và nói chung bạn có những cách cư xử xấu xa, điều này thể hiện không nhạy cảm, phải vậy không? Nó thể hiện một cái trí không có khả năng thích ứng một cách tỉnh táo. Và chắc chắn một phần của giáo dục là giúp đỡ em học sinh có nhạy cảm, để cho em không chỉ tuân phục hay kháng cự, nhưng sẽ được đánh thức đến toàn chuyển động của cuộc sống.

Những người nhạy cảm trong cuộc sống có lẽ chịu đựng đau khổ nhiều hơn những người không nhạy cảm; nhưng nếu họ hiểu rõ và vượt khỏi sự đau khổ, họ sẽ khám phá ra những sự việc lạ thường.

Người hỏi: Tại sao chúng ta lại cười cợt khi một ai đó trượt chân ngã?

Krishnamurti: Đó là một hình thức không nhạy cảm, phải không? Cũng có một sự việc như thế gọi là tánh tàn bạo. Bạn biết từ ngữ đó có nghĩa là gì hay không? Có một tác giả tên là Marquis de Sade một lần đã viết một quyển sách nói về một con người thích gây tổn thương cho người khác và vui thú khi quan sát họ đang chịu đựng đau khổ. Từ đó có được từ ngữ “Sadism” mà có nghĩa rằng tận hưởng được vui thú từ sự chịu đựng đau khổ của những người khác. Vì vậy có một số người được thỏa mãn kỳ lạ khi thấy những người khác bị đau khổ. Hãy quan sát mình và xem thử liệu bạn có sự cảm thấy này không? Nó có lẽ không phơi bày rõ ràng lắm, nhưng nếu có bạn sẽ phát hiện ra rằng nó tự bộc lộ chính nó khi muốn bật cười lúc một ai đó trượt chân ngã. Bạn muốn những người ở trên cao bị hạ xuống; bạn phê bình, bàn tán thiếu suy nghĩ về những người khác, tất cả điều đó là một diễn tả của không nhạy cảm; một hình thức mong muốn gây tổn thương mọi người. Người ta có lẽ cố ý gây tổn thương người khác, cố ý trả thù, hay người ta có lẽ vô tình bộc lộ nó qua một từ ngữ, qua một cử chỉ, qua một thoáng nhìn; nhưng trong cả hai trường hợp đều có sự thôi thúc muốn gây tổn thương ai đó. Và chẳng có mấy người xoá sạch được cái hình thức vui thú biến dạng này.

Người hỏi: Một trong những giáo sư của chúng tôi nói rằng điều gì ông đang nói cho chúng tôi là hoàn toàn không thực tế. Ông ấy thách thức ông nuôi dưỡng sáu cậu trai và sáu cô gái với số tiền lương là 120 rupees. Câu trả lời của ông cho lời chỉ trích này là gì?

Krishnamurti: Nếu tôi chỉ có 120 rupees tiền lương tôi sẽ không gắng sức nuôi sáu cậu trai và sáu cô gái; đó là việc đầu tiên. Việc thứ hai, nếu tôi là một giáo sư nó sẽ là một hiến dâng và không phải là một công việc. Bạn có thấy sự khác biệt không? Dạy học ở bất kỳ mức độ nào không là một nghề nghiệp, nó không là một công việc thuần túy; nó là một hành động hiến dâng. Bạn hiểu ý nghĩa của từ ngữ “hiến dâng” hay không? Hiến dâng là trao chính mình cho một cái gì đó hoàn toàn, mà không yêu cầu được đáp lại bất kỳ điều gì; giống như một thầy tu, giống như người ẩn tu, giống như những bậc thầy và những nhà khoa học vĩ đại – không phải giống như những người đậu vài kỳ thi rồi gọi chính họ là giáo sư. Tôi đang nói về những người đã hiến dâng mình cho công việc dạy học, không phải vì tiền bạc, nhưng bởi vì nó là ý nguyện của họ, nó là tình yêu của họ. Nếu có những vị giáo viên như thế, họ sẽ thấy rằng những cậu trai và những cô gái có thể được chuyển tải một cách thực tế nhất tất cả những sự việc mà tôi đang nói đến. Nhưng người giáo viên, người giáo dục, vị giáo sư là những người mà công việc dạy học chỉ là một công cụ để kiếm sống – chính ông ta sẽ bảo cho bạn rằng những sự việc này là không thực tế.

Rốt cuộc ra, cái gì là thực tế? Hãy suy nghĩ nó đi. Cái cách chúng ta đang sống hiện nay, cách chúng ta đang dạy dỗ, cách những chính phủ của chúng ta đang điều hành với sự phân hóa của họ và những cuộc chiến tranh liên tục – bạn gọi điều đó là thực tế hay sao? Tham vọng là thực tế à, tham lam là thực tế à? Tham vọng nuôi dưỡng ganh đua và vì vậy hủy hoại con người. Một xã hội dựa vào tham lam và thu lợi luôn luôn có trong nó cái bóng ma của chiến tranh, xung đột, đau khổ; và đó là thực tế hay sao? Rõ ràng không phải như vậy. Đó là điều gì tôi đang cố gắng giải thích cho bạn trong nhiều cuộc nói chuyện khác nhau này.

Tình yêu là sự việc thực tế nhất trong thế giới. Yêu thương, tử tế, không tham lam, không tham vọng, không bị ảnh hưởng bởi mọi người nhưng suy nghĩ cho chính mình – đây là tất cả những sự việc rất thực tế, và chúng sẽ tạo ra một xã hội thực tế, hạnh phúc. Nhưng người giáo viên không hiến dâng, không biết yêu thương, có lẽ có vài tước danh theo sau cái tên của ông ấy nhưng chỉ là người buôn bán thông tin mà ông ấy đã nhặt nhạnh từ những quyển sách – ông ấy sẽ bảo cho bạn rằng tất cả những điều tôi trình bày là không thực tế, bởi vì ông ấy không thực sự suy nghĩ về nó. Yêu thương là thực tế – còn tuyệt vời hơn là những thực tế vô lý của cái tạm gọi là giáo dục này để tạo ra những công dân hoàn toàn không có khả năng đứng một mình và nghĩ ra bất kỳ vấn đề nào cho chính họ.

Bạn thấy không, đây là bộ phận của ý thức: tỉnh táo về cái sự kiện rằng họ đang cười khúc khích ở một góc phòng đằng kia và cùng lúc đó vẫn giữ được sự nghiêm túc riêng của người ta.

Điều khó khăn với hầu hết những người lớn là rằng họ không giải quyết được vấn đề thuộc

cuộc sống riêng của họ, tuy nhiên họ lại nói với bạn, “Tôi sẽ bảo cho bạn biết cái gì là thực tế và cái gì là không thực tế.” Dạy học là nghề nghiệp lớn lao nhất trong cuộc sống, mặc dù hiện nay nó bị khinh蔑 nhất; nó là tiếng gọi thiêng liêng nhất, cao cả nhất. Nhưng người giáo viên phải hoàn toàn hiến dâng, anh ta phải trao toàn bộ con người mình, anh ta phải dạy bằng quả tim và cái trí anh ta, bằng toàn bộ thân tâm anh ta; và từ việc hiến dâng đó những điều tôi trình bày có thể thực hiện được.

Người hỏi: Sự tốt đẹp của giáo dục là gì nếu trong khi đang giáo dục chúng ta cũng đang bị hủy hoại bởi những xa xỉ của thế giới hiện đại?

Krishnamurti: Tôi e rằng bạn đang sử dụng sai lầm những từ ngữ. Người ta phải có một mức độ nào đó của tiện nghi, phải vậy không? Khi người ta ngồi yên lặng trong một căn phòng, thật tốt khi căn phòng đó sạch sẽ và ngăn nắp, mặc dù nó có lẽ không có món đồ đạc nào ngoại trừ một tấm thảm, nó cũng nên có sự cân đối và có những cửa sổ đúng kích cỡ. Nếu có một bức tranh trong phòng nó phải là một cái gì đó dễ thương, và nếu có một bông hoa trong lọ đằng sau nó phải có cái tinh thần của người trang trí nó. Người ta cũng cần thức ăn thích hợp và một nơi ngủ yên tĩnh. Tất cả việc này là thành phần của sự tiện nghi được trao tặng bởi thế giới hiện đại; và sự tiện nghi này hủy hoại cái con người tạm gọi là được giáo dục hay sao? Hay là cái con người đó, qua tham vọng và tham lam của anh ta, đang hủy hoại sự tiện nghi bình thường của mỗi con người phải không? Trong những quốc gia thịnh vượng nền giáo dục hiện đại đang làm cho con người mỗi lúc một quá thiên về vật chất, và vì vậy sự xa xỉ trong mọi hình thức đang làm hư hỏng và hủy hoại cái trí; và trong những quốc gia nghèo như Ấn độ, giáo dục không khuyến khích bạn tạo ra một loại văn hóa hoàn toàn mới mẻ, nó không giúp đỡ bạn là một người cách mạng – không phải là loại người sát nhân, ném bom. Những người như thế không phải là những người cách mạng. Một con người cách mạng thực sự là một con người được tự do khỏi tất cả mọi động lực, được tự do khỏi mọi học thuyết và những tình huống rắc rối của xã hội mà là một biểu hiện thuộc ý muốn tập thể của nhiều người; và nền giáo dục của bạn không giúp đỡ bạn trở thành một người cách mạng theo loại đó. Trái lại, nó đang dạy bạn tuân phục hay là chỉ sửa đổi cái gì đã có rồi.

Vì vậy chính cái tạm gọi là giáo dục của bạn đang hủy hoại bạn, không phải sự xa xỉ do xã hội hiện đại cung cấp. Tại sao bạn lại không nên có xe hơi và đường sá tốt. Nhưng, bạn thấy không, tất cả những kỹ thuật và những phát minh hiện đại đang được sử dụng hoặc là giúp cho chiến tranh, hoặc là chỉ dành cho vui chơi giải trí, như một phương tiện tẩu thoát khỏi chính mình và vì vậy cái trí bị lạc lõng trong những dụng cụ linh tinh. Nền giáo dục hiện đại đã trở thành sự vun quén những đồ vật linh tinh, những dụng cụ cơ khí hay máy móc mà giúp đỡ bạn nấu nướng, giặt giũ, ủi quần áo, tính toán và làm nhiều việc cần thiết khác, để cho bạn không phải bận rộn quá nhiều về chúng. Và bạn nên có những đồ vật này, không phải để đắm chìm trong những đồ vật, nhưng cho phép cái trí của bạn được tự do để làm cái gì đó hoàn toàn khác hẳn.

Người hỏi: Tôi có một làn da rất đen, và hầu hết mọi người đều ngưỡng mộ một làn da sáng hơn. Làm thế nào tôi có thể dành được sự ngưỡng mộ của họ?

Krishnamurti: Tôi tin rằng có những mỹ phẩm đặc biệt có thể làm cho làn da bạn sáng hơn; nhưng việc đó sẽ giải quyết được vấn đề của bạn hay sao? Bạn sẽ vẫn còn muốn được ngưỡng mộ, muốn được nổi bật trong xã hội, bạn sẽ vẫn còn ao ước vị trí, thanh danh, và trong chính ao ước được ngưỡng mộ, trong tranh đấu được nổi bật, luôn luôn có nỗi day dứt của đau khổ. Chừng nào bạn còn muốn được ngưỡng mộ, được nổi tiếng, sự giáo dục của bạn sẽ hủy diệt bạn, bởi vì nó sẽ giúp bạn trở thành một người nào đó trong xã hội này, và cái xã hội này đã khá mục nát rồi. Chúng ta đã xây dựng cái xã hội hủy hoại này, qua tham lam của chúng ta, qua ganh tị của chúng ta, qua sợ hãi của chúng ta, và nó sẽ không được chuyển đổi bằng cách không lưu tâm nó hay gọi nó là một ảo tưởng. Chỉ có loại giáo dục đúng đắn sẽ quét sạch tham lam, sợ hãi, hám lợi, để cho cùng nhau chúng ta có thể xây dựng một nền văn hóa hoàn toàn mới mẻ, một thế giới hoàn toàn khác hẳn; và có thể có một loại giáo dục đúng đắn chỉ khi nào cái trí thực sự muốn hiểu rõ về chính nó và được tự do khỏi đau khổ.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 24

Năng lượng của cuộc sống

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Một trong những vấn đề khó khăn nhất của chúng ta là điều gì chúng ta gọi là kỷ luật, và nó thực sự rất phức tạp. Bạn thấy không, xã hội cảm thấy rằng nó phải kiểm soát và khép vào kỷ luật người công dân, định hình cái trí của anh ta tùy theo những khuôn mẫu tôn giáo, xã hội, luân lý, kinh tế nào đó.

Bây giờ, kỷ luật có cần thiết hay không? Làm ơn hãy lắng nghe cẩn thận, đừng lập tức nói rằng “có” hay “không.” Hầu hết chúng ta đều cảm thấy, đặc biệt khi chúng ta còn nhỏ, rằng không nên có kỷ luật, rằng chúng ta nên được phép làm bất kỳ điều gì chúng ta thích, và chúng ta nghĩ rằng đó là tự do. Nhưng chỉ nói rằng chúng ta nên hay không nên có kỷ luật, rằng chúng ta nên được tự do và vân vân, chẳng có ý nghĩa bao nhiêu cả nếu không hiểu rõ toàn bộ vấn đề của kỷ luật.

Một vận động viên say mê đang luôn luôn kỷ luật chính anh ta, phải không? Niềm hân hoan của anh ta trong việc chơi những trò chơi và chính yêu cầu duy trì sự khỏe mạnh khiến cho anh ta đi ngủ sớm, ngăn anh ta hút thuốc lá, ăn thức ăn thích hợp và tuân theo những luật lệ để giữ gìn sức khỏe tốt. Kỷ luật của anh ta không phải là một áp đặt hay xung đột, nhưng là một kết quả tự nhiên của niềm đam mê thể thao.

Và, kỷ luật làm gia tăng hay giảm đi năng lượng của con người? Con người khắp thế giới, trong mọi tôn giáo, trong mọi trường phái triết lý, áp đặt kỷ luật vào cái trí, mà ngụ ý kiểm soát, kháng cự, điều chỉnh, đè nén, và tất cả việc này có cần thiết hay không? Nếu kỷ luật tạo ra một nguồn năng lượng lớn cho con người, vậy thì nó xứng đáng, vậy thì nó có ý nghĩa; nhưng nếu nó chỉ đè nén năng lượng của con người, nó rất nguy hại, hủy diệt. Tất cả chúng ta đều có năng lượng và câu hỏi là liệu rằng cái năng lượng có được qua kỷ luật có thể làm tăng sinh lực, phong phú và thừa thãi, hay liệu rằng kỷ luật lại hủy hoại bất kỳ năng lượng nào chúng ta có. Tôi nghĩ đây là vấn đề chủ yếu.

Nhiều người không có nhiều năng lượng, và một chút năng lượng nào đó mà họ có chẳng mấy chốc bị bóp nghẹt và bị hủy hoại bởi những kiểm soát, những đe dọa và những cấm đoán của xã hội đặc biệt của họ với cái tạm gọi là giáo dục của nó; vì vậy họ trở thành những công dân chỉ biết bắt chước và không còn sinh khí của xã hội đó. Và kỷ luật có đưa thêm năng lượng được gia tăng vào cá nhân yếu đuối để anh ta bắt đầu làm việc với nó hay không? Nó có làm cho cuộc sống anh ta phong phú và đầy sinh lực hay không?

Khi bạn còn rất nhỏ, như hiện nay, bạn có đầy năng lượng, phải không? Bạn đang chơi đùa, xô đẩy nơi này hay nơi kia, nói chuyện; bạn không thể ngồi yên lặng, bạn đầy sức sống. Vậy thì chuyện gì xảy ra? Khi bạn lớn lên những giáo viên của bạn bắt đầu giảm bớt năng lượng đó bằng cách định hình nó, hướng nó vào những khuôn mẫu khác nhau; và cuối cùng khi bạn trở thành một người đàn ông hay phụ nữ một chút năng lượng còn lại của bạn chẳng mấy chốc bị bóp chết bởi xã hội, mà nói rằng bạn phải là những công dân phù hợp, bạn phải cư xử theo một cách nào đó. Qua cái tạm gọi là giáo dục và cưỡng bách của xã hội, cái năng lượng thừa thãi bạn có khi còn trẻ này đang dần dần bị cạn kiệt.

Bây giờ, liệu cái năng lượng bạn có vào lúc này có thể được tăng thêm sinh lực qua kỷ luật hay không? Nếu bạn chỉ có một chút ít năng lượng, liệu kỷ luật có thể gia tăng nó được hay không? Nếu nó có thể làm được, vậy thì kỷ luật có ý nghĩa; nhưng nếu kỷ luật thực sự gây cạn kiệt năng lượng của con người, vậy thì rõ ràng kỷ luật phải bị gạt đi.

Năng lượng mà tất cả chúng ta đều có này là gì? Năng lượng này là suy nghĩ, cảm thấy; nó là thích thú, nhiệt thành, tham lam, đam mê, dục vọng, tham vọng, hận thù. Về những bức tranh, sáng chế những chiếc máy, xây dựng những cây cầu, làm những con đường, cày xới những cánh đồng, chơi những trò chơi, viết những bài thơ, ca hát, nhảy múa, đi đến đền chùa, thờ phụng – đây là tất cả những biểu hiện của năng lượng; và năng lượng cũng tạo ra ảo tưởng, sự ranh mãnh, đau khổ. Những chất lượng hủy diệt nhất và nhỏ nhem nhất đều là những biểu hiện ngang bằng của năng lượng con người. Nhưng, bạn thấy không, qui trình kiểm soát hay là khép vào kỷ luật cái năng lượng này, buông thả nó trong một phương hướng và kềm hãm nó trong

một phương hướng khác, chỉ trở thành một tiện lợi của xã hội; cái trí được định hình tùy theo khuôn mẫu của một nền văn hóa đặc biệt, và vì vậy năng lượng của nó dần dần cạn kiệt.

Vì vậy, vấn đề của chúng ta là, liệu rằng cái năng lượng này, mà trong một mức độ này hay mức độ kia tất cả chúng ta đều sở hữu, có thể được gia tăng, có thể được cho sinh lực thêm nữa – và nếu như vậy, để làm cái gì? Năng lượng này dùng cho việc gì? Có phải mục đích của năng lượng là tạo ra chiến tranh hay không? Nó có phải là sáng chế ra những máy bay phản lực và vô số những máy móc khác, theo sau một vị đạo sư nào đó, đậu những kỳ thi, có con cái, lo âu vô tận về những vấn đề này và vấn đề kia? Hay là năng lượng có thể được sử dụng trong một phương cách khác để cho tất cả những hoạt động của chúng ta đều có ý nghĩa liên quan đến một cái gì đó mà vượt khỏi tất cả những hoạt động? Chắc chắn, nếu cái trí con người, mà có khả năng của năng lượng kinh ngạc như thế, nếu không đang tìm kiếm sự thật hay là Chúa, mỗi biểu hiện của năng lượng này trở thành một phương tiện của hủy diệt và đau khổ. Muốn tìm kiếm sự thật đòi hỏi phải có năng lượng vô biên; và, nếu con người không đang làm việc đó, anh ta làm hao phí năng lượng của mình trong những phương cách để tạo ra sự ranh mãnh, và vì vậy xã hội phải kiểm soát anh ta. Bây giờ, liệu có thể giải phóng toàn bộ năng lượng rồi dùng nó trong công việc tìm kiếm Chúa hay sự thật và, trong khi tiến hành khám phá cái gì là sự thật, là một công dân mà hiểu rõ những vấn đề căn bản của cuộc sống và là con người mà xã hội không thể hủy hoại được hay không? Bạn có đang theo dõi việc này không, hay nó hơi quá phức tạp?

Bạn thấy không, con người là năng lượng, và nếu con người không tìm kiếm sự thật, năng lượng này trở thành hủy hoại; vì vậy xã hội kiểm soát và định hình cá nhân, mà bóp nghẹt năng lượng này. Đó là điều gì đã xảy ra cho đa số những người trưởng thành khắp thế giới. Và có lẽ bạn đã nhận thấy một sự kiện rất đơn giản và lý thú khác nữa: rằng là cái khoảnh khắc bạn thực sự muốn làm một điều gì đó, bạn có năng lượng để làm nó. Điều gì xảy ra khi bạn ham mê chơi một trò chơi? Tức khắc bạn có năng lượng, phải vậy không? Và chính cái năng lượng đó trở thành phương tiện kiểm soát chính nó, vì vậy bạn không cần sự kỷ luật phía bên ngoài. Trong việc tìm kiếm sự thật, năng lượng tạo ra kỷ luật riêng của nó. Con người đang tìm kiếm sự thật cùng lúc trở thành loại công dân đúng đắn, mà không lệ thuộc vào bất kỳ khuôn mẫu của xã hội hay chính phủ đặc biệt nào.

Vì vậy những em học sinh cũng như những người giáo viên phải làm việc cùng nhau và mang lại sự giải phóng năng lượng vô biên này để tìm ra sự thật, Chúa hay là chân lý. Trong chính sự tìm kiếm sự thật của bạn sẽ có kỷ luật và lúc đó bạn sẽ là con người thực sự, một cá nhân tổng thể, chứ không phải là một người Ấn độ giáo hay một người Parsi bị giới hạn bởi xã hội và văn hoá đặc biệt của anh ta. Nếu, thay vì giảm đi cái năng lượng của anh ta như nó đang làm bây giờ, trường học có thể giúp đỡ em học sinh đánh thức năng lượng của em để dùng nó trong công việc theo đuổi sự thật, vậy thì bạn sẽ thấy rằng kỷ luật có một ý nghĩa hoàn toàn khác hẳn.

Tại sao trong ngôi nhà, trong phòng học và trong ký túc xá bạn luôn luôn đang được chỉ bảo rằng bạn phải làm cái gì và không được làm cái gì? Chắc chắn, chính là bởi vì cha mẹ và giáo viên của bạn, giống như phần còn lại của xã hội, đã không nhận thức rằng con người tồn tại chỉ cho một mục đích duy nhất, là tìm ra sự thật hay Chúa. Nếu thậm chí một nhóm nhỏ những người giáo dục muốn hiểu rõ và trao toàn bộ sự chú ý của họ vào sự tìm kiếm đó, họ sẽ tạo ra một loại giáo dục mới và một xã hội hoàn toàn khác hẳn. Bộ bạn không nhìn thấy hầu hết những người quanh chúng ta, kể cả cha mẹ và những giáo viên của bạn có ít ỏi năng lượng làm sao? Họ đang từ từ chết dần đi, ngay cả khi thân thể họ chưa già nua. Tại sao vậy? Bởi vì họ đã chấp nhận gục ngã buông trôi trong sự qui phục xã hội. Bạn thấy không, nếu không hiểu rõ mục đích căn bản của nó là được tự do khỏi một sự việc lạ thường gọi là cái trí, với khả năng của nó là tạo ra những tàu ngầm nguyên tử và những máy bay phản lực, là có thể viết ra những bài thơ và những văn vần hay kinh ngạc, là có thể làm cho thế giới đẹp đẽ và cùng lúc hủy diệt thế giới – nếu không hiểu rõ mục đích là tìm ra sự thật hay Chúa, năng lượng này trở thành hủy diệt; và rồi thì xã hội nói rằng, “Chúng ta phải định hình và kiểm soát năng lượng cá nhân.”

Vì vậy, dường như đối với tôi chức năng của giáo dục là tạo ra sự giải phóng năng lượng trong công việc theo đuổi sự tốt lành, sự thật, hay là Chúa, mà đáp lại làm cho cá nhân trở thành một con người thực sự và vì vậy là loại công dân đúng đắn. Nhưng chỉ thuần túy kỷ luật,

nếu không hiểu rõ trọn vẹn tất cả việc này, đều không có ý nghĩa gì cả, nó là sự hủy diệt nhất. Nếu mỗi một người trong các bạn không được giáo dục, để khi bạn rời trường học và đi vào thế giới, có được sinh lực tràn đầy và thông minh, đầy năng lượng thừa thãi để tìm ra sự thật là gì, bạn sẽ chỉ bị nuốt chửng bởi xã hội; bạn sẽ bị vây bủa, bị hủy diệt, cực kỳ bất hạnh trong suốt phần còn lại của đời bạn. Như một con sông tạo ra hai bờ mà giam giữ nó, vì vậy năng lượng dùng tìm kiếm sự thật tạo ra kỷ luật riêng của nó mà không có bất kỳ hình thái áp đặt nào; và như con sông tìm ra biển cả, năng lượng đó tìm ra tự do riêng của nó.

Người hỏi: Tại sao người Anh lại đến cai trị người Ấn độ?

Krishnamurti: Bạn thấy đó, những người có nhiều năng lượng hơn, nhiều sinh lực hơn, nhiều khả năng hơn, nhiều tinh thần hơn, mang lại hoặc là đau khổ hoặc là hạnh phúc cho những người lảng giềng ít năng lượng hơn của họ. Vào một thời điểm văn minh Ấn độ bùng nổ khắp Châu á; những con người của nó đầy khao khát sáng tạo, và họ mang tôn giáo đến Trung quốc, Nhật bản, Miến điện. Những quốc gia khác theo đuổi thương mại, mà có lẽ cũng cần thiết và có những đau khổ riêng của nó – nhưng đó là cái cách của cuộc sống. Điều lạ lùng của cuộc sống là những người đang tìm kiếm sự thật hay là Chúa còn bùng nổ hơn nhiều, họ giải phóng cái năng lượng lạ thường, không chỉ trong chính họ nhưng còn trong những người khác, và chính họ là những người cách mạng thực sự, không phải những người cộng sản, những người xã hội hay những người chỉ có cái cách. Những người chinh phục và những người cai trị đến và đi, nhưng vấn đề của con người thì lúc nào cũng giống nhau. Tất cả chúng ta đều muốn thống trị, qui phục hay là chống đối; nhưng cái con người đang tìm kiếm sự thật được tự do khỏi tất cả những xã hội và tất cả những nền văn hoá.

Người hỏi: Thậm chí trong khi thiền định người ta dường như không thể trực nhận được điều gì là sự thật; vậy ông làm ơn chỉ bảo cho chúng tôi biết sự thật là gì?

Krishnamurti: Trong chốc lát chúng ta hãy rời bỏ câu hỏi sự thật là gì và đầu tiên hãy suy nghĩ thiền định là gì. Đối với tôi, thiền định là một điều gì đó hoàn toàn khác hẳn điều gì những quyển sách và những vị đạo sư của bạn đã dạy dỗ. Thiền định là sự tiến hành hiểu rõ cái trí riêng của bạn. Nếu bạn không hiểu rõ sự suy nghĩ riêng của bạn, mà là hiểu rõ về chính mình, bất kỳ điều gì bạn suy nghĩ chẳng có ý nghĩa bao nhiêu. Nếu không có cái nền tảng của hiểu rõ về chính mình, suy nghĩ dẫn đến sự ranh mãnh. Mỗi tư tưởng có một ý nghĩa; và nếu cái trí có khả năng nhìn thấy cái ý nghĩa đó, không chỉ một hay hai tư tưởng, nhưng của mỗi tư tưởng khi nó phát sinh vậy thì chỉ có tập trung vào một ý tưởng, một hình ảnh hay một tập hợp của những từ ngữ đặc biệt – mà thông thường được gọi là thiền định – là một hình thức tự thôi miên.

Vì vậy, dù bạn đang ngồi yên lặng, đang nói chuyện, hay là đang chơi đùa, liệu bạn có ý thức được ý nghĩa của mỗi tư tưởng, của mỗi phản ứng mà bạn tình cờ có hay không? Hãy thử nó đi và bạn sẽ thấy khó khăn làm sao khi ý thức được mỗi chuyển động tư tưởng riêng của bạn, bởi vì những tư tưởng tiếp nối nhau thật mau lẹ cái này tiếp theo cái khác. Nhưng nếu bạn muốn tìm hiểu mỗi tư tưởng, nếu bạn thực sự muốn thấy nội dung của nó, vậy thì bạn sẽ phát hiện ra rằng những tư tưởng của bạn chậm chậm lại và bạn có thể nhìn ngắm chúng. Sự chậm chậm của suy nghĩ này và sự tìm hiểu của mỗi tư tưởng là sự tiến hành của thiền định; và nếu bạn đi vào nó bạn sẽ phát hiện ra rằng, bằng cách ý thức được mỗi tư tưởng, cái trí của bạn – mà lúc này là một kho lưu trữ rộng lớn của những tư tưởng luôn luôn khuấy động và đang xô đẩy nhau – trở thành rất yên lặng, hoàn toàn tĩnh. Vậy thì không có thôi thúc, không có cưỡng bách, không có sợ hãi trong bất kỳ hình thái nào; và, trong sự tĩnh lặng này, cái đó mà là sự thật hiện hữu. Không có “bạn” trải nghiệm sự thật, nhưng cái trí đang tĩnh lặng, sự thật tự nhiên hiện đến. Khoảng khắc có “bạn” có người trải nghiệm, và người trải nghiệm chỉ là kết quả của tư tưởng, anh ta không còn cơ sở nếu không có suy nghĩ.

Người hỏi: Nếu chúng tôi phạm một lỗi lầm và một người nào đó vạch ra cho chúng tôi, tại sao chúng tôi lại phạm cùng lỗi lầm đó?

Krishnamurti: Bạn nghĩ sao đây? Tại sao bạn hái những bông hoa, hay bẻ cành cây, hay phá hủy đồ đạc, hay ném giấy bừa bãi, mặc dù tôi chắc chắn rằng bạn đã được bảo hàng tá lần rằng bạn không nên làm nó? Hãy lắng nghe cẩn thận và bạn sẽ hiểu ra. Khi bạn làm những sự việc như thế đó bạn đang ở trong trạng thái không suy nghĩ, phải vậy không? Bạn đang không ý thức, bạn đang không suy nghĩ, cái trí của bạn mê muội, vì thế bạn làm những sự việc rõ ràng là

xuẩn ngọc. Chừng nào bạn còn không ý thức trọn vẹn, không hoàn toàn ở đó, thật là không tốt lành khi chỉ nói rằng bạn không được làm những sự việc nào đó. Nhưng, nếu người giáo dục có thể giúp bạn suy nghĩ thận trọng, chú ý sâu sắc, nhìn ngắm đầy thích thú cây cối, chim chóc, con sông, sự phong phú lạ lùng của quả đất, vậy thì một lời nhắc nhở sẽ quá đủ, bởi vì lúc đó bạn sẽ nhạy cảm, đang sống với mọi thứ quanh bạn và bên trong bạn.

Bất hạnh thay, nhạy cảm của bạn bị hủy diệt bởi vì, từ lúc bạn được sinh ra đến khi bạn chết, bạn sẽ luôn luôn được bảo nên làm việc này và không nên làm việc kia. Cha mẹ, giáo viên, xã hội, tôn giáo, vị giáo sĩ, và cũng vậy những tham vọng riêng của bạn, những tham lam riêng của bạn và những ganh tị – tất cả đều nói “làm” và “không làm.” Muốn được tự do khỏi tất cả những cái làm và không làm này và tuy nhiên lại có tánh nhạy cảm để cho bạn ý tứ, tử tế và cùng lúc lại không gây tổn hại cho người khác, không ném giấy lung tung hay tránh qua một hòn đá trên đường mà không nhặt nó vứt đi – điều này đòi hỏi sự suy nghĩ lớn lao. Và chắc chắn như vậy, mục đích của giáo dục không phải chỉ cho bạn vài tước hiệu trước cái tên của bạn, nhưng còn đánh thức trong bạn cái tinh thần suy nghĩ này để cho bạn nhạy cảm, tỉnh táo, ý tứ, ân cần, tử tế.

Người hỏi: Cuộc sống là gì, và làm thế nào chúng ta có thể được hạnh phúc?

Krishnamurti: Một câu hỏi rất hay từ một cậu bé. Cuộc sống là gì? Nếu bạn hỏi người kinh doanh, anh ấy sẽ bảo cho bạn cuộc sống là vấn đề bán được nhiều hàng hoá, kiếm ra tiền, bởi vì đó là cuộc sống của anh ấy từ sáng đến tối. Con người đầy tham vọng sẽ bảo với bạn cuộc sống là một tranh đấu để đạt được, để thành tựu. Và con người đã đạt được vị trí và quyền hành, mà đứng đầu một tổ chức hay một quốc gia, cuộc sống là đầy hoạt động trong sự tạo tác riêng của anh ta. Và đối với người lao động, đặc biệt trong quốc gia này, cuộc sống là làm việc liên tục mà không có một ngày nghỉ ngơi; nó là bần thủ, đau khổ, không đủ lương thực.

Bây giờ, liệu con người có thể được hạnh phúc qua tất cả sự tầm thường này, sự tranh đấu này, sự đói khát và đau khổ này hay không? Rõ ràng là không. Vậy thì anh ta làm gì đây? Anh ta không nghi vấn, anh ta không hỏi cuộc sống là gì, nhưng lại triết lý về hạnh phúc. Anh ta nói về tình huynh đệ trong khi lại bóc lột những người khác. Anh ta sáng chế ra cái tôi to hơn, cái linh hồn siêu hạng, một cái gì đó mà cuối cùng sẽ làm cho anh ta hạnh phúc mãi mãi. Nhưng hạnh phúc không hiện hữu khi bạn tìm kiếm nó; tự do là một phó sản, nó hiện hữu khi có tốt lành, khi có tình yêu, khi không còn tham vọng, khi cái trí đang lặng lẽ tìm ra cái gì là sự thật.

Người hỏi: Tại sao chúng ta lại tranh đấu lẫn nhau?

Krishnamurti: Tôi nghĩ người lớn cũng hỏi câu này, phải vậy không? Tại sao chúng ta tranh đấu? Người Mỹ chống lại người Nga, người Trung quốc phản kháng phương Tây. Tại sao? Chúng ta nói về hoà bình nhưng chuẩn bị cho chiến tranh. Tại sao vậy? Bởi vì tôi nghĩ rằng đa số con người thích ganh đua, tranh đấu, đó là sự thật dễ hiểu, nếu không chúng ta sẽ chấm dứt việc đó. Trong việc tranh đấu có một ý thức cao độ của đang sống, điều đó cũng là một sự thật. Chúng ta nghĩ rằng tranh đấu trong mọi hình thức là cần thiết để khẳng định chúng ta đang sống; nhưng, bạn thấy không, cái loại đang sống đó rất hủy diệt. Có một đang sống mà không có tranh đấu. Nó giống như bông huệ tây, giống như bông hoa lớn lên; nó không tranh đấu, nó là. Đang là của bất kỳ cái gì là sự tốt lành của nó. Nhưng chúng ta không được giáo dục cho tất cả việc đó. Chúng ta được giáo dục để ganh đua, để tranh đấu, để thành một người lính, những luật sư, những cảnh sát, những giáo sư, những hiệu trưởng, những thương gia, tất cả đều muốn leo lên đến đỉnh. Chúng ta tất cả đều muốn thành công. Có nhiều người giả vờ khiêm tốn phía bên ngoài nhưng chỉ có những người hạnh phúc mới thực sự khiêm tốn phía bên trong, và chính họ là những người không tranh đấu.

Người hỏi: Tại sao cái trí lại cư xử không đúng đắn với những người khác và cũng cư xử không đúng đắn với chính nó?

Krishnamurti: Chúng ta có ý nói gì qua từ ngữ cư xử không đúng đắn? Một cái trí tham vọng, tham lam, ganh tị, một cái trí chất đầy những niềm tin và truyền thống, một cái trí hung bạo, bóc lột con người – một cái trí như thế trong hành động của nó hiển nhiên mang lại sự tổn thương và tạo ra một xã hội đầy xung đột. Chừng nào cái trí còn không hiểu rõ về chính nó, hành động của nó hướng về hủy hoại; chừng nào cái trí còn không hiểu rõ về chính nó, nó chỉ nuôi dưỡng hận thù. Đó là lý do tại sao rất cần thiết cho bạn nên tỉnh táo hiểu rõ về chính bạn và không học hỏi nơi những quyển sách. Không quyển sách nào có thể dạy bạn hiểu rõ về

chính bạn. Một quyển sách chỉ có thể mang lại cho bạn thông tin về phương pháp hiểu rõ, nhưng nó không là sự hiểu rõ về chính bạn trong hành động. Khi cái trí nhìn thấy chính nó trong cái gương của liên hệ, từ trực nhận đó có hiểu rõ về chính nó, và nếu không có hiểu rõ, chúng ta không thể nào giải quyết được tình trạng hỗn độn này, sự đau khổ khủng khiếp này mà chúng ta đã tạo ra trong thế giới.

Người hỏi: Cái trí tìm kiếm sự thành công có khác biệt với cái trí tìm kiếm sự thật hay không?

Krishnamurti: Nó cũng là cái trí, dù nó đang tìm kiếm sự thành công hay sự thật; nhưng, chừng nào cái trí còn đang tìm kiếm sự thành công, nó không thể tìm ra cái gì là sự thật. Hiểu rõ sự thật là thấy rõ sự thật trong cái giả dối, và thấy cái gì là sự thật như là sự thật.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 25

Sống không nỗ lực

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Bạn có khi nào thắc mắc tại sao khi con người lớn lên họ dường như mất đi tất cả niềm vui trong cuộc sống? Lúc này hầu hết các bạn còn trẻ và khá hạnh phúc; bạn có những vấn đề nhỏ xíu của bạn, có những kỳ thi để lo âu, nhưng bất chấp những việc đó trong cuộc sống của bạn có một sự hân hoan nào đó, phải vậy không? Có sự chấp nhận dễ dàng, cùng lúc về cuộc sống, sự quan sát nhẹ nhàng vui vẻ về mọi thứ. Và tại sao khi lớn lên chúng ta dường như đánh mất đi tánh thân mật vui vẻ về một cái gì đó ở bên ngoài, một cái gì đó có ý nghĩa lớn hơn. Tại sao có quá nhiều người, khi chúng ta lớn lên để tạm gọi là trưởng thành lại trở nên dờ dẩn, vô cảm với hạnh phúc, với vẻ đẹp, với những bầu trời khoáng đạt và quả đất tuyệt vời?

Bạn biết không, khi người ta hỏi chính mình câu hỏi này, nhiều giải thích nảy ra trong cái trí. Chúng ta quá quan tâm đến chính chúng ta – đó là một lời giải thích. Chúng ta tranh đấu để trở thành một ai đó, để thành tựu và duy trì một vị trí nào đó; chúng ta có con cái và những trách nhiệm khác, và chúng ta phải kiếm tiền. Tất cả những sự việc ở bên ngoài này chẳng mấy chốc đè nặng chúng ta, vì vậy chúng ta mất đi niềm hân hoan của đang sống. Hãy nhìn những bộ mặt già hơn quanh bạn, nhận thấy hầu hết mọi người đều buồn bã làm sao, quá tiêu tụy và bệnh tật, khép kín, lãnh đạm và thỉnh thoảng loạn thần kinh, không có một nụ cười. Bạn không hỏi chính mình tại sao à? Và thậm chí khi chúng ta hỏi tại sao, hầu hết chúng ta dường như được thoả mãn với những lời giải thích hời hợt.

Chiều hôm qua tôi thấy một con thuyền với cánh buồm căng gió, được đưa đi bởi gió Tây. Nó là một con thuyền lớn, chắt đầy củi chở về thị trấn. Mặt trời đang lặn, và con thuyền này tương phản với bầu trời có vẻ đẹp kinh ngạc. Người chèo thuyền chỉ lái nó, không chút nỗ lực, vì cơn gió đang làm mọi công việc. Tương tự như vậy, nếu mỗi người chúng ta có thể hiểu rõ vấn đề của tranh đấu và xung đột, vậy thì tôi nghĩ rằng chúng ta có thể sống không còn nỗ lực, hạnh phúc, với nụ cười trên khuôn mặt chúng ta.

Tôi nghĩ chính sự nỗ lực hủy diệt chúng ta, sự tranh đấu này mà trong đó chúng ta trải qua hầu hết mỗi khoảnh khắc của cuộc sống. Nếu bạn nhìn những người lớn tuổi quanh bạn, bạn sẽ thấy rằng hầu hết cuộc sống của họ là một chuỗi đấu tranh với chính họ, với những người vợ hay những người chồng, với những người hàng xóm, với xã hội; và sự xung đột không ngừng nghỉ này gây hao phí năng lượng. Con người mà hân hoan, thật sự hạnh phúc, không còn vướng mắc trong nỗ lực. Ở trạng thái không nỗ lực không có nghĩa rằng bạn trì trệ, dờ dẩn, ngu xuẩn; trái lại, chỉ có những người khôn ngoan, những người thông minh tốt cùng mới thực sự được tự do khỏi nỗ lực, khỏi tranh đấu.

Nhưng bạn thấy không, khi chúng ta nghe nói về trạng thái không nỗ lực chúng ta lại muốn như vậy, chúng ta muốn đạt được một trạng thái trong đó chúng ta sẽ không còn mâu thuẫn, không còn xung đột; vì vậy chúng ta biến điều đó thành mục đích của chúng ta, lý tưởng của chúng ta, và gắng sức theo đuổi nó; và cái khoảnh khắc chúng ta làm việc này, chúng ta đã đánh

mất đi niềm hân hoan của cuộc sống. Thế là chúng ta lại bị vướng mắc trong nỗ lực, trong tranh đấu. Mục tiêu của đấu tranh thay đổi, nhưng tất cả đấu tranh theo cơ bản đều giống nhau. Người ta có lẽ tranh đấu để mang lại sự cải cách xã hội, hay để tìm ra Chúa, hay để tạo ra sự liên hệ tốt đẹp hơn giữa con người, với người vợ hay người chồng, hay với người hàng xóm; người ta có lẽ ngồi bên bờ sông Hằng, sùng bái dưới chân vị đạo sư nào đó, và vân vân. Tất cả việc này là nỗ lực, là tranh đấu. Vì vậy điều quan trọng không phải là mục đích của tranh đấu nhưng hiểu rõ sự tranh đấu, hiểu rõ chính nó.

Bây giờ, liệu cái trí có thể không chỉ ngẫu nhiên ý thức được trong chốc lát rằng nó không tranh đấu, nhưng luôn luôn được tự do hoàn toàn khỏi tranh đấu để cho nó khám phá ra một trạng thái hân hoan mà trong đó không có ý thức về người cao quý và kẻ thấp hèn?

Khó khăn của chúng ta là cái trí cảm thấy thấp hèn, và đó là lý do tại sao nó tranh đấu để là hay để trở thành một cái gì đó, hay để vượt qua những ham muốn mâu thuẫn khác nhau của nó. Nhưng chúng ta đừng đưa ra những lời giải thích cho vấn đề tại sao cái trí lại đầy tranh đấu. Mỗi con người có suy nghĩ đều biết tại sao lại có tranh đấu cả phía bên trong lẫn phía bên ngoài. Ganh tị, tham lam, tham vọng, ganh đua của chúng ta dẫn đến hậu quả thô bạo – những việc này rõ ràng là những yếu tố thúc đẩy chúng ta tranh đấu, dù trong thế giới này hay trong thế giới sắp tới. Vì vậy chúng ta không phải học những quyển sách tâm lý để hiểu rõ tại sao chúng ta tranh đấu; và chắc chắn, điều quan trọng, là tìm ra liệu rằng cái trí có thể hoàn toàn được tự do khỏi tranh đấu hay không.

Tóm lại, khi chúng ta tranh đấu, có xung đột giữa cái gì chúng ta là và cái gì chúng ta nên là hay muốn là. Bây giờ, không đưa ra những lời giải thích, liệu người ta có thể hiểu rõ toàn bộ cái qui trình của tranh đấu này để cho nó kết thúc hay không? Giống như con thuyền kia đang chuyển động cùng cơn gió, liệu cái trí có thể không còn tranh đấu hay không? Chắc chắn như thế, đây là một câu hỏi, và không phải làm thế nào đạt được một trạng thái mà trong đó không còn tranh đấu. Chính nỗ lực muốn đạt được một trạng thái như thế trong chính nó là một qui trình của tranh đấu, vì vậy trạng thái đó không bao giờ đạt được. Nhưng nếu bạn quan sát từ khoảng khắc này qua khoảng khắc khác làm thế nào mà cái trí bị vướng mắc trong sự đấu tranh liên tục – nếu bạn chỉ quan sát cái sự kiện mà không cố gắng thay đổi nó, không có cố gắng cưỡng bách cái trí vào một trạng thái nào đó mà bạn gọi là an bình – vậy thì bạn sẽ phát hiện ra rằng cái trí tự nhiên ngừng tranh đấu; và trong trạng thái đó nó có thể học hỏi vô tận. Rồi thì học hỏi đó không chỉ là tiến trình tích lũy những thông tin, mà còn là một khám phá về sự phong phú lạ thường vượt khỏi lãnh vực của cái trí; và có sự hân hoan cho cái trí khi thực hiện được khám phá này.

Hãy quan sát chính mình và bạn sẽ thấy cái cách bạn tranh đấu từ sáng cho đến khuya, và năng lượng của bạn bị hao tổn trong những tranh đấu này nhiều như thế nào. Nếu bạn chỉ giải thích tại sao bạn lại tranh đấu, bạn bị mất hút trong những lời giải thích và sự tranh đấu lại tiếp tục; trái lại, nếu bạn quan sát cái trí của bạn rất yên lặng mà không đưa ra những lời giải thích, nếu bạn chỉ thả cho cái trí ý thức được sự tranh đấu riêng của nó, chẳng mấy chốc bạn sẽ phát hiện ra rằng kia kia một trạng thái mà trong đó không có tranh đấu gì cả, nhưng là một tỉnh táo kinh ngạc. Trong trạng thái tỉnh táo đó không còn ý thức của cái cao quý hơn và tầm thường hơn, không có người quan trọng hay người không đáng quan tâm, không có vị đạo sư. Tất cả những điều vô lý kia đều biến mất bởi vì cái trí của bạn hoàn toàn tỉnh thức; và cái trí hoàn toàn tỉnh thức có hân hoan.

Người hỏi: Tôi muốn làm một sự việc nào đó, và mặc dù tôi đã cố gắng nhiều lần nhưng tôi đã không thể thành công khi thực hiện nó. Tôi có nên từ bỏ sự gắng sức, hay là nên kiên quyết trong nỗ lực này?

Krishnamurti: Thành công là đạt được, nhận được một cái gì đó; và chúng ta tôn sùng sự thành công, phải vậy không? Khi một cậu bé nghèo lớn lên và trở thành nhà triệu phú, hay là một cậu học sinh tầm thường trở thành vị thủ tướng, cậu ta được vỗ tay, hoan nghênh, kính trọng nhiều về nó; vì vậy mỗi cậu trai hay cô gái đều muốn thành công bằng một cách này hay một cách khác.

Bây giờ, có một sự việc như là thành công, hay nó chỉ là một ý tưởng mà con người theo đuổi? Bởi vì cái khoảnh khắc bạn đạt đến luôn luôn có một điểm xa hơn nữa ở phía trước mà ở đó bạn vẫn phải đến cho bằng được. Chừng nào bạn còn theo đuổi sự thành công trong bất kỳ

phương hướng nào bạn chắc chắn còn trong tranh đấu, trong nỗ lực, phải vậy không? Thậm chí khi bạn đã đến rồi, không có sự nghỉ ngơi cho bạn, bởi vì bạn còn muốn đi xa hơn nữa, bạn muốn có nhiều thêm nữa. Bạn có hiểu không? Sự theo đuổi thành công là sự ham muốn để được “nhiều hơn,” và một cái trí liên tục đòi hỏi “nhiều hơn” không là một cái trí thông minh; trái lại, nó là một cái trí ngu xuẩn, tầm thường, bởi vì đòi hỏi “nhiều hơn” của nó ám chỉ một sự tranh đấu liên tục dựa vào cái khuôn mẫu mà xã hội đã đặt cho nó.

Rốt cuộc, cái gì là hài lòng và cái gì là bất mãn? Bất mãn là sự gắng sức tìm thêm “nhiều hơn” và sự hài lòng là ngừng lại sự tranh đấu đó; nhưng bạn không thể có được sự hài lòng nếu không hiểu rõ toàn bộ qui trình của “nhiều hơn,” và tại sao cái trí lại đòi hỏi nó.

Nếu bạn hỏng một kỳ thi, ví dụ như thế, bạn phải thi lại, đúng vậy không? Những kỳ thi trong bất kỳ trường hợp nào là bất hạnh nhất, bởi vì chúng không thể hiện bất kỳ điều gì quan trọng, chúng không bộc lộ cái giá trị thực sự của thông minh. Đầu một kỳ thi phần lớn là một trò lừa ranh ma của ký ức, hay có lẽ là một vấn đề của may rủi; nhưng bạn cố gắng đầu những kỳ thi, và nếu bạn không thành công bạn phải tiếp tục nó. Với hầu hết chúng ta nó là cùng một qui trình trong cuộc sống hàng ngày. Chúng ta đang tranh đấu để đuổi theo một cái gì đó, và chúng ta không bao giờ ngừng lại để tìm hiểu liệu rằng cái sự việc chúng ta theo đuổi có xứng đáng để tranh đấu hay không. Chúng ta không bao giờ hỏi chính mình liệu rằng nó có đáng để nỗ lực, vì vậy chúng ta vẫn chưa khám phá rằng nó không xứng đáng và chống lại quan điểm của cha mẹ, của xã hội, của tất cả những vị thầy và những vị đạo sư. Chỉ khi nào chúng ta hiểu rõ toàn bộ ý nghĩa của “nhiều hơn” lúc đó chúng ta mới ngừng suy nghĩ đặt nền tảng vào thất bại và thành công.

Bạn thấy không, chúng ta rất sợ hãi thất bại, sợ hãi gây ra những lỗi lầm, không chỉ trong những kỳ thi mà còn trong cuộc sống. Gây ra một lỗi lầm được coi như là khủng khiếp bởi vì chúng ta sẽ bị phê bình vì nó, một người nào đó sẽ đổ trách nhiệm cho chúng ta. Nhưng rốt cuộc, tại sao chúng ta không nên tạo ra một lỗi lầm? Tất cả con người trên thế giới không đang gây ra lỗi lầm hay sao? Và thế giới sẽ không còn tồn tại trong tình trạng hỗn độn kinh khủng này nếu bạn không bao giờ tạo ra một lỗi lầm hay sao? Nếu bạn sợ hãi khi tạo ra một lỗi lầm bạn sẽ không bao giờ học hỏi được. Những người lớn luôn luôn tạo ra những lỗi lầm, nhưng họ không muốn bạn gây ra lỗi lầm, và vì vậy họ bóp chết tánh khởi đầu của bạn. Tại sao vậy? Bởi vì họ sợ rằng bằng cách quan sát và tìm hiểu mọi thứ, bằng cách thử nghiệm và tạo ra lỗi lầm bạn có lẽ tìm ra cái gì đó cho chính mình và phá vỡ uy quyền của cha mẹ, của xã hội, của truyền thống. Đó là lý do tại sao cái lý tưởng thành công được dựng lên cho bạn để tuân theo, và bạn sẽ thấy rằng, thành công luôn luôn kéo theo sự kính trọng. Thậm chí cả vị thánh trong những thành tựu tạm gọi là tinh thần của ông ấy phải được kính trọng, nếu không ông ấy không được công nhận, không được tuân theo.

Vì vậy chúng ta luôn luôn đang suy nghĩ dựa vào sự thành công, dựa vào “nhiều hơn”; và “nhiều hơn” được đánh giá bởi sự kính trọng của xã hội. Nói cách khác, xã hội rất cẩn thận thiết lập một khuôn mẫu nào đó và tùy theo đó tuyên bố bạn là một thành công hay thất bại. Nhưng nếu bạn yêu thích làm một công việc gì đó bằng toàn thân tâm lúc đó bạn không cần quan tâm đến thành công và thất bại. Không có một người thông minh nào lại như vậy. Nhưng bất hạnh thay chẳng có bao nhiêu người thông minh, và không một ai bảo cho bạn về tất cả việc này. Toàn bộ quan tâm của một con người thông minh là nhìn thấy những sự kiện và hiểu rõ vấn đề – mà không suy nghĩ dựa vào thành công hay thất bại. Chỉ khi nào chúng ta không thực sự yêu thích cái gì chúng ta đang làm thì lúc đó chúng ta mới suy nghĩ dựa vào thành công hay thất bại.

Người hỏi: Tại sao theo căn bản chúng ta lại ích kỷ như vậy? Chúng ta có lẽ cố gắng hết sức mình để không ích kỷ trong cách cư xử, nhưng khi có những lợi ích riêng chen vào thì chúng ta lại bị mê đắm trong chúng và dừng dừng đến những lợi ích của những người khác?

Krishnamurti: Tôi nghĩ rất quan trọng không được gọi chính mình là ích kỷ hay là không ích kỷ, bởi vì những từ ngữ có một ảnh hưởng lạ lùng cho cái trí. Gọi một người đàn ông là ích kỷ, và anh ta sẽ bị buộc tội; gọi anh ta là một vị giáo sư, và một điều gì đó xảy ra trong sự tiếp cận của bạn đến anh ta; gọi anh ta là một Lạt-ma, và ngay lập tức có một vòng hào quang quanh anh ta. Hãy quan sát những phản ứng riêng của bạn và bạn sẽ thấy rằng những từ ngữ như là “luật sư,” “thương gia,” “thống đốc,” “người hầu,” “tình yêu,” “Chúa,” có một ảnh hưởng lạ lùng

trên những dây thần kinh của bạn cũng như là vào cái trí của bạn. Cái từ ngữ chỉ ra một chức năng đặc biệt nào đó gọi lên cái cảm giác của địa vị; vì vậy việc đầu tiên là phải được tự do khỏi thói quen vô ý thức về sự liên kết những cảm giác nào đó với những từ ngữ nào đó, phải vậy không? Cái trí của bạn đã bị điều kiện để suy nghĩ rằng từ ngữ “ích kỷ” đại diện cho một cái gì đó rất sai trái, không cao cả, và ngay tức khắc bạn áp dụng cái qui định đó vào bất kỳ sự việc nào cái trí của bạn chỉ trích nó. Vì vậy khi bạn hỏi câu này, “tại sao theo căn bản chúng ta lại ích kỷ?”, nó đã có sẵn cái ý nghĩa chỉ trích rồi.

Rất quan trọng phải ý thức rằng những từ ngữ nào đó gây trong bạn một phản ứng thuộc trí năng, thuộc cảm xúc hay là thuộc thần kinh của sự ửng thuận hay chỉ trích. Khi bạn gọi mình là một người ghen tị, ví dụ như thế, tức khắc bạn đã khoá chặt sự tìm hiểu thêm nữa, bạn đã ngừng thấu hiểu vào toàn bộ vấn đề của ghen tị. Tương tự như vậy, có nhiều người nói rằng họ làm việc cho tình huynh đệ, mọi thứ họ làm vẫn còn chống lại tình huynh đệ; nhưng họ không thấy sự thật này bởi vì từ ngữ “huynh đệ” có một ý nghĩa nào đó đối với họ và họ đã tin tưởng; họ không tìm hiểu sâu thêm nữa và vì vậy họ không bao giờ tìm ra cái gì là những sự kiện không liên quan đến phản ứng thuộc cảm xúc và thần kinh mà từ ngữ đó gọi lên.

Vì vậy đây là việc đầu tiên: hãy thử nghiệm và tìm ra liệu rằng bạn có thể nhìn vào những sự kiện mà không có những ngụ ý chỉ trích hay khen ngợi liên kết với những từ ngữ nào đó. Nếu bạn có thể nhìn vào những sự kiện mà không có những cảm thấy của chỉ trích hay tán thành, bạn sẽ thấy rằng trong sự tiến hành quan sát đó biến mất đi tất cả những rào chắn mà cái trí đã dựng lên giữa chính nó và những sự kiện.

Chỉ cần quan sát cái cách bạn tiếp cận với một người mà được mọi người gọi là một con người vĩ đại. Những từ ngữ “con người vĩ đại” đã ảnh hưởng đến bạn; những tờ báo, những quyển sách, những người tuân theo tất cả đều nói ông ấy là một con người vĩ đại, và cái trí của bạn đã chấp nhận nó. Hoặc ngược lại bạn chọn một quan điểm trái nghịch và nói, “Ồ ngu xuẩn làm sao, anh ta không là một con người vĩ đại.” Trái lại nếu bạn có thể tách rời cái trí của bạn khỏi mọi ảnh hưởng và chỉ đơn giản quan sát những sự kiện, vậy thì bạn sẽ nhận ra rằng cách tiếp cận của bạn hoàn toàn khác hẳn. Cũng như vậy, từ ngữ “người dân quê,” với những liên tưởng của nó là nghèo đói, bẩn thỉu, tầm thường, hay bất kỳ là gì đi nữa, gây ảnh hưởng đến sự suy nghĩ của bạn. Nhưng khi cái trí của bạn được tự do khỏi ảnh hưởng, khi nó không chỉ trích và cũng không tán thành nhưng chỉ nhìn, quan sát, vậy thì nó không còn bị mê muội trong chính nó và không còn vấn đề của trạng thái ích kỷ đang cố gắng trở thành không ích kỷ.

Người hỏi: Tại sao từ khi sinh ra cho đến khi chết, một cá nhân luôn luôn muốn được yêu thương, và nếu anh ta không nhận được tình yêu này anh ta sẽ không thể bình tĩnh và đầy tự tin như những người bạn của anh ta?

Krishnamurti: Bạn nghĩ rằng những người bạn của anh ta đầy tự tin hay sao? Họ có lẽ đi đứng nghênh ngang, họ có lẽ tạo ra dáng vẻ phong nhã, có giáo dục, nhưng bạn sẽ phát hiện ra rằng đằng sau sự biểu lộ tự tin đó hầu hết mọi người đều trống rỗng, mờ mờ, tầm thường, họ thực sự chẳng có chút tự tin nào cả. Và tại sao chúng ta muốn được yêu thương? Bộ bạn không muốn được yêu thương bởi cha mẹ, bởi những giáo viên, bởi bạn bè của bạn hay sao? Và, nếu bạn là một người trưởng thành, bạn muốn được yêu thương bởi người vợ, bởi người chồng, bởi con cái – hay bởi vị đạo sư của bạn. Tại sao luôn luôn có sự khao khát được yêu thương này? Hãy lắng nghe cẩn thận. Bạn muốn được yêu thương bởi vì bạn không yêu thương; nhưng cái khoảnh khắc bạn yêu thương, nó chấm dứt, bạn không còn tìm hiểu liệu rằng người nào đó có yêu thương bạn hay không. Chừng nào bạn còn đòi hỏi được yêu thương, thì không có tình yêu trong bạn; và nếu bạn cảm thấy không có tình yêu, bạn là người xấu xa, hung bạo, vì vậy tại sao bạn nên được yêu thương? Nếu không có tình yêu bạn là con người chết rồi; và khi cái vật chết đó thỉnh cầu tình yêu; vẫn còn chết rồi. Trái lại, nếu quả tim của bạn ngập tràn tình yêu, vậy thì bạn không bao giờ xin xỏ để được yêu thương, bạn không bao giờ chia cái tô ăn mỳ của bạn ra để cho ai đó đổ đầy vào nó. Chỉ có những người trống rỗng mới xin được lấp đầy, và một tâm hồn trống rỗng không bao giờ được lấp đầy bằng cách chạy theo sau những vị đạo sư hay tìm kiếm tình yêu trong trăm ngàn cách khác.

Người hỏi: Tại sao những người lớn lại ăn cắp?

Krishnamurti: Thỉnh thoảng bạn không ăn cắp hay sao? Bạn không biết một cậu bé ăn cắp một cái gì đó mà cậu ta muốn có từ một cậu bé khác hay sao? Nó cũng chính xác như vậy suốt

cuộc đời mà thôi, dù chúng ta còn trẻ hay già, chỉ có những người lớn làm việc ăn cắp ma mãnh hơn, với nhiều từ ngữ nghe ra có vẻ tốt lành; họ muốn của cải, quyền hành, vị trí, và họ che giấu, bày mưu tính kế, lý luận để có được nó. Họ ăn cắp, nhưng nó không được gọi là ăn cắp, nó được gọi bằng một từ ngữ kính trọng nào đó. Và tại sao chúng ta lại ăn cắp? Trước hết, bởi vì, như xã hội hiện nay được cấu thành, nó tước đoạt những nhu cầu sống của nhiều người; những vùng đất nào đó của thế giới mà con người thiếu thốn lương thực, quần áo và chỗ ở, vì vậy họ làm một cái gì đó gọi là ăn cắp. Có những người ăn cắp, không phải bởi vì họ thiếu thốn lương thực, nhưng bởi vì họ là những người được gọi là chống lại xã hội. Đối với họ ăn cắp đã trở thành một trò chơi, một hình thức của kích thích – mà có nghĩa rằng họ không có được sự giáo dục thực sự. Giáo dục thực sự là hiểu rõ ý nghĩa của cuộc sống, không phải chỉ nhồi nhét để đậu những kỳ thi. Cũng có hành động ăn cắp ở mức độ cao hơn, ăn cắp những ý tưởng của những người khác, ăn cắp sự hiểu biết – khi chúng ta săn đuổi “nhiều hơn” trong bất kỳ hình thức nào, rõ ràng chúng ta đang ăn cắp.

Tại sao chúng ta lại luôn luôn đòi hỏi, xin xỏ, mong muốn, ăn cắp? Bởi vì trong chính chúng ta không có gì cả; phía bên trong, thuộc tâm lý chúng ta giống như một cái trống bên trong trống không. Bì trống không, chúng ta cố gắng lấp đầy không chỉ bằng cách ăn cắp mọi thứ, mà còn cả bằng cách bắt chước những người khác. Bắt chước là một hình thức của ăn cắp: bạn không là gì cả nhưng anh ta là một ai đó, vì vậy bạn sẽ cố gắng để có được một chút vinh quang của anh ta bằng cách bắt chước anh ta. Sự đòi hỏi này xảy ra suốt cuộc đời con người, và rất ít người được tự do khỏi nó. Vì vậy điều quan trọng là tìm ra liệu rằng trạng thái trống rỗng phía bên trong có khi nào được lấp đầy. Chừng nào cái trí còn đang tìm kiếm để lấp đầy chính nó, nó sẽ luôn luôn bị trống rỗng. Khi cái trí không còn quan tâm đến việc lấp đầy nữa, thì trạng thái trống rỗng mới chấm dứt.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 26

Cái trí không là mọi thứ

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Bạn biết không, thật là dễ chịu khi ngồi rất yên lặng, ngồi thẳng người đầy trang nghiêm, đỉnh đạc – và cũng quan trọng không kém việc đó khi ngắm những cái cây trụi lá kia. Bạn có khi nào cảm thấy những cây đó tương phản màu xanh nhạt của bầu trời ban mai đẹp để làm sao đâu, hay không? Những cành trơ trụi của một cái cây phô bày vẻ đẹp của nó; và cây cối cũng có vẻ đẹp lạ thường quanh chúng vào mùa xuân, vào mùa hạ và vào mùa thu. Vẻ đẹp của chúng thay đổi theo mùa, và nhận thấy việc này cũng cần thiết như là tìm hiểu những phương cách của cuộc sống riêng chúng ta.

Dù chúng ta sống ở Nga, ở Mỹ hay ở Ấn độ, tất cả chúng ta đều là những con người; vì là con người nên chúng ta có những vấn đề chung, và thật là vô lý khi tự xem mình là người Ấn độ, người Mỹ, người Nga, người Trung quốc, và vân vân. Có những phân chia về kinh tế, chủng tộc, địa lý, chính trị, nhưng nhấn mạnh những phân chia chỉ nuôi dưỡng thêm lòng hận thù và đối nghịch. Người Mỹ lúc này có lẽ thịnh vượng hơn, mà có nghĩa rằng họ có nhiều đồ dùng hơn, nhiều máy thu thanh hơn, nhiều máy thu hình hơn, nhiều hơn đủ mọi thứ gồm cả thừa thãi lương thực, trong khi ở quốc gia này có quá nhiều đói khát, nghèo nàn, dư thừa dân số và nạn thất nghiệp. Nhưng dù sống ở đâu chúng ta vẫn là con người; và vì là con người chúng ta tạo ra những vấn đề thuộc con người của chúng ta, và rất quan trọng phải hiểu rõ rằng trong suy nghĩ về mình như người Ấn độ, người Mỹ, người Anh hay người da trắng, da nâu, da đen hay da vàng, chúng ta đang tạo ra những rào chắn không cần thiết giữa chính chúng ta.

Một trong những khó khăn chính của chúng ta là nền giáo dục hiện đại khắp thế giới chỉ quan tâm đến việc đào tạo chúng ta thành những chuyên gia thuần túy. Chúng ta học cách thiết kế những máy bay phản lực, làm thế nào để làm những con đường tráng nhựa, làm thế nào để chế ra những chiếc xe hơi hay vận hành những tàu ngầm nguyên tử mới nhất, và chìm đắm

trong công nghệ này chúng ta quên rằng chúng ta là những con người – có nghĩa rằng chúng ta đang làm đầy áp tâm hồn chúng ta bằng những sự việc của cái trí. Ở nước Mỹ sự tự động hoá đang giảm bớt nhiều tiếng đồng hồ dài lao động cho những con người, như nó sẽ làm như vậy trong quốc gia này, và rồi chúng ta sẽ gặp những vấn đề khó khăn là làm thế nào để sử dụng thời gian dư thừa của chúng ta. Những nhà máy lớn hiện nay đang sử dụng hàng ngàn người có thể sẽ chỉ được vận hành bởi vài chuyên viên; và chuyện gì sẽ xảy ra cho những con người đã làm việc ở đó và sẽ có nhiều thời gian rảnh rỗi. Chỉ đến khi nào sự giáo dục bắt đầu nhận thức được tầm mức quan trọng của việc này và những vấn đề khác của con người thì cuộc sống chúng ta mới không còn trống rỗng.

Hiện nay cuộc sống của chúng ta rất trống rỗng, phải vậy không? Bạn có lẽ có một mảnh bằng đại học, bạn có lẽ lập gia đình và giàu có, bạn có lẽ rất thông minh, có nhiều thông tin, biết được nhiều quyển sách mới nhất; nhưng chừng nào bạn còn chất đầy tâm hồn của bạn với những sự việc của cái trí, cuộc sống của bạn chắc chắn phải trống rỗng, xấu xa, và nó sẽ chẳng có bao nhiêu ý nghĩa. Có vẻ đẹp và ý nghĩa trong cuộc sống chỉ khi nào tâm hồn được lau sạch sẽ những sự việc của cái trí.

Bạn thấy không, tất cả những sự việc này là vấn đề riêng của chúng ta, nó không phải là vấn đề giả thuyết nào đó mà không liên quan đến chúng ta. Nếu như những con người chúng ta không biết làm thế nào chăm sóc quả đất và những sự vật của nó, nếu chúng ta không biết yêu thương con trẻ của chúng ta như thế nào và chỉ quan tâm đến chính chúng ta, đến sự tiến bộ và thành công thuộc quốc gia hay là cá nhân của chúng ta, chúng ta sẽ biến thế giới trở thành kinh tởm – mà là điều gì hiện nay chúng ta đang làm. Một quốc gia có lẽ trở nên rất giàu có, nhưng sự giàu có của nó là một liều thuốc độc chừng nào còn có quốc gia khác đang thiếu ăn. Chúng ta là loài người, quả đất dành cho chúng ta chia sẻ cùng nhau, và với sự chăm sóc yêu thương nó sẽ tạo ra thực phẩm, quần áo và chỗ ở cho tất cả chúng ta.

Vì vậy, chức năng của giáo dục không chỉ là chuẩn bị cho bạn đâu một vài kỳ thi, nhưng giúp bạn hiểu rõ toàn bộ vấn đề yêu thương – mà trong đó được bao gồm cả vấn đề sinh lý, kiếm sống, tiếng cười, có sáng tạo, nghiêm túc và biết làm thế nào để suy nghĩ sâu sắc. Nó cũng là vấn đề của chúng ta để tìm ra Chúa là gì, bởi vì đó chính là nền tảng của cuộc sống chúng ta. Một ngôi nhà không thể đứng vững lâu dài nếu không có nền móng thích hợp, và tất cả những sáng chế ma mánh của con người sẽ vô nghĩa nếu chúng ta không tìm ra được điều gì là Chúa hay sự thật.

Người giáo dục phải có khả năng giúp đỡ bạn hiểu rõ việc này, bởi vì bạn phải bắt đầu ngay từ thời niên thiếu, không phải khi bạn đã sáu mươi tuổi. Bạn sẽ không bao giờ tìm ra Chúa ở tuổi sáu mươi, vì ở lứa tuổi đó hầu hết mọi người đều đã kiệt sức, chấm dứt. Bạn phải bắt đầu khi bạn còn rất trẻ, bởi vì sau đó bạn có thể xây dựng nền móng đúng đắn để cho ngôi nhà của bạn sẽ đứng vững qua tất cả những cơn bão mà con người tạo ra cho chính họ. Vậy thì bạn sẽ sống hạnh phúc bởi vì hạnh phúc của bạn không lệ thuộc vào bất kỳ cái gì, nó không lệ thuộc vào chiếc áo sari hay những nữ trang, vào những chiếc xe hơi hay máy thu thanh, vào vấn đề người nào đó yêu thương hay ghét bỏ bạn. Bạn hạnh phúc không phải bởi vì bạn sở hữu một cái gì đó, nhưng bởi vì cuộc sống của bạn có ý nghĩa trong chính nó. Nhưng cái ý nghĩa đó được khám phá chỉ khi nào bạn đang tìm kiếm sự thật từ khoảnh khắc này sang khoảnh khắc khác – và sự thật ở trong mọi thứ, nó không phải được tìm thấy trong nhà thờ, trong đền chùa, trong thánh đường, hay trong nghi lễ nào đó.

Muốn tìm ra sự thật bạn phải biết cách lau sạch những lớp bụi bặm của hàng thế kỷ đã che kín nó; và làm ơn hãy tin tôi, thực hiện tìm kiếm sự thật đó là sự giáo dục đúng đắn. Bất kỳ người khôn ngoan nào cũng có thể đọc những quyển sách và tích lũy thông tin, đạt được một chức vụ và bóc lột những người khác, nhưng đó không là giáo dục. Việc học hỏi những môn học nào đó chỉ là một phần rất nhỏ của giáo dục; nhưng có một lãnh vực rộng lớn của cuộc sống mà chúng ta không được giáo dục gì cả, và với lãnh vực này chúng ta không có sự tiếp cận đúng đắn.

Tìm ra được cách tiếp cận cuộc sống để cho đang sống hàng ngày của chúng ta, những máy thu thanh, những chiếc xe hơi và máy bay của chúng ta có một ý nghĩa trong liên hệ đến một cái gì đó, sự thật, mà gồm cả và vượt khỏi tất cả chúng – đó là giáo dục. Nói cách khác, giáo dục phải bắt đầu với tôn giáo. Nhưng tôn giáo không liên quan gì với vị giáo sĩ, với nhà thờ, với bất

kỳ giáo điều hay niềm tin. Tôn giáo là yêu thương mà không có động cơ thúc đẩy, quảng đại, tốt lành, vì chỉ đến lúc đó chúng ta mới thực sự là những con người; nhưng tốt lành, quảng đại, hay yêu thương không hiện hữu ngoại trừ qua sự thực hiện tìm kiếm sự thật.

Bất hạnh thay, nguyên lãnh vực rộng lớn của cuộc sống này bị bỏ qua bởi vì cái gọi là nền giáo dục hiện nay. Bạn liên tục bị bận rộn với những quyển sách mà có rất ít ý nghĩa, và với việc đậu những kỳ thi mà còn ít ý nghĩa hơn. Chúng có lẽ cho bạn một việc làm, và điều đó có một ý nghĩa nào đó. Nhưng sắp tới đây nhiều nhà máy sẽ được vận hành hầu như hoàn toàn bằng máy móc và đó là lý do tại sao chúng ta phải bắt đầu ngay từ bây giờ để được giáo dục cách sử dụng thời gian rảnh rỗi của chúng ta đúng đắn – không phải cho mục đích theo đuổi những lý tưởng, nhưng khám phá và hiểu rõ lãnh vực rộng lớn của sự hiện hữu mà lúc này chúng ta không ý thức và không biết gì cả. Cái trí, với những lý lẽ ma mãnh của nó, không là mọi thứ. Còn có cái gì đó bao la và không thể đo lường được vượt ngoài cái trí, một trạng thái kỳ diệu mà cái trí không thể hiểu được. Trong cái bao la đó có một ngôi ngất, một vinh quang; và đang sống trong đó, đang trải nghiệm cái bao la đó là mục đích của giáo dục. Nếu bạn không có loại giáo dục đó, khi bạn gia nhập vào thế giới bạn sẽ nuôi dưỡng mãi mãi sự hỗn độn kinh tởm mà những thế hệ quá khứ đã tạo ra.

Vì vậy, những giáo viên và những em học sinh, hãy suy nghĩ về tất cả việc này. Đừng phàn nàn, hãy kể vai bạn vào bánh xe chuyển động và giúp đỡ tạo ra một môi trường nơi mà tôn giáo, trong ý nghĩa nghiêm túc của nó, được tìm hiểu, được tìm ra, được yêu thương và được sống. Rồi thì bạn sẽ thấy rằng cuộc sống trở nên phong phú kinh ngạc – còn phong phú hơn tất cả những tài khoản ngân hàng trong thế giới.

Người hỏi: Làm thế nào con người lại có nhiều hiểu biết như thế? Làm thế nào con người tiến hoá theo vật chất? Từ đâu con người có được năng lượng vô biên như thế?

Krishnamurti: “Làm thế nào con người có nhiều hiểu biết như thế?” Điều đó khá đơn giản. Bạn biết điều gì đó và truyền lại cho con cái bạn; chúng thêm một chút nữa và truyền nó cho con cái chúng, và tiếp tục như thế qua nhiều thế hệ. Chúng ta thâu lượm hiểu biết từng chút một. Tổ tiên chúng ta không biết gì về những chiếc máy bay phản lực và những kỳ diệu của điện tử ngày nay; nhưng tánh tò mò, nhu cầu, chiến tranh, sợ hãi và tham lam đã tạo ra tất cả hiểu biết này bởi nhiều mức độ.

Bây giờ, có một sự việc khác thường về hiểu biết. Bạn có lẽ hiểu biết nhiều, thu thập vô số thông tin; nhưng một cái trí bị nhét đầy hiểu biết, bị chất nặng những thông tin, không có khả năng khám phá. Nó có lẽ sử dụng một khám phá nhờ vào hiểu biết và kỹ thuật, nhưng tự khám phá là cái gì đó có tính khởi đầu mà đột ngột bùng nổ cho cái trí không liên quan gì đến hiểu biết; và chính là bùng nổ của khám phá này mới cần thiết. Hầu hết mọi người, đặc biệt trong quốc gia này, bị bủa vây bởi hiểu biết, bởi truyền thống, bởi quan điểm, bởi sợ hãi điều gì cha mẹ hay những người láng giềng của họ sẽ nói, đến nỗi họ không còn được tự tin nữa. Họ giống như những con người đã chết rồi – và đó là điều gì mà gánh nặng hiểu biết đã gây ra cho cái trí. Hiểu biết có hữu dụng, nhưng nếu không có cái gì khác nữa thì nó cũng gây hủy hoại, và nó đang được thể hiện qua những sự kiện của thế giới vào thời điểm hiện nay.

Hãy nhìn điều gì đang xảy ra trên thế giới. Có mọi phát minh tuyệt vời này: rada phát hiện ra sự đến gần của một máy bay khi nó còn ở xa nhiều dặm; những tàu ngầm có thể lặn dưới nước vòng quanh thế giới mà không cần nổi lên lần nào; sự kỳ diệu khi có thể nói chuyện từ Bombay đến Banaras hay New York, và vân vân. Tất cả việc này là kết quả của hiểu biết. Nhưng có một cái gì khác nữa đang mất đi, và vì vậy hiểu biết bị vận dụng sai lầm; có chiến tranh, hủy diệt, đau khổ và hàng triệu người bị đói khát. Họ chỉ có được một bữa ăn mỗi ngày, hay thậm chí còn ít hơn – và bạn chẳng biết gì về tất cả việc này. Bạn chỉ biết những quyển sách và những vấn đề cùng vui thú nhỏ nhoi của bạn tại một ngõ ngách riêng biệt nào đó của Banaras, Delhi, hay Bombay. Bạn thấy không, có lẽ chúng ta có nhiều hiểu biết, nhưng nếu không có một cái gì khác nữa mà con người sống dựa vào nó và trong đó có hân hoan, vinh quang, ngôi ngất, chúng ta sẽ hủy diệt chính chúng ta.

Theo vật chất thì nó là cùng một sự việc: con người đã tiến hóa theo vật chất qua một qui trình dần dần. Và anh ta có được năng lượng vô biên như thế từ đâu? Những nhà phát minh vĩ đại, những nhà thám hiểm và những nhà khám phá trong mọi lãnh vực phải có nhiều năng lượng; nhưng hầu hết chúng ta lại có rất ít năng lượng, phải vậy không? Khi còn nhỏ chúng ta

chơi những trò chơi, chúng ta vui đùa, chúng ta nhảy múa và ca hát; nhưng khi chúng ta lớn lên chẳng mấy chốc năng lượng đó bị tiêu hao hết. Bạn không nhận thấy sao? Chúng ta trở thành những người nội trợ uể oải, hay chúng ta đến văn phòng trong nhiều tiếng đồng hồ dài vô tận từ ngày này qua ngày khác, chỉ để kiếm sống; vì vậy đương nhiên chúng ta còn rất ít hay không còn năng lượng. Nếu chúng ta có năng lượng có lẽ chúng ta hủy diệt cái xã hội thối rữa này, chúng ta có lẽ làm những việc nổi loạn nhất; vì vậy xã hội bảo đảm rằng chúng ta không có năng lượng, nó dần dần bóp nghẹt chúng ta qua “giáo dục,” qua truyền thống, qua cái tạm gọi là tôn giáo và văn hoá. Bạn thấy không, chức năng của giáo dục thật sự là đánh thức năng lượng của chúng ta và làm cho nó nổ tung lên, làm cho nó tiếp tục, mạnh mẽ, đầy đam mê, và vẫn vậy có những kèm hãm cùng lúc và tự vận dụng nó trong sự khám phá sự thật. Rồi thì cái năng lượng đó trở thành vô hạn, không còn ranh giới và nó không gây ra đau khổ thêm nữa nhưng trong chính nó là nguồn sáng tạo của xã hội mới.

Làm ơn hãy lắng nghe những gì tôi đang nói, đừng gạt nó đi, bởi vì nó rất quan trọng. Đừng chỉ đồng ý hay không đồng ý, nhưng hãy tìm ra cho chính bạn liệu rằng có sự thật trong điều gì đang được nói hay không. Đừng dừng dừng: hãy là hoặc bùng nổ hoặc nguội lạnh. Nếu bạn nhận thấy sự thật của tất cả việc này và thật sự bùng cháy với nó, cái sức nóng đó, cái năng lượng đó sẽ phát triển và tạo ra một xã hội mới. Nó không tự làm cạn kiệt chính nó bằng cách chỉ phản kháng bên trong xã hội hiện nay, mà giống như đang trang trí những bức tường của một nhà tù.

Vì vậy vấn đề của chúng ta, đặc biệt trong giáo dục, là làm thế nào duy trì được mọi năng lượng mà chúng ta có và cho nó sinh lực thêm, một sức mạnh nổ tung lớn hơn. Điều này đòi hỏi nhiều hiểu rõ, bởi vì thông thường chính những người giáo viên có rất ít năng lượng; họ bị bủa vây bởi thuần túy những thông tin và đều bị chết ngộp trong những vấn đề riêng của họ, vì vậy họ không thể giúp đỡ em học sinh đánh thức được năng lượng sáng tạo này. Đó là lý do tại sao hiểu rõ những vấn đề này cũng phải là sự quan tâm chính của người giáo viên lẫn em học sinh.

Người hỏi: Tại sao cha mẹ tôi tức giận khi tôi nói rằng tôi muốn theo một tôn giáo khác? Krishnamurti: Trước hết họ quyển luyến tôn giáo riêng của họ, họ nghĩ nó là tốt lành nhất và có lẽ còn là tôn giáo độc nhất trong thế giới, vì vậy đương nhiên họ cũng muốn bạn đi theo nó. Thêm nữa họ lại muốn bạn bám chặt vào cách suy nghĩ riêng của họ, nhóm người của họ, chủng tộc của họ, giai cấp của họ. Đây là một vài lý do, và cũng vậy, bạn thấy không, nếu bạn theo một tôn giáo khác bạn sẽ trở thành một người gây phiền toái, một rắc rối cho gia đình mình.

Nhưng việc gì xảy ra ngay cả khi bạn đã rời một tôn giáo có tổ chức để theo một tôn giáo có tổ chức khác? Bạn chỉ di chuyển đến một nhà tù khác phải không? Bạn thấy không, chừng nào cái trí của bạn còn bám vào một niềm tin, nó còn bị nhốt trong nhà tù. Nếu bạn được sinh ra là một người Ấn độ giáo và trở thành một người Thiên chúa giáo cha mẹ bạn có lẽ tức giận, nhưng đó là một vấn đề nhỏ. Điều gì quan trọng là hiểu rõ rằng khi bạn theo một tôn giáo khác bạn chỉ đang khoắc vào một bộ giáo điều khác để thay thế cái cũ mà thôi. Bạn có lẽ có năng động thêm một tí nữa, nhiều hơn một chút cái này hay cái kia, nhưng bạn vẫn ở trong cái nhà tù của niềm tin và giáo điều.

Vì vậy đừng thay đổi những tôn giáo, mà chỉ là phản kháng trong cái nhà tù, nhưng hãy phá vỡ những bức tường của nhà tù và tìm ra cho mình Chúa là gì, sự thật là gì. Việc đó có ý nghĩa, và nó sẽ cho bạn một sinh lực khủng khiếp, một năng lượng vô biên. Nhưng chỉ di chuyển từ một nhà tù này sang một nhà tù khác và cãi cọ nhà tù nào tốt hơn – đó là trò chơi của trẻ con.

Thoát ra khỏi nhà tù của niềm tin đòi hỏi một cái trí trưởng thành, một cái trí suy nghĩ sâu sắc, một cái trí trực nhận bản chất của chính cái nhà tù, và không so sánh một nhà tù này với một nhà tù khác. Muốn hiểu rõ một điều gì đó bạn không thể so sánh nó với một điều gì khác. Hiểu rõ không đạt được qua so sánh, nó đến chỉ khi nào bạn tìm hiểu, chính sự việc đó. Nếu bạn tìm hiểu bản chất của tôn giáo có tổ chức bạn sẽ nhận thấy rằng tất cả các tôn giáo theo căn bản đều giống hệt nhau, dù rằng đó là Ấn độ giáo, Phật giáo, Hồi giáo, Thiên chúa giáo – hay chủ nghĩa cộng sản, mà là một hình thức khác của tôn giáo, hình thức mới mẻ nhất. Khoảnh khắc bạn hiểu rõ cái nhà tù, mà có nghĩa trực nhận tất cả những ngụ ý của niềm tin, của những lễ nghi và những vị giáo sĩ, bạn sẽ không bao giờ lệ thuộc lần nữa vào bất kỳ tôn giáo nào; bởi vì chỉ có người được tự do khỏi niềm tin mới có thể khám phá ra cái đó mà nằm

ngoài tất cả niềm tin, cái đó mà là vô hạn.

Người hỏi: Cách thực sự để xây dựng nhân cách là gì?

Krishnamurti: Chắc chắn nhân cách có nghĩa là chống lại điều giả dối và hiểu rõ sự thật; nhưng muốn xây dựng nhân cách thật khó khăn, bởi vì với hầu hết chúng ta, điều gì được nói bởi quyển sách, bởi giáo viên, bởi cha mẹ, bởi chính phủ còn quan trọng hơn là tìm ra điều gì chính chúng ta suy nghĩ. Suy nghĩ cho chính bản thân mình, tìm ra sự thật là gì và ủng hộ nó, mà không bị ảnh hưởng, dù cuộc sống có mang đến đau khổ hay hạnh phúc – đó là cái gì xây dựng nên nhân cách.

Ví dụ, bạn không tin tưởng chiến tranh, không phải bởi vì điều gì người cải cách hay vị thầy tôn giáo nào đó đã nói, nhưng bởi vì bạn đã suy nghĩ ra nó cho chính mình. Bạn đã tìm hiểu, đã đi sâu vào câu hỏi, đã suy gẫm nó, và đối với bạn tất cả việc giết chóc đều là sai lầm, dù rằng giết để ăn, giết vì hận thù, hay giết vì điều tạm gọi là tình yêu tổ quốc của người ta. Bây giờ, nếu bạn cảm thấy việc này rất mạnh mẽ và kiên trì bám chặt nó bất chấp mọi thứ, không thêm lưu tâm liệu bạn có vào tù hay bị bắn chết vì nó như bạn có lẽ gặp phải ở trong những quốc gia nào đó, vậy thì bạn sẽ có nhân cách. Vậy thì nhân cách có một ý nghĩa hoàn toàn khác hẳn, nó không là cái nhân cách mà xã hội đã duy trì.

Nhưng, bạn thấy không, chúng ta không được khuyến khích theo hướng này; và cũng không có người giáo dục hay em học sinh nào có sinh lực, năng lượng để suy nghĩ ra và hiểu rõ sự thật là gì, và kiên định với nó, buông điều giả dối đi. Nhưng nếu bạn có thể làm được việc này vậy thì bạn sẽ không chạy theo bất kỳ vị lãnh đạo chính trị hay tôn giáo nào, bởi vì bạn sẽ là một ngọn đèn cho chính bạn; và sự khám phá cùng vun vén ngọn đèn đó, không chỉ trong khi bạn còn trẻ nhưng suốt cả cuộc đời, chính là giáo dục.

Người hỏi: Tuổi tác cản trở con đường thông hiểu Chúa như thế nào?

Krishnamurti: Tuổi tác là gì? Nó có phải là con số của những năm bạn đã sống hay không? Đó là một phần của tuổi tác; bạn được sinh ra vào một năm nào đó, và bây giờ bạn mười lăm, bốn mươi hay sáu mươi tuổi. Thân thể bạn trở nên già nua – và cái trí của bạn cũng vậy khi nó bị đè nặng bởi những trải nghiệm, những đau khổ, và những sâu thẳm của cuộc sống; và một cái trí như thế không bao giờ có thể khám phá sự thật là gì. Cái trí có thể khám phá được chỉ khi nào nó còn tươi tắn, trong sáng và hồn nhiên; nhưng hồn nhiên không phải là vấn đề của tuổi tác. Không phải là một đứa trẻ mới hồn nhiên – cậu ta có lẽ không hồn nhiên – nhưng chính cái trí mà có khả năng trải nghiệm nhưng không tích lũy cái cặn bã của trải nghiệm. Cái trí phải trải nghiệm, đó là điều hiển nhiên. Nó phải phản ứng với mọi thứ – con sông, con thú bị bệnh, xác chết đang được mang đi hỏa thiêu, những người dân làng đang khuân những gánh nặng dọc theo con đường, những hành hạ và đau khổ của cuộc sống – nếu không nó đã chết rồi; nhưng nó phải có khả năng phản ứng mà không bị nhốt giữ bởi trải nghiệm. Chính là truyền thống, sự tích lũy của trải nghiệm, những tro bụi của ký ức, mới làm cho cái trí cằn cỗi. Cái trí chết đi mỗi ngày những kỷ niệm của ngày hôm qua, chết đi tất cả những niềm vui và nỗi buồn của quá khứ – một cái trí như thế là trong sáng, hồn nhiên, nó không tuổi tác; và nếu không có tánh hồn nhiên đó, dù bạn mười hay sáu mươi tuổi, bạn sẽ không tìm được Chúa.

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Chương 27

Tìm Chúa

~~~~~ !!!^^^!!! ~~~~~

Một trong nhiều vấn đề mà tất cả chúng ta phải đương đầu, và đặc biệt những người đang được giáo dục và sắp sửa phải vào đời và đối diện với thế giới, là vấn đề cải cách. Nhiều nhóm người khác nhau – những người xã hội, những người cộng sản, và những người cải cách thuộc mọi loại – đang quan tâm đến việc cố gắng làm những thay đổi nào đó trong thế giới, những thay đổi mà rõ ràng là cần thiết. Mặc dù trong vài quốc gia có được một mức độ thịnh vượng

kha khá, khắp thế giới vẫn còn tình trạng đói khát, thiếu thốn lương thực và hàng triệu con người đang không có đủ quần áo và không nơi thích hợp để ngủ. Và làm thế nào một cuộc cách mạng cơ bản xảy ra mà không tạo ra nhiều hỗn loạn, thêm nhiều đau khổ và xung đột? Đó là vấn đề thực sự, phải vậy không? Nếu người ta đọc một chút ít lịch sử và quan sát những khuynh hướng chính trị hiện nay, nó trở nên rất rõ ràng rằng điều mà chúng ta gọi là cải cách dù được khao khát và cần thiết bao nhiêu, luôn luôn vẫn còn tiếp theo những hình thức khác của rối loạn và xung đột; và để chặn đứng sự đau khổ thêm nữa này, nhiều luật pháp, nhiều kiểm soát và kiểm soát ngược lại trở nên cần thiết. Cải cách tạo ra những vô trật tự mới; khi đưa những sự việc này vào trật tự, vẫn còn những vô trật tự thêm nữa được sinh ra, và vì vậy cái vòng lẩn quẩn cứ tiếp tục. Đây là điều gì chúng ta bị đối diện, và nó là một qui trình dường như không có kết thúc.

Bây giờ làm thế nào người ta có thể phá vỡ cái vòng lẩn quẩn này? Bạn nên nhớ rằng, cải cách rõ ràng là cần thiết; nhưng liệu có thể thực hiện cải cách mà không mang lại rối loạn thêm nữa hay không? Điều này đối với tôi có vẻ như là một trong những vấn đề căn bản mà bất kỳ một người biết suy nghĩ nào cũng quan tâm đến. Vấn đề không phải là loại cải cách nào cần thiết, hay là ở mức độ nào, nhưng liệu rằng có loại cải cách nào có thể không tạo ra cùng với nó những vấn đề khác mà lại nữa tạo thêm sự cần thiết phải cải cách. Và người ta phải làm gì để phá vỡ cái qui trình vô tận này? Chắc chắn, đó là nhiệm vụ của giáo dục, dù trong một ngôi trường bé nhỏ hay trong trường đại học to lớn, để ngăn chặn vấn đề này, không phải một cách trừu tượng, theo lý thuyết, không phải chỉ đang triết lý hay viết những quyển sách về nó, nhưng bằng cách thực sự đối diện với nó với mục đích tìm ra cách nào để giải quyết nó. Con người bị vướng mắc trong cái vòng lẩn quẩn này của cải cách và luôn luôn cần cải cách thêm nữa và, nếu cái vòng lẩn quẩn này không bị phá vỡ, những vấn đề của chúng ta không thể giải quyết được.

Vì vậy, loại giáo dục nào, loại suy nghĩ nào là cần thiết để phá vỡ cái vòng lẩn quẩn này? Hành động nào sẽ kết thúc được sự gia tăng của những vấn đề trong tất cả những hoạt động của chúng ta? Liệu rằng có bất kỳ chuyển động nào của tư tưởng, trong bất kỳ phương hướng nào, có thể làm tự do con người khỏi cảnh sống này, sự cải cách mà luôn luôn cần cải cách thêm nữa. Nói khác đi, liệu có một hành động mà không được sinh ra từ phản ứng hay không?

Tôi nghĩ rằng có một cách sống mà trong đó không có cái qui trình cải cách tạo ra đau khổ thêm nữa này, và cách sống đó có lẽ được gọi là tôn giáo. Con người tôn giáo thực sự không quan tâm đến cải cách, anh ta không quan tâm tạo ra một sự thay đổi trong trật tự xã hội; trái lại anh ta đang tìm kiếm sự thật là gì, và chính tìm kiếm đó có một ảnh hưởng chuyển đổi vào xã hội. Đó là lý do tại sao giáo dục phải quan tâm chính đến việc giúp đỡ em học sinh tìm ra sự thật hay là Chúa, và không chỉ chuẩn bị cho em phù hợp vào cái khuôn mẫu của một xã hội đã qui định trước.

Tôi nghĩ rằng rất quan trọng để hiểu rõ việc này trong khi chúng ta còn trẻ; bởi vì, khi chúng ta lớn lên và bắt đầu khước từ những vui chơi và những giải trí bé nhỏ của chúng ta, những ham muốn dục tình và những tham vọng tầm thường, chúng ta càng trở nên hăng hái ý thức được những vấn đề to lớn mà thế giới phải đương đầu, và rồi thì chúng ta muốn làm một điều gì đó về chúng, chúng ta muốn tạo ra một loại xã hội tốt đẹp hơn. Nhưng nếu chúng ta không có tánh tôn giáo một cách sâu sắc, chúng ta chỉ tạo nhiều hỗn loạn thêm, nhiều đau khổ thêm; và tôn giáo chẳng có liên quan gì đến những vị giáo sĩ, những nhà thờ, những giáo đường hay những niềm tin có tổ chức. Những sự việc này không là tôn giáo gì cả, nó chỉ là những tiện nghi xã hội để kèm hãm chúng ta trong một khuôn mẫu đặc biệt của tư tưởng và hành động; chúng là những phương tiện để khai thác sự nhẹ dạ, hy vọng và sợ hãi của chúng ta. Tôn giáo là công việc tìm kiếm cái gì là sự thật, cái gì là Chúa, và tìm kiếm này đòi hỏi năng lượng vô hạn, thông minh tổng thể, suy nghĩ tinh tế. Chính là trong sự tìm kiếm cái vô hạn này mới có hành động xã hội đúng đắn, không phải trong cái tạm gọi là sự cải cách của một xã hội đặc biệt.

Muốn tìm ra sự thật là gì phải có nhiều thương yêu và một trạng thái ý thức sâu sắc về sự liên hệ của con người với tất cả sự việc và sự vật – mà có nghĩa rằng người ta không quan tâm đến sự tiến bộ và sự thành tựu riêng của người ta. Tìm kiếm sự thật là tôn giáo thực sự, và cái con người đang tìm kiếm sự thật là một con người tôn giáo thuần khiết. Một con người như thế, bởi vì tình yêu của anh ta, đứng ngoài xã hội, và vì vậy hành động của anh ta vào xã hội

hoàn toàn khác hẳn hành động của con người ở trong xã hội mà quan tâm đến sự cải cách nó. Người cải cách không bao giờ tạo ra một nền văn hoá mới. Điều gì cần thiết là sự tìm kiếm của một con người tôn giáo thuần khiết, bởi vì chính tìm kiếm này tạo ra văn hóa riêng của nó và nó là hy vọng duy nhất của chúng ta. Bạn thấy không, tìm kiếm sự thật mang lại một trạng thái sáng tạo bùng nổ cho cái trí, mà là cách mạng thực sự, bởi vì trong tìm kiếm này cái trí không bị vấy bẩn bởi những luật lệ và trừng phạt của xã hội. Vì được tự do khỏi tất cả việc đó, con người tôn giáo có thể tìm ra cái gì là sự thật; và chính là sự khám phá của cái gì là sự thật từ khoảnh khắc này qua khoảnh khắc khác mới sáng tạo một nền văn hóa mới.

Đó là lý do tại sao rất quan trọng để bạn có được loại giáo dục đúng đắn. Muốn thực hiện việc này chính người giáo dục phải được giáo dục đúng đắn để cho anh ta sẽ không coi việc dạy học chỉ như là một phương tiện kiếm sống, nhưng sẽ có khả năng giúp đỡ em học sinh gạt đi tất cả những giáo điều và không bị ngăn cản bởi bất kỳ tôn giáo hay niềm tin nào. Những con người tụ họp với nhau dựa trên nền tảng của uy quyền tôn giáo, hay thực hành những lý tưởng nào đó, tất cả đều quan tâm đến cải cách xã hội nhưng đó chỉ là công việc trang trí những bức tường nhà tù mà thôi. Chỉ có con người tôn giáo thực sự mới là con người cách mạng đích thực; và chức năng của giáo dục là giúp đỡ mỗi người trong chúng ta là một người tôn giáo đúng theo ý nghĩa thực sự của từ ngữ, bởi vì sự cứu rỗi của chúng ta chỉ nằm trong phương hướng đó.

Người hỏi: Tôi muốn làm công tác xã hội nhưng tôi không biết phải bắt đầu như thế nào?

Krishnamurti: Tôi nghĩ rất quan trọng khi tìm ra được không phải làm thế nào để bắt đầu, nhưng tại sao bạn muốn làm công tác xã hội. Tại sao bạn muốn làm công tác xã hội? Có phải vì bạn thấy sự đau khổ trong thế giới – chết đói, bệnh tật, bóc lột, sự dửng dưng tàn nhẫn của phía giàu có kinh ngạc kể bên phía nghèo khổ khủng khiếp, sự thù địch giữa con người và con người? Đó là lý do phải không? Bạn muốn làm công tác xã hội vì trong quả tim của bạn có tình yêu và vì vậy bạn không quan tâm đến thành công riêng của bạn phải không? Hay công tác xã hội là phương tiện để tẩu thoát khỏi bạn? Bạn hiểu rõ không? Ví dụ, bạn thấy không, tất cả sự rắc rối đều liên quan đến hôn nhân truyền thống, nên bạn nói rằng, “Tôi sẽ không bao giờ lập gia đình,” và thay vì vậy bạn buông trôi mình trong công tác xã hội, hay có lẽ cha mẹ bạn đã thúc giục bạn đi theo con đường đó, hay là bạn có một lý tưởng. Nếu nó là một phương tiện của tẩu thoát, hay nếu bạn chỉ theo đuổi một lý tưởng được thiết lập bởi xã hội, bởi một người lãnh đạo, hay một giáo sĩ, hay bởi chính bạn, vậy thì bất kỳ công tác xã hội nào bạn làm sẽ chỉ tạo ra đau khổ thêm nữa. Nhưng nếu bạn có tình yêu trong quả tim bạn, nếu bạn đang tìm kiếm sự thật và vì vậy là một con người tôn giáo thực sự, nếu bạn không còn tham vọng, không còn theo đuổi thành công, và đạo đức của bạn không hướng đến mục đích được kính trọng – vậy thì chính cuộc sống của bạn sẽ giúp đỡ tạo ra một sự thay đổi tổng thể của xã hội.

Tôi nghĩ hiểu rõ điều này quan trọng lắm. Khi chúng ta còn trẻ tuổi, như hầu hết các bạn, chúng ta muốn làm một cái gì đó, và công tác xã hội là công việc dễ dàng nhất, những quyển sách đã viết về nó, những tờ báo đã tuyên truyền cho nó, có những trường học đào tạo những người làm công tác xã hội, và vân vân. Nhưng bạn thấy không, nếu không có tự hiểu biết, nếu không hiểu rõ chính bạn và những liên hệ của bạn, bất kỳ công tác xã hội nào bạn làm sẽ đều vô ích cả.

Chính là một người hạnh phúc, chứ không phải người lý tưởng hay là người trốn chạy đau khổ, mới làm cách mạng; và người hạnh phúc không phải là người có nhiều tài sản. Người hạnh phúc là người tôn giáo thực sự và chính đang sống của anh ta là công việc xã hội. Nhưng nếu bạn chỉ trở thành một trong vô số những người làm công tác xã hội, tâm hồn bạn sẽ trống rỗng. Bạn có lẽ cho hết tiền bạc của bạn, hay là thuyết phục những người khác đóng góp của cải của họ, và bạn có lẽ mang lại những cải cách tuyệt vời; nhưng chừng nào tâm hồn của bạn còn trống rỗng và cái trí của bạn còn nhét đầy những lý thuyết, cuộc sống của bạn sẽ bị đờ đẫn, buồn thảm, không có niềm hân hoan. Vì vậy, trước hết phải hiểu rõ về chính mình, và từ hiểu rõ về chính mình đó sẽ có hành động thuộc loại đúng đắn.

Người hỏi: Tại sao người ta lại nhần tâm như thế?

Krishnamurti: Điều đó khá đơn giản, phải vậy không? Khi giáo dục giới hạn chính nó trong việc truyền đạt hiểu biết và chuẩn bị cho em học sinh một việc làm, khi nó chỉ trình bày những lý tưởng và dạy cho em chỉ biết quan tâm đến những thành công riêng của em, hiển nhiên con

người trở nên nhẩn tâm. Bạn thấy không, hầu hết chúng ta không có tình yêu trong tâm hồn mình. Chúng ta không bao giờ nhìn ngắm những vì sao hay thích thú trong tiếng rì rào của những dòng nước; chúng ta không bao giờ quan sát ánh trăng đang nhảy múa trên dòng suối đang chảy hay nhìn ngắm đường bay của một con chim. Chúng ta không có tiếng hát trong tâm hồn; chúng ta luôn luôn bị bận rộn; cái trí của chúng ta đầy những kế hoạch và những lý tưởng cứu vớt nhân loại; chúng ta phát nguyện giữ tình huynh đệ, nhưng chính ánh mắt của chúng ta lại là sự khước từ nó. Đó là lý do tại sao rất quan trọng cần có một loại giáo dục đúng đắn trong khi chúng ta còn trẻ, để cho cái trí và tâm hồn chúng ta được khoáng đạt, nhạy cảm, nhiệt tình. Nhưng sự nhiệt tình đó, cái năng lượng đó, hiểu rõ bùng nổ đó bị hủy diệt khi chúng ta sợ hãi; và hầu hết chúng ta đều sợ hãi. Chúng ta sợ hãi cha mẹ, giáo viên, giáo sĩ, chính quyền, ông chủ; chúng ta sợ hãi chính chúng ta. Vì vậy cuộc sống trở thành một sự việc của sợ hãi, của tâm tối, và đó là lý do tại sao con người lại nhẩn tâm.

Người hỏi: Liệu người ta có thể kèm hãm không làm bất kỳ điều gì mình thích và tìm ra con đường dẫn đến tự do hay không?

Krishnamurti: Bạn biết không, một trong những điều khó khăn nhất là tìm ra những gì chúng ta muốn làm, không chỉ trong khi chúng ta còn niên thiếu, nhưng suốt cuộc đời. Và nếu bạn không tìm ra cho chính mình cái gì bạn thực sự muốn làm bằng toàn thân tâm, bạn sẽ chấm hết khi bạn làm một việc gì đó mà chẳng có hứng thú, và rồi thì cuộc sống của bạn sẽ đau khổ; và vì đau khổ, bạn sẽ tìm kiếm sự khuây khoả trong những rạp chiếu phim, nhậu nhẹt, đọc vô số những quyển sách, hoạt động trong loại cải cách xã hội nào đó và mọi chuyện như thế.

Vì vậy, liệu người giáo dục có thể giúp bạn tìm ra điều gì bạn muốn làm suốt cuộc đời, mà không liên quan gì đến công việc cha mẹ và xã hội có lẽ muốn bạn làm hay không? Đó là câu hỏi thực sự, phải vậy không? Bởi vì, nếu ngay khi bạn tìm ra cái gì bạn thích làm bằng toàn thân tâm, vậy thì bạn là một người tự do; vậy thì bạn có khả năng, tự tin, sáng tạo. Nhưng nếu, không biết cái gì bạn thực sự muốn làm, bạn có trở thành một luật sư, một nhà chính trị, thành người này hoặc người kia, thì bạn vẫn không có hạnh phúc, bởi vì chính cái nghề nghiệp đó sẽ trở thành phương tiện hủy hoại bạn và những người khác nữa.

Bạn phải tìm ra cho chính mình bạn yêu thích cái gì. Đừng suy nghĩ dựa vào sự chọn lựa của một trung tâm hướng nghiệp cho phù hợp xã hội, bởi vì trong cách đó bạn không bao giờ khám phá ra cái gì bạn yêu thích làm. Khi bạn yêu thích làm một cái gì đó, không có vấn đề chọn lựa. Khi bạn yêu thích, và hãy để tình yêu làm cái gì nó muốn, có hành động đúng đắn, bởi vì tình yêu không bao giờ tìm kiếm thành công, không bao giờ trói buộc trong sự bắt buộc; nhưng nếu bạn dành cuộc sống của bạn cho một cái gì đó mà bạn không ưa thích, bạn sẽ không bao giờ được tự do.

Nhưng chỉ làm bất kỳ cái gì bạn yêu thích không phải là đang làm cái gì bạn yêu thích. Muốn tìm ra cái gì bạn thực sự yêu thích làm đòi hỏi nhiều thâm sâu, thấu triệt. Đừng bắt đầu bằng cách suy nghĩ lệ thuộc vào sự kiểm soát; nhưng nếu bạn khám phá ra cái gì bạn yêu thích làm, vậy thì bạn sẽ có một phương tiện để sinh sống.

Người hỏi: Liệu đúng rằng chỉ có những người thuần khiết mới có thể thực sự không còn sợ hãi phải không?

Krishnamurti: Đừng có những lý tưởng về thuần khiết, trong trắng, tình huynh đệ, không bạo lực và mọi chuyện như thế, bởi vì chúng chẳng có ý nghĩa gì cả. Đừng cố gắng can đảm, bởi vì đó chỉ là một phản ứng của sợ hãi. Muốn không sợ hãi đòi hỏi sự thấu triệt mãnh liệt, một hiểu rõ toàn qui trình của sợ hãi và nguyên nhân của nó.

Bạn thấy không, có sợ hãi chừng nào bạn còn muốn được an toàn – an toàn trong hôn nhân, an toàn trong việc làm, trong địa vị, trong trách nhiệm, an toàn trong những ý tưởng, trong niềm tin, an toàn trong liên hệ với thế giới và trong liên hệ với Chúa. Khoảnh khắc cái trí tìm kiếm sự an toàn hay thỏa mãn trong bất kỳ hình thức nào, ở bất kỳ mức độ nào, chắc chắn là có sợ hãi; và điều gì quan trọng là ý thức được cái qui trình này đồng thời hiểu rõ nó. Nó không phải là vấn đề của điều gì là thuần khiết. Cái trí tỉnh táo, cảnh giác, mà là được tự do khỏi sợ hãi, là một cái trí hồn nhiên; và chỉ cái trí hồn nhiên mới có thể hiểu rõ sự thật, chân lý hay là Chúa.

Bất hạnh thay, trong quốc gia này cũng như những nơi khác, những lý tưởng đã đảm trách sự quan trọng lạ thường, cái lý tưởng là cái gì nên là: tôi phải không bạo lực, tôi nên tốt lành, và

vân vân. Cái lý tưởng, cái gì nên là, luôn luôn ở đâu đó xa thật xa, và vì vậy nó không bao giờ là. Những lý tưởng là điều nguyên rửa bởi vì chúng ngăn cản bạn suy nghĩ trực tiếp, đơn giản và đúng thực khi bạn đối diện với những sự kiện. Cái lý tưởng, cái gì nên là, là một tẩu thoát khỏi cái gì là. Cái gì là là sự kiện mà bạn sợ hãi – sợ hãi những gì cha mẹ bạn sẽ nói, những gì người ta sẽ suy nghĩ, sợ hãi xã hội, sợ hãi bệnh tật, cái chết; và nếu bạn đối diện với cái gì là, nhìn nó, tìm hiểu nó ngay cả khi nó mang lại đau khổ, và hiểu rõ nó, vậy thì bạn sẽ phát hiện ra rằng cái trí của bạn đã trở nên đơn giản lạ thường, rõ ràng; và trong chính sự rõ ràng này có sự kết thúc sợ hãi. Rồi thay chúng ta được giáo dục trong tất cả những vô lý thuộc về triết lý của những lý tưởng, mà hiển nhiên là một trì hoãn; chúng không có chút giá trị nào cả.

Bạn có lý tưởng của không-bạo lực, ví dụ như thế; nhưng bạn có không-bạo lực hay không? Vì vậy tại sao không đối diện với bạo lực của bạn, tại sao không nhìn vào cái gì bạn là? Nếu bạn quan sát tham lam riêng của bạn, tham vọng của bạn, những vui thú và những giải trí của bạn, và bắt đầu hiểu rõ tất cả những việc đó, bạn sẽ phát hiện ra rằng thời gian như một phương tiện của tiến bộ, như một phương tiện của thành tựu lý tưởng liên kết thúc. Bạn thấy không, cái trí sáng chế ra thời gian để thành tựu trong đó, và vì vậy nó không bao giờ yên lặng, không bao giờ chịu đứng yên. Một cái trí yên lặng là hồn nhiên, trong sáng, mặc dù nó có lẽ đã có hàng ngàn năm trải nghiệm, và đó là lý do tại sao nó có thể giải quyết những khó khăn của tồn tại riêng của người ta trong liên hệ.

Người hỏi: Con người là nạn nhân của những ham muốn riêng của anh ta, mà tạo ra nhiều vấn đề. Làm thế nào anh ta có thể tìm ra một trạng thái không còn ham muốn?

Krishnamurti: Ao ước tạo ra một trạng thái không ham muốn chỉ là trò ma mãnh của cái trí. Vì hiểu rằng ham muốn tạo ra đau khổ và muốn tẩu thoát khỏi nó, cái trí chiếu ra cái lý tưởng không ham muốn và sau đó hỏi, “Làm thế nào tôi đạt được lý tưởng đó?” Và sau đó điều gì xảy ra? Với mục đích không ham muốn bạn đè nén ham muốn của bạn, phải vậy không? Bạn khóa chặt ham muốn của bạn, bạn cố gắng giết chết nó đi, và rồi bạn nghĩ rằng bạn đã đạt được một trạng thái không còn ham muốn – mà tất cả là giả dối.

Ham muốn là gì? Nó là năng lượng, phải không? Vào khoảnh khắc bạn khóa chặt năng lượng của bạn, bạn đã làm cho mình trở thành đờ đẫn, không còn sinh khí. Đó là những gì đã xảy ra ở Ấn độ. Tất cả những người tạm gọi là tu hành đã khóa chặt ham muốn của họ; chẳng có mấy người có suy nghĩ và được tự do. Vì vậy, điều quan trọng không phải là khóa chặt ham muốn, nhưng hiểu rõ năng lượng và sử dụng năng lượng trong phương hướng đúng đắn.

Bạn thấy không, khi còn trẻ bạn có dư thừa năng lượng – năng lượng thúc đẩy bạn muốn vượt qua những ngọn đồi, với đến các vì sao. Rồi thì, xã hội bước chân vào và bảo bạn nhốt cái năng lượng đó trong những bức tường của nhà tù mà nó gọi là kính trọng.

Qua giáo dục, qua mọi hình thức của luật lệ và kiểm soát, năng lượng đó bị nghiền nát dần dần. Nhưng bạn cần năng lượng nhiều hơn, không phải ít hơn, bởi vì nếu không có năng lượng vô biên bạn sẽ không bao giờ tìm ra sự thật là gì. Vì vậy vấn đề không phải là làm thế nào để chặn lại cái năng lượng, nhưng làm thế nào để duy trì và gia tăng nó, làm thế nào cho nó độc lập và tiếp tục – nhưng không phải là bởi sự điều khiển của bất kỳ niềm tin hay xã hội nào – để cho nó trở thành chuyển động hướng về sự thật, về Chúa. Rồi thì năng lượng có ý nghĩa hoàn toàn khác hẳn. Như một viên đá quăng vào hồ nước lặng tạo ra một vòng tròn lan rộng vô tận, vì vậy hành động của năng lượng trong phương hướng của cái gì là sự thật tạo ra những cơn sóng của một nền văn hóa mới mẻ. Sau đó, năng lượng không còn bị giới hạn, không thể đo lường được, và năng lượng đó là Chúa.

Chia sẻ ebook : <http://downloadsachmienphi.com/>

Tham gia cộng đồng chia sẻ sách : Fanpage : <https://www.facebook.com/downloadsachfree>

Cộng đồng Google : <http://bit.ly/downloadsach>